T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

MÜELLİFİ BİLİNMEYEN MANZUM BİR ESER: RİSÂLE-İ TEVHÎD (METİN – DİL ÖZELLİKLERİ - DİZİN)

UFUK ŞİMŞEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:
YRD. DOÇ. DR. RIDVAN ÖZTÜRK

KONYA – 2017

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

MÜELLİFİ BİLİNMEYEN MANZUM BİR ESER: RİSÂLE-İ TEVHÎD (METİN – DİL ÖZELLİKLERİ - DİZİN)

UFUK ŞİMŞEK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:
YRD. DOÇ. DR. RIDVAN ÖZTÜRK

KONYA - 2017

KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Öğrencinin				
	Adı Soyadı	UFUK ŞİMŞEK		
	Numarası	138107011018		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	√	
		Doktora		
	Tezin Adı	MÜELLİFİ BİLİNMEYEN MANZUM BİR ESER: RİSÂLE-İ TEVHÎD (METİN - DİL ÖZELLİKLERİ - DİZİN)		

Bilimsel Etik Sayfası

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ufuk ŞİMŞEK

KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	UFUK ŞİMŞEK
	Numarası	138107011018
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
	Programı	Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	YRD. DOÇ. DR. RIDVAN ÖZTÜRK
	Tezin Adı	MÜELLİFİ BİLİNMEYEN MANZUM BİR ESER: RİSÂLE-İ TEVHİD (METİN- DİL ÖZELLİKLERİ – DİZİN)

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan *MÜELLİFİ BİLİNMEYEN MANZUM BİR ESER: RİSÂLE-İ TEVHİD (METİN- DİL ÖZELLİKLERİ – DİZİN)* başlıklı bu çalışma 06/09/2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sıra No	Danışman ve Üyeler		
	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmza
1	Yrd. Doç. Dr.	Rıdvan ÖZTÜRK	
2	Prof. Dr.	Abdurrahman ÖZKAN	
3	Doç. Dr.	Mustafa TOKER	

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın konusunu, hicrî 1003 / milâdî 1594 yılında istinsah edilmiş olan Risâle-i Tevhîd isimli, dînî-tasavvufî eser oluşturmaktadır. 16. yüzyılda istinsah edilmiş olmasına rağmen ağırlıklı olarak Eski Anadolu Türkçesi dil hususiyetlerini yansıtan eserde Allah'ın birliği, zatı ve sıfatları gibi konular ele alınmıştır.

Müellif, "Abd-i Fânî " mahlasını kullanmıştır ki bu hususta herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Son kısımlarda " Hâşimî " adında bilinen bir mutasavvıfın mahlası kullanılsa da, bu bölümün esere sonradan eklendiği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla eserin müellifinin kim olduğu hakkında elimizde kesin bir veri mevcut değildir.

Çalışmamız; dil özellikleri, metin ve dizin olmak üzere üç ana bölümden oluşmaktadır. Anadolu sahasında bu isimle ortaya konan bazı eserlerle birlikte, Risâle-i Tevhîd'in özellikleri, müellifi, konusu; dil,üslup ve edebî özellikleri giriş kısmında değerlendirilmiştir.

Millî Kütüphanede, 06 Mil Yz A 2590 arşiv numarasında bulunan ve tek nüshası tespit edilen Risâle-i Tevhîd'in *dil incelemesi* bölümünde ilk olarak metnin imla özellikleri üzerinde durulmuştur, ardından ses bilgisiyle ilgili hususları ele alınmıştır. Akabinde şekil bilgisi kısmına yer verilmiştir. Bu kısım isim, zamir, sıfat, zarf, edat ve fiil başlıkları etrafında ele alınmıştır. Dil özellikleri bahsinde, konu açıklamalarına fazla girilmemiş; metnin dil özellikleri, örneklerden hareketle verilerek dönemin dil hususiyetlerinin ifade edilmesi amaçlanmıştır. Metnimizin harekeli olması, bu bakımdan işimizi kolaylaştırmıştır.

Risâle-i Tevhîd'in transkripsiyonlu metni eksiksiz olarak *metin* bölümünde verilmiştir. Çeviri yazıya aktarım yapılırken müstensihin imlasına mümkün olduğunca bağlı kalınmıştır. Mesela, *Ḥaḳḳ* kelimesi, yönelme hâli eki almış bir şeklinde vezin gereği, ilk hecesi açık okunması gerekiyorsa, *Ḥaḳa* biçiminde okunmuştur. Zaten müstensih de böyle okunması gereken yerlerde *şedde*yi kaldırmıştır. Bu tarz yerlerde, kelimelerin manasını değiştirmeyecek şekilde, bu yöntem takip edilmiştir. Kırmızı mürekkeple yazılmış Arapça ve Farsça ibareler metinde eski harflerle verilmiş, anlamları dipnotlarda ifade edilmiştir; fakat siyah mürekkeple yazılan, şiirin içerisine dâhil edilebilecek Arapça ibareler metinde transkripsiyonlu olarak verilmiş, bunların anlamları dizin kısmında ifade edilmiştir. Bu kısımlar vezne ve manaya uygun olduğu için, şiirin bir parçası kabul edilmiştir. Kenar yazıları da ana metinden sonra, ayrı bir kısım olarak verilmiştir. Dizin bölümüne bu parçalar da dâhil edilmiştir.

Metnimizde, bozuk çıkmış bir yerde (6b/9) metin tamiri yapılmıştır ki bu kısım köşeli parantez içerisinde ([ ]) gösterilmiştir. Müstensihin imla ile alakalı bazı yazım yanlışları içinse köşeli parantez kullanılmamış, ilgili kelimenin doğru şekli metne alınarak metindeki hâli dipnotlarda ifade edilmiştir.

Kelimeler dizininde metinde yer alan kelimelerin manaları, metinden hareketle ve sözlük anlamları dikkate alınarak verilmiştir. Madde başları koyu olarak verilmiştir. Yabancı kelimelerin dilimize hangi dilden geçtiği kısaltmalarla ifade edilmiş; Türkçe kelimeler için, farklı dilden kelimeyle birleşmiş ya da genişletilmiş olanlar hariç, herhangi bir kısaltmaya başvurulmamıştır. İsim kök ve gövdelerine gelen ekler (+), fiil kök ve gövdelerine gelen ekler (-) işaretiyle –dil özellikleri bahsinde de geçerli olmak üzere- gösterilmiştir.

Metindeki dizin sırası için, öncelikle isimler, ardından fiil ve terkipler olmak üzere alfabetik sıra esas alınmıştır. Kelimeler birden fazla anlamda kullanıldıysa, anlamlar, kullanıldıkları bağlamda, aynı madde içerisinde numaralanarak ifade edilmiştir.

Ekler dizini kısmında, metinde yer alan ekler, kullanıldıkları yerlerle birlikte verilmiştir. Burada da alfabetik sıra esas alınmıştır. Aynı örnek birden fazla geçtiyse, örneğin geçtiği yer gösterildikten sonra, yanına, örneğin kaç kez geçtiği parantez içerisinde gösterilmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında desteğini gördüğüm danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Rıdvan ÖZTÜRK' e çok teşekkür ederim.

Ufuk ŞİMŞEK

Konya, 2017

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	UFUK ŞİMŞEK		
	Numarası	138107011018		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	√	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	YRD. DOÇ. DR. RIDVAN ÖZTÜRK		
	Tezin Adı	Müellifi Bilinmeyen Manzum Bir Eser: Risâle-i Tevhîd (Metin- Dil Özellikleri- Dizin)		

ÖZET

Bu çalışmanın konusunu, hicrî 1003 / mîlâdî 1594 tarihinde istinsah edilen, "Abd-i Fânî" mahlası kullanılmakla birlikte, müellifi hakkında tarafımızca herhangi bir bilgiye ulaşılamayan Risâle-i Tevhîd adlı dînî-tasavvufî eser oluşturmaktadır. Sade bir dille yazılmış olan sözkonusu eserin tek nüshası Millî Kütüphanede, 06 Mil Yz A 2590 numarada kayıtlıdır.

Çalışma; dil özellikleri, metin ve dizin olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Dil özellikleri kısmında, eserin dil hususiyetleri imlâ, ses ve şekil bilgisi başlıkları altında incelenmiştir. Metin bölümünde, eserin transkripsiyonlu olarak Latin harflerine aktarımı yapılmıştır. Dizin bölümünde ise eserde yer alan kelime ve eklerin dizinine yer verilmiştir.

Klasik Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi eseri olarak vasıflandırılabilecek Risâle-i Tevhîd, gerek ikili ses ve şekil yapıları gerekse de Arapça-Farsça kelimelerle birlikte, günümüzde arkaik sayılabilecek bazı Türkçe kelimelerin bir arada kullanılmasıyla, bu hususların çeşitli örneklerini ihtiva etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Risâle-i Tevhîd, Eski Anadolu Türkçesi, Tasavvuf, Dil Özellikleri, Metin, Dizin.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Author's	Name and Surname	UFUK ŞİMŞEK		
	Student Number	138107011018		
	Department	TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	√	
		Doctoral Degree (Ph.D.)		
	Supervisor	YRD. DOÇ. DR. RIDVAN ÖZTÜRK		
	Title of the Thesis/Dissertation	A Poetic Work Which Has No Writer: Risale-i Tevhid (Text - Language Features - Index)		

ABSTRACT

The subject of this working, which was written in Hijri 1003/Miladi 1594, creates Risale-i Tevhid which is religious-mistical work that was used with Abd-i Fani moniker and has no writer. There is a single copy of this literary work which had been written as a simple language. And it is registered in National library, at 06 Mil Yz A number 2590.

Working, it contains three parts as language features, text and index.

In the part of language features, it had been examined as language featuers, spelling, sound and knowledge of shape. In the part of text, it had been transfered to the Latin letters of literary work. At the last part, it had been given place to index of the words and inserts which take part in the literary work.

Risale-i Tevhid, which called as literary work of transition period from Old Anatolian Turkish to Classic Ottoman Turkish, contains both dual sound structures and shape structures and Arabic-Persian words and also Turkish words which aren't used. So it contains different kinds of these qualifications.

Key Words: Risale-i Tevhid, Old Anatolian Turkish, Mysticisim, Language Features, Text, Index.

İÇİNDEKİLER

İç Kapak ..... ….....ii
Bilimsel Etik Sayfası ....…iii
Yüksek Lisans Tezi Kabul Formu..... ....…..iv
Ön Söz .....…v
Özet ....…vii
Summary ....…viii
İçindekiler..... .....….ix
Kısaltmalar ....….xii
Transkripsiyon Alfabesi ....…xiii

GİRİŞ..... ….....…1

BİRİNCİ BÖLÜM
DİL ÖZELLİKLERİ

1. İMLA ÖZELLİKLERİ…….....11
1.1. ÜNLÜLERİN YAZILIŞI…….11
1.1.1. *a* Ünlüsü……..……..11
1.1.2. *e* Ünlüsü……12
1.1.3. *ı* Ünlüsü……..13
1.1.4. *i* Ünlüsü……..14
1.1.5. *o* Ünlüsü……16
1.1.6. *ö* Ünlüsü……17
1.1.7. *u* Ünlüsü……17
1.1.8. *ü* Ünlüsü……...18
1.2. ÜNSÜZLERİN YAZILIŞI……19
1.2.1. *ç* Ünsüzü……20
1.2.2. g Ünsüzü……20
1.2.3. *ñ* Ünsüzü……20
1.2.4. *p* Ünsüzü……21
1.2.5. s Ünsüzü……..21
1.2.6. *t* Ünsüzü……22
1.3. BAZI KELİME VE EKLERİN YAZILIŞI…….22

2. SES BİLGİSİ……24
2.1. ÜNLÜLER……..24
2.1.1. Ünlü Değişmeleri……24
2.1.2. Ünlü Uyumu……26
2.1.3. Ünlü Düşmesi……29
2.1.4. Ünlü Türemesi……30
2.1.5. Ünlü Birleşmesi……30
2.2. ÜNSÜZLER……31
2.2.1. Ünsüz Değişmeleri……31
2.2.2. Ünsüz Benzeşmesi……34
2.2.3. Ünsüz Türemesi……..34
2.2.4. Ünsüz İkizleşmesi…….35

2.2.5. Ünsüz Düşmesi……35
2.2.6. Hece Düşmesi……35
3. ŞEKİL BİLGİSİ……37
3.1. İSİM……37
3.1.1. Çokluk Eki……37
3.1.2. İyelik Ekleri……37
3.1.3. İsim Çekimi……38
3.1.3.1. İlgi Hâli Eki……38
3.1.3.2. Yönelme Hâli Eki……38
3.1.3.3. Belirtme (Yükleme) Hâli Eki……39
3.1.3.4. Bulunma Hâli Eki……39
3.1.3.5. Ayrılma Hâli Eki……39
3.1.3.6. Eşitlik Hâli Eki……40
3.1.3.7. Yön Gösterme Hâli Eki……40
3.1.3.8.Vasıta Hâli Eki……40
3.1.4. Sayı İsimleri……41
3.1.5. İsimden İsim Yapma Ekleri……41
3.1.6. Fiilden İsim Yapma Ekleri……42
3.2. ZAMİR……43
3.2.1. Şahıs Zamirleri……43
3.2.2. Dönüşlülük Zamirleri……44
3.2.3. İşaret Zamirleri……44
3.2.4. Belirsizlik Zamirleri……44
3.2.5. Soru Zamirleri……45
3.2.6. Bağlama Zamirleri……45
3.3. SIFAT……45
3.3.1. Niteleme Sıfatları……45
3.3.2. Belirtme Sıfatları……45
3.3.2.1. İşaret Sıfatları……45
3.3.2.2. Belirsizlik Sıfatları……46
3.3.2.3. Sayı Sıfatları……46
3.4. ZARF……46
3.4.1. Zaman Zarfları……46
3.4.2. Yer Zarfları……47
3.4.3. Azlık-Çokluk Zarfları……47
3.4.4. Nasıllık-Nicelik Zarfları……47
3.5. EDAT……47
3.5.1. Ünlem Edatları……47
3.5.2. Bağlama Edatları……47
3.5.3. Son Çekim Edatları……49
3.6. FİİL……50
3.6.1. Olumsuzluk Eki……50
3.6.2. İsimden Fiil Yapma Ekleri……50
3.6.3. Fiilden Fiil Yapma Ekleri……51
3.6.4. Fiil Çekimi……52
3.6.4.1. Basit Çekimler……52
a. Haber Kipleri……52
b. Dilek Kipleri……54
3.6.4.2. Birleşik Çekimler……56

3.6.5. Fiilimsiler……..….57
3.6.5.1. İsim-Fiiller……...57
3.6.5.2. Sıfat-Fiiller……..57
3.6.5.3. Zarf-Fiiller……...58
3.6.6. Yapıları Bakımından Fiiller……...….59
3.6.6.1. Basit Fiiller...…….……..59
3.6.6.2. Birleşik Fiiller……..……59

İKİNCİ BÖLÜM
METİN

METİN ..... ……..63
KENAR YAZILARI……...……..134

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
DİZİN

KELİMELER DİZİNİ ..... ……139
EKLER DİZİNİ..... ……253

SONUÇ..... ……285
KAYNAKÇA ..... ……287
ÖZGEÇMİŞ..... ……290
EK 1:İNTİHAL RAPORU ÖRNEĞİ ..... ……291
EK 2:TIPKIBASIM ..... ……293

KISALTMALAR

Ar.	**Arapça**
bk.	**Bakınız.**
c.c.	**Celle Celālühū**
cüm.	**Cümle**
EAT	**Eski Anadolu Türkçesi**
ET	**Eski Türkçe**
Far.	**Farsça**
Hz.	**Hazreti**
nn.	**Naşir Notu**
nu.	**Numara**
RT	**Risâle-i Tevhîd**
s.	**Sayfa**
T.	**Türkçe**
tam.	**Tamlama**
vd.	**Ve Devamı**

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

HARF	TRANSKRİPSİYON	HARF	TRANSKRİPSİYON
آ,ا	ā, a,e	ص	ṣ
ء	ʾ	ض	ḍ,ż
ب	b,p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	ʿ
ث	s̱	غ	ġ
ج	c,ç	ف	f
چ	ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ک	k,ñ,g
خ	ḫ	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẕ	ن	n
ر	r	و	v,o,ö,u,ü,ū
ز	z	ه , ه	h,a,e
س	s	ش	ş
ی	y,ı,i,ī		

GİRİŞ

Arapça bir kelime olan risâle; küçük kitap, mecmua, bir konuya dair muhtasar eser manalarına gelir. Osmanlılarda müstakil bir tür olarak gelişen bu eserler, umumiyetle mensur biçimde olmakla birlikte, edebiyat ve sanata dair risaleler genellikle manzum-mensur şeklindedir (BİLİR, 2014:4). Risâlelerde dînî, ilmî, sanatsal pek çok konu anlatılmıştır.

Tevhîd risâlelerinde ise Allah'ın birliği, zatı, sıfatları –hep tevhid itikadı çerçevesinde- ele alınmıştır. Bu tür eserlerde Arapça, Farsça ve Türkçenin ayrı ayrı ya da bir arada kullanıldığını da müşahede etmek mümkümdür. Elinizdeki çalışma Türkçe olmakla birlikte, eserdeki konu başlıklarını teşkil eden bazı küçük kısımlar Arapça ya da Farsçadır.

Anadolu sahasında bu isimle ortaya konan bazı eserler şunlardır:

a. Yiğitbaşı Ahmed Şemseddin-i Marmaravî - Risâle-i Tevhîd

Halveti tarikatının şubeleri arasında yer alan ve Ortakol adıyla bilinen kolun kurucusu veli bir zattır. Muhtelif pek çok eseri vardır ki bulardan belki de en çok bilineni Risāle-i Tevhid'dir.

Eserin ilmî neşri Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ tarafından yapılmıştır. [1] Mezkur eserin tespit edilen otuz sekiz nüshası vardır. Mensur ve Türkçe olan eserde, müellif, -medrese tahsilinin de etkisiyle olsa gerek- kelime hazinesi bakımından Arapçayı tercih etmiştir (BÖREKÇİ, 2003:19). Fakat nüsha sayısının çokluğundan yola çıkarak, döneminde çok sevildiği ve okunduğunu söyleyebiliriz.

b. Niyâzî Muhammed-i Mısrî - Risâletü't- Tevhîd

Halveti tarikatının Mısriyye kolunun kurucusu olan bir zattır. Risaletü't-Tevhid adlı eserinde, tevhidin mertebeleri olan zat, sıfat ve fiillerden bahseder. Bilinen on beş nüshası vardır. Mensur ve Türkçe bir eserdir. Üzerine bir çalışma yapılmamıştır.

---

[1] BÖREKÇİ, Muhsine, *Risâle-i Tevhîd (İnceleme, Metin, Dizin)*, Akçağ Yayınları, Ankara 2003.

c. Ömer Fuâdî-i Kastamonî - Risâle-i Tevhidiyye

Şabaniye tarikatına mensuptur. Risale-i Tevhidiyye adlı eseri Arapçadır. Mensurdur. Bilinen beş nüshası vardır. Üzerine bir çalışma yapılmamıştır.

d. Emin Muhammed-i Tokadî - Risāle-i Tevhîd-i Bârî Teâlâ

Nakşibendi hocalarının büyüklerinden bir zattır. Risāle-i Tevhid-i Bārī Teālā adlı eseri Türkçedir. Üzerine bir çalışma yapılmamıştır.

* * *

Bizim üzerinde duracağımız eser ise, çalışmamıza da konu olan ve yukarıda ifade ettiğimiz örnekleri arasında manzum nitelikli tek eser olan Risâle-i Tevhid'dir.

MANZUM RİSÂLE-İ TEVHÎD

Özellikleri

Arşiv nu.: 06 Mil Yz A 2590.

Ölçü: 200×141 dış, 145×90 mm. yazı alanı ölçülerindedir.

Varak Sayısı: 34

Satır Sayısı: 31b ve 34b varakları 14 satır ; geri kalan tüm varakları 13 satırdır. Ayrıca 3a, 10b, 11a, 30a, 30b, 31a, 31b, 32a varaklarında kenar yazıları vardır.

Yazı Çeşidi: Harekeli nesihle yazılmıştır. 31a, 31b, 32a, 34a ve 34b'da harekesiz bölümler vardır. Söz başları ve cetveller kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Ayrıca, "Abd-i Fânî" terkiblerinin üzeri kırmızı mürekkeple çizilmiştir.

Cilt: Vişne rengi meşin bir cilt içerisindedir.

Tarih: İstinsah tarihi Hicrî 1003/ Mîlâdî 1594 olarak verilmiştir. Fakat eserde Eski Anadolu Türkçesi dil hususiyetlerini, Klasik Osmanlı Türkçesi dil hususiyetlerine

göre daha yoğun görmekteyiz. Bu açıdan yazmamız Eski Anadolu Türkçesinden Klasik Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi eseridir.

Eserin Müellifi

Müellif, eser boyunca altı yerde "Abd-i Fânî " mahlasını kullanmıştır. Müellifin bu ismi alçakgönüllülük işareti olarak kullandığı aşikârdır. Yaptığımız araştırmalar neticesinde bu mahlası kullanan başka bir şaire rastlayamadık.

Bundan başka beş yerde " Hâşimî " mahlası geçmektedir.[2] Bunların üçü der-kenarlarda (k10b/9, k11a/9, k30b/11), ikisi ise metin içerisinde (31a/11, 31b/4) yer almaktadır; bu sayfaların yazmaya sonradan eklendiği yazı şeklinden anlaşılmaktadır. Bu bakımdan esere, Hâşimî'ye aittir de diyemiyoruz.

Eserin Konusu

Dinî- tasavvufî bir eser olan Risâle-i Tevhîd'in temel konusu, isminden de anlaşılacağı üzere tevhittir. Eser boyunca, Allah'ın sıfatlarına ve kainata dair de çok miktarda atıf vardır.

Müellif tarafından eserde bölüm isimleri zikredilmemiştir; fakat kırmızı mürekkeple yazılan ayet, hadis ve Farsça ibarelerden ve konu akışından hareketle, eserle ilgili konu başlıklarını ve ilgili misalleri şu şekilde sıralayabiliriz:

1. Besmelenin önemi.

İdelüm sözü bismillāh ile yād

Ḳurulsun Allāh adı üzre bünyād (1b/4)

2. Allah'ın zat sıfatının hakikati.

Maḥabbet nūrıdur adı o nūruñ

[2] *"Asıl adı Emir Osman Efendi olan Hâşimî, 1513'te Sivas'ta doğmuştur. Tarikat şeyhi ve aynı zamanda bir mutasavvıf olan Emir Osman Efendi, tasavvufî görüşlerini yaymak amacıyla söylediği şiirlerinde Hz. Peygamber soyundan olması sebebiyle " Hâşimî " mahlasını kullanmıştır.*(SOFUOĞLU, Nesrin, *Bayrâmî-Melâmî Bir Şair: Hâşimî Emir Osman Efendi*, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, İzmir 2015, s.155-188)" Bu makalede, Hâşimî'ye ait olan ve yazmamızda geçen derkenarlardan bazıları –küçük farklılıklarla da olsa- bulunmaktadır.

Odur aṣlı görinen cümle varuñ (2a/3)

3. Allah'ın bilinmeyi murat etmesi.

Düşürdi ṭaşraya her bir ṣıfātı

Göründi ḥayy u ḳayyūmuñ ḥayātı (2a/6)

4. Şeytanın asiliği.

Sücūd emir itdi ol dem Ḥaḳ ḳamuya
Ki şeyṭān itmedi düşdi ṭamuya (2b/1)

5. Masivadan sıyrılmanın gerekliliği.

Gel imdi Ḥaḳḳa uy cān ol iy ḳarṭaş

Ki nefsüñ emre uya indüre baş (2b/8)

6. İnsanın niteliği.

Ḳamu evṣāf-ı Ḥaḳ sende bulınur

Ḫudānuñ varlıġı senden bilünür (3a/4)

7. İnsanın doğru yolda ilerlemesinin önemi ve lüzumu.

Gel imdi Ḥaḳḳa mirāt eyle cānuñ

Görüne sende varlıġı sende Ḫudānuñ (3b/12)

8. Hz. Muhammed'in vasfı.

Muḥammeddür bu varlıġuñ bināsı

Añadur cümlenüñ ḥamd u ṣenāsı (4b/10)

9. Hz. Ebu Bekir'in vasfı.

O ʿārifler imāmı bū Bekr-i ṣıddīḳ

Resūlden ne işitse itdi taṣdīḳ (5a/9)

10. Hz. Ömer'in vasfı.

İkinci yār ʿömerdür muṣṭafāya

Ki dīn anuñla irdi bu żiyāya (5b/2)

11. Hz. Osman'ın vasfı.

Ḥayāsından utanurlar melekler

Ne isterse geçer Ḥaḳḳa dilekler (5b/11)

12. Hz. Ali'nin vasfı.

Keser münkirlerüñ başın o server

Odur ʿuşşāḳ öñünde Ḥaḳḳa rehber (6a/3)

13. Şeriate dair.

Şerīʿat şarṭ-ı evvel ʿāḳıl olmaḳ

Anuñla şerʿüñ aḥkāmını bilmek (6a/11)

14. Kılavuzun ve tarikatin niteliği ve önemi.

Ḳulaġuzsuz kişi menzīle irmez

Mürebbī bulmayanlar Ḥaḳḳı görmez (7a/5)

Ṭarīḳat yolıdur ġāyet de ince

Ki incinmeye senden bir ḳarınca (7b/5)

15. Allah'ın zat ve sıfatları.

Beyān oldı ḥaḳīḳat kendü ẕātı

Belürdi vaḥdetinden her ṣıfātı (11b/5)

16. Mürşid-i kâmilin vasfı ve önemi.

Evvel bulmaḳ gereksin sen bir ulu

Uyasın aña sen göstere yolu (12b/11)

17. Kainat tasvirleri.

Yidi yılduz yidi burc üzre-durur

Her birinde bir günüñ ḥükmi budur (15b/1)

18. Velilerin ve salih amellerin önemi.

Daḫı bunlar virdiler dīne ḥayāt

Ṣıdḳ-ıla ṣavm u ṣalāt ḥacc u zekāt (15b/6)

19. Tevhîdin önemi ve Hz. Peygamber' e tabi olmanın ehemmiyeti ve lüzumu.

Ḳul hüvallāhu eḥad diyen berkdür bi'l-vücūd

Enfüsī āfāḳda varlıḳ vaḥdetüñ āyātıdur (18a/2)

O kim rūḥ-ı nebīye vāṣıl oldı

Ḥaḳīḳat-i āb aña ḥāṣıl oldı (19a/8)

20. Hak yolda gitmenin önemi.

Pes olduñ nüsḫa-i' hem maẓhar-ı Ḥaḳ

Gözüñ aç sen saña ḥaḳḳāni bir baḳ (20a/6)

21. İnsanın ebedîliği.

Ölen tenüñ-durur cānuñ degildür

Ḥaḳa ir gök tenüñi daḫı dirgür (20b/3)

22. Tabiat tasvirleri.

Ḫudā andan buyurur ḥükmi ṣuya

Yaz olur cān virilür her ḳuruya (21b/13)

23. Nefsi bilmenin gerekliliği.

İlāhī nefsini bilenden eyle

Seniñ-ile seni bulandan eyle (22b/8-9)

24. Dört unsura dair.

Tenüñ ṭopraḳ vü nefsüñ yil dinildi

Bulardan kendü ḥālüñ bil dinildi (23a/12)

25 . İnsanın kendini tanıması hakkında.

Vücūdın bilmeyen Allāhı bilmez

Bu günde bulmayan yarında bulmaz (24a/6)

26. Münacat.

Münezzehsin bilinmekden ġanīsin

Velī her varlıġıñ sen maʿdenīsin (25a/10)

27. Masivadan sıyrılmanın gerekliliği.

Şular kim tenin ve malın sever ol

Olur ḥayvān-ṣıfat otlaḳ yular ol (26a/4)

28. Tefekkür etmenin önemi.

Ḳıyās it ḳaṭreden deryāyı gözle

Beyāna nice gelsün işbu sözle (26b/8)

29. Suya dair.

Ḥarāretden bulud-ile göge aġar

Ṭaḳınur yaġmur adın yire yaġar (27a/7)

30. İnsanın potansiyeli.

Sekiz cennet yidi ṭamu ḳapusı

Bulınur görseñe sende ḳamusı (28a/2)

31. Allah'ın bakiliği.

Beḳā-ʾi Ḥaḳḳ-ıla bāḳī olasın

Ḫudādan ġayrı yoġ-imiş bilesin (28a/9)

32. Fakra dair.

Faḳirden özge ser-māye ola mı

Bu faḳra düşmeyen Ḥaḳḳı bula mı (29a/12)

33. Allah'ın azameti ve daveti.

Senüñ vaṣfuñ diyemez dil beyān itmek ḳatı müşkil

Cihāna raḥmetüñ ṣaçduñ aḳıtduñ ḫoş revān itdüñ (30b/12)

34 . Saliklerin sohbeti.

Dü cihān mülkine aldanmaḳ bize oldı ḥarām

Ehl-i haḳḳuz yoḳlaruz biz ẕāt-ı Ḥaḳdur varumuz (34a/9)

35. Nasihat.

Gerçek Ḥaḳḳa bende olan

Dü cihānuñ terkin ḳılan

Mümkināta delīl olan

Tevḥīd-ile olsun dāʾim (34b/13-14)

Eserin Dil, Üslup ve Edebî Özellikleri

Hicrî 1003/ Mîlâdî 1594 tarihinde istinsah edilen eserde, EAT döneminin dil özellikleri kendisini hissettirmektedir. Geçiş dönemi olmasının da etkisiyle, çok miktarda Arap-Farsça kelimeler de kullanılmıştır. Bunun yanında bazı yerlerde sıklıkla Arapça-Farsça terimlerin kullanılması, dinî-tasavvufî konuların işlenmiş olmasındandır. Fakat, eser geneli için yazarın oldukça sade sayılabilecek yalın bir dil kullandığını belirtmemiz gerekir.

Aruzun Mefāʿīlün/ Mefāīʿlün/ Feʿūlün; Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilātün/ Fāʿilün; Fāʿilātün / Fāʿilātün / Fāʿilün gibi farklı kalıplarıyla yazılan eser, didaktik bir üslubla yazıldığı için yer yer sanat endişesinden uzaktır. Bu da şairin imale ve zihafa sıkça başvurmasına sebep olmuştur ki bu durum eserin edebî değerini kısmen düşürmektedir.

Esas konunun işlendiği ana bölümde mesnevî nazım şekli kullanılmasına rağmen yer yer gazel nazım biçimine de yer verilmiştir: (4b/4-8 , 9b/8-10a/1, 10b/10-13, 30b/2-32a/13, 33a/13- 34b/4, k10b/1-k11a/10, k30b/1-12, k31b/1-10, k32a/1-3).

Metnimizde 8'li hece ölçüsüyle yazılmış ilahi örnekleri de mevcuttur: 34b/5-14, k31a/1-20.

BİRİNCİ BÖLÜM: DİL ÖZELLİKLERİ

1. İMLA ÖZELLİKLERİ

1.1. Ünlülerin Yazılışı

1.1.1. *a* Ünlüsü

1.1.1.1.Ön Seslerde

Metnimizde *a* ünlüsü, üstünlü elifle beraber (اَ) seyrek de olsa medli elif (آ) ve üstünlü medli elif (اَ`) ile yazılmıştır. Örnekleri şu şekildedir:

Üstünlü elif (اَ) *ile yazılışı*

ancaḳ	اَنْجَقْ	2a/2	azana	اَزاَنَه	8b/2
añladuñ-ısa	اَكْلاَدُكِيسَه	10a/9	ayruyam	اَيْرُيَمْ	2b/10
ayaġuñda	اَياَغُوكْدَه	3a/6	ad	اَدْ	10b/4
ay-ıla	اَيِلَه	12a/4	alınur	اَلِينُوْرْ	15a/12
adasañ	اَداَسَكْ	12a/5	altına	اَلْتِنَه	17a/5
arasıdur	اَرَسِيدُرْ	15a/3	ayruḳ	اَيْرُقْ	18a/12
arḳasına	اَرْقاَسِينَه	19b/7	ara-	اَرَه	24a/3
ateşine	اَتَشِينَه	22b/5	añmasa	اَكْمَسَه	25b/9

Medli elif (آ) *ile yazılışı*

ad	آدِ	1b/4

1.1.1.2. İç Seslerde

İç seslerde *a* ünlüsü üstünlü elifle (اَ) ya da üstünle (َ) yazılmıştır.

Üstünlü elifle (اَ) *yazılışı*

azana	اَزاَنَه	8b/2	ayaġuñda	اَياَغوُكْدهَ	3a/6
inanmaḳ	اِناَن مَقْ	3b/5	yaradılmışda	يَرَادِلمِشْدهَ	24a/1
malını	مالِيني	5b/5	ıraḳdur	اِيراَقْدُرْ	9a/13

Üstünle (َ) *yazılışı*

ḳamu	قَموُ	3a/4	ṭaġından	طَغِنْدَنْ	4a/3
ṣaḳlarsın	صَقْلَرْسِنْ	10b/4	daşra	دَشْرَه	8b/5
yatluyı	يَتْلُويِ	6a/12	saña	سَكاَ	7a/2

1.1.1.3. Son Seslerde

Son seslerde *a* ünlüsü üstünlü elif (اَ), üstünlü he (ەَ) ve üstünle (َ) karşılanmıştır.

Üstünlü elifle (اَ) *yazılışı*

ḳarayı	قَراَيِ	19b/8	burada	بُوراَدهَ	20b/8
aradan	اَراَدَنْ	8b/12	arḳasına	اَرْقاَسِنهَ	19b/7

Üstünlü he (ەَ) *ile yazılışı*

orta	اوُرْتهَ	2b/11	ata	اَتهَ	13b/9
ḳarınca	قَرِنْجهَ	7a/5			

Üstünle (َ) *yazılışı*

bağlayuban	بَغْلَيُوبَنْ	33a/6

1.1.2. *e* Ünlüsü

1.1.2.1. Ön Seslerde

Ön seslerde bulunan bulunan *e* ünlüsü üstünlü elifle (اَ) yazılmıştır.

eylemez	اَيْلَمَزْ	33a/9	etegine	اَتاَكِينهَ	7a/8
eyüyi	اَيوُيِي	6a/12	ekmede	اَكْماَدهَ	8a/1
eşidür	رْاَشِيِدُ	11b/10			

1.1.2.2. İç Seslerde

İç seslerde bulunan *e* ünlüsü üstünle (´) karşılanmıştır.

ister	اِسْتَرْ	14a/6	gezer	كَزَرْ	14a/6
sevmeyen	سَوْمَيَنْ	5a/13	geydi	كَيْدِي	19b/7
gel	كَلْ	33b/7			

1.1.2.3. Son Seslerde

Son seslerde *e* ünlüsü üstünlü he (ەَ) ve üstünle (´) karşılanmıştır.

Üstünlü he (ەَ) *ile yazılışı*

bile	بيِلهَ	6b/8	ince	اِنْجهَ	7b/5
nesne	نَسْنهَ	8a/13	gice	كِجهَ	23a/10
gölgesi	كُولْكهَ سيِ	21b/7			

Üstünle (´) *yazılışı*

diler	دِلَرْ	22b/12	söylesün	سُيْلَسُونْ	4b/4
eyledi	اَيْلَدِى	19b/4	direr	دِيرَرْ	26a/5

1.1.3. *ı* Ünlüsü

1.1.3.1. Ön Seslerde

Metnimizde *ı* sesiyle başlayan Türkçe kelimeler esreli elifle (اِ) ve esreli elif ve ye ile (اِی) yazılmıştır.

esreli elif ve ye ile (اِی) *yazılışı*

ırakḳdur	اِيرَاقْدُرْ	9a/13	ırma	اِيرْمهَ	13a/11

esreli elifle (اِ) *yazılışı*

ırağı	اِراَغي	30a/6

1.1.3.2. İç Seslerde

İç seslerde *ı* sesi esreli (ِ) ve esreli ye ile (ی) yazılmıştır.

esreli elifle (اِ) *yazılışı*

ḳılur	قِلُورْ	16a/7	yaḳın	يَقِنْ	14b/2
yılda	يِلْدهَ	15a/6	yılduz	يِلْدُزْ	15b/1

esreli ye ile (ی) *yazılışı*

ṭaḳınur	طَقِينُورْ	27a/7	ṣaḳın	صَقِينْ	14b/2

1.1.3.3.Son Seslerde

Esreli ye ile (ي) yazılmıştır.

altı	اَلْتي	33a/4	daḫı	دَخي	16a/5
ṣıdı	صِدِی	14a/8			

1.1.4. *i* Ünlüsü

1.1.4.1. Ön Seslerde

Esreli elif ve ye ile (اِی) ve esreli elifle (اِ) karşılanmıştır.

esreli elif ve ye ile (اِی) *yazılışı*

içün	اِیجُونْ	4b/7	ider	اِیدَرْ	15a/4
ilerü	اِیلَرُو	14b/7	iki	اِیکِی	12b/4

esreli elifle (اِ) *yazılışı*

işidüp	اِشِیدُوبْ	6b/3	itdi	اِتْدِی	33b/1
irişür	اِرِیشُورْ	27b/3	içdi	اِجدِي	30a/5

1.1.4.2. İç Seslerde

Esreli elif ve ye ile (اِی) ve esreli elifle (اِ) yazılmıştır.

esreli elif ve ye ile (اِی) *yazılışı*

işidüp	اِشِیدُوبْ	6b/3	diregi	دِیرَکِی	16a/2
irişür	اِرِیشُورْ	27b/3	virdiler	وِیرْدِیلَرْ	15b/6

esreli elifle (اِ) *yazılışı*

diri	دِرِی	13b/11	gibi	کِبِی	13a/10
yigirmi	یِکِرْمِی	33b/3	girü	کِرُو	17b/7

1.1.4.3. Son Seslerde

Aynı şekilde, esreli elif ve ye ile (اِی) ve esreli elifle (اِ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

esreli elif ve ye ile (اِی) *yazılışı*

iki	اِیکِی	12b/4	kişi	کِشِی	18b/8
diri	دِرِی	13b/11	dimek	دِیمَکْ	2b/12

esreli elifle (اِ) *yazılışı*

dimekdür دِمَكْدُرْ 19b/12 yirsin يِيِيِيِرْسِنْ 3b/2

1.1.5. *o* Ünlüsü

1.1.5.1. Ön Seslerde

Elif-ötreli vav (اُو) şeklinde yazılmıştır.

oḳur اُوقُورْ 9a/6 odına اُودِينِهَ 9b/2

oġlanı اُوْغلاَنى 9a/8 on اُونْ 13b/9

otlaḳ اُوتْلَقْ 26a/4

1.1.5.2. İç Seslerde

Elif-ötreli vav (وُ) ve ötreli (ُ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

elif-ötreli vavlı (وُ) *yazılışı*

ṭoldı طُولْدِى 9a/9 dolar دُولَرْ 9a/6

ṣorma صُورْمهَ 4a/13 ṭoġan طُوغَنْ 19a/1

ötreli (ُ) *yazılışı*

ḳolaylıḳdan قُلاَيْ لِقْدَن 21b/12 yoḳ يُقْ 25b/5

çoḳ جُقْ 25b/5

1.1.5.3. Son Seslerde

Ötreli vavla (وُ) ve ötreyle (ُ) yazılmıştır.

ötreli vavla (وُ) *yazılışı*

ḳoġıl قُوغِلْ 31a/8 ḳomış قُومِشْ 13b/4

ötreli (ُ) *yazılışı*

ḳodı	قُدِى	21a/12	ḳoduñ	قُدُوكْ	25b/1

1.1.6. *ö* Ünlüsü

1.1.6.1. Ön Seslerde

Elif-ötreli vavla (اُو) yazılmıştır.

elif-ötreli vav ile (اُو) *yazılışı*

ölmek	اُولَمَكْ	26b/5	özüñ	اُوزُوكْ	3b/4
öñdün	اُوكْدُنْ	7b/9			

1.1.6.2. İç Seslerde

Elif- ötreli vav (وُ) ve seyrek de olsa ötreyle (ُ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

elif-ötreli vav ile (وُ) *yazılışı*

göçüp	كُوجُوبْ	10b/8	gölgesi	كُولْكَه سِى	21b/7
gözüñ	كُوزُكْ	24a/6	gökde	كُوكْدهَ	14a/4

ötreyle (ُ) *yazılışı*

dört	دُرتْ	21a/12

1.1.7. *u* Ünlüsü

1.1.7.1. Ön Seslerde

Elif-ötreli vav (اُو) ve seyrek olarak ötreli elifle (اُ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

elif-ötreli vavla (اُو) *yazılışı*

uçarlar	اُوچَرلَر	14a/5	ulu	اُولُو	17a/4

uya اُويهَ 2b/8 uzaḳ اُوزَقْ 23b/11

ötreli elifle (اُ) *yazılışı*

uyup اُيُوبْ 4b/2

1.1.7.2. İç Seslerde

Ötreli vav (وُ) ve ötreyle (ُ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

ötreli vavla (وُ) *yazılışı*

bulsa بُولْسهَ 6b/3 dura دُورَه 20b/12

ulaşdura اُولاَشْدُورَه 25a/2 buyurur بُيُورُرْ 21b/13

oḳur اُوقُورْ 9a/6 yatluyı يَتْلُويِ 6a/12

ötreyle (ُ) *yazılışı*

ḳulaġuñ قُلاَغُكْ 20b/12 yılduz يِلْدُزْ 15b/1

ayruḳ اَيْرُقْ 18a/12 dutdı دُتْدِى 32b/6

1.1.7.3. Son Seslerde

Ötreli vav (وُ) ve ötreyle (ُ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

ötreli vavla (وُ) *yazılışı*

ḳamu قَمُو 3a/4 ulu اُولُو 17a/4

ötreyle (ُ) *yazılışı*

ayruyam اَيْرُيَمْ 2b/10

1.1.8. *ü* Ünlüsü

1.1.8.1. Ön Seslerde

Elif-ötreli vav (اُو) ve seyrek olarak ötreli elifle (اُ) karşılanmıştır.

elif-ötreli vavla (اُو) *yazılışı*

üzre	اُوزْرَه	1b/4	üç	اُوجْ	21b/10
üstine	اُوسْتِنَه	24b/2			

ötreli elifle (اُ) *yazılışı*

üzre	اُزْرَه	24b/3

1.1.8.2. İç Seslerde

Ötreli vav (وُ) ve ötreyle (ُ) olmak üzere iki şekilde yazılmıştır.

ötreli vavla (وُ) *yazılışı*

içün	اِيجُونْ	4b/7	gün	كُونْ	4b/12
yüride	يُورِيدَه	27b/4	süre	سُورَه	32a/2
eyüyi	اَيوُيِي	6a/12			

ötreyle (ُ) *yazılışı*

güneşden	كُنَشْدَنْ	7b/9	dürlü	دُرْلُو	27a/8
gündüz	كُنْدُزْ	3b/9	düzüldi	دُزُلْدِي	2a/9
yürürsin	يُورُرْسِنْ	3a/6	kendüñ	كَنْدُكْ	3b/10

1.1.8.3. Son Seslerde

Ötreli vav (وُ) ve ötreyle (ُ) karşılanmıştır.

ötreli vavla (وُ) *yazılışı*

ilerü	اِيلَرُو	14b/7	kendü	كَنْدُو	1b/9

girü كِرُو 17b/7

1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

1.2.1. *ç* Ünsüzü

Metnimizde *ç* ünsüzünü karşılamak için cim (ج) ve çim (چ) harfleri kullanılmıştır.

çoḳ	جُقْ	25b/5	geçdi	گَجْدِی	30a/5
çıḳarasın	چِقَارَه سِنْ	6b/13	çeker	چَگَرْ	4a/5
çoḳ-durur	چُوقْدُرُرْ	4b/13	çizilmez	چِزِلْمَز	4a/5
açam	اَجَامْ	9a/5	içürdi	اِچُورْدِی	9a/9
biçdi	بِجْدِی	19b/7	aç	آجْ	20a/6

1.2.2. *g* Ünsüzü

Metnimizde *g* ünsüzü ile *k* ünsüzünü ayırıcı bir işaret kullanılmamıştır. Her iki ses karşılığı olarak da (ك) işareti kullanılmıştır. İşaretin nerelerde *g,* nerelerde *k* okunması gerektiği, EAT metinlerinin diğer eserleriyle karşılaştırılınca ortaya çıkmaktadır .

degil	دَكِلْ	19a/12	geydi	كَيْدِي	19b/7
gölgesi	كُولْكَه سِی	21b/7	gice	كِيجَه	3b/9
gel	كَلْ	4a/9	göñül	كُوكُلْ	9a/9

1.2.3. *ñ* Ünsüzü

ñ sesi metnimizde (ك) işaretiyle karşılanmıştır.

saña	سَكاَ	12b/12	deñlü	دَكْلُو	16b/1
yaña	يَكاَ	23b/1	añmasa	اَكْمَسَه	25b/9

baña	بَكاَ	11a/9	ṣoñında	صُوكِنْدَه	2b/3

1.2.4. *p* Ünsüzü

(ب) ve (پ) harfleriyle karşılanmıştır. Türkçede, hece ve kelime sonunda *b* ünsüzünün bulunmaması sebebiyle *–p* zarf-fiil eki, *b*'li yazılmakla birlikte *p*'li okunmuştur. Genel olarak sert ünsüzün (p) kullanıldığı yerlerde de kullanılmıştır.

gelüp	گلُوبْ	3a/2	ḳapusında	قاَبوُسِنْدهَ	13a/10
ḳapuña	قاَپوُكهَ	25b/2	hep	هَبْ	32a/8
yapış	ياَپِشْ	7a/8	göçüp	گُوجُوبْ	10b/8

1.2.5. *s* Ünsüzü

(ص) ve (س) harfleriyle karşılanmıştır. Genel itibarıyla Türkçe kelimelerde kalın sıradan ünlülerle beraber (ص), ince sıradan ünlülerle ise (س) harfi kullanılmıştır..

ṣanma	صَنمهَ	3a/11	ṣaġa	صاَغهَ	6b/13
saña	سَكاَ	12b/12	ṣaḳlarsın	صَقْلَرْسِنْ	10b/4
söylesün	سُيْلَسُونْ	4b/4	ṣaḳın	صَقِينْ	14b/2

1.2.6. *t* Ünsüzü

Kelime başındaki kalın ünlülü *t* sesini taşıyan kelimelerde (ط) sesi kullanılmıştır.

ṭaşra	طَشْرهَ	22b/11	ṭaşup	طاَشُبْ	26b/2
ṭamuyı	طَمُويِ	26b/3	ṭaġından	طَغِنْدَنْ	4a/3
ṭapusında	طاَبوُسِندهَ	13a/10	ṭaḳınup	طاَقِنُوبْ	18b/1

Kelime içi ve sonu *t* sesini taşıyan kelimelerde (ت) sesi kullanılmıştır.

ata	اَتہ	13b/9	ister	اِسْتَرْ	14a/6
gösterür	كُوستَرُرْ	14b/6	ḳat	قَاتْ	33a/6
otlaḳ	اُوتلَقْ	26a/4			

1.3. Bazı Kelime ve Eklerin Yazılışı

1.3.1. Yapım ve çekim ekleri kelimeye bitişik yazılmıştır; fakat seyrek de olsa istisnalar söz konusudur.

gözüñde	كُوزُكْدَه	3a/11	ṣanma	صَنْمَهَ	3a/11
görünsün	كُورُنْسُونْ	7a/10	ulaşmaz	اُولَشْمَزْ	6b/12
etegine	اَتاَكِينَهَ	7a/8	dilüñi	دِيلُوكِى	20b/12
ḳulda	قُلْ دہ	25b/2	ḳulda	قُلْدَه	25b/3

1.3.2. " İle" edatı umumiyetle kelimeye bitişik yazılmakla birlikte bu hususta genel bir ittifak yoktur.

Ḥıżr-ıla	حِضْرِيلَهَ	9b/10	küfr-ile	كُفْرِيلَهَ	11b/11
ad-ıla	اَدِيلَهَ	12a/5	emri ile	اَمْرِى اِيلَهَ	16b/9

1.3.3. "İçün" edatı (ج) ve (چ) harfleriyle yazılmıştır.

iẓhār içün	اِظْهَارْاِيجوُنْ	4b/7	bilmedügi-çün	بِلْمَدُوكِيجُونْ	14a/7
faḳr-içün	فَقْرِچُونْ	29a/4			

1.3.4. i- fiili hem bitişik hem de ayrı olarak yazılmıştır.

raḥmān iken	رَحْمَانْ اِيكَنْ	3b/4	yār-ıdı	يَارْ ِدِى	5a/10
yoḳluḳ idi	قُلْقْيُو ايدِى	30a/8	yoġ-ımış	يُوغِيمِشْ	28a/9

1.3.5. –dUr bildirme eki yuvarlak ünlülü olarak karşımıza çıkmaktadır.

ʿaḳıldur	عَقِلْدُرْ	6b/2	yolıdur	يُولِيدُرْ	7b/5
ṣulṭāndur	سُلْطَانْدُرْ	9a/8	meskenümdür	مَسكَنُومْدُرْ	9b/13

1.3.6. +nUñ / +Uñ /+nIñ ilgi hāli eki genellikle yuvarlak ünlülü olmakla birlikte, bir geçiş dönemi hususiyeti olarak nadiren dar ünlülüdür.

deryānuñ	دَرْيَانُوكْ	26b/7	zamānuñ	زَمَانُوكْ	30b/13
güneşinüñ	گُونَه شِينُوكْ	27b/6	Ḫudānıñ	خُدَانِكْ	23a/4

1.3.7. Metnimizde aynı kelimelerin yer yer farklı şekillerde yazıldığını da görüyoruz.

topraḳ	تُبْرَقْ	27a/1	ṭopraḳ	طُوبْرَقْ	21b/11
ḳapuña	قَاپُوكَه	25b/2	ḳapusında	قَابُوسِنْدَه	13a/10
ṭaşraya	طَشْرَيَه	2a/6	daşra	دَشْرَه	8b/5
saña	سَاكَه	9a/13	saña	سَكَاَ	6b/7
ıraḳ	اِيرَاقْ	13a/12	ıraḳ	اِرَاقْ	14a/8
iki	اِيكِى	12b/4	ikiden	اِكِيدَنْ	15a/12

2. SES BİLGİSİ

2.1. ÜNLÜLER

2.1.1. Ünlü Değişmeleri

2.1.1.1. i /e Değişmesi

i>e değişikliği Eski Türkçedeki *i*'lerin Anadolu sahasında önce *i* şeklinde devam ettiği; XVII. yüzyılın sonlarından itibaren ise *e*'ye dönüştüğü ifade edilebilir. e>i değişikliği ise daha sınırlı olmuştur.

a. İlk hecede ve kelime başında *i* ünlüsüyle yazılıp bugün *e* şeklinde olan kelimeler:

di- 20a/7, din- 2a/2, dinil- 3b/8, gice 12a/4, girü 14b/1, idin- 13a/9, iriş- 27b/3, it- 16b/3, iy "ey" 28a/12, vir- 9a/10, viril- 21b/13, yi- 7b/13, yidi "yedi" 23b/6, yir 10a/8, yitiş- 23b/7, yitmiş 13b/10.

b. İlk hecede ve kelime başında *e* ünlüsüyle yazılıp bugün *i* şeklinde olan kelimeler:

eyü 6a/12, gey- 19b/7.

2.1.1.2. u / o ve ü / ö Değişmesi

Metnimizden hareketle u / o ve ü / ö ayrımı yapmak çok zordur. Biz, bu ayrımı yaparken günümüzde yaygın olan kullanımlarını tercih ettik.

güzel 11b/8, uġra- 19a/10, yürü- 22a/1.

2.1.1.2. Eski Türkçeden Risāle-i Tevḥīd'e Ünlü Değişmeleri

a > i değişmesi

imdi 2b/8 (<<amtı).

ı > i değişmesi

inan- 3b/5 (<<ınan-).

ı > u değişmesi

oḳu- 9a/6 (<okı-).

ı > ü değişmesi

yürü- 13b/9 (<<yorı-).

o > e değişmesi

hep 10a/13 (<<ḳop).

u > a değişmesi

orta 15a/4 (<<ortu).

u > i değişmesi

işbu 6b/2 (<uş bu), içün 5a/7 (<uçun).

2.1.2. Ünlü Uyumu

2.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Metnimizdeki Türkçe kelimelerde, kelime köklerinde ve eklerde kalınlık-incelik uyumu aşağıdaki durum dışında tamdır:

inan- : Günümüzdeki şekli dikkate alınarak okunduğunda uyum dışındadır (<ınan-).

-ken zarf-fiil eki: Günümüzde olduğu gibi metnimizde de daima ince ünlülüdür. Uyuma girmeyen durumlar şu şekildedir: aʿlā-y-iken 30a/3, raḥmān iken 3b/4.

2.1.2.2. Düzlük - Yuvarlaklık Uyumu

Bu uyum, ancak Batı Türkçesinin sonlarında sağlam bir şekilde etkisini hissettirmiştir (ERGİN, 2004:72). Dolayısıyla metnimiz açısından bu uyum karışıklık arz etmektedir. Zira yuvarlaklaşma, EAT metinlerinin önemli karakteristik özelliklerinden biridir . Bu ise hâliyle, düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı bir durumu beraberinde getirmiştir. Çalışmamızda, mezkur uyuma aykırı gelişmeleri gösteren örnekleri şu başlıklar altında hülasa edebiliriz:

2.1.2.2.1. Kelimelerdeki Yuvarlaklaşma

a. –ġ ve –g'lerin erimesi sebebiyle

Eski Türkçe döneminde birden fazla heceli kelimelerin sonunda bulunan –ġ / –g eki, EAT devrinde düşerek yanındaki dar ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır.

ḳapıġ > ḳapu 13a/10, ayrıġ > ayru 22a/10.

b. Bir sebebe bağlı olmadan yuvarlak ünlü taşıyanlar

Türkçede bazı kelimeler vardır ki bünyelerindeki yuvarlaklık Eski Türkçeden beri olagelmiştir; fakat ünlülerinin yuvarlaklık sebebi kesin olarak tespit edilememiştir. Metnimizde yer alan bazı örnekleri şunlardır:

degül 11a/12, eyü 6a/12, girü 14b/1, ḳarşu 4b/12, kendü 11a/7, yılduz 15b/1.

2.1.2.2.2. Eklerdeki Yuvarlaklaşma

a. Ünlüsü yuvarlak olan ekler

-dUr- fiilden fiil yapma eki: birikdürmiş 26b/3, döndürme 7b/8, dutuşdur 9b/2, indüre 2b/8, ulaşdurandan 3b/8, yaġdurur 24b/2.

-dUK sıfat-fiil eki: diledügüñ 10a/13, gördügidür 6b/1, istedügi 10a/7, ḳılduġuñ 15b/11, ṣanduġuñı 7b/6, uġraduġını 26b/11, yidügi 7b/13.

-Ur- fiilden fiil yapma eki: arturur 26b/9, bitüren 2b/6, düşürdi 2a/6, yitürmez 8b/6.

-gUr- fiilden fiil yapma eki: dirgür 20b/3, irgüre 2b/13.

-sUn emir 3. Şahıs eki: bilsün 8b/7, bulunsun 6b/5, görünsün 7a/10, yazsun 4b/5.

+dUr; +durur bildirme ekleri: degildür 6b/9 sırdur 2b/4, yoḳdur 5a/13; mal-durur 8a/4.

b. Ünlüsü sonradan yuvarlaklaşmış ekler

+(U)m; +(U)mUz iyelik 1. şahıs ekleri[3]: Bu eklerin *m* tesiriyle yuvarlaklaştığını ifade edebiliriz.

elüm 24b/13, dilümde 24b/11, işüm 25a/1 ; adumuz 25b/1.

[3] EAT döneminde yuvarlak ünlülü olan bu ve benzeri bazı eklerin, bir geçiş dönemi hususiyeti olarak kısmen düzleşmeye başladığını da belirtmemiz gerekir.

-Up zarf-fiil eki: alup 11b/8, ayırup 17b/11, baḳup 13b/7, bilüp 24a/13, bulup 9a/11, diyüp 24b/12, gelüp 22a/2, insān olup 3a/2, ṭakınup 18b/1.

-UbAn zarf-fiil eki: aluban 24b/13, baġlayuban 33a/6, bilüben 33b/12, bürünüben 11b/1, işidüben 14b/2.

+(U)ñ iyelik 2. şahıs eki : elüñ 7a/3, gözüñde 3a/11, dilüñ 3a/10, özüñ 3b/4.

+(n)Uñ /+Uñ ilgi hāli eki: dilüñ 6b/1, senüñ 6b/5, varlıġuñ 4b/10; kendünüñ 11b/12.

+lU isimden isim yapma eki: ṣıfatlu 26a/8, gizlü 10a/4.

+sUz isimden isim yapma eki: dilsüzdi 31a/13, ḳulaġuzsuz 7a/5, niteliksüz 11b/13.

-Ur geniş zaman eki: arınur 8a/8, bilür 9a/12, birikür 10a/11, ḳalur 4a/5.

-AlUm çokluk 1. şahıs emir eki: açalum 9a/1, diyelüm 17b/10.

2.1.2.2.3. Düz Ünlü Taşıyan Ekler

Bu kısımda verdiğimiz ekler, pek çok yerde düz ünlüyle kullanıldığı için yuvarlak ünlülü kelimelerde düzlük-yuvarlaklık uyumu dışında kalmıştır.

+ünci isimden isim yapma eki: üçünci 5b/9.

-(I)n- fiilden fiil yapma ekleri: bulınur 3a/4, görinen 1b/11, taʿlīm olındı 32b/9.

-(y)IncA zarf-fiil eki: Esasen -ġUnçA şeklinde olan bu ek, EAT döneminde -(y)IncA şeklini almıştır.

olmayınca 6a/12, ṭutmayınca 7a/6.

+I; +sI teklik 3. şahıs eki: göñlini 9a/2, yolı 12a/2, ulusıdur 12b/4, gölgesi 21b/7.

+I belirtme hāli eki: elüñi 7a/8, yolı 4a/12.

-mI soru eki: Metnimizde EAT'de olduğu gibi düz ve dar ünlülü geçmektedir.

bula mı 29a/12, daḳılur mı 25b/8, ola mı 29a/12, olur mı 13a/5.

-dI görülen geçmiş zaman 3. şahıs eki: göründi 2a/13, ḳondı 24b/5, ḳuruldı 2a/12, yürütdi 5b/10.

-sIn 2. şahıs eki (fiil çekiminde): göresin 13a/2, görürsin 10a/12.

-mIş öğrenilen geçmiş zaman eki: Metnimizde sadece düz ünlülü şekli karşımıza çıkmaktadır.

bulmışam 11b/1, buyurmışdur 30b/2, düzetmiş 28a/3, ḳurtulmış 8b/10.

2.1.3. Ünlü Düşmesi

Vurgusuz orta hece ünlüsünün düşmesi hadisesi, Türkçede sıkça görülen bir durumdur. Bu hususa dair, metnimizden seçtiğimiz örneklerden bazıları şunlardır:

aġız : aġzumı 13a/5, aġzın 26b/2.

ayır- : ayrılmayavuz 4b/2, ayrılur 15a/12.

ayır- : ayruḳ 18a/12.

bir+ile > birle 6a/5.

göñül : göñlüñi 13a/1, göñlüñde 21a/11, göñlümüzde 7b/3, göñle 8a/3, göñlin 8a/7.

ḳarışu : ḳarşu 4b/12.

kim+ise > kimse 14a/13.

ne+teg+kim > nitekim 19b/1.

taġ+ol > degül 11a/12.

yoḳ+ise > yoḫsa 2b/10.

Uş kelimesinden sonra ünlüyle başlayan *ol, eyle* kelimeleri geldiğinde , *u* sesi düşmüştür.[4]

uş ol : şol 21b/10.

uş ile : şöyle 7a/11.

i- fiilinin kullanıldığı bazı yerlerde de nadir olarak bu fiil düşmüştür.

ise : bulursañ 20a/1, çıḳarsa 26b/12.

2.1.4. Ünlü Türemesi

Metnimizde kelime başı itibarıyla ünlü türemesine rastlanmamıştır. Kelime ortasında ise Arapça ve Farsça kelimelerde rastlanmıştır:

ʿaḳıl 6a/12, ʿaṣır 14b/7, ʿayıb 25b/5, emir 22a/10, ḥüküm 13a/3, ḳadir 23b/8.

Ünlü türemesine kelime sonlarında da rastlanmıştır. Türkçe kelimeler için *+ncI* ekinde görülmüştür. Şöyle ki, Eski Türkçede *+nç* şeklinde olan bu ek, Batı Türkçesinde *i* ilavesiyle *+ncI* şeklini almıştır (ERGİN, 2004: 168).

ikinci 5b/2, üçünci 5b/9.

Arapça ve Farsça kelimelerde görülen örnekleri ise şu şekildedir:

baʿżı (<baʿż) 14b/12, ġayrı (<ġayr) 17a/8.

2.1.5. Ünlü Birleşmesi

Metnimizde rastladığımız örnekleri şu şekildedir:

an-ça+oḳ > ancaḳ 2a/2.

bu+ile > böyle 14b/9.

kentü+öz > kendüz 23b/8.

[4] Farklı bir görüşe göre ise birleşme *şu ol >şol, şu eyle>şöyle* şeklinde olmuştur (TİMURTAŞ, 1994: 43).

ne+ise+ne > nesne 8a/13.

ne+uçun > ne+içün > niçün 24a/8.

2.2. ÜNSÜZLER

2.2.1. Ünsüz Değişmeleri

2.2.1.1. *ḳ / ḫ* Değişmesi

Türkçede ḫ sesi yoktur. Türkçe kelimelerde görülen ḫ sesi, ḳ sesinin ḫ'ya dönüşmesi sounucu meydana gelmiştir. Metnimizdeki örnekleri şöyledir:

daḫı (< daḳı < taḳı) 7b/13.

ḳoḫu (< ḳoku) 27a/12.

yoḫsa (< yoḳsa) 2b/10.

2.2.1.2. *k-/g-* Değişmesi

Eski Türkçe döneminde kelime başında bulunan *k* ünsüzü, Batı Türkçesinde bazı kelimelerde *g* olmuştur. Her iki harfin de Arap imlasında ك ile yazılması sebebiyle, bu iki ünsüzü mutlak manada ayırmak mümkün değildir.

Bu değişikliği kabul ettiğimiz bazı kelimeler şunlardır:

geç- < keç- 4a/3, gel- < kel- 4a/9, gerek < kergek 6a/10, gey- < ked- 19b/7, gez- < kez- 14a/6, gibi < kipi 13a/10, gice < keçe 14a/1, gider- <keter- 16a/12, gir- < kir- 23b/3, girü < kirü 14b/1, git- <kit- 4a/9, gizle- < kizle- 31b/13, gölge < kölge 21b/7, gök < kök 26b/13, göñül < köñgül 5a/13, gör- < kör- 6b/1, göster- < köziter- 7b/1, göz < köz 3a/11, gün < kün 4b/12, gündüz < kündüz 12a/4.

Metnimizde *k*'li olarak kabul edilen kelimeler ise şu şekildedir:

kendü < kentü 11a/7, kendüz < kentü+öz 23b/8, kes < kes- 6a/3, kim < kim 6b/11, kişi < kişi 7a/5.

2.2.1.3. ġ v e g Seslerinin Gelişmesi

a. Birden fazla heceli kelimelerin sonunda

Batı Türkçesinde, birden fazla heceli kelimelerin sonundaki *g*'ler düşer. Bu hadise, kendisinden önceki ünlünün uzamasına ve yuvarlaklaşmasına neden olabilir.

ḳamıġ > ḳamu 2b/1, ḳapıġ > ḳapu 13a/10.

Kelime sonundaki *ġ*'lar düştüğü hâlde ünlüsü yuvarlaklaşmayan ya da ünlüsü aslında yuvarlak olan kelimeler de vardır.

aṣṣı < aṣıġ 26a/9, ḳatı < ḳatıġ 30b/12; ḳuru < ḳuruġ 21b/13, ṭamu < ṭamuġ 16a/10, ulu < uluġ 12b/4.

b. Teşkil eklerinin ve hecelerin başında

Teşkil eklerinin ve hecelerin başındaki *ġ* ve *g*'ler metnimizde düşmüş olarak görülmektedir.

eyü < edgü 6a/12, geçür- <keçgür- 4a/11, gerek < kergek 6a/10, ḳulaḳ < ḳulġaḳ 6b/3.

c. Eklerin başında

Eski Türkçe döneminde çekim eklerinin başında bulunan *ġ* ve *g*'ler, EAT döneminde düşmüş olarak karşımıza çıkmaktadır.

+(y)A < +GA : ada 18b/1, cānuña 7a/3, duʿāya 17b/10, terke 8a/2.

-An < -GAn : bulanlar 19b/5, ġarḳ olan 18b/2, görmeyenüñ 19b/9, ṭoġan 19a/2.

-IncA< -GUncA : bilmeyince 6a/12, olmayınca 8a/13, varınca 4a/5, yitmeyince 7a/6.

+ArU < +GArU : ilerü 14b/7.

2.2.1.4. g / ğ v y Değişmesi

Türkçede bünyesinde yuvarlak ünlü bulunan kelimelerdeki *g*'lerin *v* şeklinde geliştiği bilinmektedir. Yine günümüz Türkçesinde bazı kelimelerde *g* 'nin *ğ* ve *y* şeklinde telaffuz edilmesi söz konusudur. Ancak metnimizde *g*'ler kendisini korumaktadır.

begene 25b/3, degül 32a/9.

2.2.1.5. *b / v* Değişmesi

a. Kelime başında

Eski Türkçe döneminde bazı kelimelerin başında bulunan *b*'ler, metnimizde *v*'ye dönmüştür.

var < bar 28b/13, var- < bar- 4a/5, vir- < bir- 7a/13.

b. Kelime arasında ve hece başında

Zamir kökenli şahıs eki olan –vUz eki, biz zamirinin ekleşmesiyle ve b/v değişmesi neticesinde oluşmuştur.

ʿāmil olavuz 16b/9, ayrılmayavuz 4b/2, bulavuz 9b/4, ırak̟ olmayavuz 13a/12, k̟almayavuz 14b/5, k̟onavuz 10b/8.

Metnimizde tespit ettiğimiz diğer değişiklikler şunlardır:

ev < eb 6b/12, sev- < seb- 25b/12.

2.2.1.6. *t- / d-* Değişmesi

a. d-'ye dönenler

İlk hece ünlüsü ince sıradan olan kelimeler *d*'ye dönüşmüştür. Kalın sıradan kelimelerde ise 1 örnekte *d*'li şekli –aynı örneğin ṭ'lı şekli de olmakla beraber- görülmektedir.

degil 19a/12, deprede 1b/9, dil 12a/4, diler 14a/4, dinilür 9a/3, diyü 11b/2, dolar 9a/6, döner 4a/12, dört 16a/4, dürlü 27a/8, düşürdi 8b/5.

b. *t-* ile yazılanlar

Kalın ünlülü kelimeler , daḫı dışında, (ط) ile yazılmıştır.

ṭaġılsalar 20b/6, ṭaġından 4a/3, ṭaḳınup 18b/1, ṭaldı 19b/5, ṭamu 16a/10, ṭanuḳdur 22a/9, ṭañ 23b/10, ṭapusında 13a/10, ṭaşdı 19b/3, ṭaşra 19b/3, ṭaşup 26b/2, ṭoġrı 11b/2, ṭoḳuz 14b/10 , ṭoldı 9a/9, ṭolı 13b/8, ṭon 19b/7, ṭop 9a/13.

c. Hem *t-*'li hem de *d-* 'li yazılanlar

durmış 14a/4 ~ ṭurmış 27a/1, dutdı 32b/6 ~ ṭutar 27b/8, dol- 9b/6 ~ ṭol- 9b/9.

2.2.1.7. *d / y* Değişmesi

ayaḳ < adaḳ 28b/4, ayır- < adır- 4a/13, boyla- < bodla- 16b/10, eyü < edgü 6a/12, ḳoy- < ḳod- 5a/10, uy- < ud- 24a/8.

2.2.2. Ünsüz Benzeşmesi

2.2.2.1. Kelime içinde sedâlılaşma

Türkçede, iki ünlü arasında kalan ç, ḳ, k, p, t sesleri umumiyetle tonlulaşarak c, ġ, g, b, d olur. Metnimizde buna dair örnekler şunlardır:

ayaġı 17a/5, beyān ider 11b/10, diledügüñ 10a/13, gerçegüm 31a/2, giden 11a/6, göge 26b/12, işiden 24b/12, ḳulaġından 4a/3, yaradılmışa 32b/12.

2.2.3. Ünsüz Türemesi

2.2.3.1. *–y-* ve *–n-* Sesleri

Ünlüyle biten kelimeler, ünlüyle başlayan bir ek aldıklarında araya bir yardımcı ses alırlar. Türkçede esas yardımcı ses *y*'dir.

ʿabdiyüz 16b/1, ayırmaya 17b/9, diyen 34b/5, düşmeyen 29a/12, ḳaplayupdur 14a/1, kişiye 14a/11, şıyan 34b/11, ṭurmayup 27a/6.

3. şahıs iyelik ekiyle hâl eki arasında kullanılan *zamir n'si*ne de bir ünsüz türemesi olarak bakılabilir.

adını 10b/12, cümlesinden 4a/11, dilinden 18b/9, elindedür 14b/8, ḥükmine 31b/7, içinden 8a/7, ḳapusında 13a/10, yirinden 13b/12.

2.2.3.2. *y* Türemesi

Metnimizde, bazı Arapça kelimelerde bulunan *hemze*nin önce düştüğü, sonrasında ise bunun yerine *y* ünsüzünün geldiği görülmüştür.

dāyim < dāʾim 24b/3, dāyimā < dāʾimā 24b/7, ḳāyim < ḳāʾim 16a/13, ıraḳ < yıraḳ 9a/13.

2.2.4. Ünsüz İkizleşmesi

Metnimizde *s* ikizleşmesi görülmüştür.

aṣṣı < aṣıg "fayda" 26a/9.

2.2.5. Ünsüz Düşmesi

a. –ḳ, -k düşmesi

ḳarınca < ḳarıncaḳ 7b/5.

b. *–b* düşmesi

ṣu < ṣuv < ṣub 21b/13.

c. *b-* düşmesi

ol- < bol- 22a/2.

2.2.6. Hece Düşmesi

Türkçede öteden beri kullanılan *tur*- fiilinin geniş zaman çekiminde (<turur), benzer hecelerden birinin yutulmasıyla ve zamanla kalıplaşmasıyla son şekli ortaya çıkan +*dur* bildirme eki, metnimizde sıkça geçmektedir.

ʿaḳıldur 6b/2, güneşdür 23a/7, ḳuldur 9a/8, luṭfumdur 2b/3, mürekkebdür 10a/1, sırdur 2b/4, ṣulṭāndur 9a/8, yoḳdur 31b/7.

3. ŞEKİL BİLGİSİ

3.1. İSİM

3.1.1. Çokluk Eki

+lAr eki kullanılmıştır. Türkçede, Eski Türkçe döneminden günümüze kadar bu ek kullanılagelmiştir.

aylar 21b/9, demler 30b/9, dilekler 5b/11, diller 10a/11, duʿālar 7b/6, günler 21b/10, melekler 5b/11, müşrikler 4a/8, ṣıfatlar 14a/10, ṣular 27a/11, varlıḳlar 28a/5, yollar 10a/11.

3.1.2. İyelik Ekleri

a. Teklik 1. şahıs iyelik eki

+(U)m /+ m ekiyle karşılanmıştır.Ünlüyle sona eren kelimelere doğrudan; ünsüzle biten kelimelere yardımcı ünlüyle gelmiştir. Yardımcı ünlü, umumiyetle yuvarlaktır.

adum 11a/7, bāṭınum 4b/6, dilümde 24b/11, enbiyām 4b/6, müşkilüm 9b/10, suʿālüm 20a/7, vaḥdetüm 11a/10, vücūdum 32a/6, yüzüme 10b/12.

Metnimizde EAT'den farklı olarak yardımcı ünlüler için düzleşme temayülü başlamıştır.

sözimi 20b/10, varlıġımı 32b/5, ẕātımuñ 4b/8.

b. Teklik 2. şahıs iyelik eki

+(U)ñ /+(I)ñ eki kullanılmıştır.

aṣluña 2b/9, cānuñ 3a/1, cānıñı 13a/1, nefsüñi 2b/9, raḥmetüñden 28a/12, varlıġuñ 33b/7.

c. Teklik 3. şahıs iyelik eki

+(s)I şeklindedir.

anuñ nūrı żiyāsı 4b/12, ḥayāsından 5b/11, Ḫudānuñ sırrıdur 9a/12, ḥükm-i Ḳurānuñ esāsı 5a/5, kendü özüni 26a/1, varlıġuñ bināsı 4b/10, yüzüni 14a/11.

ç. Çokluk 1. şahıs iyelik eki

+(U)mIz / +(U)mUz eki kullanılmıştır.

adumuz 25b/1, cümlemize 16b/2, erkānumuz 34b/1, ḳalbümüze 34a/2, ʿuẓvumızda 16b/7, üstümüzden 12b/7, yolumuz 28b/3.

d. Çokluk 2. şahıs iyelik eki

Bu dönem için +(U)ñUz şeklindedir. Metnimizde örneği geçmemektedir.

e. Çokluk 3. şahıs iyelik eki

+lArI şeklindedir.

ʿāşıḳları 31b/12, dostlarına 24b/6, münkirleri 31b/14, naẓarlarına 16a/5, yüzlerin 16b/3.

3.1.3. İsim Çekimi

3.1.3.1. İlgi Hâli Eki

+(n)Uñ / +(n)Iñ şeklindedir. Geçiş dönemi olması sebebiyle düz ünlülü kullanımı az da olsa vardır.

anuñ şānında 2a/12, cānuñ öñinde 2b/9, evliyānuñ muḳtedāsı 6a/7, ervāḥınuñ envārıdur 34a/8, Ḫudānıñ raḥmet-i deryāsıdur 23a/4, maḥabbet güneşinüñ ẕerresinden 27b/6.

"Ben" ve "biz" zamirleri ilgi hâli eki olarak +üm eki alır.

benüm pīrüm 31a/1, bizüm adumuz 25b/1.

3.1.3.2. Yönelme Hâli Eki

+A eki kullanılmıştır.Ünlüyle biten kelimelerden sonra –y-, 3. şahıs iyelik ekinden sonra ise –n- ünsüzüyle bağlanmaktadır.

aṣluña 2b/9, birligine 2b/12, ḳahra 32b/3, ḳamuya 2b/1, nefse 2b/10, odına 9b/2, ṭaşraya 2a/6, varlıġa 2a/11, varlığına 3b/5, yire 2b/11.

3.1.3.3. Belirtme (Yükleme) Hâli Eki

a. +I eki, yaygın olarak kullanılmıştır. Bu ek hem isme, hem iyelik eki almış kelimelere, hem de zamirlere getirilebilir (GÜLSEVİN-BOZ, 2013: 52). Bazı örneklerde ise +u şeklinde tespit edilmiştir.

bizi 9b/4, cānıñı 13a/1, göñlüñi 13a/1, işi 10a/12, sözi 10a/9, yüzi 10a/9, yolu 12b/11.

b. 3. şahıs iyelik eklerinden sonra +n eki de metnimizde kullanılmıştır.

esmāsın 3a/10, göñlin 8a/7, himmetlerin 16b/2, ʿilmin 9a/6, naẓarların 10b/7, ṣıfātın 2a/1, sözin 4b/4, ṭonın 2a/13.

c. **+**nI eki zamirlere gelen bir yükleme hâli ekidir. Eski Türkçe döneminde sıklıkla kullanılmıştır. Metnimizde *bu* ve *o* işaret zamirlerinde kullanılmıştır.

anı 18b/9, bunı 28a/10.

3.1.3.4. Bulunma Hâli Eki

+dA ekidir. +tA şekli metnimizde görülmemektedir.

ayaġuñda 3a/6, cānda 4a/12, evinde 6b/5, göñülde 6b/3, işde 6b/12, ḳulaġuñda 3a/10, tende 6a/12, uluda 5b/3.

3.1.3.5. Ayrılma Hâli Eki

+dAn eki kullanılmıştır. Bir örnekte kalıplaşmış olarak +dIn şeklinde geçmektedir.

aḳdan 19b/8, gözden 27a/3, günden 25b/12, ḳolaylıḳdan 21b/12, lisānından 18a/4, öñdin 7b/9, yoldan 25b/7, ẕerresinden 27b/6.

3.1.3.6. Eşitlik Hâli Eki

+cA şeklindedir.

ardınca 29b/13, bunca 16a/8.

"Ne" kelimesinin eşitlik hâli de *nice* 5a/2 şeklindedir (< ne+çe).

3.1.3.7. Yön Gösterme Eki

a. +rA

ṭaşra 19b/3, üzre 15b/1.

b. +ArU

ilerü 14b/7.

3.1.3.8. Vasıta Hâli Eki

İle edatı, vasıta hâli yapmada kullanılır. Ekleşme temayülünde olduğundan, bazen de vezin gereği *i-* düşer. Türkçedeki asıl vasıta hâli eki olan +*n* de metnimizde kullanılmıştır.

a. +lA

anuñla 26a/2, emr-i Ḥaḳla 5a/5, himmetle 6a/4, gözle 19b/6, uyanuḳla 25a/1, uyurla 25a/1.

b. +IlA

bulud-ıla 27a/7, dil-ile 33b/2, ten-ile 8a/4, vech-ile 26b/13, yir-ile 15a/3.

c. +(I)n

ḳışın 15a/1, ol vaḳtin 17a/12, yazın 15a/1.

3.1.4. Sayı İsimleri

Sayı isimleri ifade ettiği için isim kabul edilirler; fakat çoğu, bir ismin önünde, isimle beraber kullanıldığı için *belirtme sıfatı* görevi üstlenir ki buna *sıfat* bahsinde değinilmiştir. Burada, sıfat görevinde olmayan sayı isimlerinin metnimizde geçen bazı örneklerini şöyle sıralayabiliriz:

biñi 19b/9, birdür 2a/2, biş yüzler 15a/3, ol ikisinden 16a/8, ṭoḳuz yüzler 14b/10.

3.1.5. İsimden İsim Yapma Ekleri

+An

ādem oġl+an+ı 9a/8, er+en+dür 9a/3.

+Daş

ḳar+ṭaş 2b/8.

+lU /+lI

dert+lü+lere 34b/10, dür+lü 27a/8, eksük+lü 25b/2, hidāyet+lü 29a/10, giz+li k31a/1, giz+lü 34a/2, ṣıfat+lu 26a/8.

+lUK /+lIK

ayru+luḳ 2b/11, ben+lik 3b/10, bir+lik 21b/6, gerçek+lik 5a/11, iki+lük+te 2b/11, ḳolay+lıḳ+dan 21b/12, ḳul+luḳ 15a/2, ḳuru+luḳ+dur 21b/10, yoḳ+luḳ 30a/8, var+lıḳ 4a/3, zeyrek+lik-ile 14a/13.

+nci / +ünci

iki+nci 5b/2, üç+ünci 5b/9.

+rAK

yigi+rek+dür[5] 8a/12.

+sUz /+sIz

dil+süz+di 31a/3, göz+süz 26a/9, ḫayāl+siz 24a/2, imam+suz 11b/3, ḳulaġuz+suz 7a/5, nişān+suz 3a/5, nitelik+süz 11b/13, ölüm+süz 20a/3, şek+süz 14a/10.

+z

yaluñ+uz 25b/9.

+cIlAyIn

siz+cileyin k32a/2.

+düz

gün+düz 3b/9.

3.1.6. Fiilden İsim Yapma Ekleri

-(ı)ç

ḳıl-ı-ç 33b/13.

-(U)K

dile-k 14a/4, ṭanu-ḳ 23b/10, uyan-uḳ+la 25a/1, ayr-u-ḳ 18a/12, eksü-k+lü 25b/2, ıra-ḳ 13a/12.

-An

bī-dik-en 32a/6.

-ġ

[5] Orta hecede yer alan *i* ünlü türemesine örnek gösterilebilir.

ba-ġ+layuban 33a/6.

-gü

sev-gü 25b/6.

-I

taḳ-ı >daḫ-ı[6] 14a/5, dir-i 13b/11, ḳat-ı 30b/12.

-inç

sev-inç 33b/11, yir-inç 33b/12.

-m

öl-ü-m+den 7b/9.

-mur

yaġ-mur 27a/7.

-n

yaḳ-ı-n 31b/4.

-U < -(I)ġ

kapa-ġ > ḳap-u+sı 28a/2.

3.2. ZAMİR

3.2.1. Şahıs Zamirleri

a. 1. şahıs zamirleri

Ben ve *biz* zamirleri kullanılmıştır.

[6] Bu kelimedeki *–I* eki, ET'deki zarf-fiil ekinin kalıplaşmış şeklidir. Bu bakımdan yapım eki kabul edilmiştir.

ben 20a/8, benden 24b/5, beni 25a/2, benüm 31a/1; biz 34a/9, bizden 10b/7, bizi 8b/10.

b. 2. şahıs zamirleri

Sen ve *siz* zamirleri kullanılmıştır.

sen 12b/11, senden 12b/12, seni 20a/1, senüñ 15b/9; sizcileyin k32a/2.

c. 3. şahıs zamirleri

Ol, o; olar, anlar zamirleri kullanılmıştır. Bu ikili kullanımlar, eserin geçiş dönemine ait olmasıyla ilgilidir.

odur 2a/3, ol 5a/10, oldur 4b/11; olar 12b/4, olardur 12b/3, oları 8b/3, anlar 4a/12.

3.2.2. Dönüşlülük Zamirleri

Kendü, öz ve bu iki kelimenin birleşmesiyle oluşan *kendüz* (<kendü+öz) kelimeleri dönüşlülük zamiri olarak kullanılmıştır.

kendü 24a/1, kendüñi 24a/3, kendüsi 26a/11, kendüyi 1b/10; kendüzüñ 23b/8; özinden 30a/5, özüñi 24a/4.

3.2.3. İşaret Zamirleri

Bu, ol, şu ve *şol* (<uş+ol) zamirleri kullanılmıştır.

budur 6b/8, bunda 33b/11, bunlar 34a/12; ol 10a/8; şol 31a/8; şu 31a/13, şunuñ 20a/4.

3.2.4. Belirsizlik Zamirleri

Metnimizdeki belirsizlik zamirlerinden bazıları şöyledir:

baʿżısı var 14b/12, biri gelür birine biri gider 15a/6, **cümleye** feyyāẓ olup 32b/7, **her biri** ḥükmin sürer 15a/6, gitdi **ḳamusı** 28b/5, **kimisi** bilmez işin **kimi** bilür 15a/2, **kimse** yetmez 17b/3, **küllisi** yitdi 28b/3.

3.2.5. Soru Zamirleri

Kim ve *ne* zamirleri kullanılmıştır.

kim ola 1b/9, **ne** virdi 7a/13, seven **kim**dür sevilen bir **kim** imiş 18b/12.

3.2.6. Bağlama Zamirleri

Kim ve *ki* zamirleri kulanılmıştır.

göñül mirātına baḳ **kim** nice vech-i beḳā gör nūr 30b/6, o **kim** muṭlaḳ durur ẕāt-ı beḳādur 19a/4, zihī deryā **ki** bir emvāc-ı keṯret 12a/6.

3.3. SIFAT

3.3.1. Niteleme Sıfatları[7]

Seçtiğimiz örnekler şu şekildedir**:**

gizlü genci 2a/5, **āḫir** deminde 4a/5, **yazılmış** maʿnisin 6b/3, **ḳulaġuzsuz** kişi 7a/5, **ṭoġru** yoluñ 7b/1, **ḳurı** taḳlīd 8b/4, **kāmil** insān 8b/8, **gizlü** sırrı 10a/4, **ölümsüz** dirlikde 20a/3, **ḫayālsiz** varlıġıñ 24a/2.

3.3.2. Belirtme Sıfatları

3.3.2.1. İşaret Sıfatları

bu: bu sözi 1b/7, bu varlıġa 2a/11, bu vuṣlatdan 3b/1, bu ten 4a/9, bu żiyāya 5b/2, bu dilden 6b/4, bu yolda 8a/6.

şol: şol üç aydur 21b/10.

o: o dinden 3b/6, o nārı 4a/1, o server 5b/4, o yolda 10a/3, o cānuñ 10a/4, o yüzde 10a/10.

[7] Muharrem ERGİN, bu bahis için *"vasıflandırma sıfatları"* tabirini kullanarak konunun iki kısımda ele alınabileceğini belirtir (ERGİN, 2004: 247).

ol: ol zamānda 10a/11, ol yüzüñ 10b/12, ol ḥaḳīḳat 12b/6, ol şāhuñ 14a/7, ol sulṭānlaruñ 16b/1.

işbu: işbu cihānuñ 13a/4, işbu ṣıfatlar 14a/10, işbu bāb32b/9.

3.3.2.2. Belirsizlik Sıfatları

bir: bir vech-i pāk 33b/8, bir ḳısmeti var 34b/4, bir ḳarınca 7b/5, bir yol 8a/7.

her: her iş 8b/7, her fiʿilden 9a/1, her ṣıfatdan 9a/1, her varaḳdan 9a/6.

hiç: hiç riyā 24b/9, hiç murādı 30a/7.

cümle: cümle ʿālemi 34a/2, cümle eşyānuñ k10b/3, cümle ʿilmi 9b/10.

nice: nice niʿmet 27a/8, nice maḥfil 8a/11, nice vech-i beḳā 30b/6.

her bir: her bir ṣıfātı 2a/6, her bir yiri 14b/8, her bir adı 17b/5, her bir işüñ 22b/2.

ḳamu: ḳamu evṣāfiñı 25a/3, ḳamu varlıḳ 28a/11, ḳamu ḫalḳa 30b/10.

3.3.2.3. Sayı Sıfatları

Metnimizde sadece tespit edebildiğimiz sayı sıfatları, konu başlıkları ve bazı örnekleriyle şu şekildedir:

a. Asıl Sayı Sıfatları

iki gözle 19b/6, **üç** aya 21b/11, **dört** ʿanāṣır 33a/4, **biş** vaḳte 15b/4, **yigirmi dört biñ** enbiyā vü mürselīn 33b/3, **on sekiz biñ** ʿāleme 13b/9.

b. Sıra Sayı Sıfatları

ikinci yār 5b/2, **üçünci** yārı 5b/9.

3.4. ZARF

3.4.1. Zaman Zarfları

Metnimizde yer alan örneklerden bazıları şu şekildedir:

Ḥaḳ bulardan işledür **yazın ḳışın** 15a/1, **o vaḳt** içre kelāmında buyurdı 29a/5, **dāyimā** añdurmaḳ ister 24b/7, gel **imdi** bil bu sırruñ maʿnisin sen 4a/9, **yılda bir gün** her biri ḥükmin sürer 15a/6, süre ḥükmini **her dem** cān u tenden 17b/9, müşkilüm yoḳ cümle ʿilmi tā **ezelden** bilmişem 9b/10, ele senligüñ ol er **giri** vire 17a/8, gel **imdi** oḳu nüsḫañ sen seni bil 21a/9, her **ḳaçan** ẕāt-ı tecellīsin ide ʿabde Ḫudā 24b/2, ölmedin **öñ** ölem diyen 34b/7, **girü** zebān itdüñ 31a/3.

3.4.2. Yer Zarfları

ṭaşra düşdi 19b/3, **ḳarşu** ṭurmış 27a/1, biñde birin **ilerü** getürür 14b/7, ḳalanı döner **girü** 14b/7, ṣadefden gevherini **ṭaşra** ṣaçdı 19b/3.

3.4.3. Azlık-Çokluk Zarfları

yılda bir gün her biri ḥükmin sürer 15a/6, niderüz birden ayruġı ṣayup **çoḳ** 25b/5, söz açalum **birez de** maʿrifetden 9a/1, **o deñlü** arturur ʿışḳın anıñ gül 26b/9.

3.4.4. Nasıllık-Nicelik Zarfları

ḥikmetin **böyle** ḳomış 34b/2, Ḥaḳ diyü **ṭoġrı** baḳa 11b/2, **böyle** ḳomışdur Ḫudā bu tertibi 14b/9, ḳolaylıḳdan düşer **müşkil olur** iş 21b/12, cihāna raḥmetüñ ṣaçduñ aḳıtduñ **ḫoş revān itdüñ** 30b/12.

3.5. EDAT

İlgili başlıklar ve seçtiğimiz örnekler şöyledir:

3.5.1. Ünlem Edatları

a. Seslenme Edatları

gel imdi Ḥaḳḳa uy cān ol **iy** ḳarṭaş 2b/8, ḳarīn it bizi **yā** rāb evliyāya 4b/1, gel **iy** zāhid ḳoġıl ṭaʿnı 31a/8, **yā** ilāhī bunlaruñ sırrın bize 16b/2.

3.5.2. Bağlama Edatları

a. Sıralama Edatları

andan ʿulvī **vü** süflī düzüldi 2a/9, evvel **ü** āḫir Muḥammeddür 4b/8, ḥayy-**ile** ḳayyūma maẓhar 20a/5, bu ḫāki **vü** āteşi **vü** bādı **vü** ābı 21a/12.

b. Karşılaştırma Edatları

hem kelīmem **hem** aña ṭavr-ı münācāt olmışam k10b/10, **ne** dīne uyar bu **ne** bellü imāna 2b/13, **ne** ḥāl ḳaldı **ne** ḳāl küllīsi yitdi 28b/3.

c. Cümle Başı Edatları

"fakat"ifadesini taşıyanlar

velī bu yol saña uzaḳ görinür 23b/11, **velīkin** ẕātını eḥadda ḳodı 19a/13.

"eğer" ifadesini taşıyanlar

o yol iblīs yolıdur **ger** giderseñ 20a/9, **eger** Ḥaḳḳuñ dir-iseñ Ḥaḳḳı bildüñ 3a/7, ḥacc idüp sen ider-iseñ **ger** ġazā 16a/1.

"gerçi " ifadesini taşıyanlar

ẕātuñda **gerçi** münker inkār iderse ġam yoḳ k30b/3, ẕāt-ı bī-çūnem **egerçi** vaṣfa geldüm ādemem 11a/8.

"çünkü" ifadesini taşıyanlar

ādem-ile ben bileydüm **çünki** geldüm bu deme 9b/11, **zīrā** nefsin bilen Allāhı bildi 21a/6, bu cismüñ **çün** ʿanāṣırdan düzüldi 20a/4.

Netice ve izah ifade edenler

meger ġāyet ẓuhūrından baḳamaz 25b/13, **nitekim** ʿālem içre ẕāt-ı ādem 19b/1.

Şarta ve dereceye bağlama edatları

görine **tā ki** sende ḥükm-i ḫālıḳ 26a/10, ve **illā** ġaybedür şerʿüñ īmānı 16b/11.

"aksi hālde" ifadesini taşıyanlar

ki **yoḳsa** ḳalısarsın şöyle mürde 7a/11.

ç. *Pekiştirme Edatları*

dahi

ṣıfātından birisi daḫı nūrdur 2a/2, eger göñle daḫı ireydi eli 8a/3.

da

eger cān u cihāndan da geçerse 8a/9, faẕl-ı Ḥaḳ birle bu gün anıñ da ibḳāsındayam 10a/1.

ki

sücūd emir itdi ol dem Ḥaḳ ḳamuya/ ki şeyṭān itmedi düşdi ṭamuya 2b/1, ikinci yār ʿÖmerdür Muṣṭafāya / ki dīn anuñla irdi bu żiyāya 5b/2.

d. Sona Gelen Edatlar

degil, degül

boyandı rengine küllī degil ol ʿaḳl u nefs cān ten 32a/10, bu tevḥīdüñ bilen sırrın degül ʿabdüñ ki ol sensin 32a/9.

3.5.3. Son Çekim Edatları

a. Vasıta ve beraberlik edatları

kimse anı gezmek-**ile** bulamaz 14a/13, faẕl-ı Ḥaḳ **birle** bu gün anıñ da ibḳāsındayam 10a/1, çün olduñ ḥayy-**ile** ḳayyūma maẓhar 20a/5.

b. Sebep edatları

gelmişüz biz bu cihāna seyr **içün** ġufrān **içün** 34a/10, olam **diyü** gelüp insān-ı kāmil 22a/2, muʿcizem iẓhār **içün** didüm kelīmüm Mūsaya 4b/7.

c. Benzerlik edatları

benüm **gibi** niceler ḳapusında 13a/10, mürşid-i kāmil sever cānı **gibi** ṣādıḳları 31b/13.

ç. Başkalık edatları

faḳirden **özge** sermāye ola mı 29a/12, Ḫudādan **ġayrı** yoġ-imiş bilesin 28a/9,

d. Miktar edatı

degişdi kendün ol bir **ḳadar** ṣuya 26a/6,

e. Yer – Yön edatları

cismi ṭolı ʿālem **içre** her yire 13b/8, yidi yılduz yidi burc **üzre** durur 15b/1, nitekim ʿālem **içre** ẕāt-ı ādem 19b/1.

3.6. FİİL

3.6.1. Olumsuzluk Eki

Olumsuzluk eki olarak –mA eki kullanılmıştır. Fiil kök ve gövdelerine direkt olarak getirilen ve hemen bütün fiil çekimlerinde kullanılan, işlek bir ektir. Bazı örnekleri şöyledir:

bulun-ma-z 3a/5, ṣan-ma 3a/11, yan-ma-sa 4a/4, ḳurtul-ma-dı 4a/6, ır-ma 6a/8, duy-ma-z 9b/1, ḳal-ma-yavuz 9b/5, ṣıġ-ma-z 10a/5, añıl-ma-z 18a/12, ḳal-ma-dı 32a/6, bil-me-z 33a/12, çizil-me-z 4a/4, incin-me-ye 7b/5, yet-me-z 17b/3, di-me 31a/6, gizle-mez 31b/13, göster-me-di 32a/2, sür-me k30b/7, sev-me-y-en 5a/13, añ-ma-y-an 24b/7, ayrul-ma-y-a 24b/7.

3.6.2. İsimden Fiil Yapma Ekleri

+A-

dil+e-se 27b/12, uz+a-ḳ 23b/11.

+ı-

ṣaḳ+ı-n 14b/2.

+l-

diri+l-mek 26b/5.

+lA-

aḳ+la-maḳ 28a/10, añ+la 20b/2, baġ+la-y-uban 33a/6, giz+le-mez 31b/13, iş+le-n-ür 10b/3, ṣaḳ+la-rsın 10b/4, yaraḳ+la-n-ur 17a/1.

+Ik-

bir+ik-dür-di 21a/13.

+DA-

is+te-y-en 31b/14, al+da-n-maḳ 34a/9.

+An-

ut+an-madın k3a/1.

3.6.3. Fiilden Fiil Yapma Ekleri

a. Ettirgenlik Ekleri

-Ar-

çıḳ-ar-asın 6b/13, gid-er-ürler 16a/12.

-Ur-

düş-ür-mesün 4a/10, art-ur-ur 26b/9, geç-ür-di 4a/11.

-gür-

ir-gür-e 2b/13, dir-gür 20b/3.

-t-

ey(i)-d-ivireyin 19b/10, yürü-t-di 5b/10, depre-d-e 1b/9.

-DUr-

ulaş-dur-andan 3b/8, dutuş-dur 9b/2, yaġ-dur-ur 24b/2, añ-dur-maḳ 24b/7, ṭol-dur-dı k31a/14, in-dür-e 2b/8, dön-dür-me 7b/8, iriş-dür-di 9a/11, bil-dür-diler 15b/8, birik-dür 19b/10, getürdi 2a/5.

b. Edilgenlik Ekleri

-l-

aç-ı-l-maz 6a/13, vir-i-l-ür 21b/13, yaz-ı-l-ur 33a/8, gör-ü-l-mez 11b/11, ṣor-u-l-maz 11b/11.

-n-

işle-n-e 3b/6, al-ı-n-ur 15a/10, ḥākim ḳıl-ı-n-ur 15a/10, taʿlīm ol-ı-n-dı 32b/9, bul-u-n-maz 1b/13, oḳı-n-a 22b/7.

c. Dönüşlülük Ekleri

-l-

ay(ı)r-ı-l-mayavuz 4b/2, ay-ı-l-up k11a/6.

-n-

inci-n-meye 7b/5, gör-ü-n-üp 11a/7, ar-ı-n 26a/10.

ç. İşteşlik Eki

-(I)ş-

yügr-ü-ş-ürler 13b/13, ḳa-v(<w~b)-ı-ş-a 25b/6, sev-i-şe 25b/6.

d. Diğer Fiilden Fiil Yapma Ekleri

-a-

ır-a-ḳ+dur 9a/13.

-y-

ḳo-y-up 5a/10.

-ak-

bır-aḳ-dı 9a/4.

3.6.4. Fiil Çekimi

3.6.4.1. Basit Çekimler

a. Haber Kipleri

Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zaman ekinin ünlüsü birinci ve ikinci kişilerde yuvarlak, üçüncü kişilerde ise düz ünlülüdür. Ünsüzü *d* (ötümlü)'dir. Tespit edilen bazı örnekler şöyledir.

1.tk.ş.

bul-du-m 32b/4, fenā ḳıl-du-m 32b/5, devā ḳıl-du-m 32b/7, adan-du-m 11a/6.

2.tk.ş.

buyur-du-ñ 18a/9, maẓhar ol-du-ñ 20a/5, ada-du-ñ 25a/11, aç-du-ñ 30b/10.

3.tk.ş.

aç-dı 31a/13, daʿvet-i Ḥaḳ ol-dı 32b/11, ulaş-dı 32b/13, git-di 34a/3, ḳalma-dı 34a/3.

3.çk.ş.

boyla-dı-lar 16b/10, bul-dı-lar 30b/11, çal-dıl-ar 31a/1, ḫayrān ol-dı-lar k31b/3.

Öğrenilen Geçmiş Zaman

-mIş eki kullanılmıştır.

1.tk.ş.

bil-miş-em 9b/10, geç-miş-em k11a/1, mirāt ol-mış-am k10b/1.

3.tk. ş.

ḫādim ḳo-mış 13b/4, yüz ur-mış 21b/4, ġarḳ itmiş 26b/3, birikdür-miş 26b/3.

1.çk.ş.

gel-miş-üz 34a/10.

Geniş Zaman

-(X)r eki kullanılmıştır.

1.tk.ş.

gülşen ol-ur-am 32a/5.

2.tk.ş.

bil-ür-sin 10a/12, cān ol-ur-sın 10a/13, di-r-sin k3a/1, gör-ür-sin 10a/12.

3.tk.ş.

kāfir ol-ur 10b/3, işled(t)-ür 14b/5, göster-ür 14b/6.

1.çk.ş.

al-ur-uz 34b/1.

3.çk.ş.

utan-ur-lar 5b/11, uç-ar-lar 14a/5, yıġ-ar-lar 26a/9, di-r-ler 8a/2.

Şimdiki Zaman

–mekde eki kullanılmıştır. –yorur ekine metnimizde rastlayamadık.

beyān it-mekde 29b/2, görün-mekde 11a/10.

Gelecek Zaman

-IsAr eki kullanılmıştır.

aç-ısar 12b/12, uġra-y-ısar 23a/13, ḥayvān ol-ısar 23b/1, ḳal-ısar-sın 7a/11, ol-ısar-dur 22b/2.

b. Dilek Kipleri

İstek Kipi

-A eki kullanılmıştır. Tespit edilen örneklerden bazıları aşağıdadır:

1.tk.ş.

bāḳī ḳal-a-m 34b/8, iç-e-m 34b/5, aç-a-m 34b/5, öl-e-m 34b/7, bul-a-m 34b/7.

2.tk.ş.

perde ḳıl-a-sın k10b/5, çıḳar-a-sın 6b/13, ṣan-a-sın 7b/6, bul-a-sın 8a/1, aç-a-sın 12b/7.

3.tk.ş.

bilin-e 18b/12, oḳın-a 22b/7, gel-e 22b/7, görin-e 22b/12, açıl-a 7a/2.

1.çk.ş.

bil-e-vüz 16b/9, ʿāmil ol-a-vuz 16b/9, bul-a-vuz 9b/4, gör-e-vüz 16a/5, teslīm id-e-vüz 16b/8.

Emir Kipi

Tespit ettiğimiz emir çekimlerinden bazıları şunlardır:

1.tk.ş.

eydivir-eyin 19b/10.

2.tk.ş.

ırma! 13a/11, vir ! 16b/6, uy ! 16b/6, yuy ! 16b/6, gel ! 17a/2.

3.tk.ş.

arın-sun 32a/12, gelsin 4b/6, ḳurul-sun 1b/4, yaz-sun 4b/5, yaḳ-sun 7a/9, yuyul-sun 7b/3, baḳ-sun 20b/11.

1.çk.ş.

uy-alum 4b/1, aç-alum 9a/1, gör-elüm 17b/5, di-y-elüm 17b/10.

2.çk.ş.

baḳ-uñ 27a/1, gör-üñ 4a/2, bil-üñ 13a/4.

Şart Kipi

-sA ekiyle yapılmıştır.

2.tk.ş.

uy-sa-ñ 2b/10, bulun-sa-ñ 6b/6, ada-sa-ñ 12a/5, vir-se-ñ 15b/13, bilme-se-ñ 18b/2, gör-se-ñ 19b/8.

3.tk.ş.

baḳ-sa 6b/3, bil-se 6b/3, bul-sa 6b/3.

3.çk.ş.

ṭaġıl-sa-lar 20b/6.

Gereklilik Kipi

Metnimizde –maḳ gerek'li şekline rastlanmıştır.

bul-maḳ gerek+sin 12b/11.

3.6.4.2. Birleşik Çekimler

a. Hikāye Şekli

İstek Kipinin Hikâyesi

bozıl-a-y-dı 28a/6, ṭur-a-y-dı 29a/6, faḳra ir-e-y-di 29a/6.

Şart Kipinin Hikâyesi

daʿvet olma-sa-y-dı 33b/2.

b. Şart Şekli

Görülen Geçmiş Zamanın Şartı

al-du-ñ-ısa 3b/2, añla-du-ñ-ısa 10a/9, dūn-ı himmet olma-du-ñ-ısa 12b/6, uy-du-ñ-ısa 20b/2.

Geniş Zamanın Şartı

ol-ur-sa 8a/1, aç-ar-sa-ñ 10a/7, ṣalātı ḳıl-ar-ı-sa-ñ 16b/13, bil-ür-se-ñ 20a/1.

3.6.5. Fiilimsiler

3.6.5.1. İsim-Fiiller

-mA

ek-me+de 8a/1, degzin-me+sinden 14b/11, gel-me+si 33b/2.

-mAK

di-mek 2b/12, gör-mek 4b/7, bil-mek 6a/11, öl-mek 7b/9, gez-mek-ile 14a/13, 18b/8, diril-mek 26b/5, görül-mek 26b/5, inan-maḳ 3b/5, bul-maḳ 7b/9, añdur-maḳ 24b/7, boyan-maḳ+dan 27a/3, aḳla-maḳ 28a/10, aldan-maḳ 34a/9.

-Iş

bil-iş+üñ 6b/13, gel-iş+i 26a/13.

3.6.5.2. Sıfat-Fiiller

İlgili maddeler ve seçtiğimiz örnekler şöyledir:

a. Geniş Zaman Sıfat-Fiilleri

-An

ikilükte ol-an 2b/11, ulaşdur-an+dan 3b/8, ḳoy-an+lar 4a/7, bulma-y-an+lar 7a/5, az-an+a 8b/2, ḳatl id-en+dür 8b/3, düş-en+ler 8b/4, gör-en+dür 9a/3, söyle-y-en 10a/10.

b. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri

-dUK

di-düg+ini 25a/4, gör-düg+idür 6b/1, vir-düg+idür 6b/1, yi-düg+i aşı 7b/13, dile-düg+üñ cisimde 10a/13, ḳıl-duġ+uñ biş vaḳt namāzuñ 15b/11, ṭut-duġ+uñ ṣavmı 15b/12.

-mIş

yaradıl-mış+da 24a/1, yazıl-mış maʿnisin 6b/3.

c. Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri

-AsI

baḳ-ası 4b/12.

3.6.5.3. Zarf-Fiiller

a. Hâl Bildiren Zarf-Fiiller

-ken

raḥmān i-ken 3b/4, bir i-ken 17b/7, yüz i-ken 20b/9, ʿalā-i-ken 30a/3.

-(y)U

di-y-ü 11b/2, iste-y-ü 26b/10.

-A

üd-e üd-e 26b/10, bil-e-medi 2b/3.

b. Zaman Bildiren Zarf-Fiiller

-(y)IncA

bilme-y-ince 6a/12, yitme-y-ince 7a/6, ṭutma-y-ınca 7a/6, var-ınca 4a/5.

-mAdIn

var-madın 13b/7, uġra-madın 19a/10, gel-medin 20a/2, gör-medin 13b/7; utan-madın k3a/1, öl-medin 29b/10.

-AlI:

aç-alı 33b/10, maḥv ol-alı+dan k10b/6.

c. Bağlama Görevindeki Zarf-Fiiller

-(y)UbAn

ʿārif ol-uban 11b/2, al-uban 24b/13, baġla-y-uban 33a/8, dile-y-üben 11a/9, bürün-üben 11b/1, işid-üben 14b/2, yoḳ id-üben 16a/12, getür-üben 16a/12, bil-üben 17a/9.

-(y)Up

ayır-up 17b/11, ṭaḳın-up 18b/1, ṭal-up 19b/5, ṣūret olup 22b/12, var-up 23b/1, uy-up 24a/8, boyan-up 27a/2, ṭurma-y-up 27a/6, birik-üp 27b/7, gel-üp 31a/1, öl-üp 32a/12.

3.6.6. Yapıları Bakımından Fiiller

3.6.6.1. Basit Fiiller

Herhangi bir yapım eki almayan ya da başka bir kelimeyle birleşik yapıda bulunmayan fiillerdir. Metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

gel-se 1b/6, düş-di 2b/1, di-di 2b/3, uy ! 2b/8, var-ursın 3a/6, al-duñ 3a/7, bil-düñ 3a/7,aş-mış 3a/13, gör-ür 3b/4, çek-ersin 3b/9, gid-er 4a/1, bul-ursañ 20a/1, iç-di 30a/5, sür-evüz 8b/12, vir-üp 9a/10, gey-di 19b/7, bit-er 15a/12, ṣor 31b/4, baḳ-sa 6b/3, öl-di 9a/13, uç-arlar 14a/5, gez-er 14a/6, ṣı-dı 14a/8.

3.6.6.2. Birleşik Fiiller

Birleşik fiilleri üç kısımda ele alacağız:

a. İsimlerle Yapılan Birleşik Fiiller

Umumiyetle yabancı kökenli kelimelere getirilen yardımcı fiillerle yapılan kelimelerdir. Bazı örnekleri şunlardır.

eyle-

ẕikr eyle-r 3a/10, benlik eyle-düñ 3b/10, mirāt eyle 3b/12, ʿilān eyle-sün 4b/4, iḳrār eyle 6b/4, ṭaleb eyle 7a/2, duʿālar eyle 7b/6, ḳurbān eyle-di 10a/3, tefekkür eyle 20a/2, ġarḳ eyle 26a/12, ẓulm eyle-mez 33a/9, tecellī eyle-di 34a/2.

it-

ḳarīn it 4b/1, maḥcūb it-me 9b/4, redd it-di 11a/9, iḳtiżā it-di 11a/10, teslīm it 17a/4, ẓuhūr it-di 19a/2, niḳāb it-di 19b/6, nefy it-mezseñ 20a/11, ḳıyās it 26b/8, beyān itmekde 29b/2, nihān it-düñ 30b/9, ʿayān it-düñ 30b/9.

ḳıl-

tecellī ḳıl-sa 9a/2, secde ḳıl-dı 12b/1, ḫıdmet ḳıl-ur 14b/12, ḳulluḳ ḳıl-ur 15a/2, ḍallīn ḳıl-ma 17b/11, ʿamel ḳıl 20b/2, müyesser ḳıl 25a/4, yavu ḳıl-mış 26b/6, fenā ḳıldum 32b/5, reşāt ḳıl-ur 33a/10, sücūd ḳıl-dı 34a/4, perde ḳıl-asın k10b/5.

ḳılın-

ḥākim ḳılın-ur 15a/10.

ol-

nişān ol-dı 2a/5, ʿayān ol-dı 2a/8, luṭf ol-up 2a/13, şerīk ol-maḳ 2b/12, insān ol-up 3a/2, emīn ol-maḳdur 3b/5, mestūr ol-dı 4a/2, delīl ol-sun 4b/6, taʿlīm ol-an 4b/6, ḥaşr ol-a 5a/7, rehber ol-dı 5b/4, ʿāmil ol-sañ 6b/6, ḥicāb ol-dı 6b/12.

olın-

ẕikr olın-an 34a/11, taʿlīm olın-dı 32b/9.

b. Anlamca Kaynaşmış veya Deyimleşmiş Birleşik Fiiller

Bu başlıktaki örnekler, evvelce zikrettiğimiz birleşik fiillere benzemekle birlikte, nisbeten farklı ve daha zengin fiil kök ve gövdeleriyle kullanılabilme ve isim unsurunun çekim ekiyle genişleyebilme hususiyetiyle yukarıdaki gruptan ayrılırlar.

Yalın Hâldeki İsimlerle

yol açıl-maz 6a/13, ḥişşe al-duñ-ısa 3b/2, ḥayrān bıraḳ-dı, kerāmet bul-a 17a/11, ġam çek-ersin 3b/9, ḥayāt vir-diler 15b/6, cāʾiz gör-ürsin 7a/13, cān vir-di 8b/8, göñül vir-üp 9a/10, ad vir-ürsin 2a/8, söz aç-alum 9a/1, şefāʿat bul-ur 4b/13.

Yönelme Hâlindeki İsimlerle

beyāna gel-se 1b/6, ẓuhūra gel-sin 4b/6, bu deme gel-düm 9b/6, vaṣfa gel-düm 11a/8, ʿacze düş-üp 29b/2, benlige düş-di 30a/4, ṣaġa çıḳar-asın 6b/13.

Belirtme Hâlindeki İsimlerle

şerʿi dut-dı 5b/10, ṣavmı ṭut-up 16b/13, ṣalātı ḳılar-ısañ 16b/13, göñlin vir-ürse 8a/7, aġzumı aç-am 13a/5, aġzın aç-dı 26b/2.

Ayrılma Hâlindeki İsimlerle

yoldan çıḳar-dı 8b/4.

c. Tasvir Fiilleri

İki ayrı fiilin kaynaşmasıyla oluşan fiillerdir. Birinci fiil, zarf-fiil eki alır; ikinci fiil ise tasvir edici yardımcı fiil konumundadır (KORKMAZ, 2014: 708-709). Metnimizde geçen örnekleri şunlardır:

Yeterlik Fiili

gör-ebil-e 26a/1, ṭayr id-ebil-mez 33a/13; yetemedüñ 23b/4, bilemez 26a/1, diyemez 30b/12.

Tezlik Fiili

göster-ivir 7b/1, eyd-ivir-eyin 19b/10, di-y-ivir-em 20a/7.

İKİNCİ BÖLÜM: METİN

METİN

[1a](1) سلطان العارفین و سرچشمه عاشقین

(2) و معدن اهل‌الله اغنی حضرت پیر سلطان

(3) عبد الله قدس سره العزیز [8]

[1b](1) هذا رساله‌ء توحید بیان حال کمال حقیقت عبد موحد

(2) مبین حال المرشد و المرید من وصف بهذا فهو سعید [9]

(3) بسم الله الرحمن الرحیم [10]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(4) İdelüm söze bismillāh ıla yād

Ḳurulsun Allāh adı üzre bünyād

(5) [11] کل امر ذیبال لم یبده بسم فهو ابتر او اجدع حدیث شریف

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(6) Ḥaḳuñ varlığı göründi bu yüzden

Beyāna gelse maʿnā ṭañ mı sözden

(7) Diyen dil girü anuñdur bu sözi

Gören göz giri anuñdur o yüzi

(8) قال الله تعالی انطق الله انطق کل شیء قال الله تعالی و الله بصیر بالعباد [12]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(9) Girü kendü ḳılur kendü beyānın

---

[8] Âriflerin sultanı, âşıkların menbaı, ehlullahın zenginlik kaynağı, Hz. Pir Sultan Abdullah, kuddise sırrıhu'l-aziz!

[9] Bu, Allah'ın birliğine inanmış bir kulun olgunluk hâlinin hakikatini beyan eden; müridin kılavuzunu ortaya koyan ve bu vasıflarla (insanı) mutluluğa ulaştıran Risâle-i Tevhîd (adlı eser)'dir!

[10] Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın adıyla.

[11] Besmele ile başlanmayan her iş kesiktir, bereketsizdir (Hadîs-i Şerîf).

[12] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: "Bizi her şeyi konuşturan Allah konuşturdu (Fussilet, 21) ." Yine şöyle buyuruyor: "Allah o kulları görür (Al-i İmran, 15)."

Kim ola deprede ansuz zebānın

(10) Muvaḥḥid kendüdür ẕātını muṭlaḳ

Girü kendü bilür kendüyi el-ḥaḳ

(11) Görinen ẓāhir ü bāṭında oldur

Bilinen evvel ü āḫirde oldur

(12) [13] قال الله تعالي هو الاول والاخر والظاهر والباطن وهو بكل شيء

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(13) Nedür ẕātı nedendür hīç bilinmez

Ṣıfātı içre gizlüdür bulunmaz

[2a] (1) Bilen ẕātı-durur anuñ ṣıfātın

Kim olabile anuñ künh-i ẕātın

(2) Dinür ancaḳ ṣıfātı ẕātı birdür

Ṣıfātından birisi daḫı nūrdur

(3) Maḥabbet nūrıdur adı o nūruñ

Odur aṣlı görinen cümle varuñ

(4) [14] حديث قدسى كنت كنذ مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(5) Nişān oldı maḥabbet bī-nişāna

Getürdi gizlü genci ol ʿayāna

(6) Düşürdi ṭaşraya her bir ṣıfātı

Göründi ḥayy u ḳayyūmuñ ḥayātı

(7) [15] قال الله تعالي الله لا اله الا هو الحى القيوم

[16] وقال الله تعالى اول ماخلق الله نورى

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

---

[13] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "O ilktir, sondur, zahirdir, batındır. O her şeyi [bilendir] (Hadid, 3)."

[14] Ben bir gizli hazine idim, bilinmeyi murad ettim. Muhabbetimden halkı yarattım (Kutsî hadis).

[15] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O hayy'dır, kayyum'dur (Bakara,255). "

[16] Burada " Allah u Teala şöyle buyuruyor " denmekle birlikte, ifade edilen cümle ayet değil hadistir; sehven böyle yazıldığı söylenebilir. Meali ise şu şekildedir: " Allah, önce benim ruhumu yarattı."

(8) Belürdi gizlü ẕātından ṣıfātı

ʿAyān oldı anuñla her cihātı

(9) Ki andan ʿulvī vü süflī düzüldi

O nūra vech-i ẕāt-ı Ḥaḳ yazıldı

(10) 17 قال الله تعالي الله نور السموات والارض قا ل الله تعالي فتمثل لها بشرا سويا

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11) O yüzden ḳopdı keṯret dü cihāna

Bu varlıġa odur evvel bahāne

(12) Ḳuruldı ʿarş u ferş milk-i emlāk

Anuñ şānında geldi ḥükm-i levlāk

(13) Cemāli luṭf olup geldi göründi

O dem ad ṭonın anda büründi

[2b]

(1) Sücūd emir itdi ol dem Ḥaḳ ḳamuya

Ki şeyṭān itmedi düşdi ṭamuya

(2) قال الله تعالي اسجدوا لادم فسجدوا الا ابليس ابى واستكبر وكان من الكافرين [18]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(3) O vaḳtin didi Ḥaḳ luṭfumdur esbaḳ

Bilemedi vü ḳahra düşdi aḥmaḳ

(4) Ve gerçi maʿnā luṭfı ḳahrı birdür

Muvaḥḥid ḳalbi içre gizlü sırdur

(5) Göründi luṭfı andan ḳahrı andan

Biri tenden vü birisi cāndan

(6) Teni nefs oldı tezvīre getüren

Cānı Ḥaḳ oldı birlige bitüren

---

[17] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "Allah göklerin ve yerin nurudur."(Nur,35) "Ona tam bir insan şeklinde göründü."(Meryem,17)

[18] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "(Hani biz meleklere [ve cinlere]) Àdeme secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu (Bakara, 34)."

(7) نفخت فیه من روحی [19]

قال الله تعالي ونهی النفس عن الهوی فان الجنة هی الماوی [20]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8) Gel imdi Ḥaḳḳa uy cān ol iy ḳarṭaş

Ki nefsüñ emre uya indüre baş

(9) Melek it nefsüñi cānuñ öñinde

İresin aṣluña giri ṣoñında

(10) Ki yoḫsa nefse uysañ ġayrıyam dir

Dimez bir ol ben andan ayruyam dir

(11) Düşer ayruluḳ odı orta yire

İkilükde olan ire mi bire

(12) İki dimek Ḫudānuñ birligine

Şerīk olmaḳ sen anuñ varlıġına

(13) Ne dīne uyar bu ne bellü imāna

Seni senligüñ irgüre gümāna

[3a] (1)Gel imdi aṣluñı gör bir nedendür

Cānuñ ḥayydur ve ḳayyūmı bedendür

(2)Ṣıfāt-ı ḥayy u ḳayyūmu büründüñ

Gelüp insān olup andan göründüñ

(3) [21] قال فی حدیس قدسیه الانسان سری وانا سره تخلقو باخلاق الله تعالی

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(4)Ḳamu evṣāf-ı Ḥaḳ sende bulınur

Ḫudānuñ varlıġı senden bilünür

(5)Seni sen bilmeseñ rabbiñ bilinmez

Nişānsuz bī-nişān olan bulunmaz

---

[19] "Ona ruhumdan üflediğim zaman (Hicr, 29)."

[20] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "(Kim) nefsini hevadan men etmişse, muhakkak cennet onun varacağı yerdir (Naziat, 40-41)."

[21] Bir hadis-i kudside şöyle buyuruluyor: " İnsan benim sırrımdır, ben de onun sırrıyım." Yaratıcı (Allah u Teala) onları yarattı.

(6)İrādet var ayaġuñda yürürsin

Nereye dileseñ anda varursın

(7) Benümdür dir iseñ di ḳandan alduñ

Eger Ḥaḳḳuñ dir-iseñ Ḥaḳḳı bildüñ

(8) Daḫı var elde ḳudret bilde ḳuvvet

İdersin anuñ-ıla nigū ger bed

(9) ***قال الله تعالي لاحول ولاقوت ولاقدرة الا بالله العلى العظيم 22***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(10)Dilüñ ẕikr eyler esmāsın Ḫudānuñ

Ḳulaġuñda ḳodı semʿin nidānuñ

(11)Gözüñde var Ḥaḳuñ ism-i baṣīri

Benüm ṣanma gören gözüñde nūrı

(12) ***قال الله تعالي كنت سمعه وبصره 23 ولسانه ويده بى اقد ربى امشى***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(13)Ḳamu ʿużvuñ Ḥaḳuñ evṣāfı düşmiş

Ḥaḳuñ varlıġı cān u başdan aşmış

[3b] (1) Daḫı inkār ider misin Ḫudāyı

Düşer misin bu vuṣlatdan cüdāyī

(2)Bu sözlerden eger alduñsa ḥiṣṣe

Ne ḫavfuñ var ne yirsin daḫı ġuṣṣa

(3) ***قال الله تعالي الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون 24***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(4)Meger Ḥaḳḳı görür inkār idersin

Özüñ raḥmān iken şeyṭān idersin

(5)Emīn olmaḳdur īmān Ḥaḳ varlıġına

---

[22] Güç, kuvvet ve kudret ancak yüce ve büyük olan Allah'ın yardımıyla elde edilir.
[23] Allah u Teala şöyle buyuruyor: " O (Allah), işitir ve görür (Nisa, 58)."
[24] Allah u Teala şöyle buyuruyor: " Şüphesiz Allah'ın velilerine hiçbir korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır (Yûnus, 62)."

Daḫı sende inanmaḳ birligine

(6)Selāmetdür müsülmānlıḳ o dinden

Ki Allāh işlene işin yüzinden

(7) 25 قال الله تعالي و ما رميت اذ رميت ولكن الله رمى

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8)Eger var-ısa sende bu dinilen

Ulaşdurandan oldı cān-ıla ten

(9)Eger yoġ-ısa yirüñdür cehennem

Çekersin gice gündüz derd-ile ġam

(10)Bıraḳduñ kendüñi kendüñ celāle

Ki benlik eyledüñ düşdüñ ḍalāle

(11)Ki şeyden bildüñ ayırduñ özüñi

Ḳaçan görebile gözüñ yüzüñi

(12)Gel imdi Ḥaḳḳa mirāt eyle cānuñ

Görüne sende varlıġı sende Ḫudānuñ

(13) [26] قال رسول الله صلى الله عليه وسلم المؤمن مرآت المؤمن

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

[4a] (1)Gider elden be-küllī iḫtiyārı

Ṣaña gülşen ide ol vaḳt o nārı

(2)Görüñ Mūsāyı ben eyledi Ṭūr

Cemāl-i Ḥaḳ gözinde oldı mestūr

(3)Geçemedi özi varlıḳ ṭaġından

Tecellī irdi ancaḳ ḳulaġından

(4)Tecellī nūrı-la yanmasa ol ṭaġ

Çizilmez kimsenüñ başındaġı baġ

---

[25] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "(Gözlerine toprak) attığın zaman da sen atmadın. Lâkin Allah attı(Enfal, 17)."

[26] Resûlullah şöyle buyurdu: " Mümin, müminin aynasıdır."

(5)Ḳalur ḥayvān-ṣıfat nefsī ġamında
Çeker yükler varınca āḫir deminde
(6)İdüp ḳurtulmadı anı Ḥaḳḳa ḳurbān
Eli irmedi cāna ḳaldı bī-cān
(7)Tenin ḳurbān idenler buldı cānı
Ḳoyanlar cānı daḫı buldı anı
(8)Görüñ ʿĪsāyı kim cān itdi cismin
Ḫudāya daḳdı müşrikler ismin
(9)Gel imdi bil bu sırruñ maʿnisin sen
Nicesi cān oluban gitdi bu ten
(10)Ḫudāyīdür ḳamu varlıḳ Ḫudāyī
Seni senlik düşürmesün cüdāyī
(11)Yolun geçürdi ʿĪsā cümlesinden
Ve illā geçmedi cān iglüsinden[27]
(12)Geçemeyüp ḳalanlar yolı cānda
Döner bir daḫı anlar giri bunda
(13)İlāhī benligimüz ṣorma bizden
Ayırma raḥmetüñi cümlemüzden

[4b] (1)Uyalum cān u dilden enbiyāya
Ḳarīn it bizi yā rāb evliyāya
(2)Uyup cāna ṣıfāta gelmeyevüz
Biriküp ẕatıña ayrılmayavuz

(3) ***بیت الهی معنوی***[28]

(Fāʿ ilātün/Fāʿ ilātün/Fāʿ ilātün/Fāʿ ilün)

(4)ʿĀlem-i ġaybuñ sözin cibrīle söyleñ söylesün
Rāz-ı taḥḳīḳüm sözin insāna ʿilān eylesün

[27] Metinde اِكْلهَ سِنْدَنْ .
[28] İlâhî ev(den) manen (sesleniş).

(5) Kāfı nūnı levḥe yazsun diñ ḳalem

Ḳudretüm iẓhār idüp her şey'i söyleñ söylesün

(6)Bāṭınum gelsin ẓuhūra enbiyām olsun delīl

Ādeme taʿlīm olan esmāmı ʿīsam söylesün

(7)Muʿcizem iẓhār içün didüm kelīmüm Mūsaya

Görmek istedi beni eşcāra söyleñ söylesün

(8)İsm-i efʿāli ṣıfāt-ı ẕātımuñ iẓhārına

Evvel ü āḫir Muḥammeddür ḳamu edyāna söyleñ söylesün

(9) وصف حبيب‌الله محمد رسول الثقلين [29]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(10)Muḥammeddür bu varlıġuñ bināsı

Añadur cümlenüñ ḥamd u ṣenāsı

(11)Ki oldur ʿālemeynüñ muḳtedāsı

Añadur enbiyānuñ iḳtidāsı

(12)Görinen gün anuñ nūrı żiyāsı

Ḳanı göz kim aña ḳarşu baḳası

(13)Şu deñlü çoḳ-durur anuñ saḫāsı

Şefāʿat bulur andan cümle ʿāṣīler

[5a] (1)Görindi evvel ādemde ṣafāsı

İrişdi ümmete āḫir vefāsı

(2)Ki ẓātı maẓharı Ḥaḳḳuñ libāsı

Nice gelsün anuñ dile ḳıyāsı

(3)Göründi ẓāhire anuñ fenāsı

Velī bāṭında ḥaḳḳānī beḳāsı

(4)Şerīʿat oldı ol şāhuñ izārı

Ṭarīḳat oldı ol māhuñ ridāsı

[29] İnsan ve cinlerin resûlü, Hz. Muhammed Habibullahın niteliği.

(5)Anuñdur ḥükm-i Ḳurʾānuñ esāsı
Anuñla daʿvet ider işbu nāsı
(6)İlāhī bu-durur senden recāsı
(7)Anuñla ḥaşr ola bu ʿabd-i ʿāṣī
(8) [30] *في الغار بالنبی رفیق نعت ابابکر صدیق*
(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)
(9)O ʿārifler imāmı bū Bekr-i ṣıddīḳ
Resūlden ne işitse itdi taṣdīḳ
(10)Ḳoyup varını ol girdi fenāya
Ki gerçek yār-idi ol muṣṭafāya
(11)Göründi anda gerçeklik nişānı
Hem oldı baḥr-i ʿirfānuñ o kānı
(12)İmām oldı resūl ardınca ol yār
Anuñ ḥaḳḳında geldi 'iẕhümā gār'[31]
(13)Gönülden sevmeyen yār-ı ḥabībi
Şefāʿatden anuñ yoḳdur naṣībi
[5b] (1)[32] *ضیاء الدین کابر القمر وصف حضرت عمر*
(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)
(2)İkinci yār ʿömerdür muṣṭafāya
Ki dīn anuñla irdi bu żiyāya
(3)Ḥaḳuñ ʿadli göründi ol uluda
Ki içre eyledi şerʿi uluda
(4)Ḥaḳḳı bāṭıldan ayırdı o server
Ṭarīḳ-i Ḥaḳda oldı bize rehber
(5)Ki ḳoydı ölcege malını ol er
Ki ḳırḳ kişi-y-ile oldı berāber

[30] Gurûb eden Peygamberin arkadaşı Ebû Bekir Sıddık'a övgü.
[31] "O ikisi mağarada olduğunda (Tevbe, 40)."
[32] Dinin ziyası, ayın ulusu Hz. Ömer'in niteliği.

(6)Göründi anda bu ʿadl ü bu erkān

(7)Sever cāndan anı kimde var īmān

(8)[33] جامع الفرقان صاحب العرفان وصف حضرت عثمان

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(9)Üçünci yārı ʿoşmāndur resūlüñ

Odur sulṭānı bu ehl-i ʿuḳūlüñ

(10)İdip Ḳurʾānı tertīb dutdı şerʿi

Yürütdi aṣlı bāṭıl itdi ferʿi

(11)Ḥayāsından utanurlar melekler

Ne isterse geçer Ḥaḳḳa dilekler

(12)Resūlüñ yārı ve dāmādı o server

Şerīʿat şehrine oldı rehber

(13)Kim anı sevdi-se cism-ile cāndan

Ayırmasun Ḫudā anı īmāndan

[6a] (1) [34] وارث النبی خاتم الولی نعت حضرت علی الرضی

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)ʿAlīdür çār-ı yāruñ birisi de

Olupdur genc-i esrār nūr-ı dīde

(3)Keser münkirlerüñ başın o server

Odur ʿuşşāḳ öñünde Ḥaḳḳa rehber

(4)İmāmdur ẓāhir ü bāṭında ol er

Yıḳar himmetle her dem nice ḫayber

(5)Ḥasen birle ḥüseynüñ ol ebidür

Nübüvvetde resūlüñ hem-demidür

(6)Vilāyet ḫātemi oldur nübüvvet ḫātemi Aḥmed

Bulardur bil ḥaḳīḳat sırr-ı ebced

[33] Kur'anı cem eden, irfan sahibi Hz. Osman'ın vasfı.
[34] Hz. Peygamberin varisi, veliliğin mührü Hz. Ali (r.a.)'ye övgü.

(7)Olupdur evliyānuñ muḳtedāsı
Añadur cümlesinüñ iḳtidāsı
(8)İlāhī ırma bizden himmetini
Seven buldı anı Ḥaḳ raḥmetini
(9) [35] دربيان معرفة الشريعة النبوي المصطفي
(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)
(10) Gel imdi bil nedür evvel şerīʿat
Gerek evvel ʿamelde saña niyyet
(11)Şerīʿat şarṭ-ı evvel ʿāḳıl olmaḳ
Anuñla şerʿüñ aḥkāmını bilmek
(12)ʿAḳıl bu tende ḥākim olmayınca
Eyüyi yatluyı ol bilmeyince
(13)Bilimez küfri īmānı nedür ol
Şerīʿatdan açılmaz nefsine yol
[6b] (1)Şerīʿat ẓāhire göz gördügidür
Daḫı dilüñ ḳulaġa virdügidür
(2)ʿAḳıldur bu dinilen işde sulṭān
Olupdur işbu ẓāhir aña fermān
(3)Bu göz ḳulaḳ işidüp baḳsa bilse
Yazılmış maʿnisin göñülde bulsa
(4)İnanmaḳdur göñülden bil īmānı
Bu dilden daḫı iḳrār eyle anı
(5)Bulunsun senüñ iḳrāruña şāhid
Diliñdür şerʿ evinde aña ṣābid
(6)Eger bildigüñ-ile ʿāmil olsañ
Cemāʿatde ve sünnetde bulunsañ

[35] Hz. Peygamberin şeriatinin marifetini hakkındadır.

(7)Şerīʿatda saña dirler müsülmān

Göründi zīra sende daḫı īmān

(8)Şerīʿatda budur īmān-ı kāmil

Ola ḫavfuñ recā bile muḳābil

(9)Degildür bu ḥaḳīḳatüñ īmānı

Ki yoḳ anda [eyā ẕevḳüñ][36] nişanı

(10)*قال الله تعالي الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون 37*

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Recā vü ḫavf bu ten mülkinde olur

İrer mi Ḥaḳḳa ol kim tende ḳalur

(12)Ulaşmaz bu biliş ol cān evine

Ḥicāb oldı bu ʿaḳlı nefs yolına

(13)Zīra ʿaḳl-ı ten-iledür bilişüñ

Nice ṣaġa çıḳarasın sen işüñ

[7a] (1)Gümān-ıla-durur daḫı īmānuñ

Zebūnsın nefs elinde yoḳ māʾilüñ[38]

(2)Ṭaleb eyle ve ḳurtul nefs elinden

Saña esrār açıla cān ilinden

(3)Ve ger cānuña irmez ise elüñ

İletmez Ḥaḳḳa ṭoġrı seni yoluñ

(4)Bilimezsin nedür küfri īmānı

Nişānda bulmasañ ol bī-nişānı

(5)Ḳulaġuzsuz kişi menzīle irmez

Mürebbī bulmayanlar Ḥaḳḳı görmez

(6)Ṭarīḳ-i enbiyāyı ṭutmayınca

[36] Metinde bozuk çıkması sebebiyle, vezne ve manaya uygun olarak bu şekilde tamir ettik (nn.).
[37] Allah u Teala şöyle buyuruyor: Şüphesiz Allah'ın velilerine hiçbir korku yoktur. Onlar mahzun da olmayacaklardır (Yûnus, 62).
[38] Metinde امآلك.

Buluban evliyāya yitmeyince

(7) [39] قال النبی علیه السلام لولا المربی لما عرفت ربی مزلا شیخ له ولا دین له

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8)Başa çıḳaramazsız sez yoluñı

Yapış mürşid etegine elüñi

(9)Ṭaleb odı-ıla ol seni yaḳsun

Bu nefsüñ ḫayberini daḫı yaḳsun

(10)Görünsün gözüñe nūr-ı hidāyet

Ol uludan saña irsün şefāʿat

(11)Ki yoḳsa ḳalısarsın şöyle mürde

Ne aldanduñ bu dünyā-yı denīde

(12)Erenler maḥfili eyle yoluñı

Bile gör nolusar āḫir ḥālüñi

(13)Ne virdi saña bu dini ʿacāʾiz

Ki sen saña görürsin cehli cāʾiz

[7b] (1)İlāhī işbu ḥālde ḳoma ḳuluñ

Delīl ol gösterivir ṭoġru yoluñ

(2)Görelüm yüzüñi göñülde her dem

(3)Yuyulsun göñlümüzde şübhe vü ġam

(4) [40] دربیان معرفة الطریقة النبوي المصطفوي

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(5)Ṭarīḳat yolıdur ġāyet de ince

Ki incinmeye senden bir ḳarınca

(6) Ṣanasın[41] şaña şanduġuñı baña

Duʿālar eyle sövse kim ki saña

---

[39] Nebì aleyhisselsam şöyle buyuruyor: “Beni terbiye edici olmasa, ben Rabbimi bilmezdim.” “Kılavuzu olmayanın dini de olmaz.”

[40] Hz. Peygamberin yolunun marifeti hakkındadır.

[41] Metinde صَنَاصِنْ.

(7)Görünsün sende aḫlāḳ-ı ḥamīde

Olasın anuñ-ıla sen güzīde

(8)Yüzüñ döndürme başsun[42] her denīden

Ṭarīḳat böyle ḳaldı her nebīden

(9)Ṭarīḳatdur ölümden öñdin ölmek

Ḥaḳuñ birligini her şeyde bulmaḳ

(10) ***قال علیه السلام موتوقبل ان تموتو*** 44 ***قال الله تعالي لوکان فیهما آلهة الا الله لفسدتا*** ***43***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Türāb itmek-durur yolda özüni

Gelen geçen başa anuñ yüzüni

(12)Cemāl-i Ḥaḳ ola anuñ cemāli

Görünmeye Ḥaḳuñ anda celāli

(13)Daḫı hem emri-le duta her işi

Yaluñuz yimeye yidügi aşı

[8a] (1)Bir ekmede olursa ḳırḳ bulasın

Göñüllerde anuñla yol bulasın

(2)Ṭarīḳat malı nefsi terke dirler

Kim itdi-se bu yolda oldı ol er

(3)Eger göñle daḫı ireydi eli

Vireydi nice kim vir dise yolı

(4)Ten-ile mal-durur varlıġı nefsüñ

Bular gitse görünmez varı nefsüñ

(5) 45 ***قال الله تعالي وجاهدوا باموالهم وانفسهم اعظم درجة عند الله***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

---

[42] Metinde بَصّوُن.

[43] Allah u Teala şöyle buyuruyor: "Eğer yerde, gökte Allah'dan başka ilahlar olsaydı, ikisi de mutlaka fesada uğrarlardı (Enbiya, 22). "

[44] Peygamber aleyhisselam şöyle buyuruyor:"Ölmeden evvel ölünüz."

[45] Allah u Teala şöyle buyuruyor:"Mallarıyla, canlarıyla cihat yapanlar derece itibarıyla daha büyüktürler (Tevbe, 20)."

(6)Çün nefsüñ varını virse bu yolda
Açıla maʿrifet aña göñülde
(7)Eger göñlin daḫı virürse ol ḳul
Açıla cān içinden aña bir yol
(8)Düşer esrār-ı Ḥaḳḳa Ḥaḳ görinür
Geçüp benlik ḥudūsından arınur
(9)Eger cān u cihāndan da geçerse
Beḳā meyini Bāḳīden içerse
(10)Ulaşur Ḥaḳḳa olur Ḥaḳḳ-ıla Ḥaḳ
Görinür ol dem anda vech-i muṭlaḳ
(11)Bu ḥāle irgürünce kişi menzil
Görinür aña yolda nice maḥfil
(12)Şerīʿatda kemāl evvel gerekdür
Ṭarīḳat daḫı andan yigirekdür
(13)Bularda olmayınca kişi kāmil
İdemez maʿrifetden nesne ḥāṣıl

[8b] (1)Ya esrār-ı ḥaḳīḳat ḳanda ḳaldı
Buları bilmeyen anı ne bildi
(2)Şerīʿatdan azana küfr olur ad
Ḳaçan bula o dīni düşdi heyhāt
(3)Ṭarīḳatdan azan olur rifāżı
Oları ḳatl idendür merd-i ḳāḍı
(4)Düşenler maʿrifetden oldı mülḥid
Çıḳardı yoldan anı ḳurı taḳlīd
(5)Şaşanlar seyr yolından oldur ṭarīḳ[46]
Düşürdi daşra Ḥaḳdan anı ṣınıḳ

[46] Metinde طريق

(6)Ḥaḳīḳat eri olan yol yitürmez
Görür Ḥaḳḳı gözi ġayrıyı görmez
(7)Birikür żıddı[47] ile anda her iş
Ne bilsün ḥālin anuñ yād u biliş
(8)Bu ḥāl issi olandur kāmil insān
Uyup ʿışḳa bu yolda virdi ol cān
(9)Yoġ itdi varını ender-fenāda
Göründi Ḥaḳ olup ender-beḳāda
(10)İlāhī sen bizi ayırma senden
Ki ḳurtulmış olavuz meʾmuneden
(11)Ṣaña senüñ-ile biz söz verevüz
(12)Senüñ ġayruñı aradan sürevüz
(13) [48] دربیان معارف الازلی قدتجلی بصفاته الهیدنی
(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)
[9a] (1)Söz açalum birez de maʿrifetden
Görinüp her fiʿilden her ṣıfatdan
(2)Ṣıfāt-ı fiʿl-i Ḥaḳ ḳılsa tecellī
Kimüñ kim göñlini ḳılsa tesellī
(3)Dinilür ol ḳula ʿārif erendür
Göñülden Ḥaḳ cemālini görendür
(4)Bıraḳdı nefsi ʿaḳlı göñli ḥayrān
Bilemez sır ḫaberin olmadı cān
(5)Düşüp maẓhar Ḫudānuñ ʿilmine ol
Açam dir zāt-ı Ḥaḳḳa cān-ıla yol
(6)Dolar göñli tecellī nūr-ı Ḥaḳdan
Oḳur ʿilmin Ḫudānuñ her varaḳdan

[47] Metinde ظِدّی.
[48] Hakkın sıfat tecellileri ve ezeli ilimleri hakkındadır.

(7)Görünmez küfr ü īmān ol dem anda
O vaḳtin ādem olmaz tende vü cānda
(8)O demde ādem oġlanı göñüldür
Ne sulṭāndur bilinmez ne hū[49] ḳuldur
(9)İçürdi maʿrifet ḫamrını sāḳī
Göñül ṭoldı o demde ʿışḳ-ı bāḳī
(10)Olup ḥayrān-ı mest varın yitürdi
Göñül virüp yolın ʿışḳa yitürdi
(11)Uyup ʿışḳa yañılmazsa yolını
İrişdürdi bulup cāna elini
(12)Ḫudānuñ sırrıdur cānuñ ġıdāsı
İren bilür dile gelmez edāsı
(13)Teni ḳoduñ ki bildüñ ṭop ıraḳdur
Ḳo nefsüñ öldi ṣaña yıraḳdur

[9b] (1)O kim ʿaḳlıñ-durur oldur delīlüñ
Bu yolda perri duymaz cebrāʾilüñ
(2)Dutuşdur göñlüñi de ʿışḳ odına
İrişe cānuñ ol dem maḳṣūdına
(3)İresin ẕāt-ı Ḥaḳḳa senligüñsüz
Baḳa bulasın anuñla fenāsuz
(4)İlāhī maḥcūb itme bizi yolda
Bulavuz bizligüñ cān-ı göñülde
(5)Geçevüz ḳalmayavuz bunda sedden
(6) Görevüz varlıġıñı her cehetden
(7) بیت الهی معنوی
(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

[49] Metinde خُو.

(8)Her nefes ben leyletü'l-esrā temāşāsındayam
Ẕāt-ı Ḥaḳḳuñ bī-cehet vech-i tecellāsındayam
(9)Künh-i ẕāt-ı mevcidür külli görinen gün figān
Ādeme taʿlīm olan esmā tecellāsındayam
(10)Müşkilüm yoḳ cümle ʿilmi tā ezelden bilmişem
Ḫıżr-ile ʿilm-i ledünüñ ben tesellāsındayam
(11)Ādem-ile ben bileydüm çünki geldüm bu deme
Mürşid-i kāmil vilāyet ṭop-ı şaḥrāsındayam
(12)Bir zamān geldi Muḥammedle ʿAli çaldı anı
Pīr-ile ben[50] işbu gün ol maʿni feḥvāsındayam[51]
(13)Küntü kenz-i maḫfinüñ ben maẓharıyam bil ʿayān
Meskenümdür ḳalb-i müʾmin ʿabd-i esmāsındayam

[10a] (1) Çar-ı ʿunṣurdan[52] mürekkebdür fenādur ẓāhirüm
Fażl-ı Ḥaḳ birle bu gün anıñ da ibḳāsındayam

(2) [53] **دربیان وصف الروح بحقیقة السر الذاتیی**

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(3)İdenler sırr-ı Ḥaḳḳı cānda seyrān
O yolda cānını eyledi ḳurbān
(4)Göründi gizlü sırrı anda Ḫudānuñ
Nice itmeye terkini o cānuñ
(5)O bir sırdur ki anda cānda ṣıġmaz
Kim aña irmedi-se göge aġmaz
(6)Gel imdi cism-i cān it sır görinsün
İkilikden erin sen bir görünsün

[50] Metinde لله حَمْدُ olmakla birlikte, satırın hemen altına yazılmış olan لَه پِيْر kelimesini vezin gereği tercih ettik.
[51] Metinde فَهُوا.
[52] Metinde اُنْصُرْدَنْ.
[53] Ruhun özelliği ve kendisiyle ilgili sırrının hakikati beyanındadır.

(7)Açarsañ cān ḳulaġın sır sözine
Baḳasın istedügi gök yüzine
(8)Ṣaña senligüñ olmaya çü perde
Görinen ol bilesin ḳamu yirde
(9)Anuñ-ıla göresin ol yüzi sen
Eger añladuñ-ısa bu sözi sen
(10)Görinen gözin ol olur o yüzde
İşidüp söyleyen daḫı bu sözde
(11)Birikür ol zamānda cümle diller
Derilür saña gelür cümle yollar
(12)Bilürsin her işi nedür nedendür
Görürsin cümle bir cān bir bedendür
(13)Diledügüñ cisimde cān olursın
Göñüllerde olanı hep bilürsin

[10b] (1)Dilerseñ seyr idersin cümle milki
Bürinürsin ḳamu ḥaḳḳānī ḫulḳi
(2)Dilerseñ seyr idersin cennetini
Ṣaçarsın ḫalḳa Ḥaḳḳuñ raḥmetini
(3)Ki senden işlenür ol dem Ḥaḳ işi
Baḳanlar kāfir olur saña şaşı
(4)Görinür varlıḳ-ı[54] Ḥaḳ cümlesinde
Velī ṣaḳlarsın[55] ad cübbesinde
(5) قال علیه السلام فی حدیث قدسیه احبابی تحت قبابی جبابی لا یعرفهم غیری [56]
(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)
(6)Ki bundan böylesi gelmez bu dile

[54] Metinde وَارْلِغی.
[55] Metinde صَقْلَرْسَنْ.
[56] Bir hadis-i kudsîde şöyle buyruluyor:" Kubbelerim altında öyle dostlarım vardır ki onları benden başka kimse bilmez."

Ḳulaḳdan işiden anı ne bile

(7)İlāhī bunlaruñ sırrını bizden

Naẓarların ayırma üstümüzden

(8)Bularuñla bile göçüp ḳonavuz

Ola ki biz de aḥbābı dinevüz

(9) بیت الهی معنوی

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

(10)Cümle esmā-ʾile efʿāl-i ṣıfātuñ ẕātıyam

Ẓāhir ü bāṭın vücūd-ı vācibüñ mirātıyam

(11)İşbu eşyāda muḥarrik hem sükūn-ı ḳabż-ı basṭ

Çār-ı ʿunṣur ʿālemem ādemde cism-i cānıyam

(12)Yüzüme perde idindüm luṭf u ḳahrum adını

Perdesiyem ol yüzüñ hem ʿaynıyam lā-ġayrıyam

(13)Evvel ü āḫirde olan vaḥdet-i keṯret benüm

Luṭf u ḳahrum maẓharınuñ ṣuçıyam ġufrānıyam

[11a] (1) Cāmiʿem żıdd-ı[57] muḥīṭem külli şeyʾin aṣlıyam

ʿAbd-i fānī ṣūretem maʿnīde Ḥaḳḳ-ı bāḳiyem

(2) مخمسی الهی المعنوی [58]

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

(3)ʿĀlem-i ġayb-ı şehādet şāhı ẕāt-ı aʿẓamam

Luṭf u ḳahruñ ṣāḥibiyem ṣūretā bir ādemem

(4)Cümle esmāya müsemmāyam ebem ibnem ümem

Vāḥidem vācib vücūdam külli şeyem ʿālemem

(5)Ẓāhir ü bāṭın muḥīṭ olan o ẕāt-ı aʿẓamam

(6)Baḥr-i ẕātum mevcidür gelüp giden bu keṯretüm

İki adumdur adandum fürḳatüm ü vuṣlatum

[57] Metinde ظِطّی.
[58] İlâhî (seslenişin) manen (ortaya konduğu) muhammes.

(7)Küntü kenz-iken āmādeydi[59] ʿademdi her adum

Görünüp geldüm ṣıfāta kendü kendüm diledüm

(8)Ẕāt-ı bī-çūnem egerçi vaṣfa geldüm ādemem

(9)Secde emr itdüm baña ben dileyüben ʿaẓametüm

İtmeyen aʿẓāsını redd itdi ẕātum ḫıdmetüm

(10)İki vaṣf-ıla görünmekde bu işdi ḥikmetüm

İḳtiżā[60] itdi özünden keşretini vaḥdetüm

(11)ʿAllāmeʾl[61]-esmā benem ʿilmümde kendüm ʿalemem

(12)Ẓāhirüm ʿālemden aṣġar maʿnīde bir dāneʾi ḫardal degül

Ẓāhir ü bāṭında dāḫil ḥükmüm içre cüz ü küll

(13)Evvel ü āḫir benem olan bu ḥāl u ḳāl ü ḳīl

Çar u ʿunṣur cism ü nefs ü rūḥ u ḳudsī ʿaḳl-ı küll

(14)Cāmiʿem küllī benem her birinde aḥkemem

[11b] (1)İsm-i ʿAbdullāh hem fenāda bulmışam ʿayn-ı beḳā

Cümle eżdādı[62] bürünüben göründüm muṭlaḳā

(2)*Men ʿaraf* sırrına ʿārif oluban iren Ḥaḳḳa

Mürşid-i kāmīle ire Ḥaḳ diyü ṭoġrı baḳa

(3)Vāṣıl-ı Ḥaḳ olmadılar hiç imamsuz bir ümem

(4) **دربیان حقیقت الحقایق / المظهر و المظمر و المعانی** [63]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(5)Beyān oldı ḥaḳīḳat kendü ẕātı

Belürdi vaḥdetinden her ṣıfātı

(6)Ne vaḥdetdür ki keşretden göründi

---

[59] Metinde عَمَادَيْدِي.
[60] Metinde اِقْتِظَا.
[61] Metinde عَلَّمْ.
[62] Metinde اَظْطَادِى.
[63] Hakikatlerin hakikati, saklı (şeyler) ve manalar hakkındadır.

Giri kendü özi kendün büründi

(7)Sevüp kendüyi kendü ʿāşıḳ oldı

Tecellī kendüsi kendüye ḳıldı

(8)Görüñ ol bir güzel mirāt eline

Alup baḳar gözi kendü yüzine

(9)İder ẕātına ẕātından tecellī

Ḳılur kendüsi kendüyi tesellī

(10)Ne dildür bu beyān ider Ḫudāyı

Eşidür kendüden kendü edāyı

(11)Ne ildür bu ki bunda cān görülmez

Yoġ anda küfr-ile īmān ṣorulmaz

(12)Ne yirdür bu ki bunda cümle her var

İderler kendünüñ birligin iḳrār

(13)Neliksüz niteliksüz cümlesi ol

Biriküp anda varmış cümle her yol

[12a] (1)Ne cünbiş kim olursa anda anuñ

Añılmaz anda adı izü anuñ

(2)Bir anda vaḥdet ü keṯret deñizi

Bilinmez ol deñizüñ yolı izi

(3) Zehī deryā-yı vaḥdet Allāh Allāh

Muḥammed didi anda *Iī meʿallāh*

(4)Ne hediye[64] var ki vaṣf ide anı dil

Görünmez gice gündüz ay-ıla yıl

(5)Ne ad-ıla adasañ cümlesi ol

[64] Metinde حَدِىَ.

Bir anda salṭanatda şāh-ıla ḳul

(6) Zihī deryā ki bir emvāc-ı keṯret

Zehī gūr-nīş[65] zehī keṯret ẕi-vaḥdet

(7)Bu vaḥdetde ḳamusı vardı ġarḳa

Ne yüzden ḳudret ola anı farḳa

(8)Ne ḳudretdür bu ḳudret kim belürdi

Bu vaḥdet mülki içre ḥükmi sırdı

(9)Ḥaḳīḳat maʿnisin ādem büründi

Be-küllī varlıġı andan göründi

(10) [66] قال الله تعالي خلق الله الآدم علي صورته [67] ونفخت فيه من روحى

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)ʿAceb deryā-durur maʿnā-yı ādem

O raḥmet pes nemīdür işbu ʿālem

(12) Ṣıfāt-ı ẕātına ādem Ḫudānuñ

ʿAyānīdür göründi ol nihānuñ

(13)Göründi geldi çün kim ādem-i ẕāt

Ḫudānuñ varlıġına düşdi mirāt

[12b] (1)Velī vü ged benī ādemden oldı

Görüp Ḥaḳḳı meleklerden secde ḳıldı

(2)Bu sır ġāyet ẓuhūrından bilinmez

Bu deryāya düşen yutar bulunmaz

(3)Bu baḥr-i vaḥdetiñ dürri olanlar

---

[65] Metinde ش.

[66] "Ona ruhumdan üflediğim zaman (Hicr, 29)."

[67] Allah (c.c.), (bir hadis-i kutsīde) şöyle buyuruyor: "Allahu Teala Adem'i kendi sureti üzerine yarattı."

Olardur Ḥaḳḳı kendüde bulanlar

(4)Olar iki cihānuñ ulusıdur

Ḥaḳuñ anlar nebīsi velīsidür

(5)Biri bāṭında işler ḥaḳ işini

Biri ẓāhirde açar küfr dīni

(6)Ḳonupdur cümlemüzde ol ḥaḳīḳat

Eger olmaduñ-ısa dūn-ı himmet

(7)Açasın gencüñi milküñde sen de

Görine varlıḳ-ı[68] Ḥaḳḳ-ı cān sende

(8)Biline senligüñdür ʿitibārı

Şerīki yoḳ anuñdur cümle varı

(9) [69] قوله تعالى لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا [70] وقال الله تعالى كل شيء هالك الا الله

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(10)Ola şeʾniyyetüñ ol demde hālik

Fenā içre beḳāya ire sālik

(11)Evvel bulmaḳ gereksin sen bir ulu

Uyasın aña sen göstere yolu

(12)Saña senden ol açısar ḳabuñı

Sen aña ider-iseñ ḫıdmetüñi

(13)Gözüñ ayırma sen anuñ yüzinden

Ḳulaġuñ daḫı ayırma hem sözinden

[13a] (1)İd aña göñlüñi cānıñı teslīm

---

[68] Metinde وَارْلِغى.
[69] Allah'tan başka her şey helak olucudur.
[70] "Eğer o ikisinde (gökler ile yerde) Allah'tan başka ilahlar olsaydı elbette ikisi de fesada uğramış olurdu (Enbiya, 22)."

Ḥaḳīḳat ʿilmin ide saña taʿlīm

(2)Göresin anuñ-ıla ol yüzi sen

Bilesin anuñ-imiş cān u ker ten

(3)Velī dinür bu vechüñ issi kişi

Ḥüküm anuñdur işler ol her işi

(4)Odur ḳuṭbı bilüñ işbu cihānuñ

Ne dil-vār diyem üẕeyni kimdür anuñ

(5)Ne sözüm var açam aġzumı başdan

Olur mı ẕerre vaṣf ide güneşden

(6)Bu deñlü diyem anı evliyādur

Bilürseñ bāṭını vech-i Ḫudādur

(7)Āmīr oldur bu cümle evliyāya

Olup evlād-ı sulṭān enbiyāya

(8)Anuñ sulṭānlıġı gelmez bu dile

Ḳulaḳdan işiden anı ne bile

(9)Anuñ ʿabd-i żaʿīfīdür bu kem-ter

Uyup ol servere idindi rehber

(10)Benüm gibi niceler ḳapusında

Ḳulıdur ḥıdmet ider ṭapusında

(11)İlāhī bizi ırma ḫıdmetinden

(12)Iraḳ olmayavuz biz raḥmetüñden

(13) [71] **دربیان حقیقت نور المحمدی وصف مرشد کامل الابدی**

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

[13b] (1)Diñle imdi mürşid-i kāmil nedür

[71] Hz. Muhammed'in nurunun hakikati ve mürşid-i kamilin ebediyyeti hakkındadır.

Vaṣfı birle ẕātı bir gör ḳandadur

(2)ʿİlmine vü ḳudretine ḥükmine

Luṭfına vü ḳahrına vü ẕātına

(3)Maẓharıdur bī-nişānuñ ol kişi

İşledür Allāh o yüzden her işi

(4)Evliyā vü enbiyā maḥkūm aña

Her birin ḫādim ḳomış Allāh aña

(5)Çār u ʿunṣur vaḥş ü ṭayr ins ü melek

Ḥükmine münḳād anuñ hem nüh felek

(6)Evvel ü āḫirde olmış olanı

Ẓāhir ü bāṭın bilür işler anı

(7)Maġrib ü maşrıḳ aña bir varmadın

Bilür ol her şeyʾi baḳup görmedin

(8)Başıdur fevḳa'l-ʿalā ayaḳları taḥteʾs-serā

Cismi ṭolı ʿālem içre her yire

(9)Ḥükmi yürür on sekiz biñ ʿāleme

Ata oldur cümle nevʿī ādeme

(10)Biñ bir ismi hem yitmiş biñ ṣıfāt

Ẓāhir ü bāṭın bulara oldı ẕāt

(11)Ḳuṭbu'l-aḳṭābdur adı biñden biri

ʿĀlemi oldur ṭutan ve ādemi andan diri

(12)ʿArşı ferşi şerʿi ol ḳāyim ṭutar

Ol yirinden ırıla buʿālemüñ çarḫı batar

(13)Āy-ı gün yüzinden olurlar nūrī

Ḫıdmetinde yügrüşürler her biri

[14a] (1)Cisminüñ ẓıllıdur anuñ bu gice

Ḳaplayupdur ʿālemi ucdan uca

(2)Ṣıḥḥat ü ker saḳāmet dünyede

Anuñ emri-le olur bil ey dīde

(3)Rızḳı ol ḳısmet ider bu cümleye

Ḳādir ol kim cümle maḫlūḳı ṣaya

(4)Yirde gökde ḳarşu durmış her melek

Ḫıdmetinde her biri diler dilek

(5)Daḫı hem vaḥşī ṭuyūr ʿāşıḳ aña

Yügüşüp ʿışḳī hevāsında uçarlar ger saña

(6)Bunca seyyāre anı ister gezer

İllā şeyṭānı görüñ andan bizer

(7)Ol daḫı ḳahrına ḳuldur ol şāhuñ

Birligin bilmedügi-çün Allāhuñ

(8)Bu dinilen ādeme şeyṭāna Ḥaḳ

Secde emr itdi ṣıdı düşdi ıraḳ

(9) Anuñ-içün düşmen oldı nesline

Düşdi buġża buḫle ve kibr ü kine

(10)Kimde kim işbu ṣıfatlar bulına

Şeksüz anuñ şeyṭānı bulına

(11)Ṭālib ola dünyede ol kişiye

Yüzüni gören göz anı ışıya

(12) [72] قال النبی علیه السلام من لم یعرف امامه زمانه فلیمت میتة جاهلیة

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

[72] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor: “ Kim zamanın imamına tabi olmazsa cahiliyet içinde ölür.”

(13)Kimse anı gezmek-ile bulamaz

ʿAḳl-ile zeyreklik-ile bilemez

[14b] (1)Girü kendüdür delīli kendünüñ

Ḳuvvet anuñ ḳudret anuñ ḳul anuñ

(2)İsteyeni gözler ol ıraḳ yaḳın

İşidüben münkir olmaḳdan ṣaḳın

(3)Cümle ʿālem münkir olsa aña ne

İllā iḥsānı eḫaṣṣdur ekene

(4)Dervīşi olanlara iḥsānı bol

Her birisi gösterürler ḥaḳḳa yol

(5)Andan alur feyżi gerçi maḫlūḳat

Her birinden işledür ol bir ṣıfāt

(6)Her birinde bir tefāvüt ḳomış ol

Ḫıżr eli-le gösterür ḳullara yol

(7)Her ʿaṣırda biñde birin ilerü

Getürür ḥaḳ ḳalanı döner girü

(8)Ḫıżr elindedür bu biñler defteri

Seyr ider gözler bular her bir yiri

(9)Ḫālini bilmez bularuñ her biri

Böyle ḳomışdur Ḫudā bu tertibi

(10)Ḫālini bilen ṭoḳuz yüzler olur

Çarḫ-ı eflāk ḫıdmetin anlar ḳılur

(11)Anlaruñ degzinmesinden ʿālemi

Görnügeldi çar-ı ʿunṣurdan bu naḳş-ı ādemi

(12)Bunlaruñ daḫı kimi işin bilür

Baʿżısı var bilmeyüp ḫıdmet ḳılur

(13)Bilenüñ adı yidi yüzler olur

Yidi ḳat yir ḥükmi olardan işlenür

[15a] (1)Yidi ḳat yirde olan cümle işin

Ḥaḳ bulardan işledür yazın ḳışın

(2)Kimisi bilmez işin kimi bilür

Bilse daḫı bilmese ḳulluḳ ḳılur

(3)Bilenüñ biş yüzler olur menzili

Yir-ile gök arasıdur maḥfili

(4)Yir-ile gök ortasında seyr ider

Ḥaḳḳuñ emri ne-y-ise anı güder

(5) Bunlaruñ da kāmili üç yüz olur

Emr-i Ḥaḳla her günüñ ḥükmin ḳılur

(6)Yılda bir gün her biri ḥükmin sürer

Biri gelür birine biri gider

(7)Bunlaruñ[73] daḫı kimi kendün bilür

Kimisi ancaḳ hemān ḫıdmet ḳılur

(8)Ol ki bilür anlara ḳırḳlar dinür

Çar-ı ʿunṣur ḥükmi olardan işlenür

(9)Her biri bir faṣl içinde ḥükm ider

Ḳış u yaz u yay u güz gelür gider

(10)On ikiler daḫı andan alınur

Her biri bir aya ḥākim ḳılınur

(11)Her bir ayuñ gözler-iseñ menzilin

[73] Metinde بُونْلَوَرْ .

Seyr ider yigirmi sekiz maḥfili

(12)On ikiden ayrılur hem yidi biş

Bunlaruñ sırrı bilinse biter iş

(13)Yidilerde yidi gökde ḥükm ider

Her biri bir gün-durur gelür gider

[15b] (1)Yidi yılduz yidi burc üzre-durur

Her birinde bir günüñ ḥükmi budur

(2)Geldüñ imdi kim bilür bişleri

Ḥaḳḳuñ anlardur velī ḳudret eli

(3)Çar-ı yārıdur Resūlullāh ile

Birikipdür bunlaruñ bişi bile

(4)Bunları ḥākim ḳodı biş vaḳte Ḥaḳ

Bunlaruñ kāmilliginde şübhe yoḳ

(5)Bunlar oldı maḫlūḳātuñ serveri

Oldılar müʾminlere dīn rehberi

(6)Daḫı bunlar virdiler dīne ḥayāt

Ṣıdḳ-ıla ṣavm u ṣalāt ḥacc u zekāt

(7)İşbu biş erkān-ı islāmı bular

ʿArż ider Ḥaḳdan ḳabūliyyet diler

(8)Yidi muṣḥaf dört[74] kitāb ḥükmin daḫı

Bildiler bildürdiler ḫalḳa aḫı

(9)Diñle taḥḳīḳin bilüp her bir işüñ

Nice ʿarż olur senüñ her cünbüşüñ

(10)Ḳalbde taṣdīḳ dilde iḳrāruñ senüñ

[74] Metinde دُوتْ.

ʿArż ider Ḥaḳḳa Ḥabībullāh dīnüñ

(11)Ḳılduġuñ biş vaḳt namāzuñ müzdini

Ḥażret-i bū Bekr ider bil ʿarż anı

(12)Ṭutduġuñ ṣavmı senüñ görüp ḳamer

ʿArż ider Ḥaḳḳa anı ḥażret ʿÖmer

(13)Hem taṣadduḳla zekāt virseñ senüñ

Ḥażret-i ʿOṯmān ider ʿarżın anuñ

[16a] (1)Ḥacc idüp sen ider-iseñ ger ġazā

ʿArż ider anı ʿAliyyi murtażā

(2)Bunlar oldı dīn-i islām diregi

Bunlaruñ şeyṭān olupdur bir segi

(3)Bunlar oldı dīn-i īmān tertibi

Ḳodı bunlar meşrebi vü meẕhebi

(4)Dört gūşede yidi iḳlimde daḫı

Gösterürler maḫlūḳa anlar Ḥaḳı

(5)Üçlerüñ sırrın daḫı bir görevüz

Ola kim naẓarlarına irevüz

(6)Luṭf u ḳahruñ maẓharıdur ikisi

Ẕāta maẓhardur hemān ol birisi

(7)Ol biri ẕātın hemān kendü bilür

İki yanında olar ḳulluḳ ḳılur

(8)İki ʿālemde bular ḥükmin sürer

Bunca keṣret ol ikisinden ürer

(9)Gice gündüz bunlaruñ emrindedür

Her nerede istenürse andadur

(10)Hem sekiz cennet daḫı yidi ṭamu

Ḥükm iderler bunlar anlara ḳamu

(11)İş mi var kim bunlarınsuz işlene

Emri irer bunlaruñ cān u tene

(12)Yoḳ idüben var iderler ʿālemi

Getürüben giderürler ādemi

(13)Bunlaruñ ʿışḳında ḳāyim yir ü gök

Bunlar eyler yoġı var u varı yoḳ

[16b] (1)Dil bu deñlü vaṣfın eyler anlaruñ

ʿAbdiyüz cāndan biz ol sulṭānlaruñ

(2)Yā ilāhī bunlaruñ sırrın bize

Rūzı ḳıl himmetlerin cümlemüze

(3)Baş gözi-y-le yüzlerin görenden it

(4)Bilesince yolların varandan it

(5) [75] دربیان وصف ارادة المریدینه المرشده

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(6)İrādet vir gel imdi mürşide uy

Göñülde var-ısa inkāruñı yuy

(7)Eminür Ḥaḳ irādet ḳodı bizde

Görinür baḳ saña her ʿużvumızda

(8)Buları mürşide teslīm idevüz

Uyup ṭoġrı yola Ḥaḳḳa gidevüz

(9)Şerīʿat mürşidin evvel bilevüz

Anuñ emri ile ʿāmil olavuz

[75] Müridin mürşid(ine) meram etmesini hakkındadır.

(10)Şerīʿat mürşididür ḥükm-i Ḳurʾān

Uyanlar boyladılar İslām īmān

(11)Ve illā ġaybedür şerʿüñ īmānı

Kitāb u Allāh getürme gümānı

(12) قال الله تعال الم ذلك الكتاب لا ريب فيه هدى للمتقين الذين يؤمنون بالغيب[76]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(13)Ṭutup ṣavmı ḳılar-ısañ ṣalātı

Varup ḥacca edā idüp zekātı

[17a] (1)Birikür sende İslām-ile īmān

Yaraḳlanur saña cennāt-ı Rıḍvān

(2)Şerīʿat mürşidin bildüñ gel imdi

Ṭarīḳat mürşidin daḫı bul imdi

(3) قال الله تعال يوم ندعوا كل اناس بامامهم [77] قال رسول الله من لا شيخ له ولا دين له كالنبى على مقه [78]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(4)Ṭarīḳat mürşidi bir ulu kişi

Mürīd ol teslīm it aña her işi

(5)Aña ḥaḳ diyü baḳ ırma gözüñi

Ayaġı altına ḫāk it yüzüñi

(6)O yüzden ide Ḥaḳ saña tecellī

İre īmān-ı ʿaynīden tesellī

(7)ʿAyān ola saña ol demde ġaybuñ

Gide cānı göñülde şekk ü reybüñ

---

[76] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: "Elif, lam, mim. O kitap (Kur'ân); onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar (Bakara, 2-3)."

[77] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: " Bir gün bütün insanları önderleriyle çağıracağız (İsra, 71)."

[78] Nebì aleyhisselam şöyle buyuruyor: "Kılavuzu olmayanın dini de olmaz."

(8)Ele senligüñ ol er giri vire

Göñülden gözden ol ġayrıyı süre

(9)Bilüben nefsüñi ʿārif olasın

Dilegüñ ne-y-ise anı bulasın

(10) قال علیه السلام من عرف نفسه فقد عرف ربه [79] وقال الله تعالی ولقد کرمنا بنی آدم [80]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Bir ola hem mürīd ü mürşid ol dem

Kerāmet bula sālik olup ādem

(12)Döne ḥaḳḳa'l-yaḳīn ʿayne'l-yaḳīne

Gele ıraġı ol vaḳtin yaḳına

(13)Bir ola ʿārif ü maʿrūf o demde

Görine varlıġı Ḥaḳḳuñ ʿademde

[17b] (1)Ḳamu varlıḳ Ḥaḳuñ bizlik ʿademdür

Fenā içre bulınan bu ḳıdemdür

(2)O demde *lī meʿallāh* diye sālik

Ḳaluban vech-i bākī ġayr-ı hālik

(3)Delīlinsüz bu ḥāle kimse yetmez

Vücūdı ḳaṭresi deryāda yetmez

(4)Mürīdi mürşid oldur külli ḥālde

Görinen gösteren oldur bu yolda

(5)Ṭaḳınan her bir adı andan alur

Di imdi bir görelüm[81] ḳandan alur

(6)Bürinen ol bu yidmiş biñ ṣıfātı

[79] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor: "Kendini bilen, rabbini bilir."
[80] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: " Andolsun ki, biz Âdemoğullarını mükerrem kıldık (İsra, 70)."
[81] Metinde كُورْ كُورَلُوْمْ .

Adanıpdur daḫı hem biñ bir adı

(7)Niḳāb idüp girü kendün büründi

Bir-iken ẕāt-ı keṣretden göründi

(8)Ezel āḫir bir ol bāṭın u ẓāhir

Niçe yüz biñ görünse bir-durur bir

(9)Ayırmaya bizi birbirliginden

Süre ḥükmini her dem cān u tenden

(10)Diyelüm bu duʿāya cümle āmīn

(11)Ayırup vaḥdetiñden ḳılma ḍāllīn

(12) **بيت الهى معنوي**

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

(13)Evvel ü āḫirde varlıḳ ol ḳadīmüñ ẕātıdur

Ẓāhir ü bāṭın ādem vechinüñ mirātıdur

[18a] (1)Münkir ü kāfir degilseñ anuñ-ıla gör anı

Men rābbī Ḥaḳ resūlinden bunuñ iṣbātıdur[82]

(2)*Ḳul hüvallāhu eḥad* diyen berkdür biʾl-vücūd

Enfüsī āfāḳda varlıḳ vaḥdetüñ āyātıdur

(3)*Men ʿaraf* sırrına ʿārif olmıyan bilmez bunı

Bu kelām sırr-ı Ḥaḳdur sözlerüñ ġāyātıdur

(4)ʿAbd-i fānīdür lisānından kelāmullah oḳur

(5)Ḥālīdür bu ḳāl deñlidür ʿayn-ı ẕevḳiyyātıdur

(6) **ولـه ايـضاً** [83]

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

[82] Metinde اسباتدر.
[83] Aynı şekilde o (söylüyor).

(7)Ḳamu eşyā vücūd-ı maḥv-ı müstaġraḳ

Be-küllī hep senüñ varlıḳ arada kim ola nā-ḥāḳ

(8) Taʿayyün ger teşaḫḫuṣda vücūdı ġayr olur işrāḳ[84]

Tecelliñ ḫūd muḳarrerdür vücūdı ġayr ider iḥrāḳ[85]

(9)Olupdur baḥr-i ẕātında ʿavālim küllisi iġrāḳ

Muḥīṭin diyü buyurduñ kelāmuñda idüp inṭāḳ

(10)Bu nuṭḳuñ sırrını idrāk iden ḥāl ehlidür ancaḳ

Vücūdı ġayr ola meslūb diyen kim-durur ene'l-ḥaḳ

(11)Taʿaddüdden taʿayyünden fenā olan bulur ıṭlāḳ

(12)Bir olup ayruḳ añılmaz arada vuṣlat u firāḳ

(13) ولـه ايـضاً [86]

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

[18b] (1)Ẕāt-ı muṭlaḳdur hemīn hep daḫı kim var arada

Kendüdür geldi ṣıfāta ṭaḳınup her bir ada

(2)Ġarḳ olan bilmez vücūdın anuñ-içün sen daḫı

Bilmeseñ olmaz ʿacep maḥvolup sen arada

(3)Evvel oldur kim göründi gördi kendü kendüyi

Ẓāhir-i bāṭın büründi ġayrı yoḳdur arada

(4)Lā-şerīk-i vāḥid-i muṭlaḳdur aṣluñ bil senüñ

Ol-durur lā ḥavle illā ansuzun kim iş ide

(5)Çünki bildüñ ʿabd-i fānī bu fenā ʿayn-ı fenā

(6)Bu maḥalde lāyıḳ olan *mā ʿarafnā*dur edā

(7) در بيان حقيقت الازلى من حال الى الابدى [87]

[84] Metinde اشراك.
[85] Metinde اِهْراَقْ.
[86] Aynı şekilde o (söylüyor).

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8)Ezel hāli dile gelmek diledi

Ki andan her kişi ḥālin bileydi

(9)Şu ḥamd kim ḳalbe geldi cān dilinden

İdelüm hem anı bu ten dilinden

(10)Ki her ḥālde ola ten cāna dem-sāz

Açıla ṭālibe gencīne-ʾi rāz

(11)Oḳuya min ledün ʿilmin özinden

Gidere varlıġı ḫā˘bın[88] gözinden

(12)Biline evvel āḫir nicedür iş

Seven kimdür sevilen bir kim imiş

(13)Bil evvel kendü sevdi ẕātını Ḥaḳ

Ki andan ẕāhir ola vech-i muṭlaḳ

[19a] (1) [89] ***قال‌الله‌تعالى كنت كنذ مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)Maḥabbetden ṭoġan oldı Muḥammed

O muṭlaḳdan ẓuhūr itdi muḳayyed

(3)Muḳayyedden göründi ẕāt-ı muṭlaḳ

Zihī görniş zehī ma’nā-yı muġlaḳ

(4)O kim muṭlaḳ-durur ẕāt-ı beḳādur

Muḳayyed anda nūr-ı Muṣṭafādur

(5)O nūr oldı ḳamu eşyānuñ ümmi

---

[87] Ezelî hâlden ebedî hâle (geçiş) hakikati hakkındadır.
[88] Metinde خَابِنْ.
[89] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: “Ben bir gizli hazine idim, bilinmeyi murad ettim. Muhabbetimden halkı yarattım (Kudsî hadis).”

Ki andan ṭoġdı ger ʿulvī vü süflī

(6) قال النبی علیه السلام کنت نبیاً قبل الادم بین الماء و الطین [90]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(7)Ḳamu ervāḥı ger ecsāmuñ aṣlı

Anuñladur eger vaṣlı vü faṣlı

(8)O kim rūḥ-ı nebīye vāṣıl oldı

Ḥaḳīḳat-i āb aña ḥāṣıl oldı

(9)Odur rūḥ-ı nebīye vāṣıl olmaḳ

Ki yaʿnī mürşid-i kāmīli bulmaḳ

(10)Ḥaḳuñ ẕāt-ı ṣıfāt-ı maẓharı ol

Aña uġramadın geçmez Ḥaḳa yol

(11)Cihānda mürşid-i kāmil bir olur

Muḥammed sırrı andan ẓāhir olur

(12)Ḥudānuñ ẕātı birdür maẓharı bir

Buña ḳābil degil kim oldı münkir

(13)Ṣıfāt-ı adını Aḥmed adadı

Velīkin ẕātını eḥadda ḳodı

[19b] (1)Mīm-i Aḥmed eḥadda devr-i ʿālem

Nitekim ʿālem içre ẕāt-ı ādem

(2)Bu ẕāt u bu ṣıfāt efʿāl-i esmā

Ezeldür tā ebed ʿayn-ı müsemmā

(3)Ezel deryāsı ṭaşdı ṭaşra düşdi

Ṣadefden gevherini ṭaşra ṣaçdı

(4)Ṣıfātın eyledi ẕātına defter

[90] Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyuruyor: “ Âdem su ile toprak arasında iken ben peygamberdim.”

Ṣadef düşdi ṣıfātı ẕāt-ı gevher

(5)O deryāya ṭalup gevher bulanlar

Olardur nebī vü velī olanlar

(6)Niḳāb itdi bu adları büründi

Ki bir yüzden iki gözle göründi

(7)İki ṭon biçdi geydi arḳasına

Diledi gice gündüzden görine

(8)Eger seçdüñ-ise aḳdan ḳarayı

Güneşden görinür görseñ ne ayı

(9)Yüzüñde göz ikidür nūrı birdür

Biñi bir görmeyenüñ gözi kördür

(10)Birikdür cümle varlıġı vü dirlik

Nedür eydivireyin saña birlik

(11)[91] قال الله تعالى انا لله وانا اليه راجعون [92] الله لا اله الا هو الحى القيوم

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(12)Ki bir dimek şerīki yoḳ dimekdür

Bunı sen sende bulmaḳ key emekdür

(13)Bilürseñ ẕātuñı bir dānesin sen

Bu baḥr-i vaḥdete dürdānesin sen

[20a] (1)Ṭalıp deryāya sen seni bulursañ

Ḫudādur aṣluñı sen key bilürseñ

(2)Tefekkür eyle bir sen seni ne-y-idüñ

Ki bunda gelmedin gör ḳanda-y-ıduñ

[91] "Allah ki O'ndan başka ilah yoktur. O hayydır, kayyûmdur (Bakara, 255)."

[92] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: "Biz şüphesiz ki Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz (Bakara, 156)."

(3)Ḥaḳuñ birligi ile birlikde idüñ

Beḳāda ölümsüz dirlikde idüñ

(4)Bu cismüñ çün ʿanāṣırdan düzüldi

Şunuñ gibi ki ezelden yazıldı

(5)Çün olduñ ḥayy-ile ḳayyūma maẓhar

Bulundı sende ʿālemde ne kim var

(6)Pes olduñ nüsḫa-iʾ hem maẓhar-ı Ḥaḳ

Gözüñ aç sen saña ḥaḳḳāni bir baḳ

(7)Saña senden suʿālüm var bilürseñ

Diyivirem eger bilmez bilürseñ

(8)Saña sen ben diyüben ad virürsin

Bu varlıġı saña sen mi virürsin

(9)Eger benven diyü iṣbāt iderseñ

O yol iblīs yolıdur ger giderseñ

(10)Ve ger sen senligüñi nefy iderseñ

Bu yol müʾmin yolıdur gel giderseñ

(11)Seni sen nefy itmezseñ nefy ider mevt

Ve illā furṣatuñ geçüp olur fevt

(12)Özin nefy itmese ẕāta irilmez

Fenā gözi-y-ile Bāḳī görülmez

(13) قال الله تعالى لا تدركه الابصار و هو يدرك الابصار و هو اللطيف الخبير[93]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

[20b] (1)Anıñçün didi ol *mūtū vü mūtū*

[93] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: " Gözler O'nu (görüp) idrak edemez. O ise bütün gözleri idrak eder. Ve O latîftir, habîrdir (En'âm, 103)."

Göresin Ḥaḳḳı *ḳable en temūtū*

(2)Resūle uyduñ-ısa işde ḥaḳ yol

Ḥadīṣüñ maʿnīsin añla ʿamel ḳıl

(3)Ölen tenüñ-durur cānuñ degildür

Ḥaḳa ir gök tenüñi daḫı dirgür

(4)Tenüñ aṣlı od u yil āb u kildür

Bular cemʿ ola adı nefs-i külldür

(5)Bularuñ cemʿi olur şekl-i insān

Ten-ile cān olur ṣūretde yeksān

(6)Bularuñ cemʿine ad olur aḥyā

Ṭaġılsalar dinilür aña mevtā

(7)Ṭaġıtma nefsüñi gel bir bil imdi

Ḫudānuñ varlıġın sende bul imdi

(8)Ḳamu varlıḳ anuñ kim var arada

Cemīʿ eżdād-ı[94] keṣret bir burada

(9)Muḥāl mi bir yüz-iken bir görinse

Girü kendü özi kendün bürinse

(10)Ḥaḳīḳat ḥālīdür bu sözümi bil

Gözüñ aç ġayn-ı ġayruñ noḳṭasın sil

(11)Ṣıfātuñ perde idinme göziñe

Gözüñ baḳsun girü kendü yüziñe

(12)Dilüñi diñlesün kendü ḳulaġuñ

Baṣa dura o dem içre ayaġuñ

(13)Semīʿ hem baṣīr oldur yüzüñde

[94] Metinde اَضْطَادِى.

Olan nāṭıḳ daḫı oldur sözüñde

[21a] (1)Olur şāhid buña enṭaḳarallāh

Kelāmında *baṣīrün bi'l-ʿibād*i didi Allāh

(2)Ḳamu varlıġuñ anuñ ya ḳanı sen

Dimez mi cāna kim ḥayy ḳayyūmam ten

(3) قال الله تعالى هو الله الخالق البار المصور له الاسماء الحسنى يسبح له ما في السماوات والارض[95]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(4)Ẓuhūruñdan durur ölmez beyānuñ

Muḥītsin yoḳ zamānuñ ve mekānuñ

(5)Senüñ senden-durur saña gümānuñ

Ki nefsiñ bilmek oldı bil īmānuñ

(6)Zīrā nefsin bilen Allāhı bildi

Viṣāli kendünüñ kendüye oldı

(7)Bu sözüñ maʿnisi ḳavl-i nebīdür

Ḥadīṯ-i ḳudsīdür Allāh sözidür

(8) قال الله تعالى بالقسم ونفس وما سواها [97] وقال عم من عرف نفسه فقد عرف ربه [96]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(9)Gel imdi oḳu nüsḫañ sen seni bil

Nedür terkībi bu cismüñ anı bil

(10)Daḫı nefsüñ nedür cānuñ nedendür

Ne burcdur her biri vü ne bedendür

(11)Açılsun saña bu esrār-ı ġaybī

[95] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:"O Allah ki; Yaratan'dır, Bâri'dir (yokken var eden), Musavvir'dir (şekil verendir), güzel isimler onundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nu tespih eder (Haşr, 24)."
[96] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor: "Kendini tanıyan, rabbini tanır."
[97] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:" Nefse ve onu düzenleyene (Şems, 7)"

Gider göñlüñde olan şekk ü reybī

(12)Ḳodı Ḥaḳ sende bil bu dört kitābı

Bu ḫāki vü āteşi vü bādı vü ābı

(13)Bularuñ adıdur bil çār-ı erkān

Birikdürdi buları emr-i sulṭān

[21b] (1)Ḳonupdur ʿışḳı bunlarda Ḫudānuñ

Ṭaleb ider bular birligin anuñ

(2)Görüñ kim nice yaḳar ʿışḳ-ı nārı

Görem dir kendüde ḥaḳḳānī nūrı

(3)Ya ʿışḳı nice yıl-durur bu yılı

Ṭolaşur kendün ister ay u yılı

(4)Ya ʿışḳı nice ḳāyim dutdı yiri

Yüz urmış gice gündüz aña biri

(5) Ṣuyı gör nice seyr ider bu yirde

Diler deryā-yı raḥmet ola birde

(6)Bularuñ ʿışḳı birlik derdi birlik

Olurlar saña ten sürmege dirlik

(7)Bu ʿālem cisminüñ gölgesi düşmiş

Ḥaḳuñ ṣolġı zīra sende yazılmış

(8)Bu icmālden biline saña tafṣīl

Tenüñ ṣaysañ[98] düşer her güne mafṣıl

(9)Bu yıl on iki ay olur bilinür

Bu aylar çār-ı erkāna bölinür

(10)Güneş ḥükminde olan şol üç aydur

[98] Metinde صَايْصَكْ.

Ḳuruluḳdur o günler adı yaydur

(11)Üç aya daḫı dirler mevsüm-i güz

Açar gencini ṭopraḳ gösterür yüz

(12)Ḳaçan ḥükmin hevā sürse gelür ḳış

Ḳolaylıḳdan düşer müşkil olur iş

(13)Ḫudā andan buyurur ḥükmi ṣuya

Yaz olur cān virilür her ḳuruya

[22a] (1)Bu vech üzre yürür ḥükmi Ḫudānuñ

Budur terkībi cismüñ vü cihānuñ

(2)Olur bir dāne bu bir yılda ḥāṣıl

Olam diyü gelüp insān-ı kāmil

(3)Ulaşmaz biñde biri girü döner

Olur ḥayvān naṣībi oda yanar

(4)Nice seyir ide ol heyhāt heyhāt

Gelüp insān oluban bile ol ẕāt

(5)Gelürse daḫı insān ṣūretine

İremezse eli Ḥaḳ ḳudretine

(6)Olaruñ ḥāli ḥayvāndan biterdür

Egerçi ṣūretā şekl-i beşerdür

(7) قال الله عزوجله أولئك كالأنعام بل هم أضل سبيلا[99]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8)Ḫudānuñ birligin bilmekdür söz

İrüp varlığına bulmaḳdur söz

[99] Allah azze ve celle şöyle buyuruyor:"İşte bunlar hayvan gibidirler, hatta daha da aşağıdırlar (A'raf, 129)."

(9)Cānuñ ḫod şübhe yoḳdur emr-i Ḥaḳdur

Bilürseñ birlige saña ṭanuḳdur

(10)Emir emirden ayru ḳāyim olmaz

Ḥaḳīḳat bir olana iki dinmez

(11)*Nefaḫtu fīhi min rūḥi* kelāmı

Olur ṣābit bu birligi tamāmı

(12)Biriñ birligi bil sen cān-ı tenüñ

Nişānīdür göründüñ bī-nişānuñ

(13)Münezzehdür ḳamu eşyādan Allāh

Ṣaḳın benlige düşüp olma güm-rāh

[22b] (1)Cānuñ[100] ʿaḳluñ Ḫudānuñ emri vü nūrı

Bularuñla-durur ḫayruñ ẓuhūrı

(2)Bularuñla olursa her bir işüñ

Naʿīm-i cennet olısardur eşüñ

(3)Tenüñ bildüñ bu ʿālem naḳşı imiş

Gör imdi nefsüñi daḫı ne-y-imiş

(4)Bu cismi ḳullanandur[101] nefsüñe ad

Olupdur ol bu cisme cāna mirāt

(5)Gel imdi cān gözi-le baḳ o nefsi

Maḥabbet āteşine yaḳ o nefsi

(6)Görünsün varlıġı anda Ḫudānuñ

Bilesin aşlını ḳandandur anuñ

(7)Gele ol dem saña Ḥaḳdan beşāret

[100] Metinde جَنُوكْ.
[101] Metinde قُولَنَانْدُرْ.

Kenefsin vāḥidetin oḳına āyet

(8)İlāhī nefsini bilenden eyle

(9)Seniñ-ile seni bulandan eyle

(10) [102] **دربیان وصف الروح وترکیب الجسم وترکیب النفس والعقل**

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Açıldı genc-i esrār cān ilinden

Düşüp ṭaşra beyāna geldi dilden

(12)Ulandı emr-i Ḥaḳḳuñ kāfı nūna

Diler ṣūret olup ol cān görine

(13)Neden ṣūret olup göründi ol cān

Nice birikdi ya bu çār-ı erkān

[23a] (1)Bilen bu sırrı ancaḳ ʿilm-i Ḥaḳdur

Velī insān o ʿilme mā-ṣadaḳdur

(2)[103] **قال الله تعالى علماً لدنا من ه علمنا و قال الله تعالى و ٰكلها الأسما آدم علم**

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(3)Gel imdi bil nedür evvel ʿanāṣır

Neden bunlarda vardur ḥükm-i ḳādir

(4)Ḫudānıñ raḥmet-i deryāsıdur ṣu

O deryāda vücūduñ ẕenbini yu

(5) *Teʿālallah* bu pīre didi ḳayyūm

Yüz ur buña Ḥaḳuñ iḥsānını um

(6)Ḥayāt oldı vü nefs oldı saña yil

Baḳasın ʿömr ü gök anuñ-ıla bil

[102] Ruhun özelliği; beden, nefis ve aklın terkibi hakkındadır.
[103] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: "Tarafımızdan bir ilim öğrettiğimiz…(Kehf, 65)" "Allah(c.c.) Âdeme bütün isimleri öğretti (Bakara, 31)."

(7)Güneşdür tende bu cānuñ żiyāsı[104]

Anuñladur bu erkānuñ beḳāsı

(8) [105] **قال‌الله‌تعالى الله انور لـ سماوات والارض مـ ثل نـ وره**

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(9)Bulardur terkīb olan cān u cisme

Beyān oldı vü geldi isme resme

(10)Gice cismüñ-durur gündür bu cānuñ

Göründi varlıġı sende Ḫudānuñ

(11)Bu sırdan añla mevtüñ ne ḥayātuñ

Beyān oldı saña bir bir ṣıfātuñ

(12)Tenüñ ṭopraḳ vü nefsüñ yil dinildi

Bulardan kendü ḥālüñ bil dinildi

(13)Eger tende ḳalur-ısa bu ḥālüñ

Nebāta uġrayısar girü yoluñ

[23b] (1)Ve ger nefsden yaña döndi-se yönüñ

Varup ḥayvān olısar anda ṭonuñ

(2)Nebāt ḥayvān makāmında ḳalanlar

Olardur bil cehenneme yananlar

(3)Caḥīme girmeyiser şekl-i insān

Girürse daḫı tebdīl ola ol an

(4)Velī geldüñ bu insān ṣūretine

Yetemedüñ ʿaḳl-ı cān sīretine

(5)Yuyanlar ʿaḳlı ṣu-y-ıla yüzini

[104] Metinde ظِيأَسِي.
[105] Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:" Allah, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nuru (şunun) gibidir (Nûr, 35)."

Meleklige iletdi menzilini

(6)Eger cānı günine ire-y-idi

O demde Ḥaḳ cemālin göre-y-idi

(7)Gel imdi yaḳ buları ʿışḳ odına

Yitişsün cānuñ ol dem maḳṣūdına

(8)Giceñ ḳadir ola vü gündüzüñ ʿīd

Göresin kendüzüñ ol dem yaya rind

(9) قالابايذيدبسطامي فيحالت الاستغراق ليس في جنته سوي الله [106]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(10)Dir-iseñ ṭañ degil cübbemde Ḥaḳ var

Bu ḳavle Ḥaḳ kelāmında ṭanuḳ var

(11)Velī bu yol saña uzaḳ görinür

Saña baḳsañ ne sende Ḥaḳ görinür

(12) حديث قدسي الانسان سرى وانا سره سرالادم سرى نورى نورالادم

(13) روحي من فيهه ونفخت لى السجودله فان اسجدوايا ملاءكتى روحى الادم روحى [107]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

[24a] (1)Yaradılmışda görinür yaradan

İş issi kendü çıḳar mı aradan

(2)Ḫayālsiz varlıġıñ küllīsi oldur

Eger nefsi ʿakl-ı cān-ı göñüldür

(3)Yitürdüñ kendüñi kendüñde ara

Yitügüñ saña ola āşikāre

(4)Anuñçün ġayrı görürsin özüñi

---

[106] Bayezid-i Bistami hazretlerinin vahdet-i vücut felsefesine dair bir sözü.

[107] Bir hadis-i kudside şöyle buyuruluyor: “ İnsan benim sırrımdır, ben de onun sırrıyım. vd. “

Görem dimez gözüñ kendü yüzüñi

(5)Bilürseñ ẕāt-ı Ḥaḳdandur vücūduñ

Saña senden-durur girü sücūduñ

(6)Vücūdın bilmeyen Allāhı bilmez

Bu günde bulmayan yarında bulmaz

(7)Görürsün benlik iden ḥāli noldı

Ayırdı Ḥaḳdan özin merdūd oldı

(8)Niçün şeyṭān olursın Ḥaḳḳı ḳoyup

Cehenneme gidersin ḳahra uyup

(9)Gel imdi kendüñi ādemden eyle

Kerāmet ḫūnı-la sen seni ṭoyla

(10)Ulaşandan olasın cān u dilden

Geçesin mā[108] u menden āb-ı gülden

(11)İlāhī hep seniñdür cümle varlıḳ

İdenler ḥürmet-içün saña birlik

(12)Ayırma bizi daḫı ol erenden

(13)Bilüp senüñ-ile seni görenden

[24b] (1) بيت الهى المعنوي

(Fāʿ ilātün/Fāʿ ilātün/Fāʿ ilātün/Fāʿ ilün)

(2)Her ḳaçan ẕāt-ı tecellīsin ide ʿabde Ḫudā

Yaġdurur üstine bārān-ı belā ibr-i ḳażā

(3)Ḥamd ü şükr ü ṣabr olur Ḥaḳḳa anuñ dāʾim[109] işi

Cān u dilden gösterür ḥükm-i Ḫudā üzre rıżā

[108] Metinde مآء .
[109] دَايِمْ .

(4)Ḥaḳdan alup gelmişüz bile ezelden biz belā

Ol belāya ṣabrımuz Ḥaḳḳ-ıla olmaḳdur cezā

(5)İşbu minvāl üzre ḳondı geçdi benden enbiyā

Her nefes ḫālī belādan olmaz olan evliyā

(6)Bu belāyı dostlarına virdügi vech-i celīl

Bunuñ-ıla maḥv ide varlıḳların küllī yuya

(7)Ṣıḥḥatinde[110] añmayan Ḥaḳḳı añar yevmeʾl-belā

Dāʾimā[111] añdurmaḳ ister bir nefes ayrulmaya

(8)ʿAbd-ı fāniyem alıgeldüm ezelden ben belī

(9)Ḥaḳdan alup virürem yoḳdur işimde hiç riyā

(10) [112] ***دربیان مناجات و عجز / آغاز بحضور حضرت عز***

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Dilümde ẕikrüm ol yā rab müdāmī

Göñülde fikrüm ol cānum ḳıyāmī

(12)Yüzüñ göre senüñ nūruñ gözümden

Diyüp işiden olasın sözümden

(13)Ayaġum senüñ-ile saña vara

Elüm senden aluban saña vire

[25a] (1)Uyanuḳla uyurla düş ü ṭuşum

Rıżāñ üzre ola küllī her işüm

(2)Senüñ varlıġuñ ola bu ḥayātum

Ulaşdura beni saña memātum

---

[110] Metinde صَحَتِنْدَة .
[111] Metinde دَايِمَا .
[112] Münacaat, acz ve Allah'ın (huzurunda) hazır bulunmaya başlama hakkındadır (Bu ifade metnimizde Farsça bir beyit olarak yer alıyor).

(3)Ḳamu evṣāfiñı bende bürine

Fenā bula ḳulı sulṭān görine

(4)Resūlüñ faḳr u faḫri didügini

Müyesser ḳıl ilāhī bize de anı

(5)Dilek senüñ kimüñ nesi var elde

Ṭolupdur varlıġuñ cānı göñülde

(6) [113] قال الله تعالى والله بكل شيء محيط كل شيء هالك الا وجهه له الحكم واليه ترجعون

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(7)Ḳamu biz yoḳlaruz varlıḳ seniñdür

Sürilen cümlede dirlik seniñdür

(8)Kim ola vaḥdetüñden ayru ben dir

Şerīk ola dimeye saña ol bir

(9)Ya kim ola seni nefy ide ya iṯbāt

Ne biline ṣıfāt esmā-ile ẕāt

(10)Münezzehsin bilinmekden ġanīsin

Velī her varlıġıñ sen maʿdenīsin

(11)Diyene ẕātıñ-içün *mā ʿarafnāk*

Adaduñ anuñ adın şāh-ı levlāk

(12) [114] ما عرفناك حق معرفتك وما شكرناك حق شكرك وما عبدناك حق عبادتك قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(13)Nicesi ḳulluḳ ide saña bu ḫāk

[113] Allah (c.c) şöyle buyuruyor :" İyi bilin ki O, her şeyi kuşatandır (Fussilet, 54)." "O'nun zatından başka her şey yok olacaktır. Hüküm O'nundur ve siz ancak O'na döndürüleceksiniz (Kasas, 88)."
[114] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor:" Ey bütün mahkukat tarafından bilinen Rabbim, seni gereğince bilemedik, sana gereğince şükredemedik, ibadet edemedik!"

Dinilmeye mi yāḫūd *mā ʿabed-nāk*

[25b] (1)Ḳoduñ bizüm adumuz çünki insān

ʿAcep midür bulunsa cümle noḳṣān

(2)Gerekdür ḳapuña eksüklü ḳulda

Yaraşuḳ ḳodı sulṭān ʿaybı ḳulda

(3)O ʿaybı kim begene ḳulda sulṭān

Hünerdür didi aña ehl-i ʿirfān

(4)[115] قال رسول الله عم من احب الله لم يضره الذنب قال الله تعالى يحبهم ويحبونهم

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(5)Severüz didügümüzden ʿayıb yoḳ

Niderüz birden ayruġı ṣayup çoḳ

(6)Ḥaḳīḳat sevgü oldur kim ḳavışa

Kimi gördüñ ikilikde sevişe

(7)Maḥabbet bir-durur birden ḳopandur

Bu sırrı bilmeyen yoldan ṣapandur

(8)Ḥabībini Ḫudādan ayırana

Daḳılur mı adı gör müslimāna

(9)Yaluñuz Allāh Allāh dise bir ḳul

Ḥabībin añmasa olmaz o maḳbūl

(10) [116] من قال اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله فهو مومن والافلح

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Ḥabībin sevmeyen Allāhı sevmez

---

[115] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor:" Allah'ın sevdiğine günahın zararı dokunmaz." Allah u Teala şöyle buyuruyor:" (Allah) onları sever, onlar da (Allahʿı) severler (Maide, 54)."

[116] Kim , "Şehadet ederim ki Allah birdir, tektir, O'ndan başka ilah yoktur, yine şehadet ederim ki Hz. Muhammed O'nun kulu ve elçisidir." derse, o, mümindir ve kurtuluşa ermiştir.

ʿAyānen görmeyen vallāhi sevmez

(12)Ne ʿışḳ olsun o kim maḥbūb nihāndur

Sevene sevdügi günden ʿayāndur

(13)Meger ġāyet ẓuhūrından baḳamaz

Düşüpdür ʿışḳına ġarḳdur çıḳamaz

[26a] (1) Anuñçün bilemez kendü özüni

Nice görebile gözi yüzini

(2)Ḳodı Ḥaḳ cümlede evvel o ʿışḳdan

Anuñla cünbiş ider cān u ker ten

(3)Kimüñ nefsine düşmiş tende arar

Kimüñ göñline düşmiş cānda arar

(4)Şular kim tenin ve malın sever ol

Olur ḥayvān-ṣıfat otlaḳ yular ol

(5)O kim nefsin sevüp dünyā direr ol

Türāb olup nebāta uġraya yol

(6)Virenler cān-ı göñül evlād-ı ṣoya

Degişdi kendün ol bir ḳadar ṣuya

(7)[117] قال الله تعالى انما اموالكم واولادكم عدو لكم فحذروهم لاينفع مال ولابنون

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8)Ne bilsün bu ṣıfatlu Ḥaḳḳı bunda

Olupdur māla vü evlāda bende

(9)Olupdur bunda anda gözsüz anlar

Yıġarlar aṣṣı diyi hā ziyānlar

[117] Allah u Teala şöyle buyuruyor.” Mallarınız ve evletlarınız sizin (apaçık) düşmanınızdır. Onlardan sakının! (O gün) Ne mal fayda verir, ne oğullar (Teğâbun 15, Yasin 60, Şuara 88).

(10)Gel imdi sen arın bunlardan ʿāşıḳ

Görine tā ki sende ḥükm-i ḫālıḳ

(11)Seven kendü ola kendü özini

Göre kendüsi kendünüñ yüzini

(12)İlāhī ʿışḳuña ġarḳ eyle ʿabdüñ

Ki ḫālī olmaya andan tecelliñ

(13)Seni göre seni diye işide

Gelişi senden āḫir saña gide

[26b] (1) در بیان نعت عشق الحقی ثم البقاء بالله بالفقر الحقي[118]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)Ṭaşup ʿışḳ deñizi başumdan aşdı

Dil oldı başum andan aġzın açdı

(3)Ne deryādur bu ġarḳ itmiş ḳamuyı

Birikdürmiş ol uçmaġı ṭamuyı

(4)Ne vaḥdet görinür anda ne keṯret

Ne vuṣlat görinür anda ne fürḳat

(5)Ne ölmek vardur anda ne dirilmek

Ne görmek vardur anda ne görülmek

(6)Getürmez kimse andan ad u ṣanı

Varanlar yavu ḳılmış cism-i cānı

(7)O deryānuñ bu deryā ḳaṭresidür

Bu gün ol ʿışḳ odınuñ ẕerresidür

(8)Ḳıyās it ḳaṭreden deryāyı gözle

[118] Allah aşkına övgü ve bekânın (ancak) Allah'la ve Allah'a (olan) ihtiyaçla (mümkün olması) hakkındadır.

Beyāna nice gelsün işbu sözle

(9)Ne deñlü medḥ iderse güli bülbül

O deñlü arturur ʿışḳın anıñ gül

(10)Bu ʿışḳdan bir şerer düşdi bu oda

Gezer isteyü kendün üde üde

(11)Yanar kendü yaḳar uġraduġını

O ḥasretden gider göge dütüni

(12)Çıḳarsa göge şavḳı yire iner

İnerse yire āhı göge aġar

(13)Bu vech-ile Ḫudānuñ ʿışḳ-ı nārı

Yanar şeb rūz ṭolaşur gök ü yiri

[27a] (1)Baḳuñ topraḳ nice ʿışḳa yüz urmış

Bitüp eşcār oluban ḳarşu ṭurmış

(2)Gelüp cellādı ʿışḳuñ ṭoġrar anı

Yanar ʿışḳa boyanup cism ü cānı

(3)Boyanmaḳdan murādı ʿışḳ-ı nārı

Diler göstere gözden yüzde nūrı

(4)Murādı ḥāṣıl olmaz olmasa insān

Sürerse daḫı ḥükmin anda sulṭān

(5) اهدناالصرا ط المستقيم [119]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(6)Gör imdi ʿışḳ-ı Ḥaḳḳ-ıla bu ṣuyı

Ṭolaşur ṭurmayup arż-ı semāyı

(7)Ḥarāretden bulud-ıla göge aġar

[119] "Bizi doğru yola ilet (Fatiha, 6)."

Ṭaḳınur yaġmur adın yire yaġar

(8)Olur dürlü şarāb u nice niʿmet

Bürinür anca ṣūret nigū ger bed

(9)Velī ādem ṭonın geymese olmaz

İremez vuṣlata maṭlūbı bulmaz

(10) اهدناالصرا ط المستقيم [120]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(11)Daḫı gör yili ʿışḳa nice biler

Giyer dürlü çiçek rengini ṣular

(12)Bezer kendün beyānuñ reng-i būya

Diler ʿışḳ ilte ḥaḳḳānī ḳoḫuya

(13)Açılur gül oluban ḫāre düşer

Boyanup müşg oluban māra düşer

[27b] (1)Boyanmaḳdan murādı ādemīdür

Gelürse ādeme vuṣlat demidür

(2) اهدناالصرا ط المستقيم [121]

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(3)Bularuñ derdine vü maḳṣūdına

Saña gelse irişür maḳṣūdına

(4)Diler ʿışḳ kim bu erkānı bir ide

Ḫudānuñ ḳudretin anda yüride

(5)İrer emri Ḥaḳuñ kāf -ıla nūna

Diler anda bu insānī görine

[120] "Bizi doğru yola ilet (Fatiha, 6)."
[121] "Bizi doğru yola ilet (Fatiha, 6)."

(6)Maḥabbet güneşinüñ ẕerresinden

Daḫı hem raḥmet deñizi ḳaṭresinden

(7)Biriküp bir yire bir ḳaṭre raḥme

Düşer döner o mużġa[122] şaḥme laḥme

(8)Düzilür dört[123]ay on günde ʿiẓāmı

Gelür emr-i Ḫudā ṭutar niẓāmı

(9)Yazılur evvel elde lafẓatullāh

Ḳazılur ḳolda ol dem sikke-ʾi şāh

(10)Ḳonılur göz ü ḳulaḳ dilde esmā

Ṭolar göñle hem īmān-ı müsemmā

(11)Yazılur anda hem ism-i Muḥammed

Olur tebdīl bā mīm dāl tāʾ-i maḥabbet

(12)Daḫı luṭfı vü ḳahrı ikisi de

Ḳonılur dilese ḳul anda gide

(13) [124] قال النبی عم السعید سعید فی بطن امه الشقی شقی فی بطن امه

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

[28a] (1)Daḫı hem yidi ḳat gök yidi ḳat yir

Görinür baḳsaña sen saña bir bir

(2)Sekiz cennet yidi ṭamu ḳapusı

Bulınur görseñe sende ḳamusı

(3)Daḫı ʿarşı vü kürsi levḥ ü ḳalemde

Düzetmiş milkini milk issi sende

---

[122] Metinde مُظْغَه .
[123] Metinde درد.
[124] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor:" Mümin, ana karnında iken mümin, kafir ise ana karnında iken kafirdir."

(4)Felek sende melek sende görürseñ

Melik de sendedür mülküñ ererseñ

(5)Bu varlıḳlar anuñdur ya ḳanı sen

Ki yoḳsa ol mudur dirsin diyen ben

(6)Dinildi ḫod bu küllī mülkiñ issi

İki olsa bozılaydı ḳamusı

(7)[125] **الا و جهد له احكام و الى ترجعون**

قال الله تعالى قل هو الله احد لو كان فيهما آلهة إلا الله لفسدتا كل شىء هالك

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(8)Gel imdi eyle şeʾnini hālik

Bilesin kim imiş bu milke mālik

(9)Beḳā-ʾi Ḥaḳḳ-ıla bāḳī olasın

Ḫudādan ġayrı yoġ-imiş bilesin

(10)Fenāfillāh beḳābillāh bu ḥāldür

Bunı her kişi aḳlamaḳ muḥāldür

(11)İlāhī sensin aʿlā evvel āḫir

Ḳamu varlıḳ senüñ bāṭın u ẓāhir

(12)Ayırma raḥmetüñden ʿabdiñ iy Ḥaḳ

(13)Viṣāliñden ayırma faḳrına baḳ

[28b] (1) [126] **در بيان حقيقت الفقر المعنوي و تمام الكلام و المراتب السلوك**

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)Gel imdi bir nedür bil sen bu faḳrı

---

[125] Allah (c.c) söyle buyuruyor :"O Allah ki birdir, tektir (İhlas, 1)." "Eğer yerde ve gökte başka ilahlar olsaydı, uhakkak ki ikisi de bozulurdu (Enbiya, 22)." "O'nun zatında başka her şey helak olacaktır. Hüküm yalnızca O'nundur ve muhakkak O'na döndürüleceksiniz (Kasas, 88)."

[126] Manevî ihtiyacın hakikati, sözün tamam olması ve (seyr-i) sülûkun mertebeleri hakkındadır.

Yitenler buña neden itdi faḫrı

(3)Yolumuz ʿışḳ içinde faḳra yitdi

Ne ḥāl ḳaldı ne ḳāl küllīsi yitdi

(4)Ne el var ṭuta ayaḳ ne atası[127]

Ne dil var nice vaṣf ola edāsı

(5)Ne yüz ne göz ne söz gitdi ḳamusı

Ne adu ṣanu ne neng ü nāmūsı

(6)Ḳamu ʿilm-i ʿamel cehl ü riyāyı

Ten ü cān ẓulmeti nūr-ı żiyāyı

(7)Murād-ı nefsi vü ʿaḳlı vü göñli

Be-küllī aldı faḳr itdi tecellī

(8)Ne dünyā āḫiret ġılmān u ḥūrī

Ne ġam ġuṣṣa ne şāẕī ne sürūrī

(9)Ne zühd ü ṭāʿati ne fısḳ u taḳvāyı

Ne istiḫrāc-ı tenezzül ne teraḳḳī

(10)Ne irşād ü irādet ne mürebbī

Bula faḳrına degşürdi rabbi

(11)Ne müstaḳbel ne ḥālī māżī ḳaldı

Faḳrı sīmurġ-ı anḳā rāzı ḳaldı

(12)Ki yaʿnī ẕāt-ı Ḥaḳḳ-ı Bāḳī ḳaldı

Be-küllī varlıḳ aña rāciʿ oldı

(13)Faḳīr oldı özinden küllī varı

Göründi cümle yüzden Ḥaḳ dīdārı

[29a] (1)[128] ***قال الله تعالى ولله المشرق والمغرب فأينما تولوا فثم وجه الله***

[127] Metinde اَطَاسِي .

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)Ezel āḫir ḳamu varlıḳ anuñdı[129]

Ḳanı sen ben ki diyevüz benümdi

(3)Virildi bir daḫı bu faḳra maʿnī

Ḫudādan ġayrı yoḳdur dindi yaʿnī

(4)Resūlullāh bu faḳr içün büründi

O yüzden ẕāt-ı Allāhuñ göründi

(5)O vaḳt içre kelāmında buyurdı

İẕā temme'l-faḳru fehüvallāhu didi

(6)Dilerdi her nebī faḳra ireydi

Ḳarār ide faḳir anda ṭuraydı

(7)Yörendi gerçi bir bir faḳr oları

Erinmiş bulmadı anlarda varı

(8)Bular gösterdi faḳra varlıġını

Faḳirde bunlara aġyārlıġını

(9)Gelüben buldı āḫir ol ḥabībi

Saʿīd ol faḳr ola anuñ naṣībi

(10)Hidāyetlü ḳul ol faḳra yitişdi

Vücūdı ḳaṭresi deryāya düşdi

(11)Dinildi faḳra cümleden ileri

Daḫı hem ḫātem oldı geldi giri

(12)Faḳirden özge ser-māye ola mı

Bu faḳra düşmeyen Ḥaḳḳı bula mı

---

[128] Allah (c.c) şöyle buyuruyor:" Doğu da batı da Allah'a aittir. Nereye dönerseniz Alah'ın yönü orasıdır (Bakara, 115)."

[129] Metinde انکدی.

(13)Faḳīriñ ẕāt-ı Ḥaḳ olur libāsı

O degil kim ʿabā köhne pelāsı

[29b] (1) [130] قال حبيب الله عم الفقر فخرى وبه افتخر

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)Muḥaḳḳıḳlar beyān itmekde faḳrı

Düşüp ʿacze faḫr idindi faḳrı

(3)Faḳirde buldı bulanlar kemāli

Bahāsı faḳruñ oldı Ḥaḳ cemāli

(4) [131] والله الغنى وأنتم الفقراء

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(5)Daḫı faḳra dinür mirāt-ı ṣāfi

Baḳanuñ görinür anda ḫilāfı

(6)Küdūret yoḳ arınmış küllī varı

Görünmez anda ġayriyyet ġubārı

(7)Ḫudāyīdür o mirāt-i mücellī

İder ʿaksinden anuñ Ḥaḳ tecellī

(8)Baḳar her demde aña vech-i Bāḳī

Kim ola faḳra itmez iştiyāḳi

(9)Ḥaḳ anı ẕātına maḫṣūṣ idindi

O maʿnīden münezzeh ẕātı dindi

(10)Nedür faḳrı ḳıyās bir gör imdi

Faḳīr ol ölmedin evvel öl imdi

(11)İnanduñsa resūle uy gel imdi

---

[130] Hz. Peygamber şöyle buyuruyor:" Fakr, benim övüncümdür. Onunla övünürüm."

[131] " Allah, Gani'dir, zengindir, sizler ise (Allah'a) muhtaçsınız (Fatır, 15)."

Be-küllī varuñı faḳra vir imdi

(12)ʿAyān ola göresin ḥaşri neşri

Arına gide hem varlıġı ḳışrı

(13)Bu ḥāle bunda her kimse ki yitdi

Bevāʾllāh ol resūl ardınca gitdi

[30a] (1)Ki yoḳsa sevdügi-le bunda ḳaldı

Ḳalan dünyāda Ḥaḳḳı ḳanda buldı

(2)Girü sevdigi-y-ile ola ḥaşri

Bu gün kimse yarın ol ola ʿaşri

(3)Ḫasīr oldı özin heyhāta atdı

Yiri aʿlā-y-iken esfele gitdi

(4)Göründi kendü varlıġı ziyānı

Yitürdi benlige düşdi īmānı

(5)Fakīr olan özinden küllī geçdi

Şarābı vaḥdet-i eḥaddan içdi

(6)Bir oldı anda ırağı yaḳını

Degişdi faḳra hem küfri vü dīni

(7)Fakīr ü müflis ü dervīşdür adı

Dü ʿālemde anuñ yoḳ hiç murādı

(8)Murādı yoḳluḳ idi anı buldı

O yoḳluḳ aña ʿayn-ı varlıḳ oldı

(9)O varlıḳ anda göründi ilāhī

Anuñ varlıġıdur anda günāhı

(10)Vücūduñ ẕenbidür ẕenbiñ ulusı

Resūl-i Ḥaḳ didi bil bu ḥadīṯi

(11)Tamam olsun burada faḳr-ı rāzı

Yiterdür dudalum ḳavl-i dırāzı

(12)İlāhī bu faḳīr ʿabd-i ẕelīli

Saña sensin girü anuñ delīli

(13)Faḳīrüñdür ayırma senden anı

Yetīm ü müflis ü miskin ü fānī

[30b] (1)[132] ***بیت الهی المعنوی المناسبت الحال***

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

(2)Ki faḳr-ı maʿnevī kimde tamām olsa olur Allāh

Bu ḳuluñ ṭanuġı oldur buyurmışdur Resūlullāh

(3)Faḳīr-i maʿnevī oldur ḫalāṣ oldı vücūdından

Yedinden işledi ḳudret ki bi-ẕāt oldı ẕātullāh

(4)Fenā-yı muṭlaḳuñ aṣlı beḳāʾ-i ḳudretüñ ẕātı

Münezzeh nefyi iṯbātı baḳındı sen o ẕātullāh

(5)O kim nebī velī oldı bu maʿnāyı olar bildi

Bilinmez lafẓ-ı ṣavt-ıla budur maʿnā-yı sırrullāh

(6)Göñül mirātına baḳ kim nice vech-i beḳā gör nūr

(7)Bu vaṣfuñ ẕātına esmā dinildi dilde ʿAbdullāh

(8) ***ولـه ایضاً*** [133]

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

(9)Niçe demler cemālüñ şemsini gözden nihān itdüñ

Biḥamdillāh bu gün ʿīd üzre ʿīd oldı ʿayān itdüñ

(10)Sen ol feyyāḍ-ı esrār-ı rumūza genc-i maḫfīsin

[132] Hâl itibarıyla manen ilahî sesleniş.
[133] Aynı şekilde o (söylüyor).

Ḥaḳāyıḳ ʿilmini açduñ ḳamu ḫalḳa beyān itdüñ

(11)Nihānuñdan ḳamu eşyā imāte buldılar defʿan

Ẓuhūruñdan ḥayāt irdi ḳamu mürdeʾ-i cān itdüñ

(12)Senüñ vaṣfuñ diyemez dil beyān itmek ḳatı müşkil

Cihāna raḥmetüñ ṣaçduñ aḳıtduñ ḫoş revān itdüñ

(13)Cihān ḫalḳı seni bildi yayıldı ʿāleme naʿtuñ

Zamānuñ Yūsufı ḥüsnüñ niçe biri civān itdüñ

[31a] (1)Bu meydāna niçe erler gelüp bu ṭopı çaldılar

Benüm pīrüm murād üzre bu sırrı sen tamām itdüñ

(2)Bu ʿabd-i fāni yoḳdan yoḳ senüñdür varlıġı küllī

(3)Bilelden seni dilsüzdi bu gün girü zebān itdüñ

(4) سلطان مراد فرماید [134]

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

(5)O kim yanında anuñ sīm ü zer ḫāke berāberdür

Olaruñ ʿayn-ı enẓārı hem iksīr-i[135] ekberdür

(6)Sen aña dime server kim ola anuñ başında tāc

Serīr-i tāc-ı serde terk idenler bil ki serverdür

(7)İki ʿālem naʿīminden müberrā oldı şunlar kim

Fedāṣınuñ sirācında Ḫudānuñ nūrı iẓhardur

(8)Gel iy zāhid ḳoġıl ṭaʿnı yüri ḥālüñe ol meşġūl

Kem itmez rāhını şol kim hidāyet aña rehberdür

(9)Murāda dirsin ʿışḳı kimse taʿlīm idemez el-ḥaḳ

(10)Żamīrinde kitāb-ı ʿışḳ aña her dāʾim[136] ez-berdür

---

[134] Sultan Murad söylüyor.
[135] Metinde اکثیر.

(11) هاشمی فرماید [137]

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

(12)Żamīrinde kimüñ ṣūfī-i kitāb-ı ʿışḳ ez-berdür

İllā gör bir naẓar andan ki ol iksīr-i[138] ekberdür

(13)Şu kim cān gözüni açdı ḳamu eşyā aña ẓāhir

Ola kim ḫāṽb-ı ġafletde hemān şeyṭān-ı ebterdür

[31b] (1)Sen aña dime kim sulṭān başında ola zerrīn tāc

Dü güne pādişāh olan bilüñ kim ġavṣ-ı ʿaẓamdur

(2)İki ʿālemde ẓulmetden müberrādur bulan anı

Ki anuñ ḫūb-ı cemālinden cemīʿ ʿālem anuñdur

(3)Murādı eger ẓāhir bilinmek rāz-ı ʿuşşāḳuñ

(4)Anı sen Hāşimīden ṣor ki ol dīvān ü ekberdür

(5) عبدفانی فرماید [139]

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

(6)O kim yanında her mevcūd ʿadem birle berāberdür

Ne dilerse olur ḳādir erenler içre ol erdür

(7)Ki yoḳdur ʿaczi anuñ kim dü kevneyn üzre ḥākimdür

Görinen ẓāhir ü bāṭın Ḫudā ḥükmine maẓhardur

(8)Cihānda kimse var mıdur anuñ varlıġına münkir

Hidāyet tuḫmı andandur bu ma'nā günden ezherdür[140]

(9)Gel ey zāhid ḳo sen varı ṭaleb it gel bil ol eri

Göresin sen de dī-zārı bu rāhuñ o rehberdür

(10)Murād anuñ-durur ʿabdin idüpdür ẓāhir ü ḥākim

(11)Ṣaḥāʾif üzre bu taḥḳīḳ ḳalem dilinden ez-berdür

---

[136] Metinde دَايِمْ .
[137] Hâşimî söylüyor.
[138]Metinde اكثير.
[139] Abd-i Fâni söylüyor.
[140] Metinde اظهردر .

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

(12)Ḳanıya gelsün Ḫudā-yı maʿrifet ṭālibleri

Evliyā sırrın bilen gerçekleriñ ʿāşıḳları

(13)Sālik-i rāh-ı ḥaḳīḳīden cemālin gizlemez

Mürşid-i kāmil sever cānı gibi ṣādıḳları

(14)Fırḳa-iʾ nācīden olmaḳ isteyen gelsün beri

Evliyā ḳılmaz ḳabūl münkirleri kāẕibleri

[32a] (1)Ezelī vech-i Ḫudānuñ bürḳaʿidür kibriyā

Vuṣlata virmez żarar setr ider ol vāṣılları

(2)Bunda anda gözsüze göstermedi ẕātın Ḫudā

Vech-i pākin görmege daʿvet ider bāhirleri

(3)Daʿvet-i raḥmāna kim ider-ise cāndan ʿurūc

(4)ʿAbd-i kāmil bil anı irşād ider ṭālibleri

(Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün/ Mefāʿīlün)

(5)Cemālüñe āf-tābından gözüm göñlüm durur rūşen

Senüñle oluram her dem baña her yir ḳamu gülşen

(6)Viṣālüñ bağına girdüm vücūdum aradan serdüm

İkilik ḳalmadı gitdi kül oldı küllī bī-diken

(7)Senüñleyem günüm ʿīd ü gecem ḳadr ü berāt oldı

Olupdur cennet ü ẕātuñ beḳā mülki baña mesken

(8)Bidāyetsin *hüveʾl-evvel* nihāyetsin *hüveʾl-āḫir*

Ne varsa bāṭın u ẓāhir ḳamu sen vü hep senden

(9)Bu tevḥīdüñ bilen sırrın degül ʿabdüñ ki ol sensin

(10)Boyandı rengine küllī degil ol ʿaḳl u nefs cān ten

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

(11)Ḳaʿbe’-i taḥḳīḳ deli itsün ṭavāfʿāşıḳları

Terk idüben varlıġını cān virüp ṣādıḳları

(12)Ten libāsından arınsun nefs başın ḳılsun tırāş

Ölmedin öñdin ölüp geysün kefen iḥrām ṭoḳı

(13)Hicret idüp ḳaʿ beden gelsün Medīne şehrine

Nūr-ı Ḥaḳḳuñ ṭālibi ḳılsun[141] ṭavāf peyġamberi

[32b] (1)Ol nübüvvet taḫtınuñ sulṭānı ḫatm-i enbiyā

Küntü kenz ü sırr-ı levlāk ẕāt-ı pāk-i kibriyā

(2)Pīr-i taḥḳīḳ nūr-ı kevneyn ṣāḥib-i sırr-ı Ḫudā

Bī-ḥurūf u lafẓ u ṣavt dir bāʿ -y-ıdı kelbiyā

(3)Varlıġımuz senüñ oldı senligüñ olup cüdā

Mürşid-i kāmil sen olduñ dü cihāna vir ẓiyā

(4)Hātif-i ġaybdan irişdi semʿ uma bil bu nidā

Ol dem anda ʿ ayn-ıla ʿ ayn oluban buldum beḳā

(5)Faḳr-ı taḥḳīḳe irişdüm buldum anuñla ġınā

İzi andan geçdü mü varlıġımı ḳıldum fenā

(6)ʿ Ālem-i milk-i vücūduñ kāʾ inātuñ külli tā

Her biri ḳulluḳ idüp dutdı ḳıyām benden yaña

(7)Cümleye feyyāẓ olup ḥācetlerin ḳıldum devā

(8)Aḥmed-i Maḥmūd benem ʿ abdem Muḥammed Muṣṭafā

(9)Çünki faẓl irişdi Ḥaḳdan baña bu gün işbu bāb

Sırruma taʿ līm olındı yidi muṣḥaf dört kitāb

(10)Ẓāhir ü bāṭında ben ḥıẓrun ledün ʿ ilmini bilüp

Her vücūda bildürem vü gösterem merciʿ -meʾ āb

(11)Pīrümüñ sırrı budur yitdüm aña taḥḳīḳ bilüp

Daʿ vet-i Ḥaḳ oldı baña bil bu gün ḥüsnüʾ ṣ-ṣavāb

(12)Yaradılmışa ʿ umūmen oldı Ḥaḳdan bu ḫiṭāb

Müʾ mine vuṣlat muḳadder münkire[142] fürḳat ġarāb

(13)Müʾ min Allāha ulaşdı gitdi gözinden ḥicāb

---

[141] Metinde قسلون.
[142] Metinde مُنْكَرَ .

Ḳāfirüñ ẕikri olur *yā leytenī küntü ʾt-türāb*

[33a] (1)Bunda görmeyen ʿayān Ḥaḳḳı bu gün bulup bulup

Yarın anda daḫı görmez refʿ olup yüzden niḳāb

(2)ʿAbd-iseñ gel bu kitābı oḳu sen de bāb bāb

(3)Bilesin kimdür görüp taḥḳīḳ olan ḳuṭb u aḳṭāb

(4)Oldı pes ẕāt-ı şerīfümle müşerref mümkināt

Altı ḳuṭb u dört ʿanāṣır şeş cihāt yidi muṣḥaf

(5)Her birine emr-i Ḥaḳla feyż irüp buldı ṣebāt

İrdiler Ḥaḳ varlığına içdiler āb-ı ḥayāt

(6)On sekiz biñ ālem ü ins ü melek ḥayvān nebāt

Durmayup ider ṭavāf ṣaf baġlayuban ḳat ḳat

(7)Her biri bir işde ḳāyim iblīs[143] ü lāt u menāt

Küfrini kāfir sever īmānı müʾmin müʾmināt

(8)Emr-i Ḥaḳdan feyż olup herkese yazılur bir at

Ḥasene Ḥüseyn yazılur hem ḳabīḥa seyyiʾāt

(9)Ḥaḳ teʿālā ʿadl ider ẕulm eylemez *ʿale'l-ʿibādet*

ʿĀṣıḳa ẕātın virür Ḥaḳ āteşde ḳalurlar ʿuṣāt

(10)ʿAbd-i kāmil ẕāt-ı Ḥaḳla her nefes ḳılur reşāt

(11)Yār ol aña dü cihānda bulmaḳ isterseñ necāt

(12)Maʿrifetden bī-ḫaberler itmesün bizümle baḥiṣ

Gevheri boncuḳ ṣanur bilmez ne bilsün saʿdi naḥis[144]

(13)Evliyā sırrın ne bilsün izü andan geçmeyen

Rūḥ u ḳudsüñ menziline ṭayr idebilmez mekeṣ

[33b] (1)Ḥaḳ teʿālā itdi esmāsı-la tecellī ādeme

İşidüp oldı melāʾik iblīs[145] itdi ceng ü baḥiṣ

(2)Evvel ü āḫirde daʿvet olmasaydı dil-ile

---

[143] Metinde اِبْلِسْ .
[144] Metinde نحث.
[145] Metinde اِبْلِسْ .

Yidi muṣḥaf dört kitābuñ gelmesi olur ʿabeş̲

(3)Yüz biñ ü yigirmi dört biñ enbiyā vü mürselīn

Hep kelām-ı Ḥaḳ getürdiler degüllerdi aḫ̲ras[146]

(4)Ḥaḳ kelāmı vaḥyi münzel neydügini bilmege

Ḥaḳ resūline muṣāḥib olmaḳ ister külli ins[147]

(5)ʿAbd-i fānī olmayan Ḥaḳḳ-ıla bulmayan beḳā

(6)Ne bilür ol bu kelāmı neydügin bilmez nefes[148]

(7)Daʿvet-i raḥmāna gel ʿışḳ cāmını merd-āne aç

Varlıġuñ maḥv ola küllī gide senlik ola hīç

(8)Gözine vaḥdet meyinden gözüñe bir vech-i pāk

Ḳālıbuñ ḳalb ola cümle bir oluban ṭaş u iç

(9)Cümle göresin eşyāda ʿayn-ıla Ḥaḳ vaḥdetin

Ẕāt-ıla ḳılmış tecellī vaṣf-ı esmā müzdevīc

(10)Münkir-i kāfir iseñ bu sırra sen bunda bu gün

Açalı ṭabʿı irer gösterü saña ir ü geç

(11)Sālik ol gel ol bu gün yār-ıla yār

Bunda bulmayan yirinür bulanuñ olur sevinc

(12)Mürşid-i kāmilden olur ṭālibe bu feṭḥ ü bāb

Bilüben bulanda ḳalmaz bunda anda hiç yirinc

(13)ʿAbd-i mürşid kevn-i irşādı iki şeyle ider

Bir elinde var kitābı bir eli dutar ḳılıc

[34a] (1)ʿİlm-i ġaybüñ miftāḥı eyledi Allāh bizi

Muḥammed ʿAli sırrı ḳıldı Ḥaḳ sırrımuzı

(2)Tecellī eyledi Allāh fażlıdan ḳalbümüze

Bildürdi cümle ʿālemi gösterdi gizlü yüzi

(3)Ḳalmadı gitdi müşkil āb-ı āteş yāduñla

---

[146] Metinde اَخْرَتْ .
[147] Metinde انث.
[148] Metinde نَفَتْ .

Rāciʿ oldı aṣlına Ḥaḳ oldı dil deñizi

(4)Evvel āḫir her vücūdı maḥv olup ḳıldı sücūd

Ẓāhir oldı ẕāt –ı Ḥaḳ kendü özine kendü özi

(5)Külli şeyʾi hālik bürhānıdur bu sırruñ

(6)Var idüben yoḳ iden oldur ol cümlemüzi

(7)Ḥamd u Allāh ḳuṭb u ʿālim Ḫıżr olupdur pirümüz

Cān u dilden sırr-ı Ḥaḳdur her zamān bāzārımuz

(8)Enbiyā vü evliyā ervāḥınuñ envārıdur

Her nefes alup viren ʿarşdan yücedür kārımuz

(9)Dü cihān mülkine aldanmaḳ bize oldı ḥarām

Ehl-i haḳḳuz yoḳlaruz biz ẕāt-ı Ḥaḳdur varumuz

(10)Gelmişüz biz bu cihāna seyr içün ġufrān içün

Bizi bunda bend idilmez şeş cihāt u çārımuz

(11)Mümkināt içre bizüz ol ẕikr olınan ḳudsiler

Bizüz ol maḥbūb-ı Ḥaḳlar Ḥaḳ bilür esrārımuz

(12)Üçler ü beşler yidiler ḳırḳlar üçyüz ḳamular

Emr-i Ḥaḳla bunlar oldı yārımuz enṣārımuz

(13)Bizden irer dü cihāna ḳabż-ı basṭ feyẓ-i Ḥaḳ

Yaradılmışa bizi ḫādim ḳodı Allāh’ımuz

[34b] (1)Evvelā ġaybden gelen eşyā vücūd-ı ʿāleme

Aluruz biñden birin oldur bizüm erkānumuz

(2)Ol-durur tedr̄ic-ile gelüp ricāl-i ġayb olan

Ḥikmetin böyle ḳomış ʿilminde ḫoş fiʿālimüz

(3)ʿAbdiyüz biz ḫāliḳuñ emrinde yoḳdur lāyımuz

(4)Herkesüñ bir ḳısmeti var bize budur pāyumuz

(8’li hece ölçüsü)

(5)ʿIşḳ şarābın içem diyen

Cān gözini açam diyen

(6)Māsivādan geçem diyen

Tevḥīd-ile olsun dāʾim

(7)Ölmedin öñ ölem diyen

Ḥaḳḳı bunda bulam diyen

(8)Dāʾim bāḳī ḳalam diyen

Tevḥīd-ile olsun ḳāʾim

(9)Enbiyāʿ ilmini bilen

Evliyā sırrını bulan

(10)Dertlülere dermān olan

Tevḥīd-ile olsun dāʾīm

(11)Çārʿ unṣur mülkin ḳoyan

Şeş cihātuñ putun ṣıyan

(12)Gerçeklerüñ remzin ṭuyan

Tevḥīd-ile olsun dāʾim

(13)Gerçek Ḥaḳḳa bende olan

Dü cihānuñ terkin ḳılan

(14)Mümkināta delīl olan

Tevḥīd-ile olsun dāʾim

Kenar Yazıları

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

[k3a] (1)Ḳamu varlıḳ anuñ küllī ḳanı sen

Utanmadın nice dirsin benüm ben

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

[k10b] (1)Ṣāfiyem ṣūfī ezelden Ḥaḳḳa mirāt olmışam

(2)İbtidāsuz gevherüm hem bī-nihāyāt olmışam

(3) Cümle eşyānuñ dilinde nāṭıḳam hem nuṭḳıyam

(4) Hem zebūr incīl ü furḳān-ıla nev-zād olmışam

(5)Seni saña perde ḳılasın sen ol sırrı ala

(6) Varlıġum maḥv olalıdan maẓhar-ı ẕat olmışam

(7)Küntü kenzüñ sırrına vāḳıf olaldan zāhidā

(8)Lā-şerīküñ birligine muṭlaḳ āyāt olmışam

(9) Bu deli vīrānumı maʿmūr idelden Hāşimī

(10) Hem kelīmem hem aña ṭavr-ı münācāt olmışam

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün)

[k11a] (1)Geçmişem zerḳ ü riyādan ʿışḳ-ıla var olmışam

(2) ʿIşḳ-ı faḫr idüp cihānda faḳr-ıla yād olmışam

(3) Geymişem ʿışḳına anuñ ben melāmet şālını

(4) Medḥ vü ẕemden fāriġam bī-nām ü bī-ʿār olmışam

(5)İçeli ʿışḳ-ı şarābın ol ṣanemler şāhınuñ

(6) Ayılup ġaflet meyinden mest-i dil-dār olmışam

(7)Himmet-i pīr ireliden açdı göñlüm gözüni

(8)Nūr-ı Ḥaḳḳuñ maẓharıyam ṣāḥib-esrār olmışam

(9)Hāşimīyem ehl-i ḥālüm dü cihāndan fāriġam

(10) Mest-i ʿışḳam ṣūfiyā ʿāşıḳ-ı dīdār olmışam

[k20a] (1) *رایت رتب برقب*

(2) *وجدت رتب برمب*

[k26a] (1) *الامن اتی الله بقلب سلم*

(Mefāʿīlün/Mefāʿīlün/Feʿūlün)

(2)Seni göre seni diye işide

(3)Gelişi senden āḫir saña gide

[k27b] (1) *السعید قد یشقی و الشقي قد یسعد صدق رسول الله*[149]

[k30a] (1) *قدتمه فیه رساله التوحید مزیدمودرفی آخر یوم اثنین.*

[k30b] (1) Bildüm seni cihānīde müşkil-keşānmışsın

(2)ʿĀriflerüñ gözine kişi-nümā imişsin

(3)Ẕātuñda gerçi münkir inkār iderse ġam yoḳ

(4)Ṣıddīḳ olan göñülde günden ʿayān imişsin

(5)Erzāḳ-ı ḫalḳa ḳısmet gerçi idendür ol Ḥaḳ

(6)Līk aña muḳassim olan ḳuṭb u zamānmışsın

(7) Ḫākdür gider ey dut ʿāşıḳ gözine sürme

(8)Ḳalbüñle ehl-i Ḥaḳḳa ḳıble-i nümāyişsin

(9)Ṭālib olan da mevc-i ʿilm-iledür cāna

(10)Sen aña mürşid olan Ḫıżr u zamānmışsın

(11)Hāşimīnüñ gözinden ḳan aḳmasun mı her dem

(12)Kenʿān ḥüsni içinde Yūsuf-ı liḳāymışsın

[149] 28a/13'te yer alan hadis-i şerife atıf.

(8’li hece ölçüsü)

[k31a] (1)Allāhuñ gizli kāfısın

(2) ʿĀşıḳlar cānı cānısın

(3)Müʾminüñ dīni īmānısın

(4) Gerçegüm pīrüm evliyā

(5)Münkir gözi seni görmez

(6) Müddeʿīler saña ırmez

(7)ʿĀşıḳ senden göñlin ırmaz

(8)Sulṭānum pīrüm evliyā

(9)Beni benden alan sensin

(10)Cümle sırrum bilen sensin

(11)Derde dermān ḳılan sensin

(12)Mürşidüm pīrüm evliyā

(13)Ḥaḳ ʿilmin sañā bildürdi

(14)Ḥükmin dü kevn ṭoldurdı

(15)ʿĀşıḳlar göñlin aldırdı

(16)Maṭlūbum pīrüm evliyā

(17)Allāhuñ sen bir ḳulusın

(18) Velīler üzre velīsin

(19)Vuṣlat-ı Ḥaḳḳuñ yolısın

(20) Delīlüm pīrüm evliyā

(Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

[k31b] (1)Cānına ʿāşıḳlaruñ rūz-ı ezelde ẕāt-ı Ḥaḳ

(2)Gösterüp dīdārını ʿışḳından oḳıtdı sebaḳ

(3)İçdiler vuṣlat meyinden mest-i ḥayrān oldılar

(4)Bir-ile bir oldılar ḳalmadı āzād-ı firāḳ

(5)Dü cihāna ṭoldılar tevḥīd ü hāy u hū-y-ıla

(6)Yaḳdılar müʾminlerüñ göñlinde ḥaḳḳānī çıraḳ

(7)Gösterüp maʿānī ʿışḳı ʿāşıḳa virüp nişān

(8)Kendülerden geçdiler hem öyün ān yaḳın ıraḳ

(9)Gel berü ey ʿabd-i ʿāşıḳ sen daḫı bu baḥre ṭal

(10) Al bu dürr-i nī-bahāyı cān-ı gök gūşına ṭaḳ

[k32a] (1)Fırḳa-ʾi nācīden olmaḳ dileyen görsün beni

Didi aṣḥāba bunı iki cihānuñ serveri

(2)Sizcileyin ben daḫı ʿabdem veliyyüʾl-aḫfā

(3) Olmışam nūr-ı Muḥammed sırrınuñ ben maẓharı

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: DİZİN

KELİMELER DİZİNİ

A

āb: Far. Su.

ā.+da 10a/5.

ā.-ı āteş 34a/3.

ā.-ı gülden 24a/10.

ā.-ı ḥayāt 33a/5.

ḥaḳīḳat-i ā. 19a/8.

ʿabā: Yün kumaştan yapılmış bol, geniş elbise.

ʿa. 29a/13.

ʿabd: Ar. Kul.

ʿa.+e 24b/2, 31b/10.

ʿa.+üñ 26a/12, 32a/9.

ʿa.+in 28a/12.

ʿa.+iyüz 34b/3, 16b/1.

ʿa.+em 32b/8.

ʿa.-iseñ 33a/2.

ʿa.-i fāni 11a/1, 18b/5, 31a/2, 31b/5, 33b/5.

ʿa.-i fānidür 18a/4.

ʿa.-i fāniyem 24b/8.

ʿa.-i kāmil 32a/4, 33a/10.

ʿa.-i mürşīdi 33b/13.

ʿa.-i ẕaʿīfidür 13a/9.

ʿa.-i ẕelīli 30a/12.

ʿAbdullāh: Ar. Şahıs adı.

ʿA. 11b/1, 30b/7.

ʿabeş: Ar. Boş, saçma (şey).

ʿa. 33b/2.

ʿacā'iz: Ar. Köhne.

ʿa. 7a/13.

ʿaceb: Ar. Şaşılacak şey.

ʿa. 12a/11, 18b/2.

ʿacz: Ar. Beceriksizlik.

ʿa.+e 29b/2.

ʿa.+i (iy) 31b/7.

aç- : 1. Açmak.

a. ! 33b/7.

a.-am 9a/5.

a.-asın 12b/7.

a.-ısar 12b/12.

2. Uyanık, dikkatli bulunmak.

a. ! 20a/6, 20b/10.

a.-alı 33b/10.

a.-am 34b/6.

a.-arsañ 10a/7.

a.-dı 31a/13, k11a/7.

3. Görünür hāle getirmek.

a.-ar 12b/5, 21b/11.

a.-duñ 30b/10.

4. Konuşmak.

a.-am 13a/5.

a.-alum 9a/1.

a.-dı 26b/2.

açıl- : Açılmak, ortaya çıkmak.

a.-a 7a/1, 8a/6-7, 18b/10.

a.-dı 22b/11.

a.-maz 6a/13.

a.-sun 21a/11.

a.-ur 27a/13.

ad: Ad,isim.

a.2a/13, 8b/2, 10b/4, 22b/4, 26b/6, 28b/5.

a.+a 18b/1.

a.+ı 1b/4, 2a/3, 12a/1, 13b/11, 14b/13, 17b/5, 17b/6, 20b/4, 21b/10, 25b/8, 30a/7.

a.+ıdur 21a/13.

a.-ıla 12a/5.

a.+ın 25a/11, 27a/7.

a.+ını 10b/12, 19a/13.

a.+ları 19b/6.

a.+um 11a/7.

a.+umdur 11a/6.

a.+umuz 25b/1.

a. ol- 20b/6.

a. vir- 20a/8.

ada- : Ad vermek, adlandırmak.

a.-dı 19a/13.

a.-duñ 25a/11.

a.-sañ 12a/5.

adan- : Ad almak, ad takınmak.

a.-dum 11a/6.

a.-ıpdur 17b/6.

ʿadem: Ar. Yokluk.

ʿa. 31b/6.

ʿa.+de 17a/13.

ʿa.-di 11a/7.

ʿa.+dür 17b/1.

ādem: Ar. Allah'ın yeryüzündeki halifesi olan insan.

ā. 9a/7, 12a/9, 12a/12, 17a/11, 17b/13, 27a/9, 31b/6.

ā.+de 5a/1, 10b/11, 17a/13.

ā.+den 24a/9.

ā.+e 4b/6, 9b/9, 13b/9, 14a/8, 27b/1, 33b/1.

ā.+em 11a/3, 11a/8.

ā.+dür 11a/6, 17b/1.

ā. ile 9b/11.

ā.+i 13b/11, 16a/12.

ā. oġlanı: Ar.+T. İnsanoğlu 9a/8.

maʿnā-yı ā. 12a/11.

ẕāt-ı ā. 19b/1.

ādemī: Ar. İnsanoğlu.

ā. +dür 27b/1.

ʿadl: Ar. Doğruluk.

ʿa. 5b/6.

ʿa.+i (iy) 5b/3.

ʿa. it- 33a/9.

āfāḳ: Ar. Dünya, maddī ālem.

ā.+da 18a/2.

āf-tāb: Far. Güneş.

ā.+ından 32a/5.

aġ- : Çıkmak, yükselmek.

a.-ar 26b/12, 27a/7.

a.-maz 10a/5.

aġyārlıḳ: Ar.+T. Gayrılık, başkalık.

a.+ını 29a/8.

aḫ: Ar. Dost.

a.+ı (bel) 15b/8.

āh: Far. Ah, vah!

a.+ı (iy) 26b/12.

aḥbāb: Ar. Dost.

a.+ı (iy) 10b/8.

āḫir: Ar. Nihayet, son olarak.

ā. 4b/8, 5a/1, 11a/13, 17b/8, 18b/12, 26a/13, 28a/11, 29a/2, 29a/9, 34a/4, k26a/3.

ā.+de 1b/11, 10b/13, 13b/6, 17b/13, 33b/2.

ā. deminde 4a/5.

ā. ḥālüñi 7a/12.

hüve'l-ā. 32a/8.

āḫiret: Ar. Öteki dünya.

ā. 28b/8.

aḥkām: Ar. Zahir ve batın fiillerle ilgili hükümler.

a.+ını 6a/11.

aḥkem: Ar. En çok hükmeden.

a.+em 11a/14.

aḫlāḳ: Ar. Nefsin düşünüp taşınmaya gerek duyulmadan davranışların ortaya çıkmasını sağlayan melekesi.

a.-ı ḥamīdesi 7b/7.

aḥmaḳ: Ar. Pek akılsız.

a. 2b/3.

Aḥmed: Ar. Hz. Peygamber'in isimlerinden biri.

A. 19a/13, 6a/6.

A.-i Maḥmūd 32b/8.

mīm-i A. 19b/1.

aḫras: Ar. Dilsiz.

a. 33b/3.

aḥyā: Ar. Diriler, canlılar.

a. 20b/6.

aḳ: Beyaz.

a.+dan 19b/8.

aḳ- : Akmak.

a.-masun mı k30b/11.

ʿaḳıl: Ar. bk. ʿaḳl.

ʿa. 6a/12.

ʿa.+dur 6b/2.

aḳıt- : Akıtmak.

a.-duñ 30b/12.

ʿaḳl: Ar. Akıl, us.

ʿa. 23b/4, 32a/10.

ʿa.+ı 6b/12, 6b/13, 9a/4, 23b/5,24a/2, 28b/7.

ʿa.+ıñdurur 9b/1.

ʿa.-ı küll 11a/13.

ʿa. iledür 14a/13.

cünūn-ı ʿaḳluñ 22b/1.

aḳla- : Temize çıkarmak.

a.-maḳ 28a/10.

ʿaks: Ar. Çarpma, çarpıp geri dönme.

ʿa.+inden 29b/7.

aḳṭāb: Ar. Ulular, azizler.

a. 33a/3.

ḳuṭbu'l-a.+dur 13b/11.

al: 1. Satın almak.

a.-dı 28b/7.

a.-duñ 3a/7.

a.-uban 24b/13.

2. Ders, ibret almak.

a.-duñsa 3b/2.

3. Eline almak.

a.! k31b/10.

a.-a k10b/5.

a.-up 11b/8.

a.-uruz 34b/1.

4. Hoşlanmak.

feyżi a.-ur 14b/5.

5. Adlanmak, ad almak.

a.-ur 17b/5.

6. Kabul etmek.

a.-ıgeldüm 24b/8.

a.-up 24b/4-9.

7. Eline geçirmek.

a.-an k31a/9.

aʿlā: Ar. En yüksek.

a. 28a/11.

a.-y-iken 30a/3.

aldan- : Aldanmak, kanmak.

a.-duñ 7a/11.

a.-maḳ 34a/9.

aldır- : Kaptırmak.

a.-dı k31a/15.

ʿale'l-ʿibādet: Ar. İbadet ile.

ʿa. 33a/9.

aʿlem: Ar. En bilgin.

a.+em 11a/11.

ʿālem: Ar. Allah'ın varlığının delili olan kainat.

ʿā. 12a/11, 13b/8, 14b/3,19b/1, 22b/3, 31a/7, 33a/6, 34a/7.

ʿā.+i 13b/11, 14a/1, 14b/11, 16a/12, 32b/6.

ʿā.+e 13b/9, 30b/13, 34b/1.

ʿā.+de 16a/8, 30a/7, 31b/2.

ʿā.+den 11a/12, 20a/5.

ʿā.+em 10b/11, 11a/4.

ʿā.+üñ 13b/12.

ʿā.-i cisminüñ 19b/7.

ʿā.-i ġaybuñ 4b/4.

ʿā.-i ġaybı 11a/3.

cemʿ-i ʿālem 31b/2.

devr-i ʿālem 19b/1.

ʿālemeyn: Ar. İki ālem.

ʿā.+üñ (ilgi) 4b/11.

alın- : Alınmak.

a.-ur 15a/10.

ʿAlī: Ar. Hz. Ali, dördüncü halife.

ʿA.+dür 6a/2, 34a/1.

ʿaliyy: Ar. Yüksek, büyük.

ʿa.-i murṭażā 16a/1.

Allāh: Ar. Allah.

A.1b/4, 3b/6, 9b/12, 12a/3, 13b/3, 13b/4, 16b/11, 21a/1, 21a/7, 25b/9, 34a/1, 34a/2, 34a/7.

A.+uñ 14a/7, k31a/17.

A.+ı 24a/6.

A.+ımuz 34a/13.

ʿallām: Ar. Çok bilgin.

ʿa.+eʾl-esmā (Ar. tam.) 11a/11.

altı: Altı sayısı (6).

a. 33a/4.

āmāde: Far. Hazır.

ā.-ydi 11a/7.

ʿamel: Ar. Şeriat ve tarikat gereği olarak yapılan her türlü iş, dinī, ahlakī ve ruhī eylemlerin bütünü.

ʿa.+de 6a/10.

ʿa ḳıl- 20b/2.

ʿilm-i ʿamel 28b/6.

ʿāmil: Ar. Vesīle.

ʿā. ol- 6b/6, 16b/9.

āmīn: Ar. Yā Rab, duāmızı kabul eyle!

ā. 17b/10.

āmir: Ar. Emreden, buyuran.

ā. 13a/7.

ān: Ar. An, lahza.

a. k31b/8.

añ- : Anmak, zikretmek.

a.-ar 24b/7.

a.-masa 25b/9.

a.-mayan 24b/7.

aña: Ona.

a. 4b/12, 6b/2-5, 8a/6-7-11, 10a/5, 12b/11-12, 13a/1, 13b/4-7, 14a/5, 14b/3, 17a/4-5, 19a/8-10, 20b/6, 21b/4, 25b/3, 28b/12, 29b/8, 30a/8, 31a/6-8-10-13, 31b/1, 32b/11, 33a/11, k10b/10, k30b/6-10

a.+dur 4b/10-11, 6a/7.

ʿanāṣır: Ar. Madde āleminin dört temel unsuru olan ateş, hava, su, toprak.

ʿa. 23a/3, 33a/4.

ʿa.+dan 20a/4.

ancaḳ: Ancak, sadece.

a. 2a/2, 4a/3, 15a/7, 18a/10, 23a/1.

anda: 1. Onda.

a. 2a/13, 5a/11, 5b/6, 6b/9, 7b/12, 8a/10, 8b/7, 9a/7, 10a/4-5, 11b/11-13, 12a/1-2-3, 19a/4, 22b/6, 26a/9, 26b/4-5, 27a/4, 27b/4-5-11-12, 29a/6, 29b/5-6, 30a/6-9, 32a/2, 32b/4, 33a/1, 33b/12.

a.+dur 16a/9.

2. O zaman.

a. 3a/6, 23b/1.

andan: 1. Ondan.

a. 2a/9, 2b/5-10, 3a/2, 4b/13, 8a/12, 12a/9, 13b/11, 14a/6, 14b/5, 15a/10, 17b/5, 18b/8-13, 19a/5-11, 21b/13, 26a/12, 26b/6, 31a/12, 32b/5, 33a/13.

a.+dur 31b/8.

2. Onun için.

a. 26b/2.

añdur- : Hatırlatmak.

a.-mak 24b/7.

anı: Onu.

a. 4a/6-7, 5b/7-13, 6a/8, 6b/4, 8b/1-4-5, 9b/12, 10b/6, 12a/4-7, 13a/6-8, 13b/6, 14a/6-11-13, 15a/4, 16a/11-12, 16a/1, 17a/9, 18a/1, 18b/9, 21a/9, 25a/4, 27a/2, 29b/9, 30a/8-13, 31b/2-4, 32a/4.

añıl- : Hatırlanmak.

a.-maz 12a/1, 18a/12.

anḳā: Ar. İsmi olup cismi olmayan bir kuş.

simurġ-ı a. 28b/11.

añla- : Anlamak.

a. ! 20b/2, 23a/11.

a.-duñ-ısa 10a/9.

ara: 1. Orta, meydan.

a.+dan 24a/1, 8b/12.

2. Mahal, yer.

a.+da 18a/12, 18b/1-2, 20b/8.

a.+dan 32a/6.

3. Arasında.

a.+sıdur 15a/3.

4. İçinde.

a.+da 18a/7, 18b/3.

ara- : Aramak.

a.-r 26a/3, 24a/3.

ardınca: Arkasından.

a. 5a/12, 29b/13.

arın- : Temizlenmek.

a.! 26a/10.

a.-a 29b/12.

a.-mış 29b/6.

a.-sun 32a/12.

a.-ur 8a/8.

ʿārif: Ar. Allah'ın güzel isimlerini, sıfatlarını ve fillerini ilimle değil de gözlemle ve keşifle tanıyan.

ʿā. 9a/3, 17a/13, 18a/3.

ʿā.+ler 5a/9.

ʿā. ol- 11b/2, 17a/9.

arḳa: Arka.

a.+sına 19b/7.

ʿarş: Ar. Gökyüzü.

ʿa. 2a/12.

ʿa.+dan 34a/8.

ʿa.+ı (bel) 13b/12, 28a/3.

artur- : Arttırmak.

a.-ur 26b/9.

arż: Ar. Yeryüzü.

a.+ı 27a/6.

ʿarż: Ar. Bir büyüğe sunma, bildirme.

ʿa.+ın 15b/13.

ʿa. it- 15b/7-10-11-12, 16a/1.

ʿa. ol- 15b/9.

aṣġar: Ar. En küçük.

a. 11a/12.

aṣḥāb: Ar. Peygamberimizi görmek ve sohbetine ermek şerefini kazanmış kimseler.

a. +a k32a/1.

ʿaṣır: Ar. Yüzyıl.

ʿa.+da 14b/7.

ʿāṣī: Ar. Günahkār.

ʿā. 4b/13.

ʿabd-i ʿā. 5a/7.

aṣl: Ar. Asıl, öz.

a.+ı (iy) 2a/3, 19a/7, 20b/4, 30b/4.

a.+ı (bel) 5b/10.

a.+ına 34a/3.

a.+ını 22b/6.

a.+ıyam 11a/1.

a.+uñ (iy) 18b/4.

a.+uña 2b/9.

a.+uñı 3a/1, 20a/1.

aṣṣı: Fayda, yarar.

a. 26a/9.

aş: Yemek.

a.+ı 7b/13.

aş- : Taşmak.

a.-dı 26b/2.

a.-mış 3a/13.

ʿāşıḳ: Ar. Birine, bir şeye tutkun.

ʿā. 14a/5, 26a/10, k30b/7.

ʿā.+a k31b/7.

ʿā.+ları 31b/12.

ʿā.+laruñ (ilgi) k31b/1.

ʿā. ol- 11b/7.

ʿā.-ı dīdār k11a/10.

ʿabd-i ʿā. k31b/9.

āşikāre: Far. Belli, aşikar.

ā. 24a/3.

ʿaşr: Ar. Kur'ān-ı Kerīm'den on ayet miktarı okunan kısım.

ʿa.+i 30a/2.

at: bk. ad.

a. 33a/8.

ata: Ata, ecdād.

a. 13b/9.

a.+sı 28b/4.

āteş: Far. Ateş.

ā.+de 33a/9.

ā.+i (bel) 21a/12.

ā.+ine 22b/5.

āb-ı ā. 34a/3.

ʿavālim: Ar. Dünyalar.

ʿa. 18a/9.

ay: 1. Yılın on iki bölümünden her biri.

a. 21b/3, 21b/9, 27b/8.

a.+a 15a/10, 21b/11.

a.+dur 21b/10.

a.-ıla 12a/4.

a.+lar 21b/9.

a.+uñ (ilgi) 15a/12.

2. Kamer, ay.

a.+ı (bel) 19b/10.

ayaḳ: Ayak.

a. 28b/4.

a.(ġ)+ı (iy) 17a/5.

a.+ları 13b/8.

a.(ġ)+um 24b/13.

a.(ġ)+uñ (iy) 20b/12.

a.(ġ)+uñda (iy) 3a/6.

ʿayān: Ar. Açık, belli.

ʿa. 9b/13, 33a/1.

ʿa.+a 2a/5.

ʿa.+dur 25b/12.

ʿa.+īdür 12a/12.

ʿa.-imişsin k30b/4.

ʿa. it- 30b/9.

ʿa. ol- 2a/8, 17a/7, 29b/12.

ʿayānen: Ar. Açıkça.

ʿa. 25b/11.

āyāt: Ar. Ayetler.

ā. k10b/8.

ā.+ıdur 18a/2.

ʿayb: Ar. Kusur.

ʿa.+ı (bel) 25b/2-3.

āyet: Ar. Kurʾānın herhangi bir cümlesi.

ā. 22b/7.

ayıl- : Ayılmak.

a.-up k11a/6.

ayır- : Ayırmak.

a.-ana 25b/8.

a.-dı 5b/4, 24a/7.

a.-duñ 3b/11.

a.ma! 4a/13, 8b/10, 10b/7, 12b/13, 24a/12, 28a/12-13, 30a/13.

a.-masun 5b/13.

a.-maya 17b/9.

a.-up 17b/11.

ʿayn: Ar. Bir şeyin eşi, tıpkısı.

ʿa.-ıla 32b/4, 33b/9.

ʿa.+ıyam 10b/12.

ʿa. ol- 32b/4.

ʿa.-ı beḳā 11b/1.

ʿa.-ı enẓārı 31a/5.

ʿa.-ı fenā 18b/5.

ʿa.-ı müsemmā 19b/2.

ʿa.-ı varlıḳ 30a/8.

ʿa.-ı ẕevḳiyātıdur 18a/5.

ʿayneʾl-yaḳīn: Ar. tam. Gözüyle görmüş gibi.

ʿa.+e 17a/12.

ʿaynī: Ar. Tıpkısı.

īmān-ı ʿa.+den 17a/6.

ayrıl-: Ayrılmak.

a.-mayavuz 4b/2.

a.-ur 15a/12.

ayru: Ayrı.

a. 22a/10, 25a/8.

a.+yam 2b/10.

ayruḳ: Başka.

a. 18a/12.

ayrul- : Ayrılmak.

a.-maya 24b/7.

ayruluḳ: Ayrılık.

a.2b/11.

az- : Sapkınlığa düşmek.

a.-an 8b/3.

a.-ana 8b/2.

aʿẕā: Ar. Organlar.

a.+sını 11a/9.

āzād: Far. Kurtulmuş, serbest olan.

ā.-ı firāḳ k31b/4.

aʿẓam: Ar. En büyük.

ġavṣ-ı a.+dur 31b/1.

ẕāt-ı a.+am 11a/3-5.

ʿaẓamet: Ar. Büyüklük, ululuk.

ʿa.+üm 11a/9.

B

bā: Ar. "b" harfinin Arapça okunuşu.

b. 27b/11.

bāʿ : Ar. Kudret, beceriklilik.

b.+y-ıdı 32b/3.

bāb: Ar. 1. Kapı.

b. 32b/9, 33b/12.

2. Kısım, bölüm.

b. b. 33a/2.

bād: Far .Yel, Rüzgār.

b.+ı (bel) 21a/12.

baġ: Düğüm, bağ.

b. 4a/4.

baġ: Far. Bağ, büyük bahçe.

b.+ına 32a/6.

baġla- : Bağlamak.

b.-yuban 33a/6.

bahā: Far. Bedel, değer.

b.+sı 29b/3.

bahāne: Far. Vesīle.

b. 2a/11.

bāhir: Ar. Işıklı, parlak.

b.+leri 32a/2.

baḥiṣ: Ar. İddialaşma.

b. 33b/1.

b. it- 33a/12.

baḥr: Ar. Deniz.

b.+e k31b/9.

b.-i ʿirfānuñ 5a/11.

b.-i vaḥdete 19b/13.

b.-i vaḥdetiñ 12b/3.

b.-i ẕātıñda 18a/9.

b.-i ẕātum 11a/6.

baḳ- : Bakmak.

b. ! 28a/13, 30b/4-6, 16b/7, 17a/5, 20a/6, 22b/5.

b.-a 9b/3, 11b/2.

b.-amaz 25b/13.

b.-anlar 10b/3.

b.-anuñ 29b/5.

b.-ar 11b/8, 29b/8.

b.-ası 4b/12.

b.-asın 10a/7, 23a/6.

b.-sa 6b/3.

b.-sañ 23b/11.

b.-saña 28a/1.

b.-sun 20b/11.

b.-uñ 27a/1.

b.-up 13b/7.

baḳındı (< baḳ imdi): Bak şimdi!

b. 30b/4.

bāḳī: Ar. 1. Kalıcı.

b. 9a/9.

b. ḳal- 34b/8.

b. ol- 28a/9.

2. Allah.

B. 20a/12.

B.+den 8a/8.

vech-i B. 29b/8.

ẕāt-ı ḥaḳḳ-ı B. 28b/12.

baña: Bana.

b. 7b/6, 11a/9, 32a/5-7, 32b/9-11.

bārān: Far. Yağmur.

b.-ı belā 24b/2.

baṣ-: Basmak.

b.-a 7b/11, 20b/12.

b.-sun 7b/8.

baṣīr: Ar. Görüp anlayan.

b. 20b/13.

ism-i baṣīri 3a/11.

baṣīrün bi'l-ʿibād: Ar. cüm. (Muhakkak ki) Allah, kullarını görendir (Mü'min sūresi, 44. ayet).

b.+ı (bel) 21a/1.

basṭ: Ar. Açma.

sükūn-ı ḳabż-ı b. 10b/11.

ḳabż-ı b.: Kapanıp açılma 34a/13.

baş: Baş.

b. 2b/8, 16b/3.

b.+a çıḳar-: Başarmak 7a/8.

b.+dan 3a/13, 13a/5.

b.+ıdur 13b/8.

b.+ın 6a/3, 32a/12.

b.+ında 31a/6, 31b/1.

b.+ındaġı 4a/4.

b.+um 26b/2.

b.+umdan aş-: Bunaltmak 26b/2.

bāṭıl: Ar. Boş, yalan.

b.+dan 5b/4.

b. it- 5b/10.

bāṭın: Ar. Gizli, görünmeyen.

b. 1b/12, 10b/10, 11a/5, 13b/6, 13b/10, 17b/8, 17b/13, 18b/3, 28a/11, 31b/7, 32a/8.

b.+da 1b/11, 5a/3, 6a/4, 11a/12, 12b/5, 32b/10.

b.+um 4b/6.

b.+ı 13a/6.

bāzār: Far. Pazar, çarşı.

b.+ımuz 34a/7.

baʿżı: Ar. Bir kısım.

b.+sı 14b/12.

bed: Far. Kötü.

b. 3a/8, 27a/8.

beden: Ar. Beden, vücut.

b.+dür 3a/1, 10a/12, 21a/10.

begen- : Beğenmek.

b.-e 25b/3.

beḳā: Ar. Devam, sebat.

b. 8a/9, 32a/7, 32b/4, 33b/5.

b.+da 8b/9, 20a/3.

b.+sı 5a/3, 23a/7.

b.+ya 13/10.

b.+dur 19a/4.

b.-i Ḥaḳḳ 28a/9.

b.-i ḳudretüñ

ʿayn-ı b. 11b/1.

vech-i b. 30b/6.

beḳābillāh: Ar. tam. Allah'ın zatında bekāya ulaşma.

b. 28a/10.

be-küllī: Far.+Ar. Hepsine.

b. 4a/1, 12a/9, 18a/7, 28b/7-12, 29b/11.

belā: Ar. Keder, musībet.

b. 24b/4.

b.+dan 24b/5.

b.+ya 24b/4.

b.+yı (bel) 24b/6.

bārān-ı b. 24b/2.

yevme'l-b. 24b/7.

bellü: Āşikār.

b. 2b/13.

belür-: Meydana çıkmak.

b.-di 2a/8, 11b/5, 12a/8.

ben: Ben zamiri.

b. 2b/10, 9b/8-10-11-12-13, 11a/9, 20a/8, 24b/8, 25a/8, 28a/5, 29a/2, 32b/10, k3a/1, k11a/3, k32a/2-3.

b.+em 11a/11-13-14, 32b/8.

b.+de 25a/3.

b.+den 24b/5, 32b/6, k31a/9.

b.+i 4b/7, 25a/2, k31a/9, k32a/1.

b.+üm 3a/11, 10b/13, 13a/10, 31a/1, k3a/1.

b.+ümdi 29a/2.

b.+dür 3a/7.

ben: Far. Harman, ekin.

b. eyle- 4a/2.

bend: Far. Bağ, yular.

b. idil- 34a/10.

bende: Far. Kul, Köle.

b. 26a/8, 34b/13.

benī ādem: Ar. İnsanoğlu.

b.+den 12b/1.

benlik: Benlik.

b. 8a/8, 24a/7.

b. eyle- 3b/10.

benven: Benlik.

b. 20a/9.

berāber: Far. Bir arada.

b.5b/5.

b.+dür 31a/5, 31b/6.

berāt: Ar. Berat (gecesi).

b. 32a/7.

beri: Beri.

b. 31b/14.

berk: Sağlam, kuvvetli.

b.+dür 18a/2.

berü: Beri.

b. k31b/9.

beşler: Beş kişilik evliya toluluğu.

b. 34a/12.

beşāret: Ar. Müjde.

b. 22b/7.

beşer: Ar. İnsan.

şekl-i b.+dür 22a/6.

bevā'llāh: Ar. Yeminle!

b. 30a/13.

beyān: Ar. Açıklama, beyan.

b.+a 1b/6, 22b/11, 26b/8.

b.+ın 1b/9.

b.+uñ 21a/4, 27a/12.

b. it- 30b/12, 30b/10, 11b/10, 29b/2.

b. ol- 11b/5, 23a/9, 23a/11.

beze- : Süslemek.

b.-r 27a/12.

bī-ʿār: Far.+Ar. Utanmaz.

b. k11a/4.

bī-cān: Far. Cansız.

b. 4a/6.

bī-cehet: Far.+Ar. Yönsüz.

b. 9b/8.

biç- : Kesmek.

b.-di 19b/7.

bī-çūn: Far. Emsalsiz.

ẕāt-ı b.+em 11a/8.

bidāyet: Ar. Başlama, başlangıç.

b.+sin 32a/8.

bī-diken: Far.+T. Dikensiz.

b. 32a/6.

bī-ḫaber: Far.+Ar. Habersiz.

b.+ler 33a/12.

biḥamdillāh: Ar. Allah'a şükürler olsun.

b.30b/9.

bī-ḥurūf: Far.+Ar. Harfsiz.

b. 32b/2.

bil: Bel.

b.+de 3a/8.

bil-: 1. Bilmek.

b. ! 4a/9, 6a/6, 6a/10, 9b/13, 14a/2, 15b/11, 18b/4, 21a/9-12-13, 18b/13, 23a/3, 30a/10, 31a/6, 32b/4-11.

b.-di 30b/13.

b.-diler 15b/8.

b.-dügüñ-ile 6b/6.

b.-düñ 3a/7, 17a/2, 18b/5.

b.-e 10b/6, 13a/8.

b.-en 2a/1, 23a/1, 31b/12, 32a/9, 34b/9, k31a/10.

b.-esin 10a/8, 13a/2, 33a/3.

b.-evüz 16b/9.

b.-eydi 18b/8.

b.-eydüm 9b/11.

b.-mege 33b/4.

b.-mek 6a/11.

b.-mekdür 22a/8.

b.-meseñ 3a/5.

b.-meyince 6a/12.

b.-mez 20a/7, 33a/12, 33b/6.

b.-mişem 9b/10.

b.-sün 26a/8, 33a/12-13.

b.-üben 33b/12.

b.-üp 32b/10.

b.-ür 1b/10, 13b/6-7, 15b/2, 16a/7, 33b/6, 34a/11.

b.-ürseñ 13a/6, 20a/7.

b.-ürsin 10a/13.

2. Anlamak.

b. ! 20b/10, 23a/6-12, 23b/2, 28b/2.

b.-di 8b/1, 30b/5.

b.-düñ 22b/3.

b.-e 22a/4.

b.-e gör! 7a/12.

b.-emedi 2b/3.

b.-emez 14a/13.

b.-en 14b/10.

b.-esin 28a/8-9.

b.-imez 6a/13.

b.-imezsin 7a/4.

b.-meyen 8b/1.

b.-mez 14b/9, 18a/3.

b.-se 6b/3.

b.-üñ! 13a/4, 31b/1.

b.-ürseñ 24a/5.

b.-ürsin 10a/12.

3. Tanımak.

b. ! 20b/7, 21a/5-9.

b.-di 21a/6.

b.-düm k30b/1.

b.-elden 31a/3.

b.-emez 21a/5.

b.-en 21a/6.

b.-enden 22b/8.

b.-esin 22b/7.

b.-mek 21a/5.

b.-meseñ 18b/2.

b.-mez 18b/2.

b.-üben 17a/9.

b.-ür 15a/7.

b.-ürseñ 20a/1.

4. Kabul etmek.

b. ! 6b/4, 22a/12, 31b/9, 32a/4.

b.-düñ 3b/11, 9a/13.

b.-enüñ 14b/13.

b.-medügi-çün 14a/7.

b.-meyen 24a/6, 25b/7.

b.-meyüp 14b/12.

b.-mez 24a/6.

b.-üp 15b/9, 24a/13, 32b/11.

b.-ür 14b/12.

b.-ürseñ 22a/9.

5. Mütehassıs olmak.

b.-enüñ 15a/3.

b.-mese 15a/2.

b.-mez 15a/2.

b.-se 15a/2.

b.-ür 15a/2-8.

6. Farkına varmak.

b.-emez 9a/4.

b.-sün 8b/7.

7. Değerini bilmek.

b.-ür 9a/12.

b.-ürseñ 19b/13.

bildür- : Bildirmek, haber vermek.

b.-di 34a/2, k31a/13.

b.-diler 15b/8.

b.-em 32b/10.

bile- : Bulamak.

b.-r 27a/11.

bile: Birlikte.

b.+since 16b/4.

bilin-: Bilinmek.

b.-e 12b/8, 18b/12, 21b/8, 25a/9.

b.-en 1b/11.

b.-mek 31b/3.

b.-mekden 25a/10.

b.-mez 1b/13, 3a/5, 9a/8, 12a/2, 12b/2, 30b/5.

b.-se 15a/12.

b.-ür 21b/9.

biliş: Anlama, bilme.

b.6b/12, 8b/7.

b.+üñ (iy) 6b/13.

bilün-: bk. bilin-.

b.-ür 3a/4.

biñ: Bin sayısı (1000).

b.+de 14b/7, 22a/3.

b.+den 13b/11, 34b/1.

b.+i (bel) 19b/9.

b.+ler 14b/8.

binā: Ar. Yapı, temel.

b.+sı 4b/10.

bī-nām: Far. Namsız.

b. k11a/4.

bī-nihāyat: Far.+Ar . Sonsuz.

b. k10b/2.

bī-nişān: Far.+Ar. Belirtisiz.

b. 3a/5.

b.+a 2a/5.

b.+ı (bel) 7a/4.

b.+uñ (ilgi) 13b/3, 22a/12.

bir: Bir (rakam); herhangi bir; aynı, denk.

b.2b/10, 3a/1, 4a/12, 7b/5, 8a/1-7, 9b/12, 10a/5-6-12, 11a/3-12, 11b/3-8, 12a/2-5-6, 12b/11, 13b/1-7-10, 14b/5-6, 15a/6-9-10-13, 15b/1, 16a/2-5, 17a/4-11-13, 17b/5-6-7-8, 18a/12, 18b/1-12, 19a/11, 19b/6-9-12-13, 20a/2-6, 20b/7-8-9, 22a/2-10, 24b/7, 25a/8, 25b/9, 26a/6, 26b/10, 27b/4-7, 28b/2, 29a/3, 29b/10, 30a/6, 31a/12, 33a/7-8, 33b/8-13, 34b/4, k31a/17, k31b/4.

b.+de 21b/5.

b.+den 25b/5, 25b/7.

b.+durur 17b/8, 25b/7.

b.+dür 2a/2, 2b/4, 19a/12, 19b/9.

b.+e 2b/11.

b.-ile k31b/4.

b.+iñ 22a/12.

bir bir: Birer birer.

b. 23a/11, 28a/1, 29a/7.

birbirlik: Yakınlık.

b.+inden 17b/9.

birez: Biraz.

b. 9a/1.

biri: Biri, birisi.

b. 2b/5, 12b/5, 13b/11, 15a/6, 16a/7, 21b/4, 22a/3, 30b/13.

b.+in 34b/1, 14b/7.

b.+ine 15a/6.

birik- : Bir araya gelmek.

b.-di 22b/13.

b.-ipdür 15b/3.

b.-üp 27b/7, 4b/2, 11b/13.

b.-ür 8b/7, 10a/11, 17a/1.

birikdür- : Birleştirmek.

b.! 19b/10.

b.-di 21a/13.

b.-miş 26b/3.

birisi: Biri, birisi.

b. 2a/2, 2b/5, 6a/2, 16a/6.

birle: İle.

b. 6a/5, 10a/1, 13b/1, 31b/6.

birlik: Bir olma hāli.

b. 19b/10, 21b/6, 24a/11.

b.+de 20a/3.

b.+e 2b/6, 22a/9.

b.+i (iy) 22a/11-12.

b.+in 11b/12, 14a/7, 21b/1.

b.+ine 2b/12, 3b/5, k10b/8.

b.+ini 7b/9.

Ḥaḳuñ b.+i 20a/3.

Ḫüdānuñ b.+in 22a/8.

bismillāh: Ar. Allah'ın adıyla.

b. 1b/4.

biş: Beş rakamı (5).

b. 15a/12, 15b/4-7-11.

b.+i (iy) 15b/3.

b.+leri 15b/2.

bişyüz: Bir sayı (500).

b.+ler 15a/3.

bit- : 1. Yetişmek.

b.-üp 27a/1.

2. Neticelenmek.

b.-er 15a/12.

biter: Far. Beter.

b.+dür 22a/6.

bitür-: Meydana getirmek.

b.-en 2b/6.

biz: Biz zamiri.

b. 34a/9-10, 34b/3, 8b/11, 10b/8, 13a/12, 16b/1, 24b/4, 25a/7.

b.+de 16b/7.

b.+den 34a/13, 4a/13, 6a/8, 10b/7.

b.+e 34a/9, 34b/4, 5b/4, 16b/2, 25a/4.

b.+i 34a/1-10-13, 4b/1, 8b/10, 9b/4, 13a/11, 17b/9, 24a/12.

b.+üm 25b/1, 34b/1.

b.+ümle 33a/12.

b.+üz 34a/11.

bi-ẕāt: Ar. Zatıyla.

b. 30b/3.

biz- : Bezmek.

b.-er 14a/6.

bizlik: Bizlik, bize ait olan.

b. 17b/1.

b.(g)+üñ (iy) 9b/4.

bol: Bol, çok.

b. 14b/4.

boncuḳ: Boncuk.

b. 33a/12.

boyan- : (Aşka) boyanmak, erişmek.

b.-dı 32a/10.

b.-maḳdan 27a/3, 27b/1.

b.-up 27a/2-13.

boyla- : Ortaya koymak.

b.-dılar 16b/10.

bozıl- : Bozulmak.

b.-aydı 28a/6.

bölin- : Bölünmek.

b.-ür 21b/9.

bu: 1. Bu (İşaret sıfatı).

b. 1b/6, 1b/7, 2a/11, 3b/1, 3b/2, 3b/8, 4a/9, 4b/10, 5a/7, 5b/2, 5b/6, 5b/9, 6a/12, 6b/2, 6b/3, 6b/4, 6b/9, 6b/11, 6b/12, 7a/9, 7a/11, 7a/13, 8a/2, 8a/6, 8a/11, 8b/8, 9b/1, 9b/11, 10a/9, 10a/10, 10b/6, 11a/6, 11a/10, 11a/13, 11b/10, 12a/7, 12a/8, 12b/2, 12b/3, 13a/3, 13a/6, 13a/7, 13a/8, 13a/9, 13b/12, 14a/1, 14a/3, 14a/8, 14b/8, 14b/9, 14b/11, 16b/1, 17b/1, 17b/3, 17b/4, 17b/6, 17b/10, 18a/3, 17b/5, 18a/10, 18b/5, 18b/6, 18b/9, 19b/2, 19b/6, 19b/13, 20a/4, 20a/8, 20a/10, 20b/10, 21a/7, 21a/9, 21a/11, 21a/12, 21b/3, 21b/5, 21b/7, 21b/8, 21b/9, 22a/1, 22a/2, 22a/11, 22b/3, 22b/4, 22b/13, 23a/1, 23a/5, 23a/7, 23a/10, 23a/11, 23a/13, 23b/4, 23b/10, 23b/11, 24b/6, 25a/2, 25a/13, 25b/7, 26a/8, 26b/10, 26b/13, 27a/6, 27b/4, 28a/5, 28a/6, 28a/8, 28a/10, 28b/2, 29a/3, 29a/4, 29a/12, 29b/13, 30a/10, 30a/12, 30b/2, 30b/5, 30b/7, 31a/1, 31a/2, 31b/8, 31b/9, 31b/11, 32a/9, 32b/4, 32b/12, 33a/2, 33b/6, 33b/10, 33b/12, 34a/5, 34a/10, k10b/9, k31b/9, k31b/10.

b.gün: Bugün 10a/1, 26b/7, 30a/2, 30b/9, 24a/6, 31a/3, 32b/9, 32b/11, 33a/1, 33b/10, 33b/11.

2. Bu (İşaret zamiri).

b. 2b/13, 11b/11, 11b/12, 26b/3, 26b/7, 27b/5.

b.+dur 6b/8, 15b/1, 22a/1, 30b/5, 32b/11, 34b/4.

b.+lar 8a/4, 14b/8, 15b/7, 16a/8, 20b/4, 21b/1, 29a/8.

b.+lara 13b/10.

b.+larda 8a/13.

b.+lardan 15a/1, 23a/12.

b.+lardur 6a/6, 23a/9.

b.+ları 8b/1, 16b/8, 21a/13, 23b/7.

b.+laruñ 14b/9, 20b/5, 20b/6, 21a/13, 21b/6, 27b/3.

b.+laruñla 10b/8, 22b/1, 22b/2.

b.+ca 14a/6, 16a/8.

b.+ñā 19a/12, 21a/1, 23a/5, 28b/2.

b.+nda 4a/12, 9b/5, 11b/11, 11b/12, 20a/2, 26a/8, 26a/9, 29b/13, 30a/1,

32a/2, 33a/1, 33b/10, 33b/11, 33b/12, 34a/10, 34b/7.
b.+ndan 10b/6.
b.+nı 18a/3, 19b/12, 28a/10, k32a/1.
b.+nlar 15b/5, 15b/6, 16a/2, 16a/3, 16a/10, 16a/13, 34a/12.
b.+nlara 29a/8.
b.+nlarda 21b/1, 23a/3.
b.+nlardan 26a/10.
b.+nları 15b/4.
b.+nlarınsuz 16a/11.
b.+nlaruñ 10b/7, 14b/12, 15a/5, 15a/7, 15a/12, 15b/3, 15b/4, 16a/2, 16a/9, 16a/11, 16a/13, 16b/2.
b.+nuñ 18a/1.
b.+nuñ-ıla 24b/6.
Bū Bekr: Ar. Hz. Ebū Bekir, ilk halīfe.
Ḥażret-i B. 15b/11.
B.-i ṣıddīḳ 5a/9.
buġż: Ar. Kin, nefret.
b.+a 14a/9.
buḫl: Ar. Cimrilik.
b.+e 14a/9.
bulut: Bulut.
b.(d)-ıla 27a/7.
bulun- : Var olmak, bulunmak.
b.-dı 20a/5.
b.-maz 1b/13, 3a/5, 12b/2.
b.-sa 25b/1.
b.-sañ 6b/6.
b.-sun 6b/5.
burc: Ar .Kale.
b. 15b/1.
b.+dur 21a/10.
būy: Far. Koku.
b.+a 27a/12.
buyur- : Söylemek, demek.
b.-dı 29a/5.
b.-duñ 18a/9.
b.-mışdur 30b/2.
b.-ur 21b/13.
bülbül: Far. Bülbül.
b. 26b/9.
bünyād: Far. Esas, temel.
b. 1b/4.
bürhān: Ar. Delil, ispat.
i.+ıdur 34a/5.
bürin- : bk. bürün-.
b.-e 25a/3.
b.-en 17b/6.
b.-se 20b/9.
b.-ür 27a/8.
b.-ürsin 10b/1.
bürḳaʿ : Ar. Yüzörtüsü.
b.+idür 32a/1.

bürün-: Giyinmek, kuşanmak.

b.-di 2a/13, 11b/6, 12a/9, 17b/7, 18b/3, 19b/6, 29a/4.

b.-düñ 3a/2.

b.-üben 11b/1.

C

cahīm: Ar. Cehennem.

c.+e 23b/3.

cāʾiz: Ar. Olabilir, olur.

c. 7a/13.

cām: Far. Kadeh.

c.+ını 33b/7.

cāmiʿ: Ar. Cem eden, toplayan.

c.+em 11a/1-14.

cān: Far. İnsan ruhu, ilahī nefes.

c. 3a/13, 4a/11, 4b/1, 6b/12, 7a/2, 8a/7, 8a/9, 8b/8, 9a/4, 10a/7, 10a/12, 11b/11, 13a/2, 16a/11, 17b/9, 18b/9, 22b/5, 22b/12, 22b/13, 23a/9, 24a/10, 24b/3, 25b/2, 28b/6, 31a/13, 31b/7, 32a/10, 34a/7, 34b/5.

c.+a 4a/6, 4b/2, 5b/5, 9a/11, 18b/10, 22b/4.

c.+da 4a/12, 9a/7, 10a/3, 25b/3.

c .+dan 2b/5, 5b/7, 5b/13, 16b/1, 32a/3.

c.+dur 10a/5.

c.+ı 2b/6, 4a/7, 9b/4, 17a/7, 23b/6, 25a/5, 27a/2, 31b/13.

c.+ını 10a/3, 13a/1.

c.-ıyam 10b/11.

c.-um 24b/11.

c.+uñ 2b/9, 3a/1, 3b/12, 9a/12, 9b/2, 10a/4, 21a/10, 22a/9, 22b/1, 23a/7, 23a/10, 23b/7.

c. ile 3b/8, 9a/5.

c. ol- 2b/8, 4a/9, 10a/13, 20b/5.

c. it- 4a/8.

c. vir- 32a/11.

c. viril- 21b/13.

c.-ı gönül 25b/6.

c.-ı kem 21a/2.

c.- tenüñ 22a/12.

ʿaḳl-ı c. 23b/4.

esrār-ı c. 22b/11.

Ḥaḳḳ-ı c. 12b/7.

mürdeʾ-i c. 30b/11.

Cebrāʾil: Ar. Vahiy meleği.

c.+üñ (ilgi) 9b/1.

ceḥennem: Ar. Cehennem.

c. 3b/9.

c.+e 23b/2, 24a/8.

cehet: Ar. Yön, taraf.

c.+den 9b/6.

cehl: Ar. Bilmezlik.

c. 28b/6.

c.+i (bel) 7a/13.

celāl: Ar. Allah'ın kahr sıfatı, felaket getiren ilahī irade.

c.+e 3b/10.

c.+i (iy) 7b/12.

celīl: Ar. Büyük, ulu.

vech-i c. 24b/6.

cellād: Ar. Kesen, idam eden kimse.

c.-ı ʿışḳuñ 27a/2.

cemʿ: Ar. Toplama, yığma.

c. ol- 20b/4.

cemāʿat: Ar. İnsan topluluğu.

c.+de 6b/6.

cemāl: Ar. Allah'ın lütuf ve rahmet sebebi olan sıfatı.

c.+i 7b/12, 29b/3.

c.+in 23b/6, 31b/13.

c.+ini 9a/3.

c.+inden 31b/2.

c.+e 32a/5.

c.+üñ 30b/9.

c.-i Ḥaḳ 4a/2, 7b/12.

cemīʿ: Ar. Hep, bütün.

c. 31b/2.

ceng: Far. Savaş, vuruşma.

c. 33b/1.

cennāt: Ar. Cennetler.

c.-ı Rıḍvān 17a/1.

cennet: Ar. Cennet.

c. 16a/10, 28a/2, 32a/7.

c.+ini 10b/2.

naʿīm-i c. 22b/2.

cezā: Ar. Karşılık (iyi veya kötü).

c. 24b/5.

Cibrīl: Ar. bk. Cebrāʾil.

C.+e 4b/4.

ciḥān: Far. Dünya, ālem.

c.30b/13, 34a/9.

c.+a 2a/11, 30b/12, 32b/3, 34a/10-13, k31b/5.

c.+da 19a/11, 31b/8, 33a/11, k11a/2.

c.+dan 8a/9, k11a/9.

c.+uñ 12b/4, 13a/4, 22a/1, 34b/13, k32a/1.

cihānī: Far. Dünyevī.

c.+de k30b/1.

cihāt: Ar. Taraflar, yönler.

c.+ı 2a/8.

şeş c. 33a/4, 34a/10.

şeş c.+uñ 34b/11.

cism: Ar. Beden, gövde.

c. 11a/13, 27a/2.

c.+e 22b/4, 23a/9.

c.+i (iy) 13b/8.

c.+i (bel) 22b/4.

c.+in 4a/8.

c.-ile 5b/13.

c.+inüñ (ilgi) 14a/1, 21b/7.

c.+üñ (iy) 20a/4, 23a/10.

c.+üñ (ilgi) 21a/9, 22a/1.

c.-i cān 10a/6.

c.-i cānı 26b/6.

c.-i cānıyam 10b/11.

civān: Far. Genç.

c. it- 30b/13.

cübbe: Ar. Sarıklı din adamlarıyla bazı yaşlı kimselerin giydikleri uzun üstlük.

c.+mde 23b/10.

c.+sinde 10b/4.

cüdā: Far. Ayrı.

c. ol- 32b/3.

cüdāyī: Far. Ayrılık.

c. 3b/1, 4a/11.

cümle: Ar. Hep, bütün.

c. 2a/3, 4b/13, 9b/10, 10a/11, 10a/12, 10b/1-10, 11a/4, 11b/1-12-13, 12b/8, 13a/7, 13b/9, 14a/3, 14b/3, 15a/1, 17b/10, 19b/10, 24a/11, 25b/1, 28b/13, 33b/8-9, 34a/2, k10b/3, k31a/10.

c.+de 25a/7, 26a/2.

c.+müzde 12b/6.

c.+müzden 4a/13.

c.+müze 16b/2.

c.+müzi 34a/6.

c.+nüñ 4b/10.

c.+si 11b/13, 12a/5.

c.+sinde 10b/4.

c.+sinden 4a/11, 29a/11.

c.+sinüñ 6a/7.

c.+ye 14a/3, 32b/7.

cünbiş: Far. bk. cünbüş.

c. 12a/1.

c. it- 26a/2.

cünbüş: Far. Eğlence, zevk.

c.+üñ 15b/9.

cüz: Ar. Parça.

c. 11a/12.

Ç

çal- : Bağlamak.

ç.-dı 9b/12.

ç.-dılar 31a/1.

çār: Far. Dört (4).

ç. 13b/4, 34b/11.

ç.+ımuz 34a/10.

ç.-ı erkān 21a/13, 22b/13.

ç.-ı erkāna 21b/9.

ç.-ı ʿunṣur 10b/11.

ç.-ı yāruñ 6a/2.

çarḫ: Far. Gök.

ç.+ı (iy) 13b/12.

çek- : Çekmek.

ç.-er 4a/5.

ç.-ersin 3b/9.

çıḳ- : 1. Ayrılmak, uzaklaşmak.

ç.-amaz 25b/13.

ç.-ar mı 24a/1.

2. Yükselmek.

ç.-arsa 26b/12.

çıḳar- : Çıkarmak.

ç.-asın 6b/13.

ç.-amazsız 7a/8.

ç.-dı 8b/4.

çıraḳ (<çerāġ): Far. Fitil, mum.

ç. k31b/6.

çiçek: Çiçek.

ç. 27a/11.

çizil-: Çözülmek.

ç.-mez 4a/4.

çün: Far. Çünkü.

ç. 8a/6, 12a/13, 20a/4-5.

çünki: Far. Çünkü.

ç. 25b/1, 32b/9, 9b/11, 18b/5.

D

daḫı: Dahi, bile, ayrıca, daha.

d. 2a/2, 3a/8, 3b/1, 3b/2-5, 4a/7, 4a/12, 6b/1-4-7, 7a/1-9, 7b/13, 8a/3-7-12, 10a/10, 12b/13, 14a/5-7, 14b/12, 15a/2-7-10, 15b/6-8, 16a/4-10, 17a/2, 17b/6, 18b/1-2, 20b/3-13, 21a/10, 21b/11, 22a/5, 22b/3, 23b/3, 24a/12, 27a/4, 27a/11, 27b/6-12, 28a/1-3, 29a/3-11, 29b/5, 33a/1, k31b/9, k32a/2.

dāḫil: Ar. İçinde.

d. 11a/12.

dā'im: Ar. Devamlı.

d. 24b/3, 31a/10, 34b/10-12-14.

dā'ima: Ar. Her vakit.

d. 24b/7.

daḳ-: İsim vermek.

d.-dı 4a/8.

daḳıl-: Ad verilmek.

d.-ur mı 25b/8.

dāl: Osmanlı alfabesinin onuncu harfi.

d. 27b/11.

ḍalāl: Ar. Doğru yoldan sapma.

ḍ.+e 3b/10.

ḍāllīn: Ar. Doğru yolu şaşırmış.

ḍ. 17b/11.

dāmād: Far. Güveyi.

d.+ı (iy) 5b/12.

dāne: Far. Tane, tohum.

d. 22a/2.

d.+sin 19b/13.

d.-i ḫardal 11a/12.

daşra: bk. ṭaşra.

d. düşür- 8b/5.

daʿvet: Ar. Çağrı.

d.33b/2.

d. it- 5a/5, 32a/2.

d.-i Ḥaḳ 32b/11.

d.-i raḥmāna 32a/3, 33b/7.

defʿan: Ar. Defalarca.

d. 30b/11.

defter: Ar. Defter.

d. 19b/4.

d.+i 14b/8.

degil: Değil.

d. 19a/12, 23b/10, 29a/13, 32a/10.

d.+dür 20b/3, 6b/9.

d.-señ 18a/1.

degiş- : Tercih etmek.

d.-di 26a/6, 30a/6.

degşür- : Değiştirmek.

d.-di 28b/10.

degül: bk. degil.

d. 11a/12, 32a/9.

d.+lerdi 33b/3.

degzin- : Dönmek, dolaşmak.

d.-mesinden 14b/11.

deli: Deli.

d. k10b/9.

delīl: Ar. Delil, kanıt.

d. 4b/6, 14b/1.

d.+ini 17b/3.

d.+i 30a/12.

d.+insüz 17b/3.

d.+üñ 9b/1.

d. ol- 7b/1, 34b/14.

dem: Far. An, vakit.

d. 2a/13, 2b/1, 6a/4, 7b/2, 8a/10, 9a/7, 9b/2, 10b/3, 17a/11, 17b/9, 20b/12, 22b/7, 23b/7-8, 27b/9, 32a/5, 32b/4, k30b/11.

d.+de 9a/8-9, 12b/10, 17a/7-13, 17b/2, 23b/6, 29b/8.

d.+e 9b/11.

āḫir d.+inde 4a/5.

nice d.+ler 30b/9.

vuṣlat d.+idür 27b/1.

dem-sāz: Far. Arkadaş.

d. 18b/10.

denī: Ar. Alçak, rezil.

d.+den 7b/8.

dünyā-yı d.+de 7a/11.

deñiz: Deniz.

d.+i (iy) 12a/2, 26b/2, 27b/6, 34a/3.

d.+üñ (ilgi) 12a/2.

denli: bk. deñlü.

d. 18a/5.

deñlü: Denli, kadar.

d.4b/13, 13a/6, 16b/1, 26b/9.

depret- : Kımıldatmak.

d.-e 1b/9.

derd: Far. Keder, dert.

d.+e k31a/11.

d.+i (iy) 21b/6.

d.+ine 27b/3.

d. çek- 3b/9.

deril- : Toplanmak.

d.-ür 10b/11.

dermān: Far. Çare.

d. ḳıl- k31a/11.

d. ol- 34b/10.

dertlü: Far.+ T. Dertli, kederli.

d.+lere 34b/10.

dervīş: Far. Allah için alçakgönüllülüğü ve fakrı kabul etmiş kimse.

d.+dür 30a/7.

d.+i (iy) 14b/4.

deryā: Far. Deniz.

d. 12a/6, 26b/7.

d.+da 17b/3, 23a/4.

d.+dur 26b/3.

d.+durur 12a/11.

d.+nuñ (ilgi) 26b/7.

d.+sı 19b/3.

d.+ya 12b/2, 19b/5, 20a/1, 29a/10.

d.+yı (bel) 26b/8.

d.-yı raḥmet 21b/5.

d.-yı vaḥdet 12a/3.

raḥmet-i d.+sıdur 23a/4.

devā: Ar. Çare, ilaç.

d. ḳıl- 32b/7.

devr: Ar. Dönüp dolaşma.

d.-i ʿālem 19b/1.

dırāz: Far. Uzun.

d.+ı 30a/11.

di- : Demek, söylemek.

d. ! 3a/7.

d.-di 2b/3, 12a/3, 20b/1, 21a/1, 23a/5, 25b/3, 29a/5, 30a/10, k32a/1.

d.-düm 4b/7.

d.-dügini 25a/4.

d.-dügümüzden 25b/5.

d.-ene 25a/11.

d.-evüz 29a/2.

d.-me 31a/6, 31b/1.

d.-meye 25a/8.

d.-mez 21a/2, 24a/4.

d.-mek 2b/12.

d.-r 2b/10, 3a/7, 9a/5, 21b/2, 25a/8, 32b/2.
d.-r-iseñ 3a/7, 23b/10.
d.-rler 6b/7, 8a/2, 21b/11.
d.-rsin 28a/5, 31a/9, k3a/1.
d.-se 8a/3, 25b/9.
d.-ye 26a/13, k26a/2.
d.-yelüm 17b/10.
d.-yem 13a/4-6.
d.-yemez 30b/12.
d.-yen 1b/7, 18a/2, 18a/10, 28a/5, 34b/5-6-7-8.
d.-yivirem 20a/7.
d.-yüben 20a/8.
d.-yüp 24b/12.

dīdār: Far. Yüz, çehre.
d.+ı (iy) 28b/13.
d.+ını k31b/2.
ʿāşıḳ-ı d. k11a/10.

dīde: Far. Göz.
d. 14a/2.
nūr-ı d. 6a/2.

dil: Lisan, dil.
d. 1b/7, 12a/4, 16b/1, 26b/2, 28b/4, 30b/12.
d.+e 5a/2, 9a/12, 10b/6, 13a/8, 18b/8.
d.+de 15b/10, 27b/10, 30b/7.
d.+den 6b/4, 22b/11.
d.+dür 11b/10.
d.-ile 33b/2.
d.+inde k10b/3.
d.+inden 18b/9, 31b/11.
d.+iñdür 6b/5.
d.+ler 10a/11.
d.+üñ 3a/10, 6b/1.
d.+üñi 20b/12.
d.+ümde 24b/11.

dil: Far. Gönül.
d.+den 4b/1, 24a/10, 24b/3, 34a/7.
d. deñüzi 34a/3.

dil-dār: Far. Sevgili.
mest-i d. k11a/6.

dile-: İstemek.
d.-di 18b/8, 19b/7.
d.-dügüñ 10a/13.
d.-düm 10b/7.
d.-r 14a/4, 15b/7, 21b/5, 22b/12, 27a/3-12, 27b/4-5.
d.-rdi 29a/6.
d.-rse 31b/6.
d.-rseñ 10b/1-2.
d.-se 27b/12.
d.-señ 3a/6.
d.-yen k32a/1.
d.-yüben 11a/9.

dilek: Dilek, arzu.

d. 14a/4, 25a/5.

d.+ler 5b/11.

dilsüz: Dilsiz.

d.-di 31a/3.

dil-vār: Far. Gönül gibi.

d. 13a/4.

dīn: Ar. Din.

d. 5b/2, 15b/5.

d.+e 2b/13, 15b/6.

d.+i (iy) 8b/12, 12b/5, k31a/3.

d.+i (bel) 30a/6.

d.+üñ (iy) 15b/10.

d.-i īmān 16a/3.

d.-i islām diregi 16a/2.

din- : Denmek.

d.-di 29a/3, 29b/9.

d.-evüz 10b/8.

d.-mez 22a/10.

d.-ür 2a/2, 13a/3, 15a/8, 29b/5.

dinil- : Denilmek.

d.-di 23a/12, 28a/6, 29a/11, 30b/7.

d.-en 3b/8, 6b/2, 14a/8.

d.-meye 25a/13.

d.-ür 9a/3, 20b/6.

diñle- : Dinlemek.

d. ! 13b/1, 15b/9.

d.-sün 20b/12.

dire- : Dayamak.

d.-r 26a/5.

direk: Direk.

d.(g)+i (iy) 16a/1.

dirgür- : Diriltmek, ihyā etmek.

d. ! 20b/3.

diri: Canlı.

d. 13b/11.

diril- : Dirilmek.

d.-mek 26b/5.

dirlik: Yaşayış, hayat.

d. 19b/10, 21b/6, 25a/7.

d.+de 20a/3.

dīvān: Ar. Büyük meclis.

d. 31b/4.

dī-zār: Far. Dünkü ağlayan.

d.+ı (bel) 31b/9.

dost: Far. Arkadaş.

d.+larına 24b/6.

dön- : 1. Yönelmek, dönmek.

d.-di-se 23b/1.

d.-er 4a/12, 14b/7, 22a/3.

2.Olmak, hāline gelmek.

d.-e 17a/12.

d.-er 27b/7.

döndür- : Reddetmek, kabul etmemek.

d.-me 7b/8.

dört: Dört rakamı (4).

d. 21a/12, 27b/8, 32b/9, 33a/4, 33b/2, 16a/4, 15b/8.

duʿā: Ar. Kulun Allah'a yakarışı.

d.+ya 17b/10.

d.+lar 7b/6.

dūn: Ar. Aşağı, aşağılık.

d.-ı himmet 12b/6.

dut- : 1. Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak.

d.-dı 21b/4.

2. Sürmek.

d. ! k30b/7.

3. Sabit kalmak.

d.-dı 32b/6.

4. Elde tutmak.

d.-ar 33b/13.

5. Muhafaza etmek.

d.-dı 5b/10.

6. Yerine getirmek.

d.-a 7b/13.

d.(d)-alum 30a/11.

dutuşdur- : Tutuşturmak.

d. ! 9b/2.

dü: Far. İki (2).

d. 2a/11, 30a/7, 31b/1, 31b/7, 32b/3, 33a/11, 34a/9-13, 34b/13, k11a/9, k31a/14, k31b/5.

dünyā: Ar.Dünya.

d. 28b/8, 26a/5.

d.+da 30a/1.

d.-yı denī 7a/11.

dünye: Ar. bk. dünyā.

d.+de 14a/2-11.

dürdāne: Far. İnci tanesi.

d.+sin 19b/13.

dürlü: Türlü.

d. 27a/8-11.

dürr: Ar. İnci.

d.+i (iy) 12b/3.

d.+i (bel) k31b/10.

düş: Yön, yol.

d. 25a/1.

düş-: 1. Düşmek, inmek.

ayruluḳ odı d.-er 2b/11.

deryāya d.-di 29a/10.

deryāya d.-en 12b/2.

2. Müptelā olmak.

ʿacze d.-üp 29b/2.

benlige d.-mek 22a/13

esrār-ı Ḥaḳḳa d.-er 8a/8

faḳra d.-meyen 29a/12.

ʿışḳına d.-üpdür 25b/13

göñline d.-miş 26a/3.

nefsine d.-miş 26a/3.

3. Uzaklaşmak.

cüdāyī d.-er misin 3b/1

ıraḳ d.-di 14a/8.

maʿrifetden d.-enler 8b/4.

4. Girmek.

şerer d.-di 26b/10.

ṭamuya d.-di 2b/1.

5. Aciz, çaresiz kalmak.

ḫāre d.-er 27a/13.

māra d.-er 27a/13.

6. Vāki olmak.

d.-er 27b/7.

7.Yakışmak.

ṣadef d.-di 19b/4.

8.İnmek.

gölgesi d.-miş 21b/7.

9. Sākıt olmak.

ḳolaylıkdan d.-er 21b/12

dīni d.-di 8b/2.

10.Ortaya çıkmak.

mirāt d.-di 12a/13.

11. Sarmak.

evṣāfı d.-miş 3a/13.

12. Sapmak, mağlup olmak.

buġża d.-di 14a/9.

ḍalāle d.-düñ 3b/10.

benlige d.-di 30a/4.

13. Kapılmak.

ḳahra d.-di 2b/3.

14. İntisab etmek.

ʿilmine d.-üp 9a/5.

15. Saçılmak.

ṭaşra d.-üp 22b/11.

düşmen: Far. Düşman.

d. 14a/9.

düşür-: 1. İndirmek.

d.-di 2a/6.

2.Uzaklaştırmak.

d.-di 8b/5.

3. Ayrılmak.

cüdāyī d.-mesün 4a/10.

dütün: Duman.

d.+i 26b/11.

düzet- : Tanzim etmek.

d.-miş 28a/3.

düzil- : bk. düzül-.

d.-ür 27b/8.

düzül-: Tanzim olunmak.

d.-di 2a/9, 20a/4.

E

eb: Ar. Baba.

e.+em 11a/4.

e.+idür 6a/5.

ebced: Ar. Arap abecesinde, her harfi bir sayıyı karşılayan anlamsız sekiz kelimenin oluşturduğu bir hesaplama dizgesi.

sırr-ı e. 6a/6.

ebed: Ar. Sonu olmayan gelecek zaman.

e. 19b/2.

ebter: Ar. Hayırsız.

şeyṭān-ı e.+dür 31a/13.

ecsām: Ar. Cisimler.

e.+uñ (ilgi) 19a/7.

edā: Ar. Yerine getirme.

e. 18b/6.

e.+sı 9a/12, 28b/4.

e.+yı 11b/10.

e. it- 16b/13.

edyān: Ar. Dinler.

e.+a 4b/8.

efʿāl: Ar. Fiiller, işler.

e.+i 4b/8.

e.-i esmā 19b/2.

e.-i ṣıfātuñ 10b/10.

eflāk: Ar. Felekler, gökler.

çarḫ-ı e. 14b/10.

eger: Far. Eğer, şayet.

e. 3a/7, 3b/2-8-9, 6b/6, 8a/3-7-9, 10a/9, 12b/6, 19a/7, 19b/8, 20a/7-9, 23a/13, 23b/6, 24a/2, 25b/13, 31b/3.

egerçi: Far. Her ne kadar.

e.11a/8, 22a/6.

eḥad: Ar. Tek.

e. 18a/6.

e.+da 19a/13, 19b/1.

vaḥdet-i e.+dan 30a/5.

eḫaṣṣ: Ar. En husūsī.

e.+dur 14b/3.

ehl: Ar. Erbap, ehil.

e.+idür 18a/10.

e.-i Ḥaḳḳa k30b/8.

e.-i Ḥaḳḳuz 34a/9.

e.-i ḥālüm k11a/9.

e.-i ʿirfān 25b/3.

e.-i ʿuḳūlüñ (ilgi) 5b/9.

ek- : Ekmek.

e.-ene 14b/3.

e.-mede 8a/1.

ekber: Ar. En büyük.

e.+dür 31b/4.

iksīr-i e.+dür 31a/5-12.

eksüklü: Eksikli, kusurlu.

e. 25b/2.

el: El.

e. 28b/4.

e.+de 3a/8, 25a/5, 27b/9.

e.+e 17a/8.

e.+i (iy) 8a/3, 15b/2, 22a/5, 33b/13.

e.-ile 14b/6.

e.+inde 7a/1, 33b/13.

e.+indedür 14b/8.

e.+inden 7a/2.
e.+ine 11b/8.
e.+ini 9a/11.
e.+üm 24b/13.
e.+üñ (iy) 7a/3.
e.+üñi 7a/8.
e.+den git- 4a/1.
e.+i ir- 4a/6.

el-ḥaḳ: Ar. Hakīkaten.
e. 1b/10, 31a/9.

emek: Emek.
e.+dür 19b/12.

emin- : Emek vermek.
e.-ür 16b/7.

emīn: Ar. Şüphe etmeyen.
e. ol- 3b/5.

emr (~ emir): Ar. Emir, buyruk.
e. 22a/10.
e.+den 22a/10.
e.+e 2b/8.
e.+i (iy) 15a/4, 16a/11, 22b/1, 27b/5.
e.+i-le 7b/13, 14a/2.
e.+i ile 16b/9.
e.+inde 34b/3.
e.+indedür 16a/9.
e. it- 2b/1, 11a/9, 14a/8.
e.-i Ḥaḳdan 33a/8.
e.-i Ḥaḳdur 22a/9.
e.-i Ḥaḳḳuñ 22b/12.
e.-i Ḥaḳla 15a/5, 33a/5, 34a/12.
e.-i Ḫudā 27b/8.
e.-i sulṭān 21a/13.

enbiyā: Ar. Peygamberler.
e. 13b/4, 24b/5, 33b/3, 34a/8, 34b/9.
e.+m 4b/6.
e.+nuñ (ilgi) 4b/11.
e.+ya 4b/1, 13a/7.
ḫatm-i e. 32b/1.
ṭarīḳ-i e.+yı (bel) 7a/6.

ender-beḳā: Far.+Ar. Bākilik içinde.
e. 8b/9.

ender-fenā: Far.+Ar. Yokluk içinde.
e. 8b/9.

ene'l-ḥaḳ: Ar. Hallac-ı Mansur'un fena halindeyken söylediği "Ben Hakk'ım" sözü.
e. 18a/10.

enfüsī: Ar. Mana ve gönül alemine ait, manevī.
e. 18a/2.

ensār: Ar. Yardımcılar.
e.+ımuz 34a/12.

enṭaḳarallāh: Ar. Allah'ın konuşturduğu.

e. 21a/1.

envār: Ar. Işıklar.

e.+ınuñ 34a/8.

enẓār: Ar. Bakışlar.

ʿayn-ı e.+ı 31a/5.

er- : Ulaşmak.

e.-erseñ 28a/4.

er: Allah adamı, veli, ermiş.

e. 5b/5, 6a/4, 8a/2.

e.+i 8b/6, 31b/9.

e.+ler 31a/1.

e.+dür 31b/6.

eren: Allah'a ermiş kimse.

e.+den 24a/12.

e.+dür 9a/3.

e.+ler 31b/6, 7a/12.

erin- : Gevşek davranmak.

e.-miş 29a/7.

erkān: Ar. Esaslar.

e. 5b/6.

e.+ı (bel) 27b/4.

e.+umuz 34b/1.

e.+uñ 23a/7.

e.-ı islām 15b/7.

çār-ı e. 21a/13, 22b/13.

çār-ı e.+a 21b/9.

ervāḥ: Ar. Ruhlar.

e.+ı (iy) 19a/7.

e.+ınuñ (ilgi) 34a/8.

erzāḳ: Ar. Azıklar.

e.-ı ḫalḳa k30b/5.

esās: Ar. Asıl, temel.

e.+ı (iy) 5a/5.

esbaḳ: Ar. Daha eski.

e. 2b/3.

esfel: Ar. Aşağı.

e.+e 30a/3.

esmā: Ar. Allah'ın niteliklerini ifade eden; zat, sıfat ve fiiller olarak temelde üçe ayrılan güzel isimleri.

e. 9b/9, 11a/11, 27b/10, 30b/7.

e.+mı 4b/6.

e.+ya 11a/4.

e.+muz 33b/9.

e.+sın 3a/10.

e.+sındayam 9b/13.

e.+sıyla 33b/1.

e.+yıla 10b/10.

efʿāl-i e. 19b/2.

ṣıfāt-ı e.+yıla 25a/9.

esrār: Ar. Hakk'ın halka bildirmediği şeyler, kul ile Allah arasında gizli kalan hāller.

e. 7a/2.

e.+ımuz 34a/11.

e.-ı can 22b/11.

e.-ı ġaybīsi 21a/11.

e.-ı ḥaḳīḳat 8b/1.

e.-ı Ḥaḳḳa 8a/8.

e.-ı rumūza 30b/10.

eş: Arkadaş.

e.+üñ 22b/2.

eşcār: Ar. Ağaçlar.

e. 27a/1.

e.+a 4b/7.

eşit- : İşitmek.

e.(d)-ür 11b/10.

etek: Etek.

e.(g)+ine 7a/8.

ev: Ev.

e.-inde 6b/5.

e.-ine 6b/12.

evlād: Ar. Çocuklar.

e.+a 26a/8.

e.-ı ṣoya 26a/6.

e.-ı sulṭān 13a/7.

evliyā: Ar. Kerāmet sahibi olanlar, erenler.

e. 13b/4, 24b/5, 31b/12-14, 33a/13, 34a/8, 34b/9, k31a/4-8-12-16-20.

e.+dur 13a/6.

e.+nuñ (ilgi) 6a/7.

e.+ya 4b/1, 7a/6, 13a/7.

evṣāf: Ar.Sıfatlar.

e.+ı (iy) 3a/13.

e.+ını 25a/3.

e.-ı Ḥaḳ 3a/4.

evvel: Ar. Allah'ın idrakten muhal olarak her şeyden önce mevcut bulunması.

e. 1b/11, 1b/12, 2a/11, 4b/8, 10b/13, 11a/13, 13b/6, 17b/13, 27b/9, 28a/11, 33b/2, 34a/4.

evvelā: Ar. Birinci olarak.

e. 34b/1.

eyā: Far. Ey!

e. 6b/9.

ey(i)t- : Söylemek.

e.-ivireyin 19b/10.

eyle- : Yapmak, işlemek.

e. ! 7a/12, 7b/6, 22b/8-9, 24a/9.

e.-di 5b/3, 19b/4, 34a/1.

e.-r 16a/13, 16b/1.

ben e. 4a/2.

benlik e. 3b/10.

ġarḳ e. 26a/12.

hālik e. 28a/8.

iḳrār e. 6b/4.

ʿilān e. 4b/4.

ḳurbān e. 10a/3.

mirāt e. 3b/12.

ṭaleb e. 7a/2.

tecellī e. 34a/2.

tefekkür e. 20a/2.

ẕikr e . 3a/10.

ẓulm e. 33a/9.

eyü: İyi.

e.+yi (bel) 6a/12.

ez-ber: Far. Zihinde tutma.

31a/10-12, 31b/11.

eżdād: Ar. Zıtlar, karşıtlar.

e.+ı (iy) 11b/1.

e.-ı keşret 20b/8.

ezel: Ar. Başlangıcı olmayan geçmiş zaman.

e. 17b/8, 18b/8, 29a/2.

e.+den 9b/10, 20a/4, 24b/4-8, k10b/1.

e.+dür 19b/2-3.

rūz-ı e.+de k31b/1.

ezelī: Ar. Öncesiz, başlangıçsız.

e. 32a/1.

ezher: Ar. Pek beyaz, parlak.

e.+dür 31b/8.

F

faḫr: Ar. Şeref, kıvanç.

f.+ı (bel) 28b/2.

f.+ı (iy) 25a/4.

f. idin- 29b/2.

ʿışḳ-ı f. k11a/2.

faḳīr: Ar. Alçakgönüllülük ifade ederek "ben" manasına gelir.

f. 30a/12.

f.+üñ 29a/13.

f.+üñdür 30a/13.

f. ol- 29b/10, 28b/13.

f.-i maʿnevī 30b/3.

faḳr: Ar. Fakirlik, yoksulluk.

f. 25a/4, 28b/7, 29a/4-7-9.

f.+a 28b/3, 29a/3-6-8-10-11-12, 29b/5-8-11, 30a/6.

f.+ı (bel) 28b/2, 29b/2, 29b/10.

f.-ıla k11a/2.

f.+ına 28a/13, 28b/10.

f.+uñ (ilgi) 29b/3.

f.-ı maʿnevī 30b/2.

f.-ı rāzı 30a/11.

f.-ı taḥḳīḳe 32b/5.

fānī: Ar. Ölümlü.

ʿabd-i f. 11a/1, 18b/5, 33b/5.

ʿabd-i f.+dür 18a/4.

fāriġ: Ar. Asude, rahat.

f.+am k11a/4-9.

farḳ: Ar. Ayrılma, seçilme.

f.+a 12a/7.

faṣl: Ar. Ayrıntı.

f. 15a/9.

f.+ı (iy) 19a/7.

faẕl: Ar. Yardım.

f.+ıdan 34a/2.

f.-ı Ḥaḳ 10a/1.

fedā: Ar. Kurban.

f.+sınuñ 31a/7.

feḥvā: Ar. Anlam.

f.+sındayam 9b/12.

felek: Ar. Gökyüzü.

f. 13b/5, 28a/4.

fenā: Ar. Yok olma, yokluk.

f.9b/3, 12b/10, 17b/1, 18b/5, 20a/12.

f.+da 8b/9, 11b/1.

f.+dur 10a/1.

f.+sı 5a/3.

f.+ya 5a/10.

f. ol- 18a/11.

f. bul- 25a/3.

f.-yı muṭlaḳuñ 30b/4.

ʿayn-ı f. 18b/5.

fenāfillāh: Ar. tam. Allah'ın zatında yok olma.

f. 28a/10.

fenāsuz: Ar.+T. Sonsuz.

f. 9b/3.

ferʿ: Ar. İkinci derecede ehemmiyeti olan şey.

f.+i (bel) 5b/10.

fermān: Far. Emir, buyruk.

f. 6b/2.

ferş: Ar. Yeryüzü.

f. 2a/12.

f.+i (bel) 13b/12.

feṯḥ: Ar. Fetih.

f. 33b/12.

fevḳa'l-ʿalā: Ar. tam. Mükemmel.

f. 13b/8.

fevt: Ar. Aşığın sevgiliden farklı olduğunu kavraması.

f. ol- 20a/11.

feyyāẓ: Ar. Feyiz, bereket veren.

f. ol- 32b/7.

f.-ı esrār-ı rumūza 30b/10.

feyż: Ar. İrfan, ilim.

f. ol- 33a/8.

f. ir- 33a/5.

f.-i Ḥaḳ 34a/13.

fırḳā: Ar. İnsan grubu.

f.-i nāciden 31b/14, k32a/1.

fısḳ: Ar. Allah'a karşı isyan etme.

f. 28b/9.

fiʿāl: Ar. İşler, ameller.

f.+imüz 34b/2.

figān: Far. Istırapla inleme.

f. 9b/9.

fiʿil: Ar. bk. fiʿl.

f.+den 9a/1.

fikr: Ar. Düşünce, fikir.

f.+üm 24b/11.

fiʿl: Ar. Fiil, iş.

f.-i Ḥaḳ 9a/2.

firāḳ: Ar. Ayrılık.

f. 18a/12.

āzād-ı f. k31b/4.

furḳān: Ar. Kur'ān-ı Kerīm.

f. –ıla k10b/4.

furṣat: Ar.Uygun zaman.

f.+uñ (iy) 20a/11.

fürḳat: Ar. Ayrılık.

f. 26b/4, 32b/12.

f.+üm 11a/6.

G

ġaflet: Ar. Gafillik.

ġ. k11a/6.

ḫāʾb-ı ġ.+de 31a/13.

ġam: Ar. Gam, kaygı.

ġ. 7b/3, 27b/8, k30b/3.

ġ.+ında 4a/5.

ġ. çek- 3b/9.

ġanī: Ar. Muhtaç olmayan.

ġ.+sin 25a/10.

ġarāb: Ar. Tuhaf.

ġ. 32b/12.

ġarḳ: Ar. Boğulma, boğma.

ġ.+a 12a/7.

ġ.+dur 25a/13.

ġ. ol- 18b/2.

ġ. eyle- 26a/12.

ġ. it- 26b/3.

ġavṣ: Ar. Yardımcı, imdada yetişen.

ġ.-ı ʿaẓamdur 31b/1.

ġāyāt: Ar. Gayeler.

ġ.+ıdur 18a/3.

ġayb: Ar.Duyu organları ve akıl yoluyla bilinmeyen varlıklar ve bunların bulunduğu manevi alem.

ġ.+üñ 17a/7.

ġ.+den 32b/4, 34b/1.

ā.+dür 16b/11.

ʿālem-i ġ. 4b/4, 11a/3.

esrār-ı ġ.+īsi 21a/11.

ʿilm-i ġ.+üñ 34a/1.

ġāyet: Ar. Çok, fazla.

ġ. 7b/5, 12b/2, 25b/13.

ġayn: Ar. Osmanlı alfabesinin yirmi ikinci harfi.

ġ.-ı ġayruñ 20b/10.

ġayr: Ar. Başka, diğer.

ġ.+uñı (iy) 7b/12.

ġ. ol- 18a/8-10.

ġayn-ı ġ.+uñ 20b/10.

ġ.-i hālik 17b/2.

vücūd-ı ġ. 18a/8.

2. Yabancı.

ġ. it- 18a/8.

ġayr ı: Ar. bk. ġayr.

ġ. 18b/3, 24a/4, 28a/9, 29a/3.

ġ.+yam 2b/10, 10b/12.

ġ.+yı (bel) 8b/6, 17a/8.

ġazā: Ar. Din uğruna savaş.

ġ. 16a/1.

geç- : 1. Vazgeçmek.

g.-di 30a/5.

g.-diler k31b/8.

g.-em 34b/6.

g.-emedi 4a/3.

g.-erse 8a/9.

g.-esin 24a/10.

g.-mişem k11a/1.

g.-üp 8a/8.

2. Yaşamak.

g.-medi 4a/11.

3. Geçmek, aşmak; gelip geçmek.

g.-di 24b/5.

g.-emeyüp 4a/12.

g.-evüz 9b/5.

g.-üp 20a/11.

4. Sözü geçmek.

g.-er 5b/11.

5. Gitmek.

g.-en 7b/11.

g.-mez 19a/10.

6. Uğramak.

g.-dü mü 32b/5.

g.-meyen 33a/13.

geç: Geç.

g. 33b/10.

ged: Far. Dilenen.

g. 12b/1.

gel- : 1. Gelmek.

g. ! 17a/2, 20a/10.

g.-di 29a/11, 5a/12, 2a/12-13.

g.-düñ 15b/2.

g.-e 17a/12, 22b/7.

g.-en 7b/11.

g.-mesi 33b/2.

g.-meyevüz 4b/2.

g.-mişüz 24b/4.

g.-se 27b/3.

g.-sün 31b/12-14, 32a/13.

g.-üben 29a/9.

g.-üp 27a/2, 11a/6.

g.-ür 10a/11, 15a/6-8-13, 21b/12, 27b/8.

g.-ürse 27b/1.

2. Sözü edilmek.

g.-di 22b/11.

g.-mez 9a/12, 10b/6, 13a/8.

g.-se 1b/6.

g.-sün 26b/8, 5a/2.

3. Ortaya çıkmak, meydana gelmek.

g.-di 12a/13, 18b/1, 23a/9.

g.-düm 11a/7-8.

g.-düñ 23b/4.

g.-en 34b/1.

g.-medin 20a/2.

g.-sün 4b/6.

g.-üp 31a/1, 34b/2, 3a/2, 22a/2-4.

g.-ürse 22a/5.

4. Dünyaya gelmek.

d.-düm 9b/11.

d.-mişüz 34a/10.

5. Vakti gelmek.

g.-di 9b/12.

6. İlham olmak.

g.-di 18b/9.

Gel ! : Haydi ! 3a/1, 3b/12, 4a/9, 6a/10, 10a/6, 16b/6, 20b/7, 21a/9, 22b/5, 23a/3, 23b/7, 24a/9, 26a/10, 28a/8, 28b/2, 29b/11, 31a/8, 31b/9, 33a/2, 33b/7-11, k31b/9, 2b/8.

geliş: Geliş.

g.+i (iy) 26a/13, k26a/13.

genc: Far. Hazine.

g.+i (bel) 2a/5.

g.+ini 21b/11.

g.+üñi 12b/7.

g.-i esrār 6a/2, 22b/11.

g.-i maḫfīsin 30b/10.

gencīne: Far. bk. genc.

g.-i rāz 18b/10.

ger: Far. Eğer.

g. 3a/8, 7a/3, 14a/2-5, 16a/1, 18a/8, 19a/5-7, 20a/9-10, 23b/1, 27a/8.

gerçek: Gerçek.

g. 5a/10, 34b/13.

g.+leriñ 31b/12.

g.+lerüñ 34b/12.

gerçeklik: Gerçeklik.

g. 5a/11.

gerçi: Far. Her ne kadar.

g. 2b/4, 14b/5, 29a/7, k30b/3-5.

gerek: Lazım.

g. 6a/10.

g.+dür 8a/12, 25b/2.

g.+sin 12b/11.

getür- : Getirmek, alıp gelmek.

g.-di 2a/5.

g.-diler 33b/3.

g.-en 2b/6.

g.-me 16b/11.

g.-mez 26b/6.

g.-üben 16a/12.

g.-ür 14b/7.

gevher: Far. İnci.

g. 19b/5.

g.+i (bel) 33a/12.

g.+ini 19b/3.

g.+üm k10b/2.

ẕāt-ı g. 19b/4.

gey- : Giymek.

g.-di 19b/7.

g.-mese 27a/9.

g.-mişem k11a/3.

g.-sün 32a/12.

gez- : Dönmek, dolaşmak.

g.-er 26b/10, 14a/6.

g.-mek-ile 14a/13.

ġıdā: Ar. İnsanı besleyen şeyler.

ġ.+sı 9a/12.

ġılmān: Ar. Tüyü ,bıyığı çıkmamış gençler.

ġ. 28b/8.

ġınā: Ar. Zenginlik.

ġ. 32b/5.

gice: Gece.

g. 3b/9, 12a/4, 14a/1, 16a/9, 19b/7, 21b/4, 23a/10.

g.+ñ (iy) 23b/8.

gider- : Yok etmek, ortadan kaldırmak.

g.-e 18b/11.

g.-ürler 16a/12.

gir- : 1. Gitmek, girmek.

g.-meyiser 23b/3.

g.-ürse 23b/3.

2. Bir yere girmek.

g.-düm 32a/6.

3. Ulaşmak.

g.di 5a/10.

giri: 1. Tekrar, yeniden.

g. 1b/7, 2b/9, 11b/6, 17a/8, 29a/11.

2. Sonra.

g. 4a/12.

girü: 1. Tekrar, yeniden.

g. 1b/7, 1b/9, 1b/10, 14b/1, 17b/7, 20b/9, 20b/11, 23a/13, 24a/5, 30a/2, 30a/12, 31a/13.

2. Geri.

g. 14b/7, 22a/3.

git- : 1. Gitmek, varmak.

g.-e 26a/13, 27b/12, k26a/3.

g.-en 11a/6.

g.-er 15a/6-9-13, 26b/11.

g.-erseñ 20a/9-10.

g.-ersin 24a/8.

g.-evüz 16b/8.

2. Yok olmak.

g.-di 4a/9, 28b/5.

g.-e 17a/7, 29b/12, 33b/7.

g.-er 4a/1, 21a/11, k30b/7.

g.-se 8a/4.

gizle- : Gizlemek.

g.-mez 31b/13.

gizli: bk. gizlü.

g. k31a/1.

gizlü: Gizli.

g. 2a/5, 2a/8, 2b/4, 10a/4, 34a/2.

g.+dür 1b/13.

göç- : Göçmek.

g.-üp 10b/8.

gök: 1. Gök.

g. 15a/3-4, 17a/13, 26a/6, 26b/13, 28a/1.

g.+de 14a/4, 15a/13.

g.(g)+e 10a/5, 26b/11-12, 27a/7.

cān-ı g. k31b/10.

2. Ham.

g. 20b/3.

gökyüzi: Gökyüzü.

g.+ne 10a/7.

gölge: Gölge.

g.+si 21b/7.

göñül: Gönül.

g. 30b/6.

g.+de 6b/3, 7b/2, 8a/6, 16b/6, 17a/7, 24b/11, 25a/5, k30b/4.

g.+den 5a/13, 6b/4, 9a/3, 17a/8.

g.+dür 9a/8, 24a/2.

g.+lerde 8a/1, 10a/13.

g. ṭol- 9a/6.

g. vir- 9a/10.

cān-ı g. 26a/6.

cān-ı g.+de 9b/4.

gör-: Görmek.

g. ! 3a/1, 7a/12, 13b/1, 18a/1, 20a/1, 21b/5, 22b/3, 25b/8, 27a/6, 27a/11, 29b/10, 30b/6, 31a/12.

g.-di 18b/3.

g.-dügidür 6b/1.

g.düñ 25b/6.

g.-e 24b/12, 26a/11, 26a/13, k26a/2.

g.-ebile 3b/11, 26a/1.

g.-elüm 7b/2, 17b/5.

g.-em 21b/2, 24a/4.

g.-en 1b/7, 3a/11, 14a/11.

g.-enden 16b/3, 24a/13.

g.-endür 9a/3.

g.-esin 10a/9, 13a/2, 20b/1, 23b/8, 29b/12, 31b/9, 33b/9.

g.-evüz 9b/6, 16a/5.

g.-e-y-idi 23b/6.

g.-medin 13b/7.

g.-mek 4b/7, 26b/5.

g.-meyen 25b/11, 32a/1.

g.-meyenüñ 19b/9.

g.-mez 7a/5, 8b/6, 33a/1, k31a/6.

g.-señ 19b/8.

g.-señe 28a2.

g.-sün k31a/1.

g.-üñ 4a/2, 4a/8, 11b/8, 14a/6, 21b/2.

g.-üp 12b/1, 15b/12, 33a/3.

g.-ür 3b/4, 8b/6.

g.-ürseñ 28a/4.

g.-ürsin 7a/13, 10a/12, 24a/4.

g.-ürsün 24a/7.

görin-: bk. görün-.

g.-e 12b/7, 17a/13, 19b/7, 22b/12, 25a/3, 26a/10, 27b/5.

g.-en 1b/11, 2a/3, 4b/12, 9b/9, 10a/8, 10a/10, 17b/4, 31b/7.

g.-di 5a/1.

g.-se 20b/9.

g.-sün 10a/6.

g.-üp 9a/1.

g.-ür 8a/8, 8a/10, 8a/11, 10b/4, 16b/7, 19b/8, 23b/11, 24a/1, 26b/4, 28a/1, 29b/5.

görniş: Eşkal, görünüş.

g. 19a/3.

görül- : Görülmek.

g.-mek 26b/5.

g.-mez 11b/11, 20a/12.

görün-: Görünmek.

g.-di 1b/6, 2a/6, 2a/13, 2b/5, 5a/3, 5a/11, 5b/3, 5b/6, 6b/7, 8b/9, 10a/4, 11b/6, 12a/9, 12a/12, 12a/13, 17b/7, 18b/3, 19a/3, 19b/6, 22b/13, 23a/10, 28b/13, 29a/4, 30a/4, 30a/9.

g.-düm 11b/1.

g.-düñ 3a/2, 22a/12.

g.-e 3b/12.

g.-mekte 11a/10.

g.-meye 7b/12.

g.-mez 8a/4, 9a/7, 12a/4, 29b/6.

g.-se 17b/8.

g.-sün 7a/10, 7b/7, 10a/6, 22b/6.

g.-üp 11a/7.

göster- : Göstermek, bildirmek, davranmak.

g.-di 29a/8, 34a/2.

g.-e 27a/3, 12b/11.

g.-em 32b/10.

g.-en 17b/4.

g.-ivir 7b/1.

g.medi 32a/2.

g.-ü 33b/10.

g.-üp k31b/2-7.

g.-ür 14b/6, 21b/11, 24b/3.

g.-ürler 14b/4, 16a/4.

göz: Göz.

g. 1b/7, 4b/12, 6b/1, 6b/3, 14a/11, 19b/9, 27b/10, 28b/5.

g.+den 17a/8, 27a/3, 30b/9.

g.+i 8b/6, 11b/8, 19b/9, 26a/1, k31a/5.

g.+in 10a/6.

g.+inde 4a/2.

g.+inden 18b/11, 32b/13, k30b/11.

g.+ine 33b/8, k30b/2, k30b/7.

g.+iñe 20b/11.

g.+ini 34b/5.

g.-ile 22b/5.

g.+i-y-ile 20a/12.

g.+i-y-le 16b/3.

g.-le 19b/6.

g.+ler 14b/8.

g.+üm 32a/5.

g.+ümden 24b/12.

g.+üñ 3b/11, 12b/13, 20a/6, 20b/10, 20b/11, 24a/4.

g.+üñde 3a/11.

g.+üñe 7a/10, 33b/8.

g.+üni 31a/13, k31a/7.

g.+üñi 17a/5.

gözle- : Gözetlemek, bakmak.

g.! 26b/8.

g.-r 14b/2.

g.-r-iseñ 15a/11.

gözsüz: Gözsüz.

g. 26a/9.

g.+e 32a/2.

ġubār: Far. Toz.

ġ.+ı 29b/6.

ġufrān: Ar. Affetme.

ġ. 34a/10.

ġ.+ıyam 10b/13.

gūr: Far. Mezar.

g. 12a/6.

ġuṣṣa: Ar. Keder.

ġ. 28b/8.

ġ. yi- : Kederlenmek 3b/2.

ġūş: Far. Kulak.

ġ.+ına k31b/10.

gūşe: Far. Köşe.

g.+de 16a/4.

gül: Far. Bir çiçek türü, gül.

g. 26b/9, 27a/13.

g.+den 24a/10.

g.+i (bel) 26b/9.

gülşen: Far. Gül bahçesi.

g. 4a/1, 32a/5.

gümān: Far. Zan, sanma.

g.+a 2b/13.

g.+ı (bel) 16b/11.

g.-ıla 7a/1.

g.+uñ (iy) 21a/5.

güm-rāh: Far. Yolunu şaşırmış.

g. ol- 22a/13.

gün: Gün.

g. 4b/12, 9b/9, 9b/12, 15a/6, 10a/1, 26b/7, 30a/2, 30b/9, 31a/3, 32b/9-11, 33a/1, 33b/10-11.

g.+de 27b/8, 24a/6.

g.+den 25b/12, 31b/8, k30b/4.

g.+durur 15a/13.

g.+dür 22b/10.

g.+e 31b/1, 21b/8.

g.+ine 23b/6.

g.+ler 21b/10.

g.+üm 32a/7.

g.+üñ (ilgi) 15a/5, 15b/1.

ay-ı g. 13b/13.

günāh: Far. Allah'ın emrine aykırı olarak görülen iş.

g.+ı 30a/9.

gündüz: Gündüz.

g.3b/9, 12a/4, 16a/9, 21b/4.

g.+den 19b/7.

g.+üñ (iy) 23b/8.

güneş: Güneş.

g. 21b/10.

g.+den 13a/5, 19b/8.

g.+dür 23a/7.

g.+inüñ 27b/6.

güt- : Riayet etmek.

g.(d)-er 15a/4.

güz: Sonbahar.

g. 15a/9.

mevsüm-i g. 21b/11.

güzel: Güzel.

g. 11b/8.

güzīde: Ar. Far. Seçkin.

g. 7b/7.

H

hā: Far. İşte !

h. 26a/9.

ḫāˇb: Far. Uyku.

ḫ.+ın 18b/11.

ḫaber: Ar. Son ve yeni havādis, bilgi.

ḫ.+in 9a/4.

ḥabīb: Ar. Sevgili; Hz. Peygamber.

ḥ.+i (bel) 29a/9.

ḥ.+in 25b/9, 25b/11.

ḥ.+ini 25b/8.

yār-ı ḥ.+i 5a/13.

Ḥabībullāh: Ar. Hz. Peygamber.

Ḥ. 15b/10.

ḥacc: Ar. Hac.

ḥ. 15b/6.

ḥ. it- 16a/1.

ḥ.+a var- 16b/3.

ḥācet: Ar. İhtiyaç.

ḥ.+lerin 32b/7.

ḫādim: Ar. Hizmet eden, yarayan.

ḫ. ḳo- 13b/4, 34a/13.

ḥadīṯ: Ar. Peygamberimizin kutsal sözü.

ḥ.+i (bel) 30a/10.

ḥ.+üñ (ilgi) 20b/2.

ḥ.-i ḳudsīdür 21a/7.

ḫāk: Far. Toprak.

ḫ. 25a/13.

ḫ.+dür k30b/7.

ḫ.+e 31a/5.

ḫ.+i (bel) 21a/12.

ḫ. it- 17a/5.

Ḥaḳ: Ar. bk. Ḥaḳḳ

Ḥ.2b/1, 2b/3, 2b/6, 8a/8, 8a/10, 8b/9, 9a/2, 10b/3, 10b/4, 11b/2, 12b/5, 14a/8, 14b/7, 15a/1, 15b/4, 16b/7, 17a/5, 17a/6, 18b/13, 21a/12, 23b/10, 23b/11, 26a/2, 28a/12, 29b/7, 29b/9, 33a/9, 34a/1, 34a/3, 34a/11, k30b/5, k31a/13.

Ḥ.+dan 8b/5, 15b/7, 22b/7, 24a/7, 24b/4, 24b/9, 32b/9, 32b/12.

Ḥ.+a 19a/10, 20b/3.

Ḥ.+uñ 17b/1, 27b/5.

Ḥ.+ı 16a/4.

Ḥ. cemāli 29b/3.

Ḥ.-cemālin 23b/6.

Ḥ. cemālini 9a/3.

Ḥ. dīdārı 28b/13.

Ḥ. kelāmı 33b/4.

Ḥ. kelāmında 23b/10.

Ḥ. kudretine 22a/5.

Ḥ. raḥmetini 6a/8.

Ḥ. resūlinden 18a/1.

Ḥ. resūline 33b/4.

Ḥ. vaḥdetin 33b/9.

Ḥ. varlıġına 3b/5, 33a/5.

Ḥ.+uñ ʿadli 5b/3.

Ḥ.+uñ birligi ile 20a/3.

Ḥ.+uñ birligini 7b/9.

Ḥ.+uñ celāli 7b/12.

Ḥ.+uñ evṣāfı 3a/13.

Ḥ.+uñ iḥsānını 23a/5.

Ḥ.+uñ ism-i baṣīri 3a/11.
Ḥ.+uñ nebīsi 12b/4.
Ḥ.+uñ ṣolġı 21b/7.
Ḥ.+uñ varlıġı 1b/6, 3a/13.
Ḥ.+uñ velīsi 12b/4.
Ḥ.+uñ ẕātı 19a/10.
cemāl-i Ḥ. 4a/2, 7b/12.
daʿvet-i Ḥ. 32b/11.
emr-i Ḥ.+dan 33a/8.
emr-i Ḥ.+dur 22a/9.
emr-i Ḥ.+la 15a/5, 33a/5, 34a/12.
evṣāf-ı Ḥ. 3a/4.
faẓl-ı Ḥ. 10a/1.
feyẓ-i Ḥ. 34a/13.
ʿilm-i Ḥ.+dur 23a/1.
kelām-ı Ḥ. 33b/3.
maḥbūb-ı Ḥ.+lar 34a/11.
maẓhar-ı Ḥ. 20a/6.
nūr-ı Ḥ.+dan 9a/6.
resūl-i Ḥ. 30a/10.
sırr-ı Ḥ.+dur 18a/3, 34a/7.
ṭarīḳ-i Ḥ.+da 5b/4.
vāṣıl-ı Ḥ. 11b/3.
vech-i ẕāt-ı Ḥ. 2a/9.
ẕāt-ı Ḥ. 29a/13, 34a/4, k31b/1.
ẕāt-ı Ḥ.+dan 24a/5.
ẕāt-ı Ḥ.+dur 34a/9.
ẕāt-ı Ḥ.+la 33a/10.

2. Doğru.
ḥ. 20b/2.

ḥaḳāyıḳ: Ar. Hakikatler.
ḥ. 30b/10.

ḥaḳīḳat: Ar. Hz. Adem'den kıyamete kadar değişmeyecek hükümler.
ḥ. 6a/6, 8b/6, 11b/5, 12a/9, 12b/6, 20b/10, 22a/10, 25a/6.
ḥ.+üñ 6b/9.
ḥ.-i āb 19a/8.
ḥ.-i ʿilmin 13a/13.
ḥ.-i ḥaḳāyıḳ 11b/4.
esrār-ı ḥ. 8b/1.

ḥākim: Ar. Hükmeden.
ḥ. 6a/12, 31b/10.
ḥ.+dür 31b/7.
ḥ. ḳılın- 15a/10.
ḥ. ḳo- 15b/4.

Ḥaḳḳ: Ar. Allah.
Ḥ.+a 2b/8, 3b/12, 4a/6, 5b/11, 6a/13, 6b/11, 7a/13, 8a/8, 8a/10, 9a/5, 11b/2, 14b/4, 15b/10, 15b/12, 16b/8, 24b/3, 34b/13, k10b/1.
Ḥ.+ı 3a/7, 3b/4, 5b/4, 7a/5, 8b/6, 12b/1, 20b/1, 24a/8, 24b/7, 26a/8, 29a/12, 30a/1, 33a/1, 34b/7.
Ḥ.-ıla 8a/10, 24b/4, 33b/5.
Ḥ.+uñ 3a/7.

Ḥ.+uñ emri 15a/4.

Ḥ.+uñ ḳudret eli 15b/2.

Ḥ.+uñ libāsı 5a/2.

Ḥ.+uñ raḥmetini 10b/2.

Ḥ.+uñ varlıġı 17a/13.

Ḥ.-ı bāḳiyem 11a/1.

Ḥ.-ı cān 12b/7.

beḳā-ʾi Ḥ.-ıla 28a/9.

ehl-i Ḥ.+a k30b/8.

emr-i Ḥ.+uñ 22b/12.

ʿışḳ-ı Ḥ.-ıla 27a/6.

nūr-ı Ḥ.+uñ 32a/13, k11a/8.

sırr-ı Ḥ.+ı 10a/3.

vuṣlat-ı Ḥ.+uñ k31a/19.

ẕāt-ı Ḥ.+a 9b/3.

ẕāt-ı Ḥ.+ı 28b/12.

ẕāt-ı Ḥ.+uñ 9b/8.

ḥaḳḳa'l-yaḳīn: Ar. tam. Her şeyi ile bilmek.

ḥ. 17a/12.

ḥaḳḳānī: Ar. İlāhī.

ḥ. 5a/3, 10b/1, 21b/2, 27a/12, k31b/6.

ḥāl: Ar. İçinde bulunulan zaman.

ḥ. 8b/8, 11a/13, 18a/10, 28b/3.

ḥ.+i 18b/8, 22a/6, 24a/7, 24b/5, 26a/12, 28b/11.

ḥ.+e 8a/11, 17b/3, 29b/13.

ḥ.+in 8b/7, 18b/8, 28a/8.

ḥ.+de 17b/4, 18b/10.

ḥ.+üñ 23a/12, 23a/13, 34a/5.

ḥ.+üñi 7a/12.

ḫalāṣ: Ar. Kurtulma, kurtuluş.

ḫ. ol- 30b/3.

ḥālī: Ar. Şimdiki.

ḥ. 28b/11.

ḥ.+dür 18a/5, 20b/10.

hālik: Ar. Helak olan.

h. 12b/10, 28a/8, 34a/5.

ġayr-ı h. 17b/2.

ḫalḳ: Ar. İnsanlar.

ḫ.+a 10b/2, 15b/8, 30b/10.

ḫ.+ı (iy) 30b/13.

erzāḳ-ı ḫ.+a k30b/5.

ḥamd: Ar. Allah'a olan şükran duygularını bildirme.

ḥ. 4b/10, 18b/9, 24b/3, 34a/7.

ḥamīde: Ar. Övülmeye değer.

aḫlāḳ-ı ḥ. 7b/7.

ḫamr: Ar. Şarap.

ḫ.+ını 9a/9.

ḫār: Far. Diken.

ḫ.+e 27a/13.

ḥarāret: Ar. Sıcaklık.

ḥ.+den 27a/7.

ḫardal: Ar. Hardal.

dāne-i ḫ. 11a/12.

Ḥasen: Ar. Hz. Hasan.

Ḥ. 6a/5.

Ḥ.+e 33a/8.

ḫāṣıl: Ar. Olan, ortaya çıkan.

ḫ. it- 8a/13.

ḫ. ol- 19a/8, 22a/2, 27a/4.

ḫasīr: Ar. Zarara ziyana uğrayan.

ḫ. ol- 30a/3.

ḫasret: Ar. İç çekme, inleme.

ḫ.+den 26b/11.

Hāşimī: Bir özel isim; metnimizin son bölümlerinde şairin kullandığı mahlas.

H. k10b/9.

H.+den 31b/4.

H.+nüñ k30b/11.

H.+yem k11a/9.

ḫaşr: Ar. Ölüleri diriltip mahşere çıkarma.

ḫ.+i (iy) 30a/2.

ḫ.+i (bel) 29b/12.

ḫ. ol- 5a/7.

ḫatem: Ar. Mühür.

ḫ.+i (iy) 6a/6.

ḫ. ol- 29a/11.

hātif: Ar. Seslenici, çağırıcı.

h.-i ġaybdan 32b/4.

ḫatm: Ar. Son, sonuncu.

ḫ.-i enbiyā 32b/1.

ḫavf: Ar. Allah korkusu.

ḫ. 6b/11.

ḫ.+uñ 3b/2, 6b/8.

hāy: Far. Vah, eyvah!

h. k31b/5.

ḥayā: Ar. Utanma, sıkılma.

ḥ.+sından 5b/11.

ḫayālsiz: Ar. +T. Hayalsiz.

ḫ. 24a/2.

ḥayāt: Ar. Hayat.

ḥ. 15b/6.

ḥ.+ı 2a/6.

ḥ.+uñ 23a/11.

ḥ.+um 25a/2.

ḥ. ol- 23a/6.

ḥ. ir- 30b/11.

āb-ı ḥ. 33a/5.

Ḫayber: Ar.Hayber Muharebesi.

Ḫ. 6a/4.

Ḫ.+ini 7a/9.

ḫayr: Ar. İyi, faydalı.

ḫ. 22b/1.

ḥayrān: Ar. Hayran.

ḥ. bıraḳ- 9a/4.

ḥ.-ı mest 9a/10.

mest-i ḥ. k31b/3.

ḥayy: Ar. Diri, canlı.

ḥ. 2a/6, 3a/2, 20a/5, 21a/2.

ḥ.+dur 3a/1.

ḥayvān: Ar. Hayvan.

ḥ. 23b/2, 33a/6.

ḥ.+dan 22a/6.

ḥ. ol- 22a/3, 23b/1.

ḥ.-ṣıfat 4a/5, 26a/4.

ḥażret: Ar. Saygı duyulan kimselerin isimlerine getirilen bir unvan.

ḥ. 15b/12.

ḥ.-i bū Bekr 15b/11.

ḥ.-i ʿOs̱mān 15b/13.

hediye: Ar. Hediye, armağan.

h.12a/4.

hem: Far. Ayrıca, ve daha.

h. 5a/11, 7b/13, 10b/11-12, 11b/1, 12b/13, 13b/5-10, 14a/5, 15a/12, 15b/13, 16a/10, 17a/11, 17b/6, 18b/9, 20a/6, 20b/13, 27b/6-10-11, 28a/1, 29a/11, 29b/12, 30a/6, 31a/5, 33a/8, k10b/2-3-4-10, k31b/8.

hemān: Far .Hemen.

h. 15a/7, 16a/6-7, 31a/13.

hem-dem: Far. Arkadaş.

h.+idür 6a/5.

hemīn: Far. Bu bile.

h. 18b/1.

hep: Bütün, hep.

h. 24a/11, 32a/8, 33b/3, 10a/13, 18a/7, 18b/1.

her: Far. Her, bütün, hep.

h. 2a/8, 4b/5, 7b/8, 7b/9, 9a/1-6, 9b/6-8, 11a/7, 11b/5-12-13, 13b/7, 14a/4, 14b/7, 15a/5, 15b/9, 16b/7, 18b/10, 21b/8-13, 24b/2-5, 25a/10, 29a/6, 31a/10, 31b/6, 33a/10, 34a/4-8.

h. dem 6a/4, 7b/2, 17b/8, 29b/8, 32a/5, k30b/11.

h. iş 7b/13, 8b/7, 10a/12, 13a/3, 13b/3, 17a/4, 25a/1.

h. kimse 29b/13.

h. kişi 18b/8, 28a/10.

h. nerede 16a/9.

h. yir 13b/8, 32a/5.

h. zamān 34a/7.

her bir: Her bir.

h. 2a/6, 14b/8, 15a/11, 15b/9, 17b/5, 22b/2.

her biri: Her biri.

h. 13b/13, 14a/4, 14b/9, 15a/6-9-10-13, 21a/10, 32b/6, 33a/7.

h.+n 13b/4.

h.+nde 11a/14, 14b/6, 15b/1.

h.+nden 14b/5.

h.+ne 33a/5.

h.+si 14b/4.

herkes: Far. Herkes.

h.+e 33a/8.

h.+üñ 34b/4.

hevā: Ar. Heves, istek.

h. sür- 21b/12.

ʿışḳ-ı h.+sında 14a/5.

heyhāt: Ar. Yazık.

h. 8b/2, 22a/4.

h.+a 30a/3.

ḫıdmet: Ar. Birinin işini görme, hizmet.

ḫ.+in 14b/10.

ḫ.+inde 13b/13, 14a/4.

ḫ.+inden 13a/11.

ḫ.+üm 11a/9.

ḫ.+üñi 12b/12.

ḫ. ḳıl- 14b/12, 15a/7.

Ḫıżr: Ar. İçenlere ölümsüzlük bahşeden āb-ı hayātı içmiş olan ve kul sıkıştığı zaman ona yardım etmekle meşhur peygamber.

Ḫ. 14b/6-8, 34a/7, k30b/10

Ḫ.-ile 9b/10.

hicret: Ar. Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye göz etmesi.

h. it- 32a/13.

hiç: bk. hīç.

h. 24b/9, 30a/7, 33b/12.

hīç: Far. 1. Hiç, asla.

h. 1b/13, 11b/3.

2. Değersiz.

h. 33b/7.

ḥicāb: Ar. Utanma.

ḥ. 32b/13.

ḥ. ol- 6b/12.

hidāyet: Ar. Doğru yol.

h. 31a/8, 31b/8.

nūr-ı h. 7a/10.

hidāyetlü: Ar.+T. Doğru yol üzere olan.

h. 29a/10.

ḥikmet: Ar. Olanı olduğu gibi bilme.

ḥ.+üm 11a/10.

ḥ.+in 34b/2.

ḫilāf: Ar. Yalan.

ḫ.+ı 29b/5.

himmet: Ar. Lütuf, iyilik.

h.+ini 6a/8.

h.-le 6a/4.

h.+lerin 16b/2.

h.-i pīr k11a/7.

dūn-ı h. 12b/6.

ḥiṣṣe: Ar. Pay, nasip.

ḥ. al- 3b/2.

ḫiṭāb: Ar. Seslenme.

ḫ. 32b/12.

ḫod: Far. Kendi.

ḫ. 22a/9, 28a/6.

ḫoş: Far. Güzel, iyi.

ḫ. 30b/12, 34b/2.

hū: Ar. 1. "O" zamiri.

h. 9a/8.

2. Gaibe, hitap olarak eşhasa söylenen nida ifadesi.

h.-y-ıla k31b/5.

ḫūb: Far. Güzel, hoş.

ḫ.-ı cemālinden 31b/2.

ḫūd: Far. Zırh başlık, miğfer.

ḫ. 18a/8.

Ḫudā: Far. Allah.

Ḫ. 5b/13, 14b/9, 21b/13, 24b/2, 31b/7, 32a/2.

Ḫ.+dan 25b/8, 28a/9, 29a/3.

Ḫ.+dur 13a/6, 20a/1.

Ḫ.+nıñ (ilgi) 23a/4.

Ḫ.+nuñ (ilgi) 2b/12, 3a/4-10, 3b/12, 9a/5-6-12, 10a/4, 12a/12-13, 19a/12, 20b/7, 21b/1, 22a/1-8, 22b/1-6, 23a/10, 26b/13, 27b/4, 31a/7.

Ḫ.+ya 4a/8.

Ḫ.+yı (bel) 3b/1, 11b/10.

Ḫ.-yı maʿrifet 31b/12.

emr-i Ḫ. 24b/3.

ḥükm-i Ḫ. 24b/3.

sırr-ı Ḫ. 32b/2.

vech-i Ḫ.+nuñ 32a/1.

Ḫudāyī: Far. İlāhī.

Ḫ. 4a/10.

Ḫ.+dür 4a/10, 29b/7.

ḥudūs: Ar. Kabul.

ḥ.+ından 8a/8.

ḫulḳ: Ar. Huy, tabiat.

ḫ.+i (bel) 10b/1.

ḫūn: Far. Kan.

ḫ.+ı (iy) 24a/9.

ḥūrī: Ar. Cennet kızı, huri.

ḥ. 28b/8.

ḥükm: Ar. Hüküm, emir.

ḥ.+i (iy) 12a/8, 13b/9, 14b/13, 15a/8, 15b/1, 22a/1.

ḥ.+i (bel) 21b/13.

ḥ.+in 15a/5-6, 15b/8, 16a/8, 21b/12, 27a/4, k31a/14.

ḥ.+inde 21b/10.

ḥ.+ine 13b/2-5, 31b/7.

ḥ.+ini 17b/9.

ḥ.+üm 11a/12.

ḥ. it- 15a/9-13, 16a/10.

ḥ.-i ḫālıḳ 26a/10.

ḥ.-i Ḫudā 24b/3.

ḥ.-i ḳādir 23a/3.

ḥ.-i Ḳurʾān 16b/10.

ḥ.-i Ḳurʾānuñ 5a/5.

ḥ.-i levlāḳ 2a/12.

ḥüküm: Ar. Hüküm.

ḥ. 13a/3.

hüner: Far. Marifet.

h.+dür 25b/3.

ḥürmet: Ar. Saygı, hürmet.

ḥ.-içün 24a/11.

Ḥüseyn: Ar. Hz. Hüseyin.

Ḥ. 33a/8.

Ḥ.+üñ 6a/5.

ḥüsn: Ar. Güzel, güzellik.

ḥ.+i (iy) 30b/12.

ḥ.+üñ 30b/13.

ḥ.+ü'ṣ-ṣavāb 32b/11.

hüve'l-āḫir: Ar. cüm. Ahir olan (O'dur)!

h. 32a/8.

hüve'l-evvel: Ar. cüm. Evvel olan (O'dur)!

h. 32a/8.

I

ır- : Ayırmak.

ı.-ma! 6a/8, 13a/11, 17a/5.

ı.-maz k31a/7.

ıraḳ: Uzak.

ı. 14b/2, 31b/8.

ı.+dur 9a/13.

ı. düş- 14a/8.

ı. ol- 13a/12.

ırıl- : Ayrılmak.

ı.-a 13b/12.

ışı- : Aydınla(t)mak.

ı.-ya 14a/11.

ʿışḳ: Ar. Sevginin son mertebesi, sevenin sevgilisinde kendini yok etmesi.

ʿı. 25b/12, 27a/12, 27b/4, 28b/3.

ʿı.+a 8b/8, 9a/10-11, 27a/1, 27a/2, 27a/11.

ʿı.+dan 25b/2, 26b/10.

ʿı.+ı 14a/5, 21b/1, 21b/3, 21b/4, 21b/6, 31a/9.

ʿı.+ın 26b/9.

ʿı.+ına 25b/13.

ʿı.+ında 16a/13.

ʿı.+ī 14a/5.

ʿı.+uña 26a/12.

ʿı. cāmını 33b/7.

ʿı. deñizi 26b/2.

ʿı. odına 9b/2, 23b/7.

ʿı. odınuñ 26b/7.

ʿı. şarābın 34b/5.

ʿı.-ı bāḳī 9a/9.

ʿı.-ı nārı 21b/2, 26b/13, 27a/3.

cellād-ı ʿı.+uñ 27a/2.

kitāb-ı ʿı. 31a/10.

rāz-ı ʿı.+uñ 31b/3.

ıṭlāḳ: Ar. Salıverme, koyuverme.

ı. 18a/11.

İ

ʿibādet: Ar. Allah'ın emirlerini yerine getirme.

ʿale'l-ʿi. 33a/9.

ibḳā: Ar. Bākī, dāim.

i.+sındayam 10a/1.

iblīs: Ar. Şeytan.

i. 20a/9, 33a/7, 33b/1.

ibn: Ar. Oğul.

i.+em 11a/4.

ibr: Ar. İğne, ok.

i.-i ḳażā 24b/2.

ibtidāsuz: Ar.+T. Başlangıçsız.

i. k10b/2.

icmāl: Ar . Özet.

i.+den 21b/8.

iç: İç, içeri.

i. 33b/8.

i.+inde 28b/3, k30b/12, 15a/9.

i.+inden 8a/7.

iç- : İçmek.

i.-di 30a/5.

i.-diler 33a/5.

i.-em 34b/5.

i.-erse 8a/9.

içre: İçinde.

i. 1b/13, 2b/4, 5b/3, 11a/12, 12a/8, 12b/10, 13b/8, 17b/1, 19b/1, 20b/12, 29a/5, 31b/6, 34a/11.

içün: Dolayı, için.

i. 4b/7, 29a/4, 14a/9, 18b/2, 24a/11, 25a/11, 34a/10.

ʿīd (~ʿıyd): Ar. Bayram.

ʿī. 23b/8, 30b/9, 32a/7.

idin- : Edinmek.

i.-di 13a/9, 29b/2-9.

i.-düm 10b/12.

i.-me 20b/11.

idrāk: Ar. Akıl erdirme.

i. it- 18a/10.

iglü: Hastalık.

i.+sinden 4a/11.

iġrāḳ: Ar. Gark etme, suda boğma.

i. 18a/9.

iḥrāḳ: Ar. Yakma, yakılma.

i. 18a/8.

iḥrām: Ar. Hacıların örtündükleri dikişsiz bürgü.

i. 32a/12.

iḥsān: Ar. Allah'a onu görüyormuş gibi ibadet etmek.

i.-ı eḫaṣdur 14b/3.

i.-ı 14b/4.

i.-ını 23a/5.

iḫtiyār: Ar. Seçme.

i.+ı (iy) 4a/1.

iḥyā: Ar. Ölüleri diriltme; gönülleri diriltme.

i. ol- 20b/6.

iki: Bir rakam (2).

i. 32a/1, 12b/4, 19b/6, 22a/10, 33b/13,

i.+dür 19b/9.

i.+si 16a/6, 27b/12.

i.+sinden 16a/8.

ikilik: İkilik , tefrika.

i. 32a/6.

i.+de 25b/6.

i.+den 10a/6.

iḳlim: Ar. Bölge, yöre.

i.+de 16a/4.

iḳrār: Ar. Tasdīk, kabul.

i. 11b/12.

i.+uñ 15b/10.

i.+uña 6b/5.

i. eyle- 6b/4.

iksīr: Ar. Biricik şifa.

i.-i ekberdür 31a/5-12.

iḳtidā: Ar. Tābi olma, uyma.

i.+sı 4b/11, 6a/7.

iḳtiżā: Ar. Lazım gelme, gerekme.

i. it- 11a/10.

il: Memleket, yurt.

i.+dür 11b/11.

i.+inden 7a/2, 22b/11.

ilāhī: Ar. Allah'ım!

i.! 4a/13, 5a/6, 6a/8, 9b/1, 8b/10, 9b/4, 10b/7, 13a/11, 16b/2, 22b/8, 24a/11, 25a/4, 26a/12, 28a/11, 30a/12.

ʿilān: Ar. Meydana çıkarma.

ʿi. eyle- 4b/4.

ileri: İleri.

i. 29a/11.

ilerü : İleri.

i. 14b/7.

ilet- : Ulaştırmak.

i.-di 23b/5.

illā: Ar. 1. Mutlaka.

i. 16b/11, 18b/4, 20a/11, 31a/12.

2. Yalnız.

i. 4a/11.

ʿilm: Ar. Bilme, biliş.

ʿi.+ine 13b/2.

ʿi.+in 9a/6.

ʿi.+i 9b/10, 34a/2.

ʿi.+ümde 11a/11.

ʿi.+inde 34b/2.

ʿi.+ini 34b/9.

ʿi.+e 23a/1, 28b/6.

ʿi.-i ġaybüñ 34a/1.

ʿi.-i Ḥaḳdur 23a/1.

ʿi.-i ledünüñ 9b/10.

ʿi.-i sırrı 34a/1.

ḥaḳāyıḳ ʿi.+ini 30b/10.

ḥaḳīḳat ʿi.+in 13a/1.

ḫüdānuñ ʿi.+ine 9a/5.

ledün ʿi.+in 18b/11, 32b/10.

ilt- : Götürmek, yerine ulaştırmak.

i.-e 27a/12.

imām: Ar. Önayak olan kimse.

i. 5a/12.

i.+dur 6a/4.

i.+ı (iy) 5a/4.

imāmsuz: Ar.+T. İmamsız.

i. 11b/3.

īmān: Ar. İman.

ī. 3b/5, 5b/7, 6b/7, 9a/7, 11b/11, 16b/10, 17a/1.

ī.+a 2b/13.

ī.+dan 5b/13.

ī.+ı (bel) 6a/13, 6b/4, 7a/4, 33a/7.

ī.+ı (iy) 6b/9, 16b/11, 30a/4.

ī.+ısın k31a/3.

ī.+uñ 7a/1, 21a/5.

ī.-ı ʿaynīden 17a/6.

ī.-ı kāmil 6b/8.

ī.-ı müsemmā 27b/10.

dīn-i ī. 16a/3.

imāte: Ar. Öldürme, yok etme.

i. 30b/11.

imdi: Şimdi, o hālde.

i. 2b/8, 3a/1, 3b/12, 4a/9, 6a/10, 10a/6, 13b/1, 15b/2, 16b/6, 17a/2, 17b/5, 20b/7, 21a/9, 22b/3-5, 23a/3, 23b/7, 24a/9, 26a/10, 27a/6, 28a/8, 28b/2, 29b/10-11.

in- : İnmek.

i.-er 26b/12.

inan-: İnanmak.

i.-maḳ 3b/5.

i.-maḳdur 6b/4.

i.-duñsa 29b/11.

ince: İnce.

i. 7b/5.

incīl: Ar. Hz. İsa'ya nazil olan kutsal kitap.

i. k10b/4.

incin- : İncinmek.

i.-meye 7b/5.

indür-: Razı olmak.

i.-e baş 2b/8.

inkār: Ar. İnkar, reddetme.

i.+uñı 16b/6.

i. it- 3b/1-4, k30b/3.

ins: Ar. bk. insān.

i. 13b/5, 33a/6, 33b/4.

insān: Ar. İnsan.

i. 8b/8, 22a/5, 23a/1, 23b/4, 25b/1, 27a/4.

i.+a 4b/4.

i. ol- 3a/2, 22a/4.

i.-ı kāmil 22a/2.

şekl-i i. 20b/5, 23b/3.

insānī: Ar. İnsanca.

i. 27b/5.

inṭaḳ: Ar. Dile getirme.

i. it- 18a/9.

ir: Erken.

i. 33b/10.

ir- : 1. Ulaşmak, erişmek.

i.! 20b/3.

i.-di 4a/3, 5b/2.

i.-e 11b/2, 12b/10.

i.-eliden k11a/7.

i.-e mi 2b/11.

i.-en 11b/2.

i.-er 16a/11, 33b/10, 34a/13.

i.-evüz 16a/5.

i.-eydi 8a/3, 29a/6.

i.-medi-se 10a/5.

i.-mez 7a/3-5, k31a/6.

i.-sün 7a/10.

2. Değmek, dokunmak.

i.-medi 4a/6.

irādet: Ar. İrāde.

i. 3a/6, 28b/10.

i. ḳo- 16b/7.

i. vir- 16b/6.

ʿirfān: Ar. Marifet, keşif, hadis, ilham, sezgi, manevi ve ruhi tecrübe ile elde edilen bilgi.

baḥr-i ʿi.+uñ 5a/11.

ehl- ʿi. 25b/3.

ṣāḥibü'l-ʿi. 5b/8.

irgür-: Ulaştırmak.

i.-e 2b/13.

i.-ünce 8a/11.

iril- : Ulaşılmak.

i.-mez 20a/12.

iriş- : Erişmek, ulaşmak.

i.-di 32b/4-9.

i.-düm 32b/5.

i.-ür 27b/3.

irşād: Ar. İrfan sahibi birinin Allah yolunu göstermesi.

i. 28b/10.

i. it- 32a/4.

kevn-i i.+ı 33b/13.

issi: Sahip, malik.

i. 8b/8, 13a/3, 24a/1, 28a/3-6.

ʿĪsā: Ar. Dört büyük peygamberden biri.

ʿĪ.+m 4b/7.

iṣbāt: Ar. Şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma.

i. it- 20a/9, 25a/9.

i.+ı 18a/1, 30b/4.

ism: Ar. İsim, ad.

i.+i 3a/11, 11b/1, 13b/10, 27b/11, 28a/6.

i.+in 4a/8.

i.+e 23a/9.

iste- : İstemek.

i. –di 4b/7.

i.-dügi 10a/7.

i.-r 33b/4, 14a/6, 21b/3, 24b/7.

i.-rse 5b/11.

i.-rseñ 33a/11.

i.-yen 31b/14.

i.-yü 26b/10.

isten- : İstenmek.

i.-ürse 16a/9.

istiḫrāc: Ar. Çıkarma.

i.-ı tenezzül 28b/9.

iş: Hareket, amel, iş.

i. 8b/7, 15a/12, 18b/4-12, 21b/12.

i.+de 6b/2, 33a/7.

i.+di 11a/10.

i.+i (bel) 7b/13, 10a/12, 13a/3, 13b/3, 17a/4.

i.+i (iy) 10b/3, 24b/3.

i.+imde 24b/9.

i.+in 3b/6, 14b/12, 15a/1-2.

i.+ini 12b/5.

i.+üm 25a/1.

i.+üñ (iy) 15b/9, 22b/2.

i.+üñ (ilgi) 6b/13.

işbu: Bu , işte.

i. 5a/5, 6b/2, 7b/1, 9b/12, 12a/11, 13a/4, 14a/10, 26b/8, 32b/9.

işde: İşte!

i. 20b/2.

işit- : İşitmek.

i.(d)-e 26a/13.

i.(d)-en 10b/6, 13a/8, 24b/12.

i.-se 5a/9.

i.(d)-üp 6b/3.

işle- : Yapmak.

i.-di 30b/3.

i.-r 12b/5, 13a/3, 13b/6.

işlen- : Kendisi için iş, görev edinmek.

i.-e 3b/6, 16a/11.

i.-ür 10b/3, 14b/13, 15a/8.

işlet- : Yaptırmak.

i.(d)-ür 14b/5, 15a/1.

işrāḳ: Ar. Doğma.

i. 18a/8.

iştiyāḳ: Ar. Özleme.

i.+i 29b/8.

it- : Etmek, yapmak.

i.! 2b/9, 4b/1, 16b/3-4.

i.-di 28b/2.

i.-(d)di-se 8a/2.

i.-düñ 30b/9-10-11-12-13, 31a/3.

i.(d)-e 27b/4, 18b/4.

i.(d)-endür k30b/5.

i.(d)-er 33b/13.

i.(d)-er-ise 32a/3.

i.(d)-er-iseñ 12b/12.

i.(d)-ersin 3b/4.

i.-medi 2b/1.

i.-meye 9b/4.

i.-mez 29b/8, 31a/8.

i.-üp 32b/6.

i.-üpdür 31b/10.

ʿadl i. 33a/9.

ʿarż i. 15b/7-10-11-12-13, 16a/1.

baḥiṣ i. 33a/12, 33b/1.

bāṭıl i. 5b/10.

benlik i. 24a/7.

beyān i. 11b/10, 29b/2, 30b/12.

cān i. 4a/8, 10a/6.

ceng i. 33b/1.

cünbiş i. 26a/2.

daʿvet i. 5a/5, 32a/2.

deli i. 32a/11.

edā i. 16b/13.

emir i. 2b/1.

emr i. 11a/9, 14a/8.

faḫr i. k11a/2.

ġarḳ i. 26b/3.

ġayr i. 18a/8.

ġażā i. 16a/1.

gülşen i. 4a/1.

ḥacc i. 16a/1.

ḫāk i. 17a/5.

ḫıdmet i. 13a/10.

hicret i. 32a/13.

ḥükm i. 15a/9-13, 16a/10.

idrāk i. 18a/10.

iḳtiżā i. 11a/10.

inkār i. 3b/1-4, k30b/3.

inṭāḳ i. 18a/9.

irşād i. 32a/4.

iṣbāt i. 20a/9.

iẓhār i. 4b/5.

ḳarār i. 29a/6.

ḳatl i. 8b/3.

ḳısmet i. 14a/3.
ḳıyās i. 26b/8.
ḳulluḳ i. 25a/13.
ḳurbān i. 4a/7.
maḥcūb i. 9b/4.
maḥv i. 24b/6.
maʿmūr i. k10b/9.
medḥ i. 26b/9.
nefy i. 20a/11-12, 25a/9.
niḳāb i. 17b/7, 19b/6.
redd i. 11a/9.
setr i. 32a/1.
seyr i. 10b/1-2, 14b/8, 15a/4-11, 21b/5.
seyir i. 22a/4.
tamām i. 31a/1.
ṭaleb i. 21b/1, 31b/9.
ṭaʾlīm i. 13a/1, 31a/9.
taṣdīḳ i. 5a/9.
tavāf i. 33a/6.
tecellī i. 17a/6, 28b/7, 33b/1, 24b/2.
terk i. 31a/6, 32a/11.
teslīm i. 16b/8, 17a/4.
türāb i. 7b/11.
var i. 16a/12, 34a/6.
vaṣf i. 12a/4, 13a/5.
yoġ i. 8b/9.
yoḳ i. 34a/6, 16a/12.
ẓuhūr i. 19a/2.

ʿitibār: Ar. Ehemmiyet verme.

ʿi.+ı (iy) 12b/8.

iy: Ey!

i. 2b/8, 28a/12, 31a/8.

iz: İz, belirti.

i.+i 12a/2.

i.+ü 12a/1, 33a/13.

ʿiẓām: Ar. Büyütme, büyütülme.

ʿi.+ı 27b/8.

izār: Ar. Örtü.

i.+ı (iy) 5a/4.

iẓā temme'l-faḳru fehüvallāhu: Ar. cüm. "Fakr sona erdi mi o, Allah mertebesidir." manasına gelen bir hadis.

i. 29a/5.

iẓhar: Ar. bk. iẓhār.

i.+dur 31a/7.

iẓhār: Ar. Meydana çıkarma.

i. 6b/7.

i.+ına 4b/8.

i. it- 4b/5.

K

ḳab: İçi herhangi bir maddeyi alabilen nesne.

ḳ.+uñı 12b/12.

ḳa‘be: Ar. Kabe.

ḳ.+den 32a/13.

ḳ.ʾ-i taḥḳīḳ 32a/11.

ḳabīḥ: Ar. Emre aykırı.

ḳ.+a 33a/8.

ḳābil: Ar. Olan, olabilir.

ḳ. 19a/12.

ḳable en temūtū: Ar. cüm. “Ölmeden önce ölünüz.” sözüne atıf.

ḳ. 20b/1.

ḳabūl: Ar. Kabul.

ḳ. ḳıl- 31b/14.

ḳabūliyyet: Ar. Onay.

ḳ. 15b/7.

ḳabż: Ar. Kapama.

sükūn-ı ḳ.-ı basṭ 10b/11.

ḳ.-ı basṭ : Kapanıp açılma 34a/13.

ḳaçan: Ne zaman, nasıl.

ḳ. 3b/11, 8b/2, 21b/12, 24b/2.

ḳadar: Ar. Kadar.

ḳ. 26a/6.

ḳāḍı: Ar. Yerine getiren.

merd-i ḳ. 8b/3.

ḳadīm: Ar. Eski.

ḳ.+üñ (ilgi) 17b/13.

ḳādir: Ar. Kudret sahibi.

ḳ. 14a/3.

ḳ. ol- 31b/6.

ḥükm-i ḳ. 23a/3.

ḳadr: Ar. Kadir (gecesi).

ḳ. 32a/7.

kāf: Ar. Kaf, Osmanlı alfabesinin yirmi dördüncü harfi.

k.+ı 4b/5, 22b/12.

k.-ıla 27b/5.

k.+ısın k31a/1.

kāfir: Ar. Allah’ı tanımayan, bilmeyen.

k.33a/7.

k.+üñ 32b/13.

k.ol- 10b/3.

münkir-i k. 18a/1, 33b/10.

ḳahr: Ar. Hakk’ın yardımıyla nefsi ezmek, arzularını kırmak, dizginlemek.

ḳ.+ı 2b/4, 2b/5, 10b/12, 27b/12.

ḳ.+a 2b/3, 24a/8.

ḳ.+ına 13b/2, 14a/7.

ḳ.+uñ 11a/3, 16a/6.

ḳ.+um 10b/13.

ḳal- : Kalmak.

ḳ.-am 34b/8.

ḳ-an 30a/1.

ḳ.-anı 14b/7.

ḳ.-anlar 23b/2, 4a/12.

ḳ.-dı 28b/3, 28b/11, 28b/12, 30a/1, 4a/6, 7b/8, 8b/1.

ḳ.-ısarsın 7a/11.

ḳ.-madı 32a/6, 34a/3, k31b/4.

ḳ.-mayavuz 9b/5.

ḳ.-maz 33b/12.

ḳ.-uban 17b/2.

ḳ.-ur 4a/5, 6b/11.

ḳ.-ur-ısa 23a/13.

ḳ.-urlar 33a/9.

ḳāl: Ar. Söz.

ḳ. 18a/5, 28b/3.

ḳ. ü ḳīl: Dedikodu 11a/13.

ḳalb: Ar. 1. Yürek.

ḳ.+e 18b/9.

ḳ+ümüze 34a/2.

ḳ.-i müʾmin 9b/13.

2. Değişme.

ḳ. ol- 33b/8.

ḳalem: Ar. Kalem.

ḳ. 4b/5, 31b/11.

ḳ.+de 28a/3.

ḳālıb: Ar. Vücut, beden.

ḳ.+uñ (iy) 33b/8.

ḳamer: Ar. Ay.

ḳ. 15b/12.

kāmil: Ar. Kemāle ermiş, olgun.

k. 8a/13, 8b/8.

k. (iy) 15a/5.

k.+li(g)+inde 15b/4.

ʿabd-i k. 32a/4, 33a/10.

īmān-ı k. 6b/8, 22a/2.

mürşid-i k. 9b/11, 13b/1, 19a/11, 31b/13, 32b/3, 33b/12.

ḳamu: Bütün, hep.

ḳ. 3a/4, 3a/13, 4a/10, 4b/8, 10a/8, 10b/1, 16a/10, 17b/1, 18a/7, 19a/5-7, 20b/8, 21a/2, 22a/13, 25a/3, 25a/7, 28a/11, 28b/6, 29a/2, 30b/10-11, 31a/13, 32a/5-8, k3a/1.

ḳ.+lar 34a/12.

ḳ.+sı 12a/7, 28a/2-6, 28b/5.

ḳ.+ya 2b/1.

ḳ.+yı (bel) 26b/3.

ḳan: Kan.

ḳ. k30b/11.

kān: Far. Menba, kaynak.

k. 5a/11.

ḳanda: Nerede.

ḳ. 30a/1.

ḳ.+dur 13b/1.

ḳ.-y-ıduñ 20a/2.

ḳandan: Nereden.

ḳ. 3a/7, 17b/5.

ḳ.+dur 22b/7.

ḳanı: Hani.

ḳ. 4b/12, 21a/1, 28a/5, 29a/2, k3a/1.

ḳanıya: Nereye.

ḳ. 31b/12.

ḳapla- : Kuşatmak.

ḳ.-y-updur 14a/1.

ḳapu: Ar. Kapı.

ḳ.+sı 28a/2.

ḳ.+sında 13a/10.

ḳ.+ña 25b/2.

kār: Far. Kazanç.

ḳ.+ımuz 34a/8.

ḳara: Siyah.

ḳ.+yı 19b/8.

ḳarār: Ar. Durma, bir yere yerleşme.

ḳ. it- 29a/6.

ḳarınca: Karınca.

ḳ. 7b/5.

ḳarīn: Ar. Yakın.

ḳ. it- 4b/1.

ḳarşu: ...e doğru, karşı.

ḳ. 4b/12, 14a/4, 27a/1.

ḳarṭaş: Kardeş.

ḳ. 2b/8.

ḳat: Tabaka.

ḳ. 15a/1, 28a/1, 33a/6.

ḳatı: Gayet.

30b/12.

ḳatl: Ar. Öldürme.

ḳ. it- 8b/3.

ḳaṭre: Ar. Damla.

ḳ. 27b/7.

ḳ.+den 26b/8.

ḳ.+si 17b/3, 29a/10.

ḳ.+sidür 26b/7.

ḳ.+sinden 27b/6.

ḳavış- : Kavuşmak.

ḳ.-a 25b/6.

ḳavl: Ar. Söz.

ḳ.+e 23b/10.

ḳ.-i dırāzı 30a/11.

ḳ.-i nebīdür 21a/7.

ḳāyim: Ar. Birinin yerini tutan.

ḳ. 16a/13, 33a/7.

ḳ. dut- 21b/4.

ḳ. ol- 22a/10.

ḳ. ṭut- 13b/12.

ḳayyūm: Ar. Bāki ve kāim olan Allah.

ḳ. 23a/5.

ḳ.+a 20a/5.

ḳ.+am 21a/2.

ḳ.+ı 3a/1.

ḳ.+u 3a/1.

ḳazıl- : Kazınmak.

ḳ.-ur 27b/9.

ḳażā: Ar. Allah tarafından takdir olunan şeylerin, zamanı gelince meydana gelmesi.

ibr-i ḳ. 24b/2.

kāẕib: Ar. Yalancı.

k.+leri 31b/14.

kefen: Ar. Ölüye sarılan bez.

k. 32a/12.

kelām: Ar. Söz.

k. 18a/3.

k.+ı (bel) 33b/6.

k.+ı (iy) 22a/11, 33b/4.

k.+ında 21a/1, 23b/10, 29a/5.

k.+uñda 18a/9.

k.-ı Ḥaḳ 33b/3.

kelbiyā: Ar. Köpekgiller.

k. 32b/2.

kelīm: Ar. Konuşan.

k.+em k10b/10.

k.+üm 4b/7.

kem: Far. Kötü, bozuk.

k. it- 31a/8.

kemāl: Ar. Olgunluk.

k.+i 29b/3.

k.-i evvel 8a/12.

kem-ter: Far. Hakīr.

k. 13a/9.

Ken'ān: Ar. Hz. Yakup'un memleketi., Filistin.

K. k30b/12.

kendü: Kendi, kendisi.

k. 1b/9, 1b/10, 11a/7, 11b/5, 11b/6-7-8-10, 16a/7, 18b/3, 18b/13, 20b/9-11-12, 23a/12, 24a/1-4, 26a/1-11, 26b/11, 30a/4, 34a/4.

k.+de 12b/3, 21b/2.

k.+den 11b/10.

k.+dür 1b/10, 14b/1, 18b/1.

k.+lerden k31b/8.

k.+n 11b/6, 15a/7, 17b/7, 20b/9, 21b/3, 26a/6, 26b/10, 27a/12.

k.+ñ 3b/10.

k.+ñde 24a/3.

k.+ñi 3b/10, 24a/3, 24a/9.

k.+nüñ 11b/12, 14b/1, 21a/6, 22a/11.

k.+m 11a/7, 11a/11.

k.+si 11b/7, 11b/9, 26a/11.

k.+ye 11b/7, 21a/6.

k.+yi 1b/10, 11b/7-9, 18b/3.

kendüz: Kendisi.

k.+üñ 23b/8.

kenefsin vāḥidetin: Ar. cüm. " (Sizin yaratılmanız ve diriltilmeniz ancak) bir tek kişi (nin yaratılması ve

diriltilmesi) gibidir (Lokman Suresi, 28. Ayet) .”

k. 22b/7.

ker: Far. Kuvvet.

k. 13a/2, 14a/2, 26a/2.

kerāmet: Ar. Kerem.

k. 17a/11, 24a/9.

kes- : Kesmek.

k.-er 6a/3.

keşret: Ar. Bir olan Allah’ın isim ve sıfatlarıyla tecelli edip çokluk halinde görünmesi.

k. 2a/11, 12a/2, 12a/6, 16a/8, 20b/8, 26b/4.

k.+den 11b/6, 17b/7.

k.+üm 11a/6.

k.+ini 11a/10.

emvāc-ı k. 12a/6.

vaḥdet-i k. 10b/13.

kevn: Ar. 1. Var olma.

k.-i irşādı 33b/13.

2. Âlem.

k. k31a/14.

kevneyn: Ar. Dünya ve ahiret.

k. 31b/7, 32b/2.

key: İyi, iyice.

k. 19b/12, 20a/1.

ḳıble: Ar. Namzaza başlarken yönelinen taraf; Mekke tarafı.

ḳ.-i mümāyişsin k30b/8.

ḳıdem: Ar. Kadīm olma, eskilik.

ḳ.+dür 17b/1.

ḳıl- : Yapmak, etmek, kılmak.

ḳ.-an 34b/13.

ḳ.-ar-ısañ 16b/13.

ḳ.-asın k10b/5.

ḳ.-dı 11b/7, 34a/1.

ḳ.-duġuñ 15b/11.

ḳ.-sun 32a/13.

ḳ.-ur 1b/9, 14b/10, 15a/5.

ʿamel ḳ. 20b/2.

ḍallīn ḳ. 17b/11.

dermān ḳ. k31a/11.

devā ḳ. 32b/7.

fenā ḳ. 32b/5.

ḫıdmet ḳ. 14b/12, 15a/7.

ḳabūl ḳ. 31b/14.

ḳulluḳ ḳ. 15a/2, 16a/7.

müyesser ḳ. 25a/4.

reşāt ḳ. 33a/7.

rūzı ḳ. 16b/2.

secde ḳ. 12b/1.

sücūd ḳ. 34a/4.

tecellī ḳ. 9a/2, 33b/9.

tesellī ḳ. 9a/2, 11b/9.

tırāş ḳ. 32a/12.

yavu ḳ. 26b/6.

ḳılıc (<ḳılıç): Kılıç.

ḳ. 33b/13.

ḳılın- : Yapılmak, edilmek.

ḥakim k. 15a/11.

ḳırḳlar: Kırk kişilik evliyā topluluğu.

ḳ. 15a/8, 34a/12.

ḳış: Kış mevsimi.

ḳ. 15a/9, 21b/12.

ḳ.+ın 15a/1.

ḳışr: Ar. Kabuk.

ḳ. 29b/12.

ḳıyām: Ar. Ayağa kalkma, ayakta durma.

ḳ. dut- 32b/6.

ḳıyāmī: Ar. Ölümden sonra dirilip ayağa kalkma.

ḳ. 24b/11.

ḳıyās: Ar. Karşılaştırma.

ḳ. 29b/10.

ḳ.+ı (iy) 5a/2.

ḳ. it- 26b/8.

kibr: Ar. Büyüklük taslama.

k. 14a/9.

kibriyā: Ar. Büyüklük, ululuk.

k. 32a/1.

ẕāt-ı pāk-i k. 32b/1.

kil: Bir çeşit toprak.

k.+dür 20b/4.

ḳīl: Ar. Söz.

ḳāl ü ḳ. : Dedikodu 11a/13.

ki: Far. Ki edatı.

k. 2a/9, 2b/1-8-10, 3b/6-10-11, 4b/11, 5a/2-10, 5b/2-3-5, 7a/9-11-13, 7b/5-6, 8b/10, 9a/13, 10a/5, 10b/3-6-8, 11b/6-11-12, 12a/4-6, 15a/8, 18b/8-10-13, 19a/5-9, 19b/6-12, 20a/2-4, 21a/5, 26a/10-12, 28a/5, 28b/12, 29a/2, 29b/13, 30a/1, 30b/2-3, 31a/6-12, 31b/2-4-7, 32a/9.

kim: Kim, ki (edat).

k. 1b/9, 2a/1, 4a/8, 4b/12, 5b/13, 6b/11, 7b/6, 8a/2-3, 9a/2, 9b/10, 10a/5, 12a/1-8-13, 14a/3-10, 15b/2, 16a/5-11, 18a/7, 18b/1-3-4-9, 19a/4-8-12, 20a/5, 20b/8, 21a/2, 21b/2, 25a/8-9, 25b/3-6-12, 26a/4-5, 27b/4, 29a/13, 29b/8, 30b/5-6, 31a/5-6-7-8, 31b/1-6-7, 32a/3.

k.+de 5b/7, 14a/10, 30b/2.

k.+durur 18a/10.

k.+dür 13a/4, 18b/12, 33a/3.

k.+i (iy) 14b/12, 15a/2, 15a/7.

k.+i (bel) 25b/6.

k.-imiş 18b/12, 28a/8.

k.+isi 15a/2-7.

k.+üñ (ilgi) 9a/2, 25a/5, 26a/3, 31a/12-13.

kimse: Kimse, kişi.

k. 26b/6, 29b/13, 30a/2, 31a/9, 31b/8, 14a/13, 17b/3.

k. +nüñ 4a/4.

kin: Far. Gizli düşmanlık, garaz.

k.+e 14a/9.

kişi: Kişi, şahıs.

k. 5b/5, 7a/5, 8a/11-13, 13a/3, 13b/3, 17a/4, 18b/8, 28a/10.

k.+ye 14a/11.

kişi-nüma: T.+Far. Kişiyi gösteren.

k.30b/2.

kitāb: Ar. Kitap.

k. 32b/9, 15b/8, 16b/11.

k.+ı (iy) 33b/13.

k.+ı (bel) 21a/12, 33a/2.

k.+uñ (ilgi) 33b/2.

k.-ı ʿışḳ 31a/10-12.

ḳo- : Koymak, bırakmak, yerleştirmek.

ḳ. ! 31b/9, 9a/13.

ḳ.-dı 21a/12, 26a/2, 25b/2, 34a/13, 3a/10, 15b/4, 16a/3, 16b/7, 19a/13.

ḳ.-duñ 25b/1, 9a/13.

ḳ.-ġıl 31a/8.

ḳ.-ma 7b/1.

ḳ.-mış 34b/2, 13b/4, 14b/6.

ḳ.-mışdur 14b/9.

ḳoḫu: Koku.

ḳ.+ya 27a/12.

ḳol: El.

ḳ.+da 27b/9.

ḳolaylıḳ: Kolay olma durumu.

ḳ.+dan 21b/12.

ḳop-: Meydana çıkmak.

ḳ.-andur 25b/7.

ḳ.-dı 2a/11.

ḳon- : 1. Bırakılmak, konmak.

ḳ.-updur 12b/6, 21b/1.

2 . Konaklamak.

ḳ.-avuz 10b/8.

3. Gelmek.

ḳ.-dı 24b/5.

ḳonıl- : Bırakılmak, konulmak.

ḳ.-ur 27b/10-12.

köhne: Far. Eski, eskimiş.

k. 29a/13.

kör: Kör, görmeyen.

k.+dür 19b/9.

ḳudret: Ar. Kuvvet, güç.

ḳ. 3a/8, 12a/7-8, 14b/1, 15b/2, 30b/3.

ḳ.+dür 12a/8.

ḳ.+in 27b/4.

ḳ.+ine 13b/2, 22a/5.

ḳ.+üm 4b/5.

beḳā’-i ḳ.+üñ 30b/4.

ḳuds: Ar. Mübareklik.

ḳ.+üñ 33a/13.

ḳudsī: Ar. Kutsal.

ḳ. 11a/13.

ḳ.+ler 34a/11.

ḥadīṣ-i ḳ. 21a/7.

ḳul: Kul, abd.

ḳ. 8a/7, 12a/5, 14b/1, 25b/9, 27b/12, 29a/10.

ḳ.+a 9a/3.

ḳ.+da 25b/2-3.

ḳ.+dur 9a/8, 14a/7.

ḳ.+ı 25a/3.

ḳ.+ıdur 13a/10.

ḳ.+lara 14b/6.

ḳ.+uñ (ilgi) 30b/2.

ḳ.+uñ (iy) 7b/1.

ḳ.+usın k31a/17.

ḳulaġuzsuz: Kılavuzsuz.

ḳ. 7a/5.

ḳulaḳ: Kulak.

ḳ. 6b/3, 27b/10.

ḳ.(ġ)+a 6b/1.

ḳ.+dan 10b/6, 13a/8.

ḳ.(ġ)+ın 10a/7.

ḳ.(ġ)+ından 4a/3.

ḳ.(ġ)+uñ (iy) 12b/13, 20b/12.

ḳ.(ġ)+uñda (iy) 3a/10.

ḳul hüvallāhu eḥad: Ar. cüm. “De ki, O Allah tektir, birdir.” manasına gelen ayet-i kerime (İhlas, 1).

ḳ. 18a/2.

ḳullan- : Kullanmak.

ḳ.+andur 22b/4.

ḳulluḳ: Kulluk.

ḳ. 15a/2, 16a/7, 25a/13, 32b/6.

Ḳur’ān: Ar. Hz. Muhammed’e inen kutsal kitap.

Ḳ.+ı (bel) 5b/10.

Ḳ.+uñ (ilgi) 5a/5.

ḥükm-i Ḳ. 16b/10.

ḳurbān: Ar. Bir gāye uğrunda fedā olma.

ḳ. eyle- 10a/3.

ḳ. it- 4a/6, 4a/7.

ḳurı: Boş.

ḳ. 8b/4.

ḳurtul- : Kurtulmak.

ḳ. ! 7a/2.

ḳ.-madı 4a/6.

ḳ.-mış 8b/10.

ḳuru: Cansız.

ḳ.+ya 21b/13.

ḳurul-: Hazırlanmak.

ḳ.-dı 2a/12.

ḳ.-sun 1b/4.

ḳuruluḳ: Kuru, sıcak olma.

ḳ.+dur 21b/10.

ḳuṭb: Ar. Tarīkat büyüğü.

ḳ. 33a/3-4, 34a/7, k30b/6.

ḳ.+ı (iy) 13a/4.

ḳ.+uʾl-aḳṭābdur 13b/11.

ḳuvvet: Ar. Güç, kudret.

ḳ. 3a/8, 14b/1.

küdūret: Ar. Bulanıklık.

k. 29b/6.

küfr: Ar. Allah'a ve dine ait şeylere inanmama.

k. 8b/2, 9a/7, 12b/5.

k.+i (bel) 6a/13, 7a/4, 30a/6.

k.-ile 11b/11.

k.+ini 33a/7.

kül: Yanan maddelerden geriye kalan toz, kül.

k. ol- 32a/6.

küll: Ar. Bütün.

k. 11a/12.

ʿaḳl-ı k. 11a/13.

nefs-i k.+dür 20b/4.

külli: Ar. bk. küllī.

k. 11a/4, 17b/4, 32b/6, 33b/4, 34a/5.

k.+si 18a/9.

küllī: Ar. Hep, bütün.

k. 9b/9, 11a/1, 11a/14, 24b/6, 25a/1, 28a/6, 28b/3, 29b/6, 30a/5, 31a/2, 32a/6-10, 33b/7, k3a/1.

k.+si 24a/2, 28b/3.

künh: Ar. Bir şeyin aslı, hakikati.

k.-i ẕātın 2a/1.

k.-i ẕāt-ı mevcidür 9b/9.

küntü kenz: Ar. cüm. Hazine idim (Bir hadīs-i kutsīden alıntıdır).

k. 32b/1.

k.-iken 11a/7.

k.+üñ (ilgi) k10b/7

k.-i maḫfīnüñ 9b/13.

kürs: (<kürsī) Ar. Arşın alt katı, levh-i mahfuzun bulunduğu yer.

k. 28a/3.

L

lafẓ: Ar. Söz.

l. 32b/2.

l.-ı ṣavt-ıla 30b/5.

lafẓatullāh: Ar. tam. Allah'ın lafzı.

l. 27b/9.

lā-ġayr: Ar. Aynı.

l.+ıyam 10b/12.

lā ḥavle: Ar. Bir bela vukuunda sabrın tükendiğini göstermek için söylenir.

l. 18b/4.

laḥm: Ar. Et.

l.+e 27b/7.

lā-şerīk: Ar. Şeriksiz, ortaksız.

l.+üñ (ilgi) k10b/8.

l.-i vāḥid-i muṭlaḳdur 18b/4.

lāt: Ar. Cahiliyye dönemindeki putlardan biri.

l. 33a/7.

lāy: Far. Çamur.

l.+ımuz 34b/3.

lāyıḳ: Ar. Yakışan.

l. ol- 18b/6.

ledün: Ar. Allah katı.

l. 18b/11, 32b/10.

ʿilm-i l.+üñ (ilgi) 9b/10.

levḥ: Ar. Allah tarafından takdir edilen şeylerin yazılı bulunduğu levha.

l. 28a/3.

l.+e 4b/5.

levlāk: Bir kudsī hadisten alınmış olup Hz. Muhammed'e hitaptır.

ḥükm-i l. 2a/12.

sırr-ı l. 32b/1.

şāh-ı l. 25a/11.

leyletü'l-esrā: Ar. tam. İsra gecesi, Hz Muhammed'in mucizelerinden biri.

l. 9b/8.

libās: Ar. Elbise.

l.+ı (iy) 5a/2, 29a/13.

l.+ından 32a/12.

līk: Far. Lakin, fakat.

l. k30b/6.

lī-meʿallāh: Ar. cüm. Allah benimledir!

l. 12a/3, 17b/2.

lisān: Ar. Dil.

l.+ından 18a/4.

luṭf: Ar. İyilik.

l. 10b/12-13, 11a/3, 16a/6.

l.+ı (iy) 2b/4, 2b/5, 27b/12.

l.+ına 13b/2.

l.+umdur 2b/3.

l. ol- 2a/13.

M

mā: Far. Biz zamiri.

m. 24a/10.

mā ʿabed-nāk: Ar. cüm. Sana (hakkıyla) ibadet edemedik!

m. 25a/13.

maʿānī: Ar. Manalar.

m. k31b/7.

mā ʿarafnā: Ar. cüm. bk. mā ʿarafnāk.

m.+dur 18b/6.

mā ʿarafnāk: Ar .cüm. Seni (hakkıyla) bilemedik.

m. 25a/11.

maʿden: Ar. Maden, menba.

m.+isin 25a/10.

mafṣıl: Ar. Oynak yeri, eklem.

m. 21b/8.

maġrib: Ar. Batı.

m. 13b/7.

māh: Far. Ay, kamer.

m.+uñ (ilgi) 5a/4.

maḥabbet: Ar. Sevgi.

m. 2a/5, 25b/7, 28a/11.

m.+den 19a/2.

m. ateşine 22b/5.

m. güneşinüñ 27b/6.

m. nūrıdur 2a/13.

maḥal: Ar. Yer.

m.+de 18b/6.

maḥbūb: Ar. Sevilen.

m. 25b/12.

m.-ı Ḥaḳlar 34a/11.

maḥcūb: Ar. Utanan.

m. it- 9b/4.

maḥfil: Ar. Oturulacak görüşülecek yer.

m. 8a/11.

m.+i (iy) 7a/12, 15a/3.

m.+i (bel) 15a/11.

maḥkūm: Ar. Kendisine hükmolunan.

m. 13b/4.

maḫlūḳ: Ar. Yaratılmış.

m.+a 16a/4.

m.+ı (bel) 14a/3.

maḫlūḳat: Ar. Yaratılmış şeyler.

m. 14b/5.

m.+uñ 15b/5.

Maḥmūd: Ar. Hz. Peygamber'in isimlerinden biri.

Aḥmed-i M. 32b/8.

maḫṣūṣ: Ar. Hususileşmiş, başkasında bulunmayan.

m. 29b/9.

maḥv: Ar. Yok olma, ortadan kalkma.

m. ol- 18b/2, 33b/7, 34a/4.

m. it- 24b/6.

m.-ı müstaġraḳ 18a/7.

mā'il: Ar. İstek.

m.+üñ 7a/1.

maḳām: Ar. Mevki, makam.

ḥayvān m.+ında 23b/2.

maḳbūl: Ar. Hoş karşılanan.

m. ol- 25b/9.

maḳṣūd: Ar. İstenilen şey.

m.+ına 9b/2, 23b/7, 27b/3.

māl: Ar. Bir kimsenin tasarrufu altında bulunan değerli ve gerekli şey.

m.+a 26a/8.

m.+ı 8a/2.

m.+ını 5b/5.

m.+durur 8a/4.

m.+ın 26a/4.

mālik: Ar. Sahip.

m. 28a/8.

maʿmūr: Ar. Bayındır, şenlikli.

m. it- k10b/9.

maʿnā: Ar. Mana.

m. 1b/6, 2b/4.

m.+yı 30b/5.

m.-ı luṭfı 2b/4.

m.-yı ādem 12a/11.

m.-yı sırrullāh 30b/5.

maʿnevī: Ar. Ruha ve içe ait olan.

faḳīr-i m. 30b/2.

faḳr-ı m. 30b/1.

maʿnī: Ar.bk. maʿnā.

m. 28b/3.

m.+de 11a/1-12.

m.+den 29b/9.

m.+sin 20b/2.

mār: Far. Misk.

m.+a 27a/13.

maʿrifet: Ar. Ustalık, hüner.

m. 8a/6.

m.+den 8a/13, 8b/4, 9a/1, 33a/12.

m. ḫumarını 9a/9.

ḫüdā-yı m. 31b/12.

maʿrūf: Ar. Herkesçe bilinen.

m. 17a/13.

mā-ṣadaḳ: Ar. Uygun.

m.+dur 23a/1.

māsivā: Ar. Allah'tan māada bütün varlıklar.

m.+dan 34b/6.

maşrıḳ: Ar. Doğu.

m. 13b/7.

maṭlūb: Ar. İstenilen.

m.+ı (bel) 27a/9.

m.+um k31a/16.

maẓhar: Ar. Nāil olma.

m.+ı 5a/2, 19a/10, 19a/12.

m.+ıdur 13b/3, 16a/6.

m.+ıyam 9b/13.

m.+dur 31b/7.

m. ol- 20a/5.

m.-ı Ḥaḳ 20a/6.

m.-ı ḫüdānuñ 9a/5.

ḳahruñ m.+dur 16a/6.

māżī: Ar. Geçmiş zaman.

m. 28b/11.

Medīne: Ar. Medine şehri.

M. 32a/13.

meger: Far. Halbuki.

m. 3b/4, 25b/13.

medḥ: Ar. Medih, övme.

m. k11a/4.

m. it- 26b/9.

mekān: Ar. Mekān, yer.

m. (iy) 21a/4.

mekeş: Ar. Oturan, yerinde duran.

m. 33a/13.

melā'ik: Ar. Melekler.

m. 33b/1.

melāmet: Ar. Ayıplama, kınama.

m. k11a/3.

melek: Ar. Melek.

m. 2b/9, 13b/5, 14a/4, 28a/4, 33a/6.

m.+ler 5b/11.

m.+lerden 12b/1.

m.+lige 23b/5.

melik: Ar. Hükümdār.

m. 28a/4.

memāt: Ar. Ölüm.

m.+um 25a/2.

me'mune: Ar. Korkusuz.

m.+den 8b/10.

men: Far. Ben zamiri.

m.+den 24a/10.

men ʿaraf: Ar. cüm. "Nefsini bilen, rabbini bilir." hadīsine atıf.

m. 11b/2, 18a/3.

menāt: Ar. Cahiliyye dönemindeki putlardan biri.

m. 33a/7.

men rabbī: Ar. cüm. "Rabbiniz kim?"

m. 18a/1.

menzil: Ar. Ev.

m. 8a/11.

m.+e 7a/5.

m.+i (iy) 15a/3.

m.+in 15a/11.

m.+ine 33a/13.

m.+ini 23b/5.

merciʿ-me'āb: Ar. Geri dönülecek yer.

m. 32b/10.

merd-āne: Far. Mertçe.

m. 33b/7.

mesken: Ar. Oturulacak yer.

m.+ümdür 9b/13.

m. ol- 32a/7.

meslūb: Ar. Soyulmuş.

m. ol- 18a/10.

mest: Ar. Far. Sarhoş.

m.-i dil-dār k11a/6.

m.-i ḫayrān k31b/3.

m.-i ʿışḳam k11a/10.

ḫayrān-ı m. 9a/10.

mestūr: Ar. Örtülü, gizli.

m. 4a/2.

meşġūl: Ar. Bir işle uğraşan.

m. ol- 31a/8.

meşreb: Ar. Tarikat ehlinin kendilerine özgü tutum ve davranışları.

m.+i 16a/3.

merd: Far. Adam.

m.-i ḳāḍı 8b/3.

merdūd: Ar. Reddolunmuş.

m. 24a/7.

mevc: Ar. Dalga.

m.+idür 11a/6.

m.-i ʿilm 30b/9.

künh-i ẕāt-ı m.+idür 9b/9.

mevcūd: Ar. Var olan, bulunan.

m. 31b/6.

mevsüm: Ar. Yılın dört bölümünden her biri.

m.-i güz 21b/11.

mevt: Ar. Ölüm.

m. 20a/11.

m.+üñ 23a/11.

mevtā: Ar. Ölüler.

m. 20b/6.

mey: Far. Şarap.

m.+inden 33b/8, k11a/6, k31b/3.

m.+ini 8a/9.

meydān: Ar. Geniş, açık alan.

m.+a 31a/1.

meẕheb: Ar. Bir dīnin şubelerinden her biri.

m.+i (bel) 16a/3.

miftāḥ: Ar. Anahtar.

m.+ı (iy) 34a/1.

milk: Ar. bk.mülk.

m. 29a/3.

m.+e 29a/8.

m.+i (bel) 10b/1.

m.+ini 28a/3.

m.+üñde 12b/7.

m.-i emlāk 2a/12.

m.-i vücūduñ 32b/6.

mīm: Ar. Osmanlı alfabesinin yirmi yedinci harfi.

m. 27b/11.

m.-i A. 19b/1.

min: Ar. +dan eki karşılığı (Türkçe cümleler arasında 1 yerde görülmüştür).

m. 18b/11.

minvāl: Ar. Yol, tarz.

m. 24b/5.

mirāt: Ar. Ayna.

m. 12a/13, 22b/4.

m.+ıdur 17b/13.

m.+ıyam 10b/10.

m. eyle- 3b/12.

m. eline 11b/8.

m.-ı ṣāfī 29b/5.

m.- mücellā 29b/7.

göñül m.+ına 30b/6.

miskin: Ar. Zavallı.

m. 30a/13.

muʿcize: Ar. Allah'ın emriyle peygamberler tarafından yapılan hārikulāde işler.

m.+m 4b/7.

muġlaḳ: Ar. Çapraşık, anlaşılmaz.

maʿnā-yı m. 19a/3.

muḥaḳḳıḳ: Ar. Hakikati arayıp meydana çıkaran.

m.+lar 29b/2.

muḥāl: Ar. Mümkün olmayan.

m. 20b/9.

m.+dür 28a/10.

Muḥammed: Ar. Hz. Peygamber.

M. 12a/3, 19a/2-11, 32b/8, 34a/1.

M.+dür 4b/8, 4b/10.

M.-le 9b/12.

ism-i M. 27b/11.

nūr-ı M. k32a/3.

muḥarrik: Ar. Hareket getiren.

m. 10b/11.

muḥīṭ: Ar. İhāta eden, kuşatan.

m. 11a/5.

m.+in 18a/9.

żıdd-ı m.+em 11a/1.

muḳābil: Ar. Karşılık.

m. 6b/8.

muḳadder: Ar. Takdir olunmuş.

m. 32b/12.

muḳarrer: Ar. Şüphesiz.

m. 17b/8.

muḳassim: Ar. Taksim eden, ayıran.

m. k30b/6.

muḳayyed: Ar. Kaydolmuş, deftere geçmiş.

m. 19a/2-4.

m.+den 19a/3.

muḳtedā: Ar. Uyulan, örnek tutulan.

m.+sı 4b/11, 6a/7.

murād: Ar. Arzu, istek.

m. 31a/1, 31b/10.

m.+a 31a/9.

m.+ı (iy) 27a/3-4, 27b/1, 30a/7-8, 31b/3.

m.-ı nefsi 28b/7.

murṭażā: Ar. Hz. Ali'nin lakabı.

ʿaliyyi m. 16a/1.

Mūsā: Ar. Dört büyük peygamberden biri.

M.+ya 4b/7.

muṣāḥib: Ar. Konuşan, arkadaş.

m. ol- 33b/4.

muṣḥaf: Ar. Sayfa hâlinde getirilmiş şey, kitap.

m. 15b/8, 32b/9, 33a/4, 33b/2.

Muṣṭafā: Ar. Hz. Peygamber.

M. 32b/8.

M.+dur 19a/4.

M.+ya 5a/10, 5b/2.

muṭlaḳ: Ar. Tek, yalnız.

m. 1b/10, 19a/4, k10b/8.

m.+dan 19a/2.

fenā-yı m.+uñ 30b/4.

vāḥid-i m.+dur 18b/4.

vech-i m. 8a/10, 18b/13.

ẕāt-ı m. 19a/3.

ẕāt-ı m.+dur 18b/1.

muṭlaḳā: Ar. Her hâlde.

m. 11b/1.

mūtū vü mūtū: Ar. cüm. "Ölmeden önce ölünüz." sözüne atıf.

m. 20b/1.

muvaḥḥid: Ar. Allah'ın birliğine iman etmiş olan.

m. 1b/10.

m. ḳalbi 2b/4.

mużġa: Ar. Bir parça et.

m. 27b/7.

müberrā: Ar. Temize çıkmış.

m.+dur 31b/2.

m. ol- 31a/7.

mücellī: Ar. Açıp temizleyici.

m. 29b/7.

müdāmī: Ar. Devam eden, sürekli.

m.24b/11.

müddeʿī: Ar. İddia eden, davacı.

m.+ler k31a/6.

müflis: Ar. İflas etmiş.

m. 30a/7-13.

mülḥid: Ar. Allah'ı inkar eden.

m. 8b/4.

mülk: Ar. Birinin tasarrufu altında bulunan şey.

m.+üñ (iy) 28a/4.

m.+i 32a/7.

m.+in 34b/11.

m.+iñ issi 28a/6.

ten m.+inde 6b/11.
vaḥdet m.+i 12a/8.
cihān m.+ine 34a/9.

mü ʾmin: Ar. İman etmiş.
m. 32b/13, 33a/7, 20a/10.
m.+e 32b/12.
m.+lere 15b/5.
m.+lerüñ k31b/6.
m.+üñ (ilgi) k31a/3.
ḳalb-i m. 9b/13.

mü ʾminât: Ar. Müminler.
m. 33a/7.

mümkināt: Ar. Olabilen, olabilen şeyler.
m. 33a/4, 34a/11.
m.+a 34b/14.

münācāt: Ar. Allah'a dua etme, yalvarma.
ṭavr-ı m. k10b/10.

münezzeh: Ar. Tenzih edilmiş.
m. 29b/9, 30b/4.
m.+dür 22a/13.
m.+sin 25a/10.

münkir: Ar. İnkar eden, inanmayan.
m. 14b/2-3, 18a/1, 19a/12, 31b/8, k30b/3, k31a/5.
m.+e 32b/12.
m.+leri 31b/14.
m.+lerüñ 6a/3.
m.-i kāfir 33b/10.

münzel: Ar. İndirilmiş.
m. 33b/4.

mürde: Far. Ölü.
m. 7a/11.
m.-i cāñ 30b/11.

mürebbī: Ar. Terbiye eden.
m. 7a/5, 28b/10.

mürekkeb: Ar. Terkīp edilmiş.
m.+dür 10a/1.

mürīd: Ar. Tarikata giren ve şeyhe bağlanan derviş.
m.+i 17a/11, 17b/4.
m. ol- 17a/4.

mürselīn: Ar. Peygamberler.
m. 33b/3.

mürşīd: Ar. Hak yolu gösteren; şeyh, veli, eren.
m. 7a/8, 17b/4.
m.+e 16b/6, 16b/8.
m.+i 17a/11, 33b/13.
şeriʿat m.+in 16b/9, 17a/2.
şeriʿat m.+idür 16b/10.
m.-i kāmil 9b/11, 13b/1, 19a/11, 31b/13, 32b/3.
m.-i kāmili 19a/9.
m.-i kāmile 11b/2.

ṭarīḳat m.+i 17a/4.

ṭarīḳat m.+in 17a/2.

müsemmā: Ar. Tesmiye olunan, isimlenmiş.

m.+yam 11a/4.

ʿayn-ı m. 19b/2.

īmān-ı m. 27b/10.

müstaġraḳ: Ar. Batmış.

maḥv-ı m. 18a/7.

müstaḳbel: Ar. Gelecek.

m. 28b/11.

müsülmān: Ar. Müslüman.

m. 6b/7.

müsülmānlıḳ: Ar. Müslümanlık

m.+lıḳ 3b/6.

müşerref: Ar. Şereflendirilmiş.

m. 33a/4.

müşg: Far. Misk.

m. ol- 27a/13.

müşkil: Ar. Güç, zor.

m. 30b/12, 34a/3.

m.+üm 9b/10.

m. ol- 21b/12.

müşkil-keşān: Ar.+Far. Güçlük çeken.

m.+mışsın k30b/1.

müşrik: Ar. Allah'a ortak koşan.

m.+ler 4a/8.

müyesser: Ar. Kolaylıkla olan.

m. ḳıl- 25a/4.

müzd: Far. Ücret, karşılık.

m.+ini 15b/11.

müzdevīc: Ar. İzdivaç eden.

m. 33b/9.

N

nāci: Ar. Necat bulan, kurtulan.

fırḳā-iʾ n.+den 31b/14, k32a/1.

nā-ḥaḳ: Far.+Ar. Haksız.

n. 18a/7.

naḥis: Ar. Uğursuz.

n. 33a/12.

naʿīm: Ar. 1. Cennette bir derece.

n.-i cennet 22b/2.

2. Bollukta yaşayış.

n.+inden 31a/7.

naḳş: Ar. Resim.

n.+ı (iy) 22b/3.

n.-ı ādemi 14b/11.

nāmūs: Ar. Kanun, nizam.

n.+ı 28b/5.

nār: Ar. Ateş, od.

n.+ı (bel) 4a/2.

ʿışḳ-ı n.+ı 21b/2, 26b/13, 27a/3.

nās: Ar. İnsanlar.

n.+ı 5a/5.

naṣīb: Ar. Nasip.

n.+i (iy) 5a/13, 22a/3, 29a/9.

naʿt: Ar. İsim, şan.

n.+uñ (iy) 30b/13.

nāṭıḳ: Ar. Söyleyen, konuşan.

n. 20b/13.

n.+am k10b/3.

naẓar: Ar. Bakma, göz atma.

n. 31a/12.

n.+ların 10b/7.

n.+larına 16a/5.

ne: Ne, ne kadar, nasıl, hangi.

n. 5a/9, 5b/11, 7a/11, 7a/13, 8b/1, 8b/7, 10b/6, 11b/6, 11b/10, 11b/11-12, 12a/1-4-5-7-8, 13a/4-5-8, 15a/3, 19b/8, 20a/5, 23a/11, 23b/11, 25a/9, 25b/12, 26a/8, 26b/3-9, 31b/6, 32a/8, 33a/12-13, 33b/6.

n.+den 22b/13.

n.+dür 1b/13, 6a/10-13, 7a/4, 10a/12, 13b/1, 19b/10, 21a/9-10, 23a/3, 28b/2, 29b/10.

n.+dendür 1b/13, 3a/1, 10a/12, 21a/10.

n.+si 25a/5.

n.+ydügin 33b/6.

n.+ydügini 33b/4.

n.+y-idüñ 20a/2.

n.+y-imiş 22b/3.

n.+y-ise 15a/4, 17a/9.

ne…ne…: Far. Olumsuzluk bağlacı.

n. 2b/13, 3b/2, 9a/8, 21a/10, 26b/4-5, 28b/3-4-5-8-9-10-11.

nebāt: Ar. Bitki.

n. 23b/2, 33a/6.

n.+a 23a/13, 26a/5.

nebī: Ar. Peygamber.

n. 19b/5, 29a/6, 30b/5.

n.+den 7b/8.

n.+si 12b/4.

ḳavl-i n.+dür 21a/7.

rūḥ-ı n.+ye 19a/8-9.

necāt: Ar. Kurtulma, kurtuluş.

n. 33a/11.

neden: Niçin.

n.23a/3, 28b/2.

nefaḫtu fīhi min rūḥī: Ar. cüm. “Ona ruhumdan üflediğim zaman.” (Hicr suresi, 29. Ayet)

n. 22a/11.

nefes: Ar. Tasavvufī bilgiler vasıtasıyla gönülleri ferahlandırma.

n. 9b/8, 24b/5, 24b/7, 33a/10, 33b/6, 34a/8.

n.+den 23b/1.

nefs: Ar. Nefis.

n. 2b/6, 11a/13, 23a/6, 32a/10, 32a/12.

n.+üñ 2b/8, 8a/4, 8a/6, 9a/13, 21a/10, 23a/12.

n.+i 4a/5, 8a/2, 9a/4, 22b/5, 24a/2, 28b/7.

n.+üñi 2b/9, 17a/9, 20b/7, 22b/3.

n.+e 2b/10, 6a/13.

n.+in 21a/5, 21a/6, 26a/5.

n.+üñe 22b/4.

n.+ini 22b/8.

n.+ine 26a/3.

n. yolına 6b/12.

n. elinde 7a/1.

n. elinden 7a/2.

n.+üñ ḫayberini 7a/9.

n.-i küldür 20b/4.

nefy: Ar. Sürme, sürgün etme.

n.+i (iy) 30b/4.

n. it- 20a/10-11-12, 25a/9.

neliksüz: Mahiyeti bilinmeyen.

n. 11b/13.

neng: Far. Ar, Namus.

n. 28b/5.

nesl: Ar. Nesil, kuşak.

n.+ine 14a/9.

neşr: Ar. Kıyamette bütün insanların dirilmesi.

n.+i (bel) 29b/12.

nesne: Nesne, bir şey.

n.8a/13.

nere: Nere.

n.+ye 3a/6.

n+de 16a/9.

nevʿīī: Ar. Çeşitli.

n. 13b/9.

nev-zād: Far. Yeni doğmuş.

n. k10b/4.

nī-bahā: Far. Kıymet biçilemeyen.

n.+yı (bel) k31b/10.

nice: 1. Nasıl.

n. 5a/2, 6b/13, 10a/4, 15b/9, 21b/2-3-4-5, 22a/4, 22b/13, 26a/1, 26b/8, 27a/1-11, 28b/4, k3a/1.

n.+dür 18b/12.

2. Pek çok.

n. 4a/9, 6a/4, 8a/3, 8a/11, 27a/8, 30b/6.

n.+ler 13a/10.

n.+si 25a/13.

niçe: Pek çok.

n. 17b/8, 30b/9, 30b/13, 31a/1.

nidā: Ar. Seslenme.

n. 32b/4.

n.+nuñ 3a/10.

nigū: Far. İyi.

n. 3a/8, 27a/8.

nihān: Far. Gizli.

n.+dur 25b/12.

n.+uñ 12a/12.

n.+uñdan 30b/11.

n. it- 30b/9.

nihāyet: Ar. Son.

n.+sin 32a/8.

niḳāb: Ar. Örtü.

n. 33a/1.

n. it- 17b/7, 19b/6.

niʿmet: Ar. Yiyeceğe dair şeyler.

n. 27a/8.

nīş: Far. İğne.

n. 12a/6.

nişān: Ar. Alamet, belirti.

n.+da 7a/4.

n.+ı 5a/11.

n.+īdür 22a/12.

n. ol- 2a/5.

n. vir- k31b/7.

nişānsuz: Ar.+T. Belirtisiz.

n.3a/5.

nitekim: Nitekim, gerçekten.

n. 19b/1.

niteliksüz: Mahiyeti belli olmayan.

n. 11b/13.

niyyet: Ar. Amelin sağlam ve samimi olması gereken başlangıcı.

n. 6a/10.

noḳṣān: Ar. Eksik, kusurlu.

n. 25b/1.

noḳṭa: Ar. Nokta.

n.+sın 20b/10.

nūn: Ar. Nun, Osmanlı alfabesinin yirmi sekizinci harfi.

n.+a 22b/12, 27b/5.

n.+ı 4b/5.

nūr: Ar. Allah'ın isimlerinden biri; ilahi feyzi açığa çıkarmanın vasıtası olan ışık.

n. 19a/5.

n.+ı 3a/11, 4b/12, 19b/9, 21b/2, 22b/1, 27a/3.

n.+uñ 2a/3, 24b/12.

n.+dur 2a/2.

n.+a 2a/9.

n. ıla 4a/4.

n.-ı dīde 6a/2.

n.-ı ḥidāyet 7a/10.

n.-ı Ḥaḳdan 9a/6.

n.-ı Ḥaḳḳuñ 32a/13.

n.-ı kevneyn 32b/2.

n.-ı muṣṭafādur 19a/4.

n.-ı żiyāyı 28b/6.

Ḫudānuñ n.+ı 31a/7.

maḥabbet n.+ıdur 2a/3.

nūrī: Ar. Aydınlık.

n. 13b/13.

nuṭḳ: Ar. Söz.

n.+ıyam k10b/3.

n.+uñ (ilgi) 18a/10.

nübüvvet: Ar. Peygamberlik.

n.+de 6a/5.

n.-i ḫātem-i aḥmed 6a/6.

n. taḫtınuñ 32b/1.

nüh: Far. Dokuz (9).

n. 13b/5.

nümāyiş: Far. Görünüş.

ḳıble-i n.+sin k30b/8.

nüsḫa: Ar .Yazılı bir şeyden çıkarılan sūret.

n.+ñ (iy) 21a/9.

n.-i maẓhar-ı Ḥaḳ 20a/6.

O

od: Ateş.

o. 20b/4.

o.+a 22a/3, 26b/10.

o.+ı (iy) 2b/11.

o.+ı-ıla 7a/9.

o.+ına 9b/2, 23b/7.

o.+ınuñ 26b/7.

oḳın- : Okunmak.

o.-a 23a/7.

oḳıt- : Okutmak.

o.-dı k31b/2.

oḳu- : 1. Okumak.

o-r 9a/6, 18a/4.

o.-ya 18b/11.

2. Söylemek.

o. ! 21a/9, 33a/2.

ol: 1. O (Şahıs ve işaret zamiri).

o. 2a/5, 2b/10, 5a/10, 6a/5-12-13, 6b/11, 7a/5, 8b/5, 9a/5, 10a/10, 11b/13, 12a/5, 12b/12, 13a/3, 13b/7-12, 14a/3-7, 14b/2-5-6, 15a/8, 17b/6-8, 19a/10, 20b/1, 22a/4, 22b/4, 24b/11, 25a/8, 26a/4-5, 28a/5, 30a/2, 31a/12, 31b/4, 32a/9, 33b/6, 34a/6.

o.+dur 1b/11, 4b/11, 6a/6, 9b/1, 13a/7, 13b/9, 13b/11, 17b/4, 18b/3, 20b/13, 24a/2, 25b/6, 30b/2-3, 34a/6, 34b/1.

o.+durur 18b/4, 34b/2.

2. İşaret sıfatı.

o. 2b/1, 4a/1-4, 5a/4-12, 5b/3-5, 6a/4, 6b/12, 7a/4-10, 8a/2-7-10, 8b/8, 9a/3-7, 9b/2-12, 10a/9-11, 10b/3-12, 11b/8, 12a/2-12, 12b/6-10, 13a/2-9, 13b/3, 14a/7-11, 16a/6-8, 16b/1,

17a/7-8-11-12, 17b/13, 22a/4, 22b/7-12-13, 23b/3-7-8, 24a/12, 24b/4, 26a/6, 26b/3-7, 27b/9, 29a/9-10, 29b/13, 30b/10, 31b/6-9, 32a/1-10, 32b/1-4, 34a/11, k10b/5, k11a/5, k30b/5.

ol- : Olmak.

o.! 2b/8, 2b/10, 33b/11.

o.-a 1b/9, 7b/12, 10b/8, 29a/9-12, 29b/8, 30a/2, 31a/6, 31a/13, 31b/1, 12a/7, 16a/5, 17a/11-13, 18a/7-10, 18b/10, 21b/5, 23b/8, 24a/3, 25a/1-2-8-9, 26a/11.

o.-abile 2a/1.

o.-alıdan k10b/6.

o.-am 22a/2.

o.-an 2b/11, 3a/5, 8b/6, k30b/4-6, k30b/10, 10b/13, 11a/13, 15a/1, 20b/13, 21a/11, 21b/10, 23a/9, 24b/5, 30a/5, 31b/1, 34b/2-13-14.

o.-ana 22a/10.

o.-andur 8b/8.

o.-anı 10a/13, 13b/6.

o.-anlar 12b/3, 19b/5.

o.-anlara 14b/4.

o.-asın 7b/7, 17a/9, 24a/10, 24b/12, 28a/9.

o.-avuz 8b/10, 16b/9.

o.-dı 2b/6, 3b/8, 5a/4-11-12, 8a/2, 8b/4, 12b/1, 13b/10, 14a/9, 15b/5, 16a/2-3, 19a/2-5-12, 23a/6, 26b/2, 28b/13, 29b/3, 32b/3, 34a/12, 21a/5-6, 32b/12.

o.-dılar k31b/4, 15b/5.

o.-duñ 20a/5-6, 32b/3.

o.-ısar 23b/1.

o.-ısardur 22b/2.

o.-ma 22a/13.

o.-madı 9a/4.

o.-madılar 11b/3.

o.-maduñ-ısa 12b/6.

o.-maḳ 6a/11, k32a/1, 31b/14, 33b/4.

o.-maḳdan 14b/2.

o.-maḳdur 24b/4.

o.-masa 27a/4.

o.-maya 10a/8, 26a/12.

o.-mayan 33b/5.

o.-mayavuz 13a/12.

o.-mayınca 6a/12, 8a/13.

o.-maz 9a/7, 18b/2, 22a/10, 24b/5, 25b/9, 27a/4-9.

o.-mış (sıfat-fiil) 13b/6.

o.-mışam k32a/3, k10b/1-2-6-8-10.

o.-mıyan 18a/3.

o.-sa 14b/3, 28a/6.

o.-sun 34b/6-8-10-12-14, 25b/12.

o.-uban 4a/9, 11b/2, 22a/4, 27a/1-13

o.-up 18a/12, 22b/13, 3a/2, 8b/9, 13a/7, 17a/11, 32b/3.

o.-updur 6a/2-7, 6b/2, 16a/2, 18a/9, 22b/4, 34a/7, 26a/8-9, 32a/7, 32b/4, 33b/8.

o.-ur 9b/10, 10b/3, 13a/5, 14a/2, 14b/10-13, 15a/3-5, 19a/11, 20b/5-6, 21b/9, 24b/3, 26a/4, 31b/6, 18a/8, 20a/11, 21b/12-13, 22a/2-3, 6b/11, 8a/10, 8b/2-3, 27a/8, 29a/13, 30b/2, 33b/11-12.

o.-uram 32a/5.

o.-urlar 13b/13, 21b/6.

o.-ursa 22b/2, 8a/1, 12a/1.

o.-ursın 10a/13, 24a/8.

ʿabeş o. 33b/2.

āmil o. 6b/6.

ʿārif o. 17a/9.

ʿarż o. 15b/9.

ʿāşıḳ o. 11b/7.

ʿāşıḳ-ı dīdār o. k11a/10.

ʿayān o. 2a/8, 17a/7, 29b/12.

ʿayn-ı varlıḳ o. 30a/8.

berāber o. 5b/5.

beyān o. 11b/5, 23a/9-11.

bī-ʿār o. k11a/4 .

bir o. 30a/6.

bī-ẕāt o. 30b/3.

cemʿ o. 20b/4.

daʿvet o. 33b/2.

delīl o. 4b/6, 7b/1.

dermān. o. 34b/10.

dildār o. k11a/6.

emīn o. 3b/5.

fenā o. 18a/11.

feyyāẓ o. 32b/7.

feyż o. 33a/8.

ġarḳ o. 18b/2.

ḥaḳ o. 34a/3.

ḫalāṣ o. 30b/3.

hālik o. 12b/10.

ḥarām o. 34a/9.

ḥāṣıl o. 19a/8.

ḫasīr o. 30a/3.

ḥaşr o. 5a/7.

ḫātem o. 29a/11.

ḥayāt o. 23a/6.

ḥayrān o. k31b/3, 9a/10.

ḥicāb o. 6b/12.

hīç o. 33b/7.

ḥüsnü'ṣ-ṣavāb o. 32b/11.

ʿīd o. 30b/9.

ḳadr-i berāt o. 32a/7.

ḳalb o. 33b/8.

kül o. 32a/6.

lāyıḳ o. 18b/6.

luṭf o. 2a/13.

maḥv o. 18b/2, 33b/7, 34a/4.

melāʾik o. 33b/1.

merdūd o. 24a/7.

mestūr o. 4a/2.

meşġūl o. 31a/8.

muḥīṭ o. 11a/5.

muḳābil o. 6b/8.

müberrā o. 31a/7.

mürīd o. 17a/4.

müşerref o. 33a/4.

nev-zād o. k10b/4.

nişān o. 2a/5.

rāciʿ o. 28b/12, 34a/3.

refʿ o. 33a/1.

rehber o. 5b/4-12.

ṣābit o. 22a/11.

ṣāḥib-esrār o. k11a/8.

saʿīd o. 29a/9.

sālik o. 33b/11.

ṣūret o. 22b/12.

şāhid o. 21a/1.

şerīk o. 2b/12, 25a/8.

taḥḳīḳ o. 33a/3.

ṭālib o. k30b/9, 14a/11.

taʿlīm o. 4b/6, 9b/9.

tamām o. 30a/11, 30b/2.

tebdīl o. 23b/3, 27b/11.

türāb o. 26a/5.

vāḳıf o. k10b/7.

var o. k11a/1.

vaṣf o. 28b/4.

vāṣıl o. 19a/8-9.

velī o. 30b/5.

yād o. k11a/2.

yār o. 33a/11.

yeksān 20b/5.

ẓāhir o. 18b/13, 19a/11, 34a/4.

ẕikri o. 32b/13.

olın- : Olunmak, edilmek.

taʿlīm o. 32b/9.

ẕikr o. 34a/11.

on: 10 sayısı.

o. 27b/8.

on iki: 12 sayısı, aylar.

o. 21b/9.

o.+den 15a/12.

o.+ler 15a/10.

on sekiz biñ (ʿālem) : Kainat.

o. 13b/9, 33a/6.

orta: 1. Orta.

o. 2b/11.

2. Ara.

o.+sında 15a/4.

ʿOṣmān: Ar. Hz. Osman, üçüncü halife.

Ḥażret-i ʿO. 15b/13.

ʿO.+dur 5b/9.

otlaḳ: Mera, çayır.

o. 26a/4.

Ö

öl- : Ölmek.

ö.! 29b/10.

ö.-di 9a/13.

ö.-em 34b/7.

ö.-en 20b/3.

ö.-medin 29b/10, 32a/12, 34b/7.

ö.-mek 7b/9, 26b/5.

ö.-mez 21a/4.

ö.-üp 32a/12.

ölcek: Kile, ölçek.

ö.+e 5b/5.

ölüm: Ölüm, mevt.

ö.+den 7b/9.

ölümsüz: Ölümsüz, bāki.

ö. 20a/3.

ʿÖmer: Ar. Hz. Ömer, ikinci halife.

ʿÖ. 15b/12.

ʿÖ.+dür 5b/2.

öñ: 1. Önce.

ö. 34b/7.

2. İleri.

ö.+inde 2b/9.

öñdin: Önce, ilk önce.

ö. 7b/9, 32a/12.

öyün: Zaman, vakit.

ö. k31b/8.

öz: Kendi, iç, öz.

ö.+i (iy) 4a/3, 11b/6, 20b/9, 34a/4.

ö.+in 20a/12, 24a/7, 30a/3.

ö.+inden 18b/11, 28b/13, 30a/5.

ö.+ine 34a/4.

ö.+ini 26a/11.

ö.+üñ (iy) 3b/4.

ö.+ünden 11a/10.

ö.+üñi 3b/11, 24a/4.

ö.+üni 7b/11, 26a/1.

özge: Başka.

ö. 29a/12.

P

pāk: Far. Temiz, pak.

vech-i p. 33b/8.

vech-i p.+in 32a/2.

ẕāt-ı p.-i kibriyā 32b/1.

pāy: Far. Hisse.

p.+umuz 34b/4.

pelās: Far. Kilim.

p.+ı 29a/13.

perde: Far. Kapı, pencere gibi yerlere asılan örtü.

p. 10a/8.

p.+siyem 10b/12.

p. idin- 10b/12, 20b/11.

p. ḳıl- k10b/5.

perr: Far. Kanat.

p.+i (iy) 9b/1.

pes: Far. Öyle ise.

p. 12a/11, 20a/6, 33a/4.

peyġamber: Far. Peygamber.

p.+i 32a/13.

pīr: Far. İhtiyar, yaşlı.

p.+e 23a/5.

p.-ile 9b/12.

p.+üm 31a/1, k31a/4-8-12-16-20.

p.+ümüñ 32b/11.

p.-i taḥḳīḳ 33b/2.

himmet-i p. k11a/7.

put: Far. Heykel, put.

p.+un 34b/11.

R

Rabb: Ar. Allah.

R. 24b/11.

R.+i (bel) 28b/10.

R.+iñ (iy) 3a/5.

rāciʿ: Ar. Geri dönen.

r. ol- 28b/12, 34a/3.

rāh: Far. Yol.

r.+ını 31a/8.

r.+uñ 31b/9.

sālik-i r.-ı ḥaḳīḳiden 31b/13

raḥmān: Ar. 1. Merhamet eden

r. 3b/4.

2. Herkese merhamet eden Allah.

daʿvet-i R.+a 32a/3 33b/7.

raḥme: Ar. bk. raḥmet.

r. 27b/7.

raḥmet: Ar. Esirgeme.

r. 12a/11, 27b/6.

r.+ini 6a/8, 10b/2.

r.+üñ (iy) 30b/12.

r.+üñden 13a/12, 28a/12.

r.+üñi (iy) 4a/13.

r.-i deryāsıdur 23a/4.

deryā-yı r. 21b/5.

rāz: Far. Sır.

r.-ı taḥḳīḳüm 4b/4.

r.-ı ʿuşşāḳuñ (ilgi) 31b/3.

faḳr-ı r.+ı 30a/11.

gencīne-ʾi r. 18b/10.

recā: Ar. Ümit.

r. 6b/8, 6b/11.

r.+sı 5a/6.

redd: Ar. Geri çevirme.

r. it- 11a/9.

refʿ: Ar. Yüceltme.

r. ol- 33a/1.

rehber: Far. Kılavuz.

r. 6a/3.

r.+dür 31a/8, 31b/9.

r.+i (iy) 15b/5.

r. idin- 13a/9.

r. ol- 5b/4, 5b/12.

remz: Ar. İşaret.

r.+in 34b/12.

reng: Far. Renk.

d.(g)+ine 32a/10.

r.+ini 27a/11.

r.-i būya 27a/12.

resm: Ar. Sūret.

r.+e 23a/9.

resūl: Ar. Elçi, peygamber.

r. 5a/12, 29b/13.

r.+den 5a/9.

r.+e 20b/2, 29b/11.

r.+inden 18a/1.

r.+ine 33b/4.

r.+üñ (ilgi) 5b/9-12, 6a/5, 25a/4.

r.-i Ḥaḳ 30a/10.

resūlullāh: Ar. Hz. Peygamber

r. 29a/4.

r.-ile 15b/3, 30b/2.

reşāt (< reşād): Ar. Hak yolunda yürüme.

r. ḳıl- 33a/10.

revān: Far. Yürüyen, akan.

r. it- 30b/12.

reyb: Far. Şüphe.

r.+üñ (iy) 17a/7.

reybī: Ar. Şüpheci.

r. 21a/11.

Rıḍvān: Ar. Cennetin kapıcısı olan büyük melek.

cennāt-ı R. 17a/1.

rıżā: Ar. Hoşnutluk, memnunluk.

r.+n (iy) 25a/1.

r. göster- 24b/3.

rızḳ: Ar. Allah'ın herkese bahşettiği nimet.

r.+ı (bel) 14a/3.

ricāl: Ar. Adamlar.

r.-i ġayb 34b/2.

ridā: Ar. Hırka.

r.+sı 5a/4.

rifāżı: Ar. Dönek.

r. 8b/3.

rind: Far. Kalender.

r. 23b/8.

riyā: Ar. İkiyüzlülük.

r. 24b/9.

r.+yı (bel) 28b/6.

zerḳ-i r.+dan k11a/1.

rūḥ: Ar. İnsan kalıbına gönderilmiş sır, insandaki bilen ve idrak eden latife.

r. 11a/13.

r.-ı ḳudsüñ 33a/13

r.-ı nebīye 19a/8, 19a/9.

rumūz: Ar. Remizler, işaretler.

feyyāẕ-ı esrār-ı r.+a 30b/10.

rūşen: Far. Aydın, parlak.

r. 32a/5.

rūz: Far. Gün.

r. 26b/13.

r.-ı ezelde k31b/1.

rūzı: Far. Nasip.

r. ḳıl- 16b/2.

S

s̱ābid: Ar. bk. s̱ābit.

s̱. 6b/5.

s̱ābit: Ar. Hareketsiz, kımıldamayan.

s̱. ol- 22a/11.

ṣabr: Ar. Başa gelen bela ve musibetlerden dolayı şikayet etmeme.

ṣ. 24b/3.

ṣ.+ımuz 24b/4.

ṣaç- : Şaçmak.

ṣ.-arsın 10b/2.

ṣ.-dı 19b/3.

ṣ.-duñ 29b/12.

saʿd: Ar. Uğur.

s.+i 33a/12.

ṣadef: Ar. Sedef, inci kabuğu.

ṣ. 19b/4.

ṣ.+den 19b/3.

ṣādıḳ: Ar.Sadakati, içten bağlılığı olan.

ṣ.+ları 31b/13, 32a/11.

ṣaf: Ar. Dizi, sıra.

ṣ. 33a/6.

ṣafā: Ar. Saflık, berraklık.

ṣ.+sı 5a/1.

ṣāfī: Ar. Duru, temiz.

ṣ. 29b/5.

ṣ.+yem k10b/1.

ṣaġ: Sağlam, sağlıklı.

ṣ.+a çıḳar- 7b/13.

saḫā: Ar. Cömertlik.

s.+sı 4b/13.

ṣaḥā'if: Ar. Sayfalar.

ṣ. 31b/11.

ṣāḥib: Ar. Sahip, malik.

ṣ.+iyem 11a/3.

ṣ.-i sırr-ı Ḫudā 32b/2.

ṣāḥib-esrār: Ar. Sır(lar) sahibi.

ṣ. k11a/8.

ṣaḥrā: Ar. Çöl.

ṭop-ı ṣ.+sındayam 9b/11.

saʿīd: Ar. Mutlu.

s. ol- 29a/9.

saḳāmet: Ar. Sakatlık.

s. 14a/2.

ṣaḳın- : Kaçınmak.

ṣ.! 22a/13.

sāḳī: Ar. İçki sunan.

s. 9a/9.

ṣalāt: Ar. Namaz.

ṣ. 15b/6.

ṣ.+ı (bel) 16b/13.

sālik: Ar. Bir tarikata giren; hedefine ulaşmak için tasavvuf yolunu tutan.

s. 12b/10, 17b/2.

s.+i 31b/13.

s. ol- 17a/11, 33b/11.

salṭanat: Ar. Sultanlık.

s.+da 12a/5.

ṣan: Şan, şöhret.

ṣ.+ı 26b/6.

ṣ.+u 28b/5.

ṣan-: Sanmak, zannetmek.

ṣ.-asın 7b/6.

ṣ.-duġuñı 7b/6.

ṣ.-ma 3a/11.

ṣ.-ur 33a/12.

saña: Sana.

s. 6a/10, 6b/7, 7a/2-10-13, 7b/6, 10a/11, 10b/3, 12b/12, 13a/1, 14a/5, 16b/7, 17a/1-6-7, 19b/10, 20a/6-7-8, 21a/5-11, 21b/6-8, 22a/9, 22b/7, 23a/6-11, 23b/11, 24a/3-5-11, 24b/13, 25a/2-8-13, 26a/13, 27b/3, 28a/1, 30a/12, 33b/10, k10b/5, k26a/3, k31a/6.

ṣanem: Ar. Put.

ṣ.+ler k11a/5.

ṣap- : Ayrılmak.

ṣ.-andur 25b/7.

ṣavāb: Ar. Doğru, dürüst.

ḥüsnü'ṣ-ṣ. 32b/11.

ṣavm: Ar. Oruç.

ṣ. 15b/6.

ṣ.+ı (bel) 15b/12, 16b/13.

ṣavt: Ar. Ses, sedā.

ṣ. 32b/2.

ṣ.-ıla 30b/5.

ṣay- : 1. Saymak.

ṣ.-sañ 21b/8.

ṣ.-up 25b/5.

2. Önemsemek.

s.-a 4a/3.

sebaḳ: Ar. Ders.

s. k31b/2.

ṣebāt: Ar. Yerinde durma.

ṣ. bul- 33a/5.

secde: Ar. Secde.

s. 11a/9, 14a/8.

s. ḳıl- 12b/1.

seç- : Seçmek, ayırmak.

s.-düñ-ise 19b/8.

sedd: Ar. Perde.

s.+den 9b/5.

seg: Far. Köpek.

s.+i (iy) 16a/2.

sekiz: Bir rakam (8).

s. 16a/10, 28a/2.

selāmet: Ar. Endişeden uzak olma.

s.+dür 3b/6.

semʿ : Ar. İşitme, işitiş.

s.+in 3a/10.

s.+uma 22b/4.

semā: Ar. Gökyüzü.

s.+yı 27a/6.

semīʿ : Ar. İşiten.

s. 20b/13.

sen: Sen zamiri.

s. 2b/12, 3a/5, 4a/9, 6b/13, 7a/13, 7b/7, 8b/10, 10a/6-9, 12b/7, 12b/11-12-13, 13a/3, 16a/1, 18b/2, 19b/12-13, 20a/1-2, 20a/6-8-10-11, 21a/2-9, 22a/12, 24a/9, 25a/10, 26a/10, 28a/1-5, 28b/2, 29a/2, 30b/4-10, 31a/1-6, 31b/1-4-9, 32a/8, 32b/3, 33a/2, 33b/10, k3a/1, k10b/5, k30b/10, k31a/17, k31b/9.

s.+de 3a/4, 3b/5-8-12, 6b/7, 7b/7, 12b/7, 17a/1, 19b/12, 20a/5, 20b/7, 21a/12, 21b/7, 23a/10, 23b/11, 26a/10, 28a/2-3-4.

s.+dedür 28a/4.

s.+den 8b/10, 10b/3, 12b/12, 20a/7, 21a/5, 24a/5, 24b/13, 26a/13, 30a/13, 32a/8, k26a/3, k31a/7, 3a/4, 5a/6, 7b/5.

s.+i 2b/3, 3a/5, 4a/10, 7a/3-9, 20a/1, 20a/2-11, 21a/9, 22b/9, 24a/9-13, 25a/9, 26a/13, 30b/13, 31a/3, k10b/5, k26a/2, k30b/1, k31a/5.

s.+iñdür 24a/11, 25a/7.

s.-iñ-ile 22b/9.

s.+sin 30a/12, 32a/9, k32a/9-10-11, 28a/11.

s.+üñ 30b/12, 32b/3, 6b/5, 8b/12, 15b/9-10-12-13, 18a/7, 18b/4, 21a/5, 24b/12, 25a/2-5, 28a/11.

s.+üñdür 31a/2.

s.+üñ-ile 8b/11, 24a/13, 24b/13.

s.+üñle 32a/5.

s.+üñleyem 32a/7.

ṣenā: Ar. Övme.

ṣ.+sı 4b/10.

senlik: Sana ait olan benlik, kişilik.

s.(g)+üñ (iy) 2b/13, 10a/8, 17a/8, 32b/3.

s.(g)+üñdür 12b/8.

s.(g)+üñi 20a/10.

s.(g)+üñ+süz 9b/3.

ser: Far. Baş.

serīr-i tāc-ı s.+de 31a/6.

ser- : Sermek.

s.-düm 32a/6.

serīr: Ar. Taht.

s.-i tāc-ı serde 31a/6.

ser-māye: Far. Anamal, sermaye.

s. 29a/12.

server: Ar. Baş, ulu.

s. 5b/4, 5b/12, 6a/3, 31a/6.

s.+dür 31a/6.

s.+e 13a/9.

s.+i (iy) 15b/5, k32a/1.

setr: Ar. Örtme, kapama.

s. it- 32a/1.

sev- : Sevmek.

s.-di 18b/13.

s.-digi-y-ile 30a/2.

s.-di-se 5b/13.

s.-dügi 25b/12.

s.-dügi-le 30a/1.

s.-en 26a/11, 6a/8, 18b/12.

s.-ene 25b/12.

s.-er 26a/4, 31b/13, 33a/7, 5b/7.

s.-erüz 25b/5.

s.-meyen 5a/13, 25b/11.

s.-mez 25b/11.

s.-üp 11b/7, 26a/5.

sevgü: Sevgi.

s. 25b/6.

sevil- : Sevilmek.

s.-en 18b/12.

sevinc (<sevinç): Sevinç, mutluluk.

s. 33b/11.

seviş- : Birlikte sevinmek.

s.-e 25b/6.

seyr: Ar. Yolculuk.

s. 8b/5, 34a/10.

s. it- 10b/1-2, 14b/8, 15a/4-11, 21b/5.

seyrān: Ar. Gezinme.

s. it- 10a/3.

seyyāre: Ar. Gezegen.

s. 14a/6.

seyyi'āt: Ar. Fenalıklar, kötülükler.

s. 33a/8.

sez- : Sezmek, hissetmek.

s. ! 7a/8.

ṣı- : 1. Kırmak, parçalamak.

ṣ.-yan 34b/11.

2. Reddetmek.

ṣ.-dı 14a/8.

ṣıddīḳ: Ar. Sözünün eri.

ṣ. k30b/4.

ṣıdḳ: Ar. Özün söze uygun olması, mahvolmanın söz konusu olduğu durumlarda bile doğruyu söylemek.

ṣ.-ıla 15b/6.

ṣıfat: Ar. Özellik, sıfat.

ṣ.+dan 9a/1.

ṣ.+lar 14a/10.

ḥayvān-ṣ. 4a/5, 26a/4.

ṣıfāt: Ar. Özellikler, sıfatlar.

ṣ 13b/10, 14b/5, 19b/2, 25a/9.

ṣ.+a 4b/2, 11a/7, 18b/2.

ṣ.+ı (iy) 1b/13, 2a/2, 2a/6, 2a/8, 11b/5, 19b/4.

ṣ.+ı (bel) 17b/6.

ṣ.+ın 1b/4, 2a/1.

ṣ.+ından 2a/2.

ṣ.+uñ (iy) 20b/11, 23a/11.

ṣ.-ı adını 19a/13.

ṣ.-ı fiʿl-i Ḥaḳ 9a/2.

ṣ.-ı ḥayy u ḳayyūmu 3a/2.

ṣ.-ı ẕātımuñ 4b/8.

ṣ.-ı ẕātına 12a/12.

efʿāl-i ṣ.+uñ 10b/10.

ẕāt-ı ṣ.+ı maẓharı 19a/10.

ṣıfatlu: Ar+T. Vasıflı.

ṣ. 26a/8.

ṣıġ-: Yeri olmak.

ṣ.-maz 10a/5.

ṣıḥḥat: Ar. Sağlık.

ṣ. 14a/2.

ṣ.+inde 24b/7.

ṣınıḳ: Mağlup.

ṣ. 8b/5.

sır: (<sırr) Ar. Hakk'ın halka bildirmediği şey.

s. 10a/6, 12b/2, 8b/5, 10a/7.

s.+dan 23a/11.

s.+dı 12a/8.

s.+dur 10a/5, 2b/4.

s.+ı 15a/12, 23a/1, 25b/7, 31a/1, 10a/4, 6a/6, 19a/11, 32b/11.

s.+ın 16b/2, 32a/9, 31b/12, 33a/13.

s.+ına 11b/2, 18a/3.

s.+ını 10b/7, 18a/10, 34b/9.

s.+uñ 34a/5, 4a/9.

s.+uma 32b/9.

s.+umuzı 34a/1.

s.-ı Ḥaḳḳı 10a/3.

s.-ı Ḥaḳdur 18a/3, 34a/7.

s.-ı ḫaberin 9a/4.

ʿilm-i s.+ı 34a/1.

s.-ı Levlāk 32b/1.

maʿnā-yı s.+ı Allāh 30b/5.

ṣāḥib-i s.-i ḫudā 32b/2.

sırrullāh: Ar. tam. Allah'ın sırrı.

maʿnā-yı s. 30b/5.

sikke: Ar. Paranın üzerine vurulan damga.

s. 27b/9.

sil- : Silmek.

s. ! 20b/10.

sīm: Far. Gümüş.

s. 31a/5.

simurġ: Far. Anka kuşu.

s.-ı anḳā 28b/11.

sirāc: Ar. Işık.

s.+ında 31a/7.

sīret: Ar. Bir kimsenin hāli, tavrı.

s.+ine 23b/4.

sizcileyin: Sizin gibi.

s. k32a/1.

ṣoluḳ: Nefes.

ṣ.(ġ)+ı (iy) 21b/7.

ṣoñ: Son.

ṣ. 2b/9.

ṣor- : Sormak, sual etmek.

ṣ. ! 31b/4.

ṣ.-ma ! 4a/13.

ṣorul- : Sorulmak, sual edilmek.

ṣ.-maz 11b/11.

ṣoy: Irk.

evlād-ı ṣ.+a 26a/6.

söv- : Sövmek.

s.-se 7b/6.

söz: Söz, kelam.

s. 22a/8, 28b/5.

s.+de 10a/10.

s.+den 1b/6.

s.+i 1b/7, 10a/9.

s.+idür 21a/7.

s.+in 4b/4.

s.+inden 12b/13.

s.+ine 10a/7.

s.+le 26b/8.

s.+lerden 3b/2.

s.+lerüñ 18a/3.

s.+ü 1b/4.

s.+üñ 21a/7.

s.+üñde 20b/13.

s.+ümden 24b/12.

s.+ümi 20b/10.

s. aç- 9a/1.

s. ver- 8b/11.

ṣu: Su.

ṣ. 23a/4.

ṣ.+lar 27a/11.

ṣ.+ya 21b/13, 26a/6.

ṣ.+yı (bel) 21b/5, 27a/6.

ṣ.-y-ıla 23b/5.

suʿāl: Ar. Soru.

s.+üm 20a/7.

ṣuç: Suç, kusur.

ṣ.+ıyam 10b/13.

ṣūfī: Ar. Tasavvuf ehli, sofu.

ṣ. k10b/1.

ṣ.-i kitāb-ı ʿışḳ 31a/12.

ṣūfiyā: Ar.+Far. Ey sofu!

ṣ. k11a/10.

sulṭān: Ar. Pādişah.

ṣ. 6b/2, 25a/3, 25b/2-3, 27a/4, 31b/1.

ṣ.+dur 9a/8.

ṣ.+ı (iy) 5b/9, 32b/1.

ṣ.+laruñ 16b/1.

ṣ.+lıġı 13a/8.

ṣ.+um k31a/8.

emr-i ṣ. 21a/13.

evlād-ı ṣ. 13a/7.

ṣūret: Ar. Biçim, görünüş.

ṣ. 27a/8.

ṣ.+de 20b/5.

ṣ.+em 11a/1.

ṣ.+ine 22a/5, 23b/4.

ṣ. ol- 22b/12-13.

ṣūretā: Ar. Görünüşte.

ṣ. 11a/3, 22a/6.

sücūd: Ar. Secde etme.

s. 2b/1.

s.+uñ (iy) 24a/5.

s. ḳıl- 34a/4.

süflī: Ar. Alçak, bayağı.

s. 2a/9, 19a/5.

sükūn: Ar. Hareketsizlik.

s.-ı ḳabż-ı basṭ 10b/11.

sünnet: Ar. Hz. Peygamber'in sözleri, işleri ve tasvipleri.

s.+de 6b/6.

sür- : 1. Yürütmek.

s.-e 17b/9.

s.-er 15a/6, 16a/8.

s.-erse 27a/4.

s.-se 21b/12.

2. Uzaklaştırmak.

s.-e 17a/8.

s.-evüz 8b/12.

3. Yaşamak.

s.-mege 21b/6.

süril- : Devam etmek.

s.-ilen 25a/7.

sürme: Kirpik diplerine sürülen siyah boya.

s. k30b/7.

sürūrī: Ar. Sevinçli.

s. 28b/8.

Ş

şāh: Far. Padişāh.

ş.+ı (iy) 11a/3.

ş.-ıla 12a/5.

ş.+ınuñ k11a/5.

ş.+uñ (ilgi) 5a/4, 14a/7.

ş.-ı levlāk 25a/11.

sikke-ʾi ş. 27b/9.

şāhid: Ar. Şahit, tanık.

ş. 6b/5.

ş. ol- 21a/1.

şaḥm: Ar. İçyağı.

ş.+e 27b/7.

şāl: Far. Şal.

ş.+ını k11a/3.

şān: Ar. Şan, şöhret.

ş.+ında 2a/12.

şarāb: Ar. İçilecek şey.

ş. 27a/8.

ş.+ı 30a/5.

ş.+ın 34b/5.

ʿışḳ-ı ş.+ın k11a/5.

şarṭ: Ar. Koşul.

ş.-ı evvel 6a/11.

şaş- : Şaşırmak.

ş.-anlar 8b/5.

şaşı: Eğri, ters.

ş. 10b/3.

şavḳ: Işık, parıltı.

ş.+ı (iy) 26b/12.

şāẕī: Far. Mutlu.

ş. 28b/8.

şeb: Far. Gece.

ş. 26b/13.

şefāʿat: Ar. Şefaat.

ş. 4b/13, 7a/10.

ş.+den 5a/13.

şehādet: Ar. Şahitlik etme.

ġayb-ı ş. 11a/3.

şehr: Far. Şehir, büyük belde.

ş.+ine 5b/12, 32a/13.

şekk: Ar. Şüphe, zan.

ş. 17a/7, 21a/11.

şekl: Ar. Şekil, biçim.

ş.-i beşerdür 22a/6.

ş.-i insān 20b/5, 23b/3.

şeksüz: Ar.+T. Şüphesiz.

ş. 14a/10.

şems: Ar. Güneş.

ş.+ini 30b/9.

şeʾn: Ar. İş.

ş.+ini 28a/8.

şeʾniyyet: Ar. Gerçeklik.

ş.+üñ (iy) 12b/10.

şerʿ: Ar. Din kāideleri.

ş. 6b/5.

ş.+i (bel) 13b/12, 5b/3, 5b/10.

ş.+üñ (ilgi) 6a/11, 16b/11.

şerer: Ar. Kıvılcım.

ş. 26b/10.

şerīʿat: Ar. Fıkıh kaideleri, insanın bedeni ve dünyası ile ilgili zahirī hükümler.

ş. 5a/4, 6a/10, 6a/11, 6b/1.

ş.+da 6b/7, 6b/8, 8a/12.

ş.+dan 6a/13, 8b/2.

ş. şehrine 5b/12.

ş. mürşidin 16b/9, 17a/2.

ş. mürşididür 16b/10.

şerīf: Ar. Şerefli, mübarek.

ẕāt-ı ş.+ümle 33a/4.

şerīk: Ar. Ortak.

ş.+i (iy) 12b/8, 19b/12.

ş. ol- 2b/12, 25a/8.

lā şerīküñ k10b/8.

lā şerīk-i vāḥid-i muṭlaḳdur 18b/4.

şeş: Far. Altı sayısı (6).

ş. 33a/4, 34a/10, 34b/11.

şey, şeyʾ: Ar. Şey, nesne.

ş.+de 7b/9.

ş.+den 3b/11.

ş.+em 11a/4.

ş.+i (bel) 4b/5, 13b/7.

ş.+in 11a/1.

ş.-le 33b/13.

şeyṭān: Ar. Şeytan.

ş. 2b/1.

ş.+a 14a/8.

ş.+ı (iy) 14a/10.

ş.+ı (bel) 14a/6.

ş. it- 3b/4.

ş. ol- 16a/2, 24a/8.

ş.-ı ebterdür 31a/13.

şol: 1. Şu (işaret sıfatı).

ş. 19b/10.

2. Şu (zamir).

ş. 31a/8.

şu: 1. İşaret zamiri.

ş. 31a/13.

ş.+lar 26a/4.

ş.+nuñ 20a/4.

2. İşaret sıfatı.

ş. 4b/13, 18b/9.

şunlar: Şunlar.

ş. 31a/7.

şübhe: Ar. Şüphe.

ş. 7b/3, 15b/4, 22a/9.

şükr: Ar. Görülen iyiliğe karşı duyulan memnunluk.

ş. 24b/3.

T

tā: Far. 1. Dek, kadar.

t. 9b/10, 19b/2, 32b/6.

2. Şart edatı.

t. 26a/10.

tā: Ar. "te" harfi.

t. 27b/11.

taʿaddüd: Ar. Birden çok olma, çoğalma.

t.+den 18a/11.

ṭāʿat: Ar. Allah'ın emirlerini yerine getirme.

ṭ.+i 28b/9.

taʿayyün: Ar. Aşikar olma.

t. 18a/8.

t.+den 18a/11.

ṭabʿ : Ar. Tabiat, huy.

ṭ.+ı (iy) 33b/10.

tāc: Ar. Hükümdarların başlarına giydikleri başlık.

t. 31a/6, 31b/1.

serīr-i t.-ı serde 31a/6.

tafṣīl: Ar. Uzun uzadıya anlatma.

t. 21b/8.

ṭaġ: Dağ.

ṭ. 4a/4.

ṭ.+ından 4a/3.

ṭaġıl- : Dağılmak.

ṭ. –salar 20b/6.

taḥḳīḳ: Ar. Hakk'ı isimlerinin suretleri olan alemde temaşa etme.

t. 32b/11, 33a/3.

rāz-ı t.+üm 4b/4.

t.-i ḳalem 31b/11.

ḳābe'-i t. 32a/11.

pīr-i t. 32b/2.

faḳr-ı t. 32b/5.

taḥteʾs-serā: Ar. tam. Toprak altı.

t. 13b/8.

ṭaḳ: Takmak, yerleştirmek.

ṭ.! k31b/10.

ṭaḳın- : Ad, lakap almak.

ṭ.–an 17b/5.

ṭ.-up 18b/1.

ṭ.-ur 27a/7.

taḳlīd: Ar. Taklit.

t. 8b/4.

taḳvā: Ar. Allah'tan korkmak.

28b/9.

ṭal- : Dalmak.

ṭ. ! k31b/9.

ṭ.-ıp 20a/1.

t.-up 19b/5.

ṭaleb: Ar. İstediğini bulmak için onu araştırma.

ṭ. 7a/9.

ṭ. eyle- 7a/2.

ṭ. it- 31b/9, 21b/1.

ṭālib: Ar. İsteyen.

ṭ.+e 18b/10, 33b/12.

ṭ.+i (iy) 32a/13.

ṭ.+leri 31b/12, 32a/4.

ṭ. ol- 14a/11, k30b/9.

ta'līm: Ar. Öğrenme, öğretme.

t. it- 13a/1, 31a/9.

t. ol- 4b/6, 9b/9.

t. olın- 32b/9.

tamām: Ar. Tamam, bütün.

t.+ı (iy) 22a/11.

t. it- 31a/1.

t. ol- 30b/2.

ṭamu: Cehennem.

ṭ. 16a/10, 28a/2.

ṭ.+ya 2b/1.

ṭ.+yı (bel) 26b/3.

ṭa'n: Ar. Yerme, ayıplama.

ṭ.+ı (bel) 31a/8.

ṭañ: Şaşılacak şey.

ṭ. 1b/6, 23b/10.

ṭanuḳ: Kanıt, delil.

ṭ. 23b/10.

ṭ.+dur 22a/9.

ṭ.(ġ)+ı (iy) 30b/2.

ṭapu: Huzur, makam.

ṭ.+sında 13a/10.

ṭarīḳ: Ar. Yol.

ṭ. 8b/5.

ṭ.-i enbiyāyı 7a/6.

ṭ.-i Ḥaḳda 5b/4.

ṭarīḳat: Ar. Allah'a ulaşmak için tutulan yol.

ṭ. 5a/4, 7b/8, 8a/2, 8a/12, 17a/2, 7b/5, 17a/4.

ṭ.+dan 8b/3.

ṭ.+dur 7b/9.

taṣadduḳ: Ar. Sadaka olarak verme.

t.-la 15b/13.

taṣdīḳ: Ar. Onaylama.

t. 15b/10.

t. it- 5a/9.

ṭaş: Dış.

ṭ. 33b/8.

ṭaş- : Taşmak.

ṭ.-dı 19b/3.

ṭ.-up 26b/2.

ṭaşra: Dışarı.

ṭ. 19b/3.

ṭ.+ya 2a/6.

ṭ. düş- 19b/3, 22b/11.

tavāf: Ar. Tavaf.

t. 32a/11-13, 33a/6.

ṭavr: Ar. Hāl, edā.

ṭ.-ı münācāt k10b/10.

ṭayr: Ar. Kuş.

ṭ. 13b/5.

ṭ. it- 33a/13.

teʿālā: Ar. cüm. "Yüce olsun!" manasına gelen bir söz.

Ḥaḳ t .33a/9, 33b/1.

teʿālallah: Ar. cüm. Allah yükseltsin !

t. 23a/5.

tebdīl: Ar. Değişme.

t. ol- 23b/3, 27b/11.

tecellā: Ar. bk. tecellī.

vech-i t.+sındayam 9b/8-9.

tecellī: Ar. Görünme, belirme.

t. 9a/6, 4a/3-4.

t. eyle- 34a/2.

t. it- 11b/9, 17a/6, 28b/7, 29b/7, 33b/1.

t. ḳıl- 9a/2, 11b/7, 33b/9.

ẕāt-ı t.+sin 24b/2.

tedrīc: Ar. Derece derece.

t.-ile 34b/2.

tefāvüt: Ar. İki şeyin birbirinden farklı olması.

t. 14b/6.

tefekkür: Ar. Düşünme.

t. eyle- ! 20a/2.

temāşā: Far. Bakıp seyretme.

t.+sındayam 9b/8.

ten: Far. Vücut, beden.

t. 3b/8, 4a/9, 6b/11, 13a/2, 18b/9, 18b/10, 21a/2, 21b/6, 26a/2, 28b/6, 32a/10-12.

t.+de 6a/12, 6b/11, 9a/7, 23a/7, 23a/13, 26a/3.

t.+den 2b/5, 17b/9.

t.+e 16a/11.

t.+i (bel) 2b/6, 9a/13.

t.-ile 8a/4, 20b/5.

t.-iledür 6b/13.

t.+in 4a/7, 26a/4.

t.+üñ (iy) 20b/3, 21b/8, 22b/3, 23a/12.

t.+üñ (ilgi) 20b/4.

t.+üñi 20b/3.

cān-ı t.+üñ 22a/12.

tenezzül: Ar. Çıkarma.

istiḫrāc-ı t. 28b/9.

terakḳkī: Ar. İlerleme.

t. 28b/9.

terk: Ar. Bırakma.

t.+e 8a/2.

t.+in 34b/13.

t.+ini 10a/4.

t. it- 31a/6, 32a/11.

terkīb: Ar. Birkaç şeyi birleştirip karışık bir şey meydana getirme.

t.+i (iy) 21a/9, 22a/1.

t. ol- 23a/9.

tertīb: Ar. Hazırlama, düzene koyma.

t. dut- 5b/10.

dīn-i īmān t.+i 16a/3.

teselli: Ar. Teselli.

t. 17a/6.

t. ḳıl- 9a/2, 11b/9.

teslīm: Ar. Bir emaneti yerine verme.

t. it- 13a/1, 16b/8, 17a/4.

teşaḫḫuṣ: Ar. Taayyün etme, tanıma.

t.+da 18a/8.

tevḥīd: Ar. Allah'ın Zatını akıl ile yapılan bütün tasavvurlardan ve zihinde yapılan bütün tahayyüllerden soyutlamak; bir görme, bir bilme hāli.

t. +ile 34b/6, 34b/8, 34b/10, 34b/12, 34b/14.

tezvīr: Ar. Yalan.

t.+e 2b/6.

tırāş: Far. Düzeltme, şekil verme.

t. 32a/12.

ṭoġ- : Doğmak.

ṭ.-an 19a/2.

ṭ.-dı 19a/5.

ṭoġra- : Doğramak.

ṭ.-r 27a/2.

ṭoġrı: Doğru.

ṭ. 7a/3, 11b/2, 16b/8.

ṭoġru: bk. ṭoġrı.

ṭ. 7b/1.

ṭoḳ: Tasma, boyna geçirilen zincir.

ṭ.+ı 32a/12.

ṭoḳuzyüz: Bir sayı (900).

ṭ.+ler 14b/10.

ṭol- : Dolmak.

ṭ.-ar 27b/10.

ṭ.-dı 9a/9.

ṭ.-dılar k31b/5.

ṭ.-updur 25a/5.

ṭolaş- : Dolaşmak.

ṭ.-ur 21b/3, 26b/13, 27a/6.

ṭoldur- : Doldurmak.

ṭ.-dı k31a/14.

ṭolı: Dolu.

ṭ. 13b/8.

ṭon: Elbise.

ṭ. 19b/7.

ṭ. +ın 2a/13, 27a/9.

ṭ.+uñ (iy) 23b/1.

ṭop: 1. Büsbütün.

ṭ. 9a/13.

2. Küme, topluluk.

ṭ.+ı 31a/1.

ṭ.-ı ṣaḥrāsındayam 9b/11.

ṭopraḳ: Toprak.

ṭ. 21b/11, 23a/12.

ṭoyla- : Ziyafet vermek.

ṭ. ! 24a/9.

tuḫm: Far. Tohum.

t.+ı (iy) 31b/8.

ṭur- : Durmak.

ṭ.-aydı 29a/6.

ṭ.-mayup 27a/6.

ṭ.-mış 27a/1.

Ṭūr: Ar. Sīnā yarımadasında Allah'ın tecellī ve Hz. Mūsa ile ettiği dağ.

Ṭ. 4a/2.

türāb: Ar. Toz.

t. it- 7b/11.

t. ol- 26a/5.

ṭuş: Yön, yol.

ṭ.+um 25a/1.

ṭut- : 1. Muhafaza etmek.

ṭ.-an 13b/11.

ṭ.-ar 13b/12, 27b/8.

2. İşe yaramak.

ṭ.-a 28b/4.

3. Bir ibadeti yerine getirmek.

ṭ.-duġuñ 15b/12.

ṭ.-up 16b/13.

4. Dinlemek.

ṭ.-mayınca 7a/6.

ṭuy- : Duymak.

ṭ.-an 34b/12.

ṭuyūr: Ar. Kuşlar.

ṭ. 14a/5.

U

u: Far. Ve. bk. ü.

u. 2a/6-12, 3a/2-13, 4b/1-10, 8a/9, 8b/7, 10b/12-13, 11a/3-13, 13a/2, 13b/5, 15a/9, 15b/6, 16a/6-11, 16b/11, 17b/9, 19b/2, 24a/10, 24b/3, 26a/2, 26b/6, 27a/8, 28a/11, 32a/10, 32b/2, 33a/4-7-13, 33b/8, 34a/7, k30b/10, k31b/5.

uç: Kenar, taraf.

u.+a 14a/1.

u.+dan 14a/1.

uçmaḳ: Cennet.

u.(ġ)+ı 26b/3.

uġra- : Rastlamak, karşılaşmak.

u.-duġını 26b/11.

u.-madın 19a/10.

u.-ya 26a/5.

u.-yısar 23a/13.

ʿuḳūl: Ar. Akıllar.

ehl-i ʿu.+üñ (ilgi) 5b/9.

ulan- : Eklenmek.

u.-dı 22b/12.

ulaş- : Ulaşmak.

u.-andan 24a/10.

u.-dı 32b/13.

u.-maz 6b/12, 22a/3.

u.-ur 8a/10.

ulaşdur-: Ulaştırmak.

u.-a 25a/2.

u.-andan 3b/8.

ulu: Ulu, yüce.

u. 12b/11, 17a/4.

u.+da 5b/3.

u.+dan 7a/10.

u.+sı 30a/10.

u.+sıdur 12b/4.

ʿulvī: Ar. Yüce.

ʿu. 2a/9, 19a/5.

um- : Temennī etmek.

u. ! 23a/5.

ʿumūmen: Ar. Genel olarak.

ʿu. 32b/12.

ʿunṣur: Ar. Eleman.

ʿu. 11a/13, 13b/5, 34b/11.

ç.-ı ʿu. 10b/11, 15a/8.

ç.-ı ʿu.+dan 10a/1, 14b/11.

ur- : Başvurmak.

yüz ur- 21b/4, 27a/1.

ʿurūc: Ar. Yükselme.

ʿu. 32a/3.

ʿuṣāt: Ar. Günahkārlar.

ʿu. 33a/9.

ʿuşşāḳ: Ar. Aşıklar.

ʿu. 6a/3.

rāz-ı ʿu.+uñ (ilgi) 31b/3.

utan- : Utanmak.

u.-madın k3a/1.

u.-urlar 5b/11.

uy- : 1 .Tābi olmak.

u. ! 2b/8, 16b/6, 29b/11.

u.-a 2b/8.

u.-alum 4b/1.

u.-anlar 16b/10.

u.-asın 12b/11.

u.-duñ-ısa 20b/2.

u.-sañ 2b/10.

u.-up 4b/2, 8b/8, 9a/11, 13a/9, 16b/8, 24a/8.

2. Münasip olmak.

u.-ar 2b/13.

uyanuḳ: Bilgili, haberli.

u.+la25a/1.

uyur: Uyuyan, uyumakta olan.

u.+la 25a/1.

uzaḳ: Uzak.

u. 23b/11.

ʿuẓv: Ar. Organ.

ʿu.+umızda 16b/7.

ʿu.+uñ (iy) 3a/13.

Ü

ü: Far. Ve. bk. u.

ü. 1b/11, 4b/8, 5b/6, 6a/4, 9a/7, 11a/12-13, 13b/5-6-7-10, 14a/2-9, 16a/13, 17a/7-11-13, 17b/13, 18a/1, 21a/11, 23a/6, 24b/3, 25a/1, 26b/13, 27a/2, 28a/3, 28b/5-6-9-10, 30a/7-13, 31b/4-7-10, 32a/7, 32b/1-10, 33a/6-7, 33b/1-2-3-10-12, 34a/2, k10b/4, k11a/1-4, k31b/5.

üç: Bir rakam (3).

ü. 21b/10-11.

üçler: Üç kişilik evliya topluluğu.

ü. 34a/12.

ü.+lerüñ 16a/5.

üçünci: Üçüncü.

ü. 5b/9.

üçyüz: Bir sayı (300).

ü. 34a/12, 15a/5.

üm: Ar. Anne.

ü.+em 11a/4.

ü.+i (iy) 19a/5.

ümem: Ar. Ümmetler.

ü. 11b/3.

ümmet: Ar. Aynı peygambere inanıp bağlanan topluluk.

ü.+e 5a/1.

üre- : Çoğalmak.

ü.-r 16a/8.

üt- : Yakmak, alevden geçirmek.

ü.(d)-e ü.(d)-e 26b/10.

üẕeyn: Ar. Kulakçık.

ü.+i (iy) 13a/4.

üzre: Üzerine, üzerinde.

ü. 1b/4, 15b/1, 22a/1, 24b/3, 24b/5, 25a/1, 30b/9, 31a/1, 31b/7, 31b/11, k31a/18.

V

vācib: Ar. Terki cāiz olmayan, yapılması gerekli.

v. 11a/4.

vücūd-ı v.+üñ 10b/10.

vaḥdet: Ar. Allah'ın birliği.

v. 12a/2, 12a/6, 26b/4.

v.+de 12a/7.

v.+dür 11b/6.

v.+inden 11b/5, 17b/11.

v.+üm 11a/10.

v.+üñ (ilgi).

v.+üñden 25a/8.

v. meyinden 33b/8.

v. mülki 12a/8.

v.-i keşret 10b/13.

deryā-yı v. 12a/3.

baḥr-i v.+e 19b/13.

baḥr-i v.+iñ 12b/3.

Ḥaḳḳ-ı v.+in 33b/9.

şarāb-ı v.+i 30a/5.

vāḥid: Ar. Gerçekte tek olan, bir olan Allah.

v.+em 11a/4.

v.-i muṭlaḳdur 18b/4.

Kenefsi vāḥidetin 22b/7.

vaḥş: Ar. bk. vaḥşī.

v. 13b/5.

vaḥşī: Ar. Yabānī.

v. 14a/5.

vaḥy: Ar. Vahiy.

v.+i (iy) 33b/4.

vāḳıf: Ar. Bir işten haberli olan.

v. ol- k10b/7.

vaḳt: Ar. Vakit, zaman.

v.4a/1, 29a/5.

v.+in 2b/3, 9a/7, 17a/12.

biş v. 15b/11.

biş v.+e 15b/4.

vallāhi: Ar. "Allah hakkı için" manasına gelen büyük yemin.

v. 25b/11.

var: Var, mevcut, hepsi, varlık.

v. 3a/6, 3a/8, 3a/11, 3b/2, 5b/7, 11b/12, 12a/4, 13a/5, 14b/12, 16a/11-13, 18b/1, 20a/5-7, 20b/8, 23b/10, 25a/5, 28b/4, 33b/13, 34b/4.

v.+dur 23a/3, 26b/5.

v.+ı (iy) 8a/4, 12b/8, 28b/13, 29b/6.

v.+ı (bel) 16a/13, 29a/7, 31b/9.

v.+ın 9a/10.

v.+ını 5a/10, 8a/6, 8a/9.

v.-ısa 3b/8, 16b/6.

v.-sa 32a/8.

v. mıdur 31b/8.

v.+umuz 34a/9.

v.+uñ 2a/3.

v.+uñı 29b/11.

v. it- 16a/12, 34a/6.

v. ol- k11a/1.

var- : Gitmek.

v.-andan 16b/6.

v.-up 16b/13, 23b/1.

varaḳ: Ar. Yaprak.

v.+dan 9a/6.

varlıḳ: Varlık, mevcudiyet.

v. 4a/3, 4a/10, 17b/1, 17b/13, 18a/12, 18a/2, 18a/7, 20b/8, 24a/11, 25a/7, 28a/11, 28b/12, 29a/2, 30a/9, k3a/1.

v.+ı (iy.) 1b/6, 3a/4, 3a/13, 3b/12, 8a/4, 12a/9, 17a/13, 22b/6, 23a/10, 29b/12, 30a/4, 31a/2.

v.+ı (bel.) 18b/11, 19b/10, 20a/8.

v.+uñ (iy.) 33b/7, 21a/2, 25a/2, 25a/5.

v.+uñ (ilgi) 4b/10.

v.+ıñ 24a/2, 25a/10.

v.+ına 2b/12, 3b/5, 12a/13, 22a/8, 31b/8, 33a/5.

v.+ını 9b/6, 29a/8, 32a/11.

v.+ın 20b/7.

v.+ların 24b/6.

v.+a 2a/11.

v.+ıdur 30a/9.

v.+ımuz 32b/3.

v.+ımı 32b/5.

v.+um k10b/6.

v.+lar 28a/5.

v.-ı Ḥaḳ 10b/4.

v.-ı Ḥaḳḳ-ı cān 12b/7.

ʿayn-ı v. 30a/8.

vaṣf: Ar. Nitelik, vasıf.

v.+a 11a/8.

v.+ı (iy) 13b/1.

v.-ıla 11a/10.

v.+ın 16b/1.

v.+uñ (ilgi) 30b/7.

v.+uñ (iy) 30b/12.

v. it- 12a/4, 13a/5.

v. ol- 28b/4.

v.-ı esmā 33b/9.

vāṣıl: Ar. Erişen, ulaşan.

v.+ları 32a/1.

v. ol- 19a/8-9.

v.-ı Ḥaḳ 11b/3.

vaṣl: Ar. Ulaşma, birleşme.

v.+ı 19a/7.

ve: Ar. Ve.

v. 2b/4, 3a/1, 4a/11, 5b/12, 6b/6, 7a/2-3, 13b/11, 14a/9, 16b/11, 20a/10-11, 21a/4, 23b/1, 26a/4.

vech: Ar. Yüz, çehre.

v.22a/1.

v.-ile 26b/13.

v.+inüñ 17b/13.

v.+üñ (ilgi) 13a/3.

v.-i bāḳī 17b/2, 29b/8.

v.-i beḳā 30b/6.

v.-i celīl 24b/6.

v.-i Ḫudādur 13a/6.

v.-i Ḫudānuñ 32a/1.

v.-i muṭlaḳ 8a/10, 18b/13.
v.-i pāk 33b/8.
v.-i pākin 32a/2.
v.-i tecellāsındayam 9b/8.
v.-i ẕāt-ı Ḥaḳ 2a/8.
vefā: Ar. Sözünde durma.
v.+sı 5a/1.
velī: Ar. Veli, ermiş.
v. 12b/1, 13a/3, 15b/2, 19b/5, 23a/1, 30b/5.
v.+ler k31a/18.
v.+sidür 12b/4.
v.+sin k31a/18.
velī: Far. Fakat.
v. 5a/3, 10b/4, 23b/4-11, 25a/10, 27a/9.
velīkin: Far. Fakat, lakin.
v. 19a/13.
veliyyü 'l-aḫfā: Ar. tam. En gizli eren, ermiş.
v. k32a/2.
vilāyet: Ar. Dostluk.
v. 6a/6, 9b/11.
vir- : 1. Vermek.
v. ! 8a/3, 29b/11.
v.-di 7a/13, 8b/8.
v.-dügi 24b/6.
v.-dügidür 6b/1.
v.-e 17a/8, 24b/13.
v.-en 34a/8.
v.-enler 25a/6.
v.-eydi 8a/3.
v.-mez 32a/1.
v.-se 8a/6.
v.-ür 33a/9.
v.-ürem 24b/9.
v.-ürse 8a/7.
v.-ürsin 20a/8.
2. Tezlik fiili.
diyivirem 20a/7.
eydivireyin 19b/10.
gösterivir 7b/1.
3. Yardımcı fiil, vermek.
cān v. 32a/11.
göñül v. 9a/10.
ḥayāt v. 15b/6.
irādet v. 16b/6.
nişān v. k31b/7.
zekāt v. 32b/3.
ẕiyā v. 32b/3.
vīrān: Far. Yıkılmış, yıkık.
v.+umı k10b/9.
viril- : Verilmek.
v.-di 29a/3.
v.-ür 21b/13.
viṣāl: Ar. Ulaşma.

v.+i (iy) 21a/6.

v.+iñden 28a/13.

v.+üñ 32a/6.

vuṣlat: Ar. Kavuşma.

v. 18a/12, 26b/4, 27b/1, 32b/12, k31b/3.

v.+a 32a/1.

v.+dan 3b/1.

v.+um 11a/6.

v.+a ir- 27a/9.

v.-ı Ḥaḳḳuñ k31a/19.

vü: Ar. > Far. Ve.

v. 2a/9, 2b/3-5, 6b/11, 7b/3, 9a/7, 12b/1, 13b/2-4, 16a/3, 19a/5-7, 19b/5-10, 20b/1, 21a/10-12, 22a/1, 22b/1, 23a/6-9-12, 22b/8, 26a/8, 27b/3-12, 28a/3, 28b/5-7, 30a/6, 32a/8, 32b/10, 33b/3, 34a/8, k11a/4.

vücūd: Ar. Bulunma, var olma.

v.+a 32b/10.

v.+am 11a/4.

v.+ı (iy) 17b/3, 18a/10, 29a/10, 34a/4.

v.+ı (bel) 18a/8.

v.+ın 19a/2, 24a/6.

v.+ından 30b/3.

v.+um 32a/6.

v.+uñ (iy) 24a/5.

v.+uñ (ilgi) 23a/4, 30a/10.

v.-ı ʿāleme 34b/1.

v.-ı maḥv-ı müstaġraḳ 18a/7.

ʿālem-i milk-i v.+uñ (ilgi) 32b/6.

bi 'l-v. 18a/2.

Y

yā: Ar. Ey, Hey!

y. 4b/1, 16b/2, 24b/11, 32b/13.

yād: Far. Hatırlama.

y. 8b/7.

y.+uñla 34a/3.

y. it- 1b/4.

y. ol- k11a/2.

yaġ- : Yağmak.

y.-ar 27a/7.

yaġdur- : Yağdırmak.

y.-ur 24b/2.

yaġmur: Yağmur.

y. 27a/7.

yāḫūd: Far. Veya.

y. 25a/13.

yaḳ- : Yakmak.

y. ! 22b/5, 23b/7.

y.-ar 21b/2, 26b/11.

y.-dılar k31b/6.

y.+sun 7a/9.

yaḳın: Yakın.

y. 14b/2, k31b/8.

y.+a 17a/12.

y.+ı (iy) 30a/6.

yā leyteni̇̄ küntü ʾt-türāb: Ar. cüm. "Keşke ben, toprak olsaydım (Nebe, 40) ! "

y. 32b/13.

yaluñuz: 1. Tek.

y. 7b/13.

2. Sadece.

25b/9.

yan- : Yanmak.

y.-anlar 23b/2.

y.-ar 26b/11-13, 27a/2, 22a/3.

y.-masa 4a/7.

yaña: Tarafa.

y. 32b/6, 23b/1.

yañıl-: Yanılmak, hataya düşmek.

y.-mazsa 9a/11.

yaʿni̇̄: Ar. Yani.

y. 19a/9, 28b/12, 29a/3.

yapış- : Yapışmak.

y. ! 7a/8.

yār: Far. Dost.

y. 5a/12, 5b/1, 33b/11.

y.+ı (iy) 5b/9, 5b/12.

y.-ıla 33b/11.

y.+ımuz 34a/12.

y.-idi 5a/10.

y.+uñ 6a/2.

y. ol- 33a/11.

y.-ı ḥabi̇̄bi 5a/13.

çār-ı y.+ıdur 15b/3.

yaraḳlan- : Hazırlanmak.

y.-ur 17a/1.

yaraşuḳ: Yakışır, muvafık.

y. 25b/2.

yarat- : Yaratmak.

y.(d)-an 24a/1.

yaratıl- : Yaratılmak.

y.(d)-mışa 32b/12, 34a/13.

y.(d)-mışda 24a/1.

yarın: Ahiret günü.

y. 30a/2, 33a/1.

y.+da 24a/6.

yatlu : Kötü.

y.+yı 6a/12.

yavu: Kayıp, yitik.

y. ḳıl- 26b/6.

yay: Yaz, sıcak mevsim.

y. 15a/9.

y.+dur 21b/10.

yaya: Yürüyerek giden, yaya.

y. 23b/8.

yayıl- : Yayılmak.

y.-dı 30b/13.

yaz: Yaz mevsimi.

y. 15a/9.

y.+ın 15a/1.

y. ol- 21b/13.

yazıl-: Yazılmak.

y.-dı 2a/9, 20a/4.

y.-mış 21b/7.

y.-mış (sıfat-fiil) 6b/3.

y.-ur 27b/9, 27b/11, 33a/8.

yed: Ar. Güç, kudret.

y.+inden 30b/3.

yeksān: Far. Bir, beraber.

y. ol- 20b/5.

yet- : Ulaşmak.

y.-emedüñ 23b/4.

y.-mez 17b/3.

yetīm: Ar. Yetim.

y. 30a/13.

yevm: Ar. Gün.

y.+e'l-belā 24b/7.

yıġ- : Yığmak, biriktirmek.

y.-arlar 26a/9.

yıl: Yıl, sene.

y. 12a/4, 21b/9.

y.+da 15a/6, 22a/2.

y.+durur 21b/3.

y.+ı (bel) 21b/3.

yılduz: Yıldız.

y. 15b/1.

yıraḳ: bk. ıraḳ.

y.+dur 9a/13.

yi- : 1. Yemek.

y.-dügi 7b/13.

y.-meye 7b/13.

2. Kapılmak.

y.-rsin 3b/2.

yidi: Yedi rakamı (7).

y. 14b/13, 15a/1-12-13, 15b/1-8, 16a/4-10, 28a/1-2, 32b/9, 33a/4, 33b/2.

yidiler: Yedi kişilik evliyā topluluğu.

y.+ler 34a/12.

y.+lerde 15a/13.

yigirek: Daha iyi.

y. 8a/12.

yigirmi dört biñ: Bir sayı (24000).

y. 33b/3.

yigirmi sekiz: Bir sayı (28).

y. 15a/11.

yil: Rüzgār.

y. 20b/4, 23a/6-12.

y.+i (bel) 27a/11.

yir: Yer.

y. 14b/13, 16a/13, 28a/1, 32a/5.

y.+de 10a/8, 14a/4, 15a/1, 23b/5.

y.+dür 11b/12.

y.+e 2b/11, 13b/8, 26b/12, 27a/7, 27b/7.

y.+i (bel) 14b/8, 21b/4, 26b/13.

y.+i (iy) 30a/3.

y.+i-le 15a/3, 15a/4.

y.+inden 13b/12.

y.+üñdür 3b/9.

yirin- : Üzülmek.

y.-ür 33b/11.

yirinc (<yirinç): Yergi, eleştiri.

y. 33b/12.

yit- : Yetmek.

y.-di 28b/3, 29b/13.

y.-düm 32b/11.

y.-enler 28b/2.

y.-erdür 30a/11.

y.-meyince 7a/6.

yitiş- : Ulaşmak.

y.-di 29a/10.

y.-sün 23b/7.

yitük: Kayıp, yitik.

y.+üñ(iy) 24a/3.

yitür- : Kaybetmek.

y.-di 9a/10, 30a/4.

y.-düñ 24a/3.

y.-mez 8b/6.

yoḫsa: bk. yoḳsa.

y. 2b/10.

yoḳ: Yok.

y. 6b/9, 7a/1, 9b/10, 12b/8, 15b/4, 16a/13, 19b/12, 21a/4, 25b/5, 29b/6, 30a/7, 31a/2, k30b/3.

y.(ġ) 11b/11.

y.+dan 31a/2.

y.+dur 5a/13, 18b/3, 22a/9, 24b/9, 29a/3, 31b/7, 34b/3.

y.(ġ)+ı (bel) 16a/13.

y.(ġ)-ısa 3b/9.

y.(ġ)-imiş 28a/9.

y.+laruz 25a/7, 34a/9.

y. it- 16a/12, 34a/6.

y.(ġ) it- 8b/9.

yoḳluḳ: Yokluk.

y. 30a/8.

yoḳsa: Yoksa.

y. 7a/11, 28a/5, 30a/1.

yol: Yol, tarīk.

y. 11b/13, 19a/10, 20a/9-10, 20b/2, 23b/11, 26a/5.

y.+a 16b/8.

y.+da 7b/11, 8a/2-6-11, 8b/8, 9b/1-4, 10a/3, 17b/4.

y.+ı (bel) 8a/3, 4a/12.

y.+ı (iy) 12a/2.

y.+ıdur 7b/5, 20a/9-10.

y.+ın 9a/10.

y.+ına 6b/12.

y.+ından 8b/5.

y.+ını 9a/11.

y.+ısın k31a/19.

y.+lar 10a/11.

y.+ların 16b/4.

y.+u 12b/11.

y.+umuz 28b/3.

y.+uñ (iy) 7a/3, 7b/1, 23a/13.

y.+uñı 7a/8-12.

y. aç- 9a/5.

y. açıl- 6a/13, 8a/7.

y. bul- 8a/1.

y.+dan çıḳar- 8b/4.

y.+un geçür- 4a/11.

y. göster- 14b/4 -6.

y.+dan sap- 25b/7.

y. yitür- 8b/6.

yön: Taraf, cihet.

y.+üñ 23b/1.

yören- : Bir şeyin çevresinde dolaşmak.

y.-di 29a/7.

yu- : Yıkamak.

y. ! 23a/4.

yular: Hayvanın başlığına takılan ip.

y. 26a/4.

Yūsuf: Ar. Hz. Yusuf.

Y.+ı (iy) 30b/13.

Y.-ı liḳāymışsın k30b/12

yut- : Yutmak.

y.-ar 12b/2.

yuy- : bk. yu-.

y. ! 16b/6.

y.-a 24b/6.

y.-anlar 23b/5.

yuyul- : Yıkanmak.

y.-sun 7b/3.

yüce: Yüce, ulu.

y.+dür 34a/8.

yügrüş- : Koşuşmak.

y.-ürler 13b/13.

yügüş- : Koşmak.

y.-üp 14a/5.

yürit- : bk. yürüt-.

y.(d)-e 27b/4.

yürü-: 1. Yürümek.

y.-rsin 3a/6.

2. Sözü geçmek.

y.-r 13b/9, 22a/1.

yürüt- : Tedavül ettirmek.

y.-di 5b/10.

yüz: 1. Yüz, çehre.

y. 21b/11, 28b/5.

y.+de 10a/10, 27a/3.

y.+den 17a/6, 19b/6, 28b/13, 33a/1.

y.+den: *Sebebiyle.*

y. 1b/6, 2a/11, 12a/7, 29a/4.

y.+i 1b/7, 10a/9, 13a/2.

y.+inden: Sebebiyle.

y. 13b/13.

y.+ine 11b/8.

y.+iñe 20b/11.

y.+ini 23b/5, 26a/1, 26a/11.

y.+lerin 16b/3.

y.+üme 10b/12.

y.+üñ 7b/8, 10b/12, 24b/12.

y.+üñde 19b/9, 20b/13.

y.+üni 7b/11, 14a/11.

y.+üñi 3b/11, 17a/5, 24a/4.

yüz ur-: *Yüz sürmek, secdeye kapanmak.*

y.-mış 21b/4.

Müracaat etmek.

y. ! 23a/5.

Yönelmek.

y.-mış 27a/1.

2. Cihet.

y.+i 34a/2.

y.+inden 3b/6, 12b/13.

3. Güzellik.

y.+üñi 7b/2.

yüz: Yüz sayısı (100).

y. 20b/9.

yüz biñ: Yüz bin sayısı.

y. 17b/8, 33b/3.

Z

zāhid: Ar. Zahit, züht hayatı süren.

z. 31b/9.

zāhidā: Ar.+Far. Ey zahit!

z. k10b/7.

ẓāhir: Ar. Apaçık, görünen.

ẓ. 1b/11, 1b/12, 6a/4, 10b/10, 11a/5, 11a/12, 13b/6, 13b/10, 17b/8, 17b/13, 18b/3, 28a/11, 31b/7, 31b/10, 32a/8, 32b/10.

ẓ.+e 5a/3, 6b/1, 6b/2.

ẓ+üm 10a/1, 11a/12.

ẓ+de 12b/5.

ẓ. ol- 18b/13, 19a/11, 34a/4.

ẓaʿīfī: Ar. Zayıf.

ʿabd-i ẓ.+dür 13a/9.

zamān: Ar. Zaman.

z. 9b/12.

z.+da 10a/11.

z.+mışsın k30b/6-10.

z.+uñ (iy) 21a/4.

z.+uñ (ilgi) 30b/13.

her z. 34a/7.

żamīr: Ar. İç, İçyüz.

ż.+inde 31a/10-12.

żarar: Ar. Zarar, ziyan.

ż. vir- 32a/1.

ẕāt: Ar. Kendi kendine var olan, Allah.

ẕ. 19b/2, 22a/4, 25a/9.

ẕ.+a 16a/6, 20a/12.

ẕ+ı 1b/13, 2a/2, 11b/5, 13b/1, 17b/7, 24b/2.

ẕ.+ı durur 2a/1.

ẕ.+ıdur 17b/13.

ẕ.+ın 2a/1, 16a/7,25a/11, 32a/2, 33a/9.

ẕ.+ına 11b/9, 12a/12, 13b/2, 19b/4, 29b/9.

ẕ.+ından 2a/8, 11b/9.

ẕ.+ını 1b/10, 11a/8, 18a/13, 19a/13.

ẕ.+ıñu 19b/13.

ẕ.+ıyam 10b/10.

ẕ.+um 11a/9.

ẕ. ol- 13b/10.

ẕ.-ı ādem 19b/1.

ẕ.-ı Allah'uñ 29a/4.

ẕ.-ı ʿaẓamam 11a/3, 11a/5.

ẕ.-ı beḳādur 19a/4.

ẕ.-ı gevher 19b/4.

ẕ.-ı Ḥaḳ 2a/9, 29a/13, 34a/4.

ẕ.-ı Ḥaḳḳa 9b/3.

ẕ.-ı Ḥaḳdandur 24a/5.

ẕ.-ı Ḥaḳdur 34a/9.

ẕ.-ı Ḥaḳḳı 28b/12.

ẕ.-ı Ḥaḳla 33a/10.

ẕ.-ı muṭlaḳ 19a/3.

ẕ.-ı muṭlaḳdur 18b/1.

ẕ.-ı pāk-i kibriyā 32b/1.

ẕ.-ı şerīkümle 33a/4.

ādem-i ẕ. 12a/13.

baḥr-i ẕ.+um 11a/6.

baḥr-i ẕ.+ında 18a/9.

beḳā-ʾi ḳudretüñ ẕ.+ı 30b/4.

Ḥaḳḳuñ ẕ.+ı 19a/10.

Ḫudānuñ ẕ.+ı 19a/12.

vaṣfuñ ẕ.+ına 30b/7.

ẕātullāh: Ar. tam. Allah'ın zatı.

ẕ. 30b/3-4.

zebān: Far. Dil, lisan.

z.+ın 1b/9.

z. it- : Konuşmak.

31a/3.

zebūn: Far. Zayıf.

z.+sın 7a/1.

zebūr: Ar. Hz. Davud'a nazil olan kutsal kitap.

z. k10b/4.

zehī: Ar. bk. zihī.

z. 12a/3-6, 19a/3.

zekāt: Ar. Zekat.

z. 15b/6.

z.+ı (bel) 16b/13.

z. vir- 15b/13.

ẕelīl: Ar. Hakir, aşağı tutulan.

ẕ.+i 30a/12.

ẕem (<ẕemm): Ar. Yerme, kınama.

ẕ.+den k11a/4.

ẕenb: Ar. Günah.

ẕ.+idür 30a/10.

ẕ.+iñ (ilgi) 31a/10.

ẕ.+ini 23a/4.

zer: Far. Altın.

z. 31a/5.

zerḳ: Ar. İkiyüzlülük.

z. k11a/1.

ẕerre: Ar. Pek ufak parça, molekül.

ẕ. 13a/5.

ẕ.+sidür 26b/7.

ẕ.+sinden 27b/6.

zerrīn: Far. Altınlar yapılmış.

z. 31b/1.

ẕevḳ: Ar. Hoşa giden hāl, haz.

ẕ.+üñ (ilgi) 6b/9.

ẕevḳiyyāt: Ar. Zevke, eğlenceye ait hususlar.

ʿayn-ı ẕ.+ıdur 18a/5.

zeyreklik: Zekīlik.

z.-ile 14a/13.

żıdd: Ar. Zıt, Karşıt.

ż.+ı (iy) 8b/7.

ż.-ı muḥīṭem 11a/1.

ẓıll: Ar. Gölge.

ẓ.+ıdur 14a/1.

zihī: Ar. Ne güzel, ne hoş.

z. 12a/6, 19a/3.

ẕikr: Ar. Anma, anılma.

ẕ.+üm 24b/11.

ẕ. olınan ḳudsiler 34a/11.

ẕ. ol- 32b/13.

ẕ. eyle- 3a/10.

zīra: Far .bk. zīrā.

z. 21b/7, 6b/7-13.

zīrā: Far. Çünkü.

z. 21a/6.

ẕī-vaḥdet: Ar. Vahdet sahibi, tek.

ẕ. 12a/6.

żiyā: Ar. Işık, aydınlık.

ż.+sı 4b/12, 23a/7.

ż.+ya 5b/2.

nūr-ı ż.+yı 28b/6.

ziyān: Far. Yitik, ziyan.

z.+ı (iy) 30a/4.

z.+lar 26a/9.

ẓuhūr: Ar. Görünme, meydana çıkma.

ẓ.+a 4b/6.

ẓ.+ından 12b/2, 25b/13.

ẓ.+uñdan 30b/11.

ẓ.+uñdan durur 21a/4.

ẓ. itdi 19a/2.

ḫaberüñ ẓ.+ı 22b/1.

ẓulm: Ar. Zulüm, haksızlık.

ẓ. eyle- 33a/9.

ẓulmet: Ar. Karanlık.

ẓ.+i 28b/6.

zühd: Ar. Her türlü zevke karşı koyarak kendini ibadete verme.

z. 28b/9.

EKLER DİZİNİ

+A- (isimden fiil yapma eki): diledi 18b/8 (2), diledüm 11a/7, diledügüñ 10a/13, diler 14a/4 (8), dilerseñ 10b/1 (2), dilese 27b/12, dileseñ 3a/6, dilerdi 29a/6, dilerse 31b/6, dileyen 32a/1, dileyüben 11a/9, utanmadan k3a/1, utanurlar 5b/11, uzaḳ 23b/11.

+A (yönelme hāli eki): ʿabde 24b/2, ʿacze 29b/2, ada 18b/1, Ādeme 4b/6 (6), ʿāleme 30b/13 (2), Allah'a 32b/13, altına 17a/5, aña 6b/2(34),anlara 15a/8(2), arḳasına 19b/7, aṣḥāba k32a/1, aṣlına 34a/8, aṣluña 2b/9, ʿāşıḳa 33a/9, āteşine 22b/5, aya 15a/10(2), ʿayana 2a/5, ayırana 25b/8, azana 8b/2, baġına 32a/6, baḥre k31b/9, baḥr-i vaḥdete 19b/13, baña 7b/6(6), başa 7a/8,beḳāya(2) 12b/10, benlige 22a/13 (2), beyāna 1b/6 (2), bilmege 33b/4, bī-nişāna 2a/5,bire 2b/11,birine 15a/6, birlige 2b/6, birligine 2b/12(3), bize 5b/4 (4), buġża 14a/9, buḫle 14a/9, buña 19a/12 (4), bunlara 29a/8, caḥīme 23b/3, cāna 4a/6(8), cānına k31b/1, cānuña 7a/3, cehenneme 23b/2 (2), celāle 3b/10, cemālüñe 32a/5, cihāna 2a/11 (5), cisme 22b/4 (2), cümleye 14a/13 (2), cümlemüze 16b/2, çār-ı erkāna 21b/9, ḍalāle 3b/10, daʿvet-i raḥmāna 32a/3(2), deme 9b/11, derde k31a/11, derdine 27b/3, dertlülere 34b/10, deryāya 12b/2(4), dile 5a/2 (4), dīne 2b/13(2), dostlarına 24b/6, duʿāya 17b/10, edyāna 4b/8, ekene 14b/3, ele 17a/8, eline 11b/8, emre 2b/8, enbiyāya 4b/1 (2), esfele 30a/3, esmāya 11a/4, esrār-ı rumūza 30b/10, eşcāra 4b/7, etegine 7a/8, evine 6b/12, evlāda 26a/8, evliyāya 4b/1(2), faḳra 28b/3 (11), faḳrına 28a/13(2), farḳa 12a/7, fenāya 5a/10,ġarḳa 12a/7, göge 26b/12(4), gökyüzine 10a/7, göñle 8a/3, göñline 26a/4, görmege 32a/2, gözine 33b/8 (3), gözsüze 32a/2, gözüñe 7a/10 (2), gūşına k31b/10, gümāna 2b/13, güne 21b/8, günine 23b/6, ḥacca 16b/13, Ḥaḳḳa 2b/8(21), ḥāle 29b/13, ḫalḳa 10b/2(4), ḥālüñe 31a/8, Ḥasene 33a/8, ḫāre 27a/13, her birine 33a/5, herkese 33a/8, heyhāta 30a/3, Ḫudāya 4a/8, hükmine 31b/7 (3), ʿışḳa 8b/8 (6), ʿışḳına 25b/13(2), ʿışḳuña 26a/12, iḳrāruña 6b/5, ʿilmine 9a/5 (2), imāle 30b/11, īmāna 2b/13, insāna 4b/4, isme 23a/9, iẓhārına 4b/8, ḳahra 2b/3(2), ḳahrına 13b/2(2), ḳalbe 18b/9, ḳalbümüze 34a/2, ḳamuya 2b/1, ḳanıya 31b/12, ḳapuña 25b/2, ḳayyūma 20a/5, kendüye 11b/8 (2), kīne 14a/9, kişiye 14a/11, ḳoḫuya 27a/12, ḳudretine 13b/2 (2), ḳula 9a/3, ḳulaġa 6b/1, ḳullara 14b/6, ḳuruya 21b/13, levḥe 4b/5, luṭfına 13b/2, maḫlūḳa 16a/4, maḳṣūdına

9b/2(4), māla 26a/8, māra 27a/13, meleklige 23b/5, menzīle 7a/5, menzīline 33a/13, meydana 31a/1, milke 28a/8, mirātına 30b/6, murāda 31a/9, Mūsaya 4b/7, Muṣṭafāya 5a/10(2), mülkine 34a/9, müʾmine 32b/12, müʾminlere 15b/5, mümkināta 34b/14, mürşide 16b/8, mürşid-i kāmile 11b/2, müslimāna 25b/8, naẓarlarına 16a/5, nebāta 26a/5(2), nefse 2b/10, nefsine 6a/13 (2), nefsüñe 22b/4, nesline 14a/9, nūna 22b/12(2), nūra 2a/9,oda 22a/3, oda 26b/10, odına 9b/2(2),olana 22a/10, olanlara 14b/4, özine 34a/4, reng-i būya 27a/12, rengine 32a/10, resme 23a/9, resūle 20b/2 (2), resūline 33b/4, rūḥ-ı nebīye 19a/9, ṣaġa 6b/13, saña 4a/1 (53), semʿuma 32b/4, servere 13a/9, sevene 25b/12, ṣıfāta 4b/2(3), sırra 33b/10, sırrına 11b/2, sırruma 32b/9, sīretine 23b/4, sözine 10a/7, ṣūretine 22a/5 (2), ṣuya 21b/13(2), sürmege 21b/6, şehrine 5b/12 (2), şeyṭāna 14a/8, ṭālibe 18b/10 (2), ṭamuya 2b/1, ṭaşraya 2a/6, tene 16a/11, terke 8a/2, tezvīre 2b/6, uca 14a/1, ümmete 5a/1, üstine 24b/2, vaḳte 15b/4, varlıġa 2a/11, varlığına 2b /12 (6), vaṣfa 11a/8, vuṣlata 27a/9 (2),vücūda 32b/10, yaḳına 17a/12, yaradılmışa 32b/12(2), yire 27a/7(5), yola 16b/8, yolına 6b/12,yüzine 11b/8, yüziñe 20b/11, yüzüme 10b/12, ẓāhire 5a/3(2), ẕāta 16a/6(2), ẕātına 4b/2(7), żiyāya 5b/2, ẓuhūra 4b/6.

-A (teklik üçüncü şahıs istek eki): açıla 7a/2 (4), ala k10b/5, arına 29b/12, ayırmaya 17b/9, ayrulmaya 24b/7, başa 7b/11, başa dura 20b/12, begene 25b/3, bile 10b/6 (2), bileydi 18b/8, biline 12b/8 (4), bula 8b/2 (5), bulına 14a/10, bürine 25a/3, deprede 1b/9, dimeye 25a/8, diye 26a/13 (2), döne 17a/12, duta 7b/13, gele 17a/12 (2), gide 26a/13 (4), gidere 18b/11, göre 24b/12 (4), göreydi 23b/6, görine 12b/7 (6), görüne 3b/12, görünmeye 7b/12, göstere 12b/11 (2), ırıla 13b/12, ışıya 14a/11, ide 13a/7 (7), incinmeye 7b/5, indüre 2b/8, ire 2b/11 (2), ireydi 8a/3(3), irgüre 2b/13, irişe 9b/2, işide k26a/2, işlene 3b/6 (2), itmeye 10a/4, ḳavışa 25b/7, oḳına 22b/7, oḳuya 18b/11, ola 1b/9 (31), olabile 2a/1, olmaya 10a/8 (2), şaya 14a/4, sevişe 25b/7, süre 17a/8 (2), ṭuraydı 29a/6, ṭuta 28b/4, uġraya 26a/5, ulaşdura 25a/2, uya 2b/8, vara 24b/13, vire 17a/8 (2), vireydi 8a/3, yimeye 7b/13, yuya 24b/6.

-A (zarf-fiil eki): baḳa bulasın 9b/3, baḳamaz 25b/13, başa dura 20b/12, bile gör 7a/12, bilemedi 2b/3, bilemez 9a/4 (2), bulamaz 14a/13, çıḳamaz 25b/13, çıḳaramazsız 7a/8, diyemez 30b/12, geçemedi 4a/3, görebile 3b/12 (2), idebilmez 33a/13, idemez 8a/13, olabile 2a/1, üde üde 26b/10, yetemedüñ 23b/4.

-A- (fiilden fiil yapma eki): ıraḳ 13a/12 (4), ıraḳdur 9a/13, ırağı 17a/12 (2), yıraḳdur 9a/13.

+a gerek (gereklilik eki): ḳapuña gerekdür 25b/2.

-AK- (fiilden fiil yapım eki): bıraḳduñ 3b/10.

-AlI (zarf-fiil eki): açalı 33b/10, içeli k11a/5, ireliden k11a/7, olalıdan k10b/6.

-AlUm (emir eki): açalum 9a/1, diyelüm 17b/10, dudalum 30a/11, görelüm 7b/2 (2), idelüm 18b/9 (2), uyalum 4b/1.

+Am (bildirme eki): ʿabdem 32b/8 (2), ādemem 11a/3 (2), aḥkemem 11a/14, ʿālemem 10b/11 (3), aṣlıyam 11a/1, ʿaynıyam 10b/12, ayruyam 2b/10, bāḳiyem 11a/1, benem 11a/11 (4), bī-çūnem 11a/8, cāmiʿem 11a/1 (2), cism-i cānıyam 10b/11, ebem 11a/4, esmāsındayam 9b/13, fāniyem 24b/8, fāriġam k11a/4 (2), feḥvāsındayam 9b/12, ġayrıyam 2b/10, ġufrānıyam 10b/13, Hāşimīyem k11a/9, ibḳāsındayam 10a/1, ibnem 11a/4, ḳayyūmam 21a/2, kelīmem k10b/10, külli şeyem 11a/4, lā-ġayrıyam 10b/12, maẓharıyam 9b/13 (2), mest-i ʿışḳam k11a/10, mirātıyam 10b/10, müsemmāyam 11a/4, nāṭıḳam k10b/3, nuṭḳıyam k10b/3, perdesiyem 10b/12, ṣāfiyem k10b/1, ṣāḥibiyem 11a/3, senüñleyem 32a/7, ṣūretem 11a/1, ṣuçıyam 10b/13, tecellāsındayam 9b/8 (2), temāşāsındayam 9b/8, tesellāsındayam 9b/10, ṭop-ı ṣaḥrāsındayam 9b/11, ümem 11a/4, vāḥidem 11a/4, vücūdam 11a/4, ẕat-ı aʿẓamam 11a/3 (2), ẕātıyam 10b/10, żıdd-ı muḥītem 11a/1.

-Am (şahıs eki): bilmişem 9b/10, bulmışam 11b/1, geçmişem k11a/1, geymişem k11a/3, olmışam k10b/1 (13), oluram 32a/5, virürem 24b/9.

-A-m (teklik birinci şahıs istek eki): açam 9a/5 (3), bildürem 32b/10, bulam 34b/7, diyem 13a/4 (2), diyivirem 20a/7, geçem 34b/6, görem 21b/2, gösterem 32b/10, içem 34b/5, ḳalam 34b/8, olam 22a/2, ölem 34b/7.

+An (isimden isim yapma eki): Ādem oġlanı 9a/8, erenden 24a/12, erendür 9a/3, erenler 7a/12 (2).

-An (fiilden isim yapma eki): bī-diken 32a/6.

+An- (isimden fiil yapma eki): utanmadın k3a/1, utanurlar 5b/11.

-An (sıfat-fiil eki): alan k31a/9, añmayan 24b/7, ayırana 25b/8, azan 8b/3, azana 8b/2, baḳanlar 10b/6, baḳanuñ 29b/5, bilen 2a/1 (8), bilenden 22b/8, bilenüñ 14b/13 (2), bilinen 1b/11, bilmeyen 8b/1 (3), bitüren 2b/6, bulan 34b/9 (2), bulandan 22b/9, bulanlar 12b/3 (3), bulanuñ 33b/11, bulınan 17b/1, bulmayan 24a/6 (2), bulmayanlar

7a/5, bürinen 17b/6, dileyen k32a/1, dinilen 14a/8 (3), diyen 1b/7 (10), diyene 25a/11, düşen 12b/2, düşenler 8b/4, düşmeyen 29a/12, ekene 14b/3, geçen 7b/11, geçmeyen 33a/13, gelen 7b/11 (2), getüren 2b/6, giden 11a/6, gören 1b/7 (3), görenden 16b/3 (2), görendür 9a/3, görinen 1b/11 (8), görmeyen 25b/11 (2), görmeyenüñ 19b/9, gösteren 17b/4, iden 18a/10 (3), idendür 8b/3 (2), idenler 4a/7 (4), iren 9a/12 (2), isteyen 31b/14, isteyeni 14b/2, işiden 24b/12, itmeyen 11a/9, ḳalan 30a/1, ḳalanı 14b/7, ḳalanlar 4a/12 (2), ḳılan 34b/13 (2), ḳopandur 25b/7, ḳoyan 34b/11, ḳoyanlar 4a/7, ḳullanandur 22b/4, olan 2b/11 (28), olana 22a/10, olandur 8b/8, olanı 10a/13 (2), olanlar 12b/3 (2), olanlara 14b/4, olınan 34a/11, olmayan 33b/5, olmıyan 18a/3, ölen 20b/3, ṣapandur 25b/7, seven 6a/8 (3), sevene 25b/12, sevilen 18b/12, sevmeyen 5a/13 (2), ṣıyan 34b/11, söyleyen 10a/10, sürilen 25a/7, şaşanlar 8b/5, ṭaḳınan 17b/5, ṭoġan 19a/2, ṭutan 13b/11, ṭuyan 34b/12, ulaşandan 24a/10, ulaşdurandan 3b/8, uyanlar 16b/10, varandan 16b/4, varanlar 26b/6, viren 34a/8, virenler 26a/6, yananlar 23b/2, yitenler 28b/2, yuyanlar 23b/5.

-Ar- (fiilden fiil yapma eki): çıḳaramazsız 7a/8, çıḳarasın 6b/13, çıḳardı 8b/4, gidere 18b/11, giderürler 16a/12.

-Ar (geniş zaman eki): açar 12b/5 (2), açarsañ 10a/7, aġar 26b/12 (2), añar 24b/7, baḳar 11b/8 (2), batar 13b/12, biter 15a/12, çeker 4a/5, çekersin 3b/9, çıḳar 24a/1, çıḳarsa 26b/12, dolar 9a/6, döner 4a/12 (4), dutar 33b/13, düşer 2b/11 (8), ererseñ 28a/4, geçer 5b/11, geçerse 8a/9, gezer 14a/6 (2), gider 4a/1 (7), giderseñ 20a/9 (2), gidersin 24a/8, giyer 27a/11, güder 15a/4, içerse 8a/9, ider 3b/1 (28), ider-iseñ 12b/12 (2), iderler 11b/12 (3), iderse 26b/9 (2), iderseñ 20a/9 (2), idersin 3a/8 (4), iner 26b/12, inerse 26b/12, irer 6b/11 (6), keser 6a/3, ḳılar-ısañ 16b/13, niderüz 25b/5, ṣaçarsın 10b/2, sever 5b/7 (4), severüz 25b/5, sürer 15a/6 (2), sürerse 27a/4, ṭolar 27b/10, ṭutar 13b/12 (2), uçarlar 14a/5, uyar 2b/13, yaġar 27a/7, yaḳar 21b/2 (2), yanar 22a/3 (4), yıġarlar 26a/9, yiterdür 30a/11, yutar 12b/2.

-ası (sıfat-fiil eki): baḳası 4b/12.

-A-sIn (teklik ikinci şahıs istek eki): açasın 12b/7, baḳasın 10a/7 (2), bilesin 10a/8 (6), bulasın 8a/1 (4), çıḳarasın 6b/13, geçesin 24a/10, göresin 10a/9 (6), iresin 2b/9 (2), ḳılasın k10b/5, ṣanasın 7b/6, olasın 7b/7 (5), uyasın 12b/11.

-ArU (yön gösterme hāli eki): ilerü 14b/7.

-A-vUz (çokluk birinci şahıs istek eki): ayrılmayavuz 4b/2, bilevüz 16b/9, bulavuz 9b/4, dinevüz 10b/8, diyevüz 29a/2, geçevüz 9b/5, gelmeyevüz 4b/2, gidevüz 16b/8, görevüz 9b/6 (2), idevüz 16b/8, irevüz 16a/5, ḳalmayavuz 9b/5, ḳonavuz 10b/8, olavuz 8b/10 (2), olmayavuz 13a/12, sürevüz 8b/12, verevüz 8b/11.

-AyIn (emir eki): eydivireyin 19b/10.

-cA (eşitlik hāli eki): ardınca 5a/12 (2), bilesince 16b/4, bunca 14a/6 (2), nice 5a/2 (21), nicedür 18b/12, niceler 13a/10, nicesi 4a/9.

+cIlAyIn (isimden isim yapma eki): sizcileyin k32a/2.

-ç (fiilden isim yapma eki): ḳılıç 33b/13.

+DA- (isimden fiil yapma eki): aldanduñ 7a/11, aldanmaḳ 34a/9, istedi 4b/7, istedügi 10a/7, istenürse 16a/9, ister 14a/6 (4), isterse 5b/11, isterseñ 33a/11, isteyen 31b/14, isteyü 26b/10.

+dA (bulunma hāli eki): ʿabd-i esmāsındayam 9b/13, ādemde 5a/1 (3), āfāḳda 18a/2, āḫirde 1b/11 (5), ʿālemde 16a/8 (4), ʿamelde 6a/10, anda 2a/13 (41), andadur 16a/9, anlarda 28a/7, arada 18a/7 (6), ʿaṣırda 14b/7, āteşde 33a/9, ayaġuñda 3a/6, baḫr-i ẕātında 18a/9, başında 31a/6 (2), başındaġı 4a/4, bāṭında 1b/11 (6), beḳāda 20a/3, bende 25a/3, bilde 3a/8, biñde 14b/7 (2), birde 21b/5, birinde 11a/14 (3), birlikde 20a/3, bizde 16b/7, bugünde 24a/6, bularda 8a/13, bunda 4a/12 (16), bunlarda 21b/1 (2), burada 20b/8 (2), cānda 4a/12 (5), cān-ı göñülde 9b/4, cemāʿatde 6b/6, cihānda

19a/11 (4), cihānīde k30b/1, cisimde 10a/13, cübbemde 23b/10, cübbesinde 10b/4, cümlede 25a/7 (2), cümlemüzde 12b/6, cümlesinde 10b/4, demde 9a/8 (8), deminde 4a/5, deryāda 17b/3 (2), dilde 15b/10 (3), dilinde k10b/3, dilümde 24b/11, dirlikde 20a/3, dünyāda 30a/1, dünyā-yı denīde 7a/11, dünyede 14a/2 (2), eḥadda 19a/13 (2), ekmede 8a/1, elde 3a/8 (3), elinde 7a/1 (2), elindedür 14b/8, emrinde 34b/3, emrindedür 16a/9, ender-beḳāda 8b/9, ender-fenāda 8b/9, eşyāda 10b/11 (2), evinde 6b/5, faḳīrde 29b/3, feḥvāsındayam 9b/12, fenāda 11b/1, ġamında 4a/5, gökde 14a/4 (2), göñlinde k31b/6, göñlümüzde 7b/3, göñlüñde 21a/11, göñülde 6b/3 (8), göñüllerde 8a/1 (2), gözinde 4a/2, gözüñde 3a/11 (2), gūşede 16a/4, günde 27b/8, ḫāṽb-ı ġafletde 31a/13, ḥaḳḳında 5a/12, ḥālde 7b/1 (3), hevāsında 14a/5, ḫıdmetinde 13b/13 (2), ḥükminde 21b/10, ʿışḳında 16a/13, ibḳāsındayam 10a/1, içinde 15a/9 (3), ikilikde 25b/6, iḳlimde 16a/4, ʿilminde 34b/2, ʿilmümde 11a/11, işde 6b/2 (2), işimde 24b/9, ḳalbde 15b/10, ḳalemde 28a/3, kāmilliginde 15b/4, ḳanda 8b/1 (2), ḳandadur 13b/1, ḳanda-y-ıduñ 20a/2, ḳapusında 13a/10, kelāmında 21a/1 (3), kelāmuñda 18a/9, kendüde 12b/3 (2), kendüñde 24a/3, kimde 5b/7 (2), ḳolda 27b/9, ḳulaġuñda 3a/10, ḳulda 25b/2 (3), maʿnīde 11a/1 (2), maḥalde 18b/6, makāmında 23b/2, milküñde 12b/7, murāda 31a/9, mülkinde 6b/11, nerede 16a/9, nişānda 7a/4, nübüvvetde 6a/5, ortasında 15a/4, öñinde 2b/9, öñünde 5b/3, rūz-ı ezelde k31b/1, salṭanatda 12a/5, sende 3a/4 (21), sendedür 28a/4, serīr-i tāc-ı serde 31a/6, ṣıḥḥatinde 24b/7, sirācında 31a/7, ṣoñında 2b/9, sözde 10a/10, sözüñde 20b/13, ṣūretde 20b/5, sünnetde 6b/6, şānında 2a/12, şeriʿatda 6b/7 (3), şeyde 7b/9, ṭapusında 13a/10, ṭarīḳ-i Ḥaḳda 5b/4, tecellāsındayam 9b/8 (2), temāşāsındayam 9b/8, tende 6a/12 (6), tesellāsındayam 9b/10, teşaḫḫuṣda 18a/8, ṭop-ı ṣaḥrāsındayam 9b/11, uluda 5b/3 (2), ʿuẓvumızda 16b/7, vaḥdetde 12a/7, yanında 16a/7 (3), yaradılmışda 24a/1, yarında 24a/6, yılda 15a/6 (2), yidilerde 15a/13, yirde 10a/8 (4), yolda 7b/11 (9), yüzde 10a/10 (2), yüzüñde 19b/9, ẓāhirde 12b/5, zamānda 10a/11, żamīrinde 31a/12, ẕātuñda k30b/3.

+dAn (ayrılma hāli eki): āb-ı gülden 24a/10, Ādemden 12b/1 (2), āfitābından 32a/5, aḳdan 19b/8, ʿaksinden 29b/7, ʿālemden 11a/12, ʿanāṣırdan 20a/4, andan 2a/9 (24), andandur 31b/8, aradan 8b/12 (3), ʿarşdan 34a/8, ʿaynīden 17a/6, Bāḳīden 8a/9, başdan 3a/13 (2), başumdan 26b/2, bāṭıldan 5b/4, belādan 24b/5, benden 24b/5 (3), bilelden 31a/3, bilenden 22b/8, bilinmekden 25a/10, biñden 34b/1 (2), birbirliginden 17b/9, birden 25b/5 (2), birinden 14b/5, bizden 4a/13 (4), boyanmaḳdan 27a/3 (2), bulandan 22b/9, bulardan 15a/1 (2), bundan 10b/6, bunlardan 26a/10, cāndan 2b/5 (5), cehetden 9b/6, cihāndan 8a/9 (2), cümleden 29a/11, cümlemüzden 4a/13, cümlesinden 4a/11, degzinmesinden 14b/11, denīden 7b/8, didügümüzden 25b/5, dilden 4b/1 (6), dilinden 18b/9 (3), dinden 3b/6, elden 4a/1, elinden 7a/2, emirden 22a/10, emr-i Ḥaḳdan 33a/8, erenden 24a/12, eşyādan 22a/13, ezelden 9b/10 (5), faḳirden 29a/12, faẓlıdan 34a/2, fırḳa-iʾ nācīden 31b/14 (2), fiʿilden 9a/1, ġaybden 34b/1, göñülden 5a/13 (4), görenden 16b/3 (2), gözden 17a/8 (3), gözinden 18b/11 (3), gözümden 24b/12, günden 25b/12 (3), gündüzden 19b/7, güneşden 13a/5 (2), Ḥaḳdan 8b/5 (8), ḥaḳīḳīden 31b/13, ḥarāretden 27a/7, ḥasretden 26b/11, Hāşimīden 31b/4, hātif-i ġaybden 32b/4, ḥayāsından 5b/11, ḥayvāndan 22a/6, ḫıdmetinden 13a/11, ḫūb-ı cemālinden 31b/2, Ḫudādan 25b/8 (3), ḥudūsından 8a/8, ʿışḳdan 26a/2 (2), ʿışḳından k31b/2, icmālden 21b/8, içinden 8a/7, idelden k10b/9, iglüsinden 4a/11, ikiden 15a/12, ikilikden 10a/6, ikisinden 16a/8, ilinden 7a/2 (2), īmāndan 5b/13, ireliden k11a/7, ḳaʿbeden 32a/13, ḳandan 3a/7 (2), ḳandandur 22b/6, ḳaṭreden 26b/8, ḳaṭresinden 27b/6, kendüden 11b/10, kendülerden k31b/8, keşretden 11b/6 (2), ḳolaylıḳdan 21b/12, ḳulaġından 4a/3, ḳulaḳdan 10b/6 (2), libāsından 32a/12, lisānından 18a/4, māʾ u menden 24a/10, maḥabbetden 19a/2, maʿnīden 29b/9, maʿrifetden 8a/13 (4), māsivādan 34b/6, meleklerden 12b/1, meʾmuneden 8b/10, meyinden 33b/8 (3), muḳayyedden 19a/3, muṭlaḳdan 19a/2, mürşid-i kāmilden 33b/12, naʿīminden 31a/7, nebīden 7b/8, neden 22b/13 (3), nedendür 1b/13 (4), nefsden 23b/1, nihānuñdan 30b/11, nūr-ı Ḥaḳdan 9a/6, olardan 14b/13 (2), olmaḳdan 14b/2, ölümden 7b/9, özinden 18b/11 (3), özünden 11a/10, raḥmetüñden 28a/12 (2),

resūlden 5a/9, resūlinden 18a/1, ṣadefden 19b/3, sedden 9b/5, senden 3a/4 (15), ṣıfatdan 9a/1, ṣıfatından 2a/2, sırdan 23a/11, sözden 1b/6, sözinden 12b/13, sözlerden 3b/2, sözümden 24b/12, şefāʿatden 5a/13, şerīʿatdan 6a/13 (2), şeyden 3b/11, taʿaddüdden 18a/11, taʿayyünden 18a/11, ṭaġından 4a/3, ṭarīḳatdan 8b/3, tenden 2b/5 (2), ucdan 14a/1, ulaşandan 24a/10, ulaşdurandan 3b/8, uludan 7a/10, ʿunṣurdan 10a/1 (2), üstümüzden 10b/7, vaḥdet-i eḥaddan 30a/5, vaḥdetinden 11b/5 (2), vaḥdetüñden 25a/8, varaḳdan 9a/6, varandan 16b/4, viṣāliñden 28a/13, vuṣlatdan 3b/1, vücūdından 30b/3, yedinden 30b/3, yirinden 13b/12, yoḳdan 31a/2, yoldan 8b/4 (2), yolından 8b/5, yüzden 1b/6 (9), yüzinden 3b/6 (3), ẕāt-ı Ḥaḳdan 24a/5, ẕātından 2a/8 (2), ẕemden k11a/4, zerḳ-i riyādan k11a/1, ẕerresinden 27b/6, ẓuhūrından 12b/2 (2), ẓuhūruñdan 21a/4 (2), ẓulmetden 31b/2.

+DAş (isimden isim yapma eki): ḳarṭaş 2b/8.

-dI (görülen geçmiş zaman teklik üçüncü şahıs eki): açdı 26b/2 (3), açıldı 22b/11, adadı 19a/13, ʿademdi 11a/6, aldı 28b/7, aldırdı k31a/15, āmādeydi 11a/6, anuñdı 29a/2, aşdı 26b/2, atdı 30a/3, ayırdı 5b/4 (2), belürdi 2a/8 (3), benümdi 29a/2, bıraḳdı 9a/4, biçdi 19b/7, bildi 8b/1 (3), bildürdi 34a/2 (2), bilemedi 2b/3, bileydi 18b/8, birikdi 22b/13, birikdürdi 21a/13, boyandı 32a/10, bozılaydı 28a/6, buldı 4a/7 (8), bulmadı 29a/7, bulundı 20a/5, buyurdı 29a/5, büründi 2a/13 (7), çaldı 9b/12, çıḳardı 8b/4, daḳdı 4a/8, degişdi 26a/6 (2), degşürdi 28b/10, didi 2b/3 (8), diledi 18b/8 (2), dilerdi 29a/6, dilsüzdi 31a/3, dindi 29a/3 (2), dinildi 23a/12 (5), döndi-se 23b/1, dutdı 5b/10 (3), düşdi 2b/1 (11), düşürdi 2a/6 (2), düzüldi 2a/9 (2), eyledi 4a/2 (6), geçdi 24b/5 (2), geçemedi 4a/3, geçmedi 4a/11, geçürdi 4a/11, geldi 2a/12 (10), getürdi 2a/5, geydi 19b/7, girdi 5a/10, gitdi 4a/9 (7), gördi 18b/3, göre-y-idi 23b/6, görindi 5a/1, görnügeldi 14b/11, göründi 1b/6 (25), gösterdi 29a/8 (2), göstermedi 32a/2, içdi 30a/5, içürdi 9a/9, idindi 13a/9 (3), iletdi 23b/5, irdi 4a/3 (3), ireydi 8a/3 (2), ire-y-idi 23b/6, irişdi 5a/1 (3), irişdürdi 9a/11, irmedi 4a/6, irmedi-se 10a/5, istedi 4b/7, işdi 11a/10, işledi 30b/3, itdi 2b/1 (14), itmedi 2b/1, ḳaldı 4a/6 (8), itdi-se 8a/2,

ḳalmadı 32a/6 (3), ḳıldı 11b/7 (4), ḳodı 3a/10 (9), ḳondı 24b/5, ḳopdı 2a/11, ḳoydı 5b/5, ḳurtulmadı 4a/6, ḳuruldı 2a/12, noldı 24a/7, oḳıtdı k31b/2, oldı 2a/5, (58), olındı 32b/9, olmadı 9a/4, olmasaydı 33b/2, öldi 9a/13, ṣaçdı 19b/3, sevdi 18b/13, sevdi-se 5b/13, ṣıdı 14a/8, sırdı 12a/8, ṭaşdı 19b/3, ṭoġdı 19a/5, ṭoldı 9a/9, ṭoldurdı k31a/14, ṭuraydı 29a/6, ulandı 22b/12, ulaşdı 32b/13, vardı 12a/7, virdi 7a/13 (2), vireydi 8a/3, virildi 29a/3, yār-idi 5a/10, yayıldı 30b/13, yazıldı 2a/9 (2), yitdi 28b/3 (3), yitişdi 29a/10, yitürdi 9a/10 (3), yoḳluḳ idi 30a/8, yörendi 29a/7, yürütdi 7b/10.

-dIK (sıfat-fiil eki): bildigüñ-ile 6b/6, sevdigi-y-ile 30a/2.

-dI-lAr (görülen geçmiş zaman çokluk üçüncü şahıs eki): bildiler 15b/8, bildürdiler 15b/8, boyladılar 16b/10, buldılar 30b/11, çaldılar 31a/1, geçdiler k31b/8, getürdiler 33b/3, içdiler 33a/5 (2), irdiler 33a/5, oldılar 15b/5 (3), olmadılar 11b/3, ṭoldılar k31b/5, virdiler 15b/6, yaḳdılar k31b/6.

-dIr- (fiilden fiil yapma eki): aldırdı k31a/15 bk. –dUr- (fiilden fiil yapma eki).

-dUK (sıfat-fiil eki): bilmedügi-çün 14a/7, didügini 25a/4, didügümüzden 25b/5, diledügüñ 10a/13, gördügidür 6b/1, istedügi 10a/7, ḳılduġuñ 15b/11, neydügin 33b/6, neydügini 33b/4, ṣanduġuñı 7b/6, sevdügi 25b/12, sevdüg-ile 30a/1, ṭutduġuñ 15b/12, uġraduġını 26b/11, virdügi 24b/6, virdügidür 6b/1, yidügi 7b/13.

-dU-m (görülen geçmiş zaman teklik birinci şahıs eki): adandum 11a/6, alıgeldüm 24b/8, bildüm k31b/1, bileydüm 9b/11, buldum 32b/4 (2), didüm 4b/7, diledüm 11a/7, geldüm 11a/7 (3), girdüm 32a/6, göründüm 11b/1, idindüm 10b/12, irişdüm 32b/5, itdüm 11a79, ḳıldum 32b/5 (2), serdüm 32a/6, yitdüm 32b/11.

-dU-ñ (görülen geçmiş zaman teklik ikinci şahıs eki): açduñ 30b/10, adaduñ 25a/11, aḳıtduñ 30b/12, aldanduñ 7a/11, alduñ 3a/7, alduñ-ısa 3b/2, añladuñ-ısa 10a/9, ayırduñ 3b/11, bıraḳduñ 3b/10, bildüñ 3a/7 (6), birlikde idüñ 20a/3, buyurduñ 18a/9, büründüñ 3a/2, dirlikde idüñ 20a/3, düşdüñ 3b/10, eyledüñ 3b/10, geldüñ 15b/2 (2),

gördüñ 25b/6, göründüñ 3a/2 (2), inanduñ-sa 29b/11, itdüñ 30b/9 (8), ḳanda-y-ıduñ 20a/2, ḳoduñ 9a/13 (2), olduñ 20a/5 (3), olmaduñ-ısa 12b/6, ne-y-idüñ 20a/2, ṣaçduñ 30b/12, seçdüñ 19b/8, uyduñ-ısa 20b/2, yetemedüñ 23b/4, yitürmedüñ 24a/3.

-dUr- (fiilden fiil yapma eki): añdurmaḳ 24b/7, bildürdi 34a/2 (2), bildürdiler 15b/8, bildürem 32b/10, birikdür ! 19b/10, birikdürdi 21a/13, birikdürmiş 26b/3, döndürme 7b/8, dutuşdur ! 9b/2, indüre 2b/8, irişdürdi 9a/11, ṭoldurdı k31a/14, ulaşdura 25a/2, ulaşdurandan 3b/8, yaġdurur 24b/2.

+dUr (bildirme eki ve fiillerde ihtimal kuvvetlendirme eki): ʿabd-i fānīdür 18a/4, ʿaceb midür 25b/1, ʿademdür 17b/1, ādemīdür 27b/1, adıdur 21a/13, adumdur 11a/6, ʿaḳıldur 6b/2, ʿAlidür 6a/2, añadur 4b/10 (3), andadur 16a/9, andandur 31b/8, anlardur 15b/2, anuñdur 1b/7 (7), anuñladur 19a/7 (2), arasıdur 15a/3, ʿayāndur 25b/12, ʿayānīdür 12a/12, āyātıdur 18a/2, aydur 21b/10, ʿayn-ı ẕevḳiyyātıdur 18a/5, başıdur 13b/8, bedendür 3a/1 (3), beḳādur 19a/4, benümdür 3a/7, berāberdür 31a/5 (2), berkdür 18a/2, beşerdür 22a/6, bilmekdür 22a/8, birdür 2a/2 (4), biterdür 22a/6, budur 6b/8 (6), bulardur 6a/6(2), bulmaḳdur 22a/8, burcdur 21a/10, buyurmışdur 30b/2, bürhānıdur 34a/4, bürḳaʿīdür 32a/1, degildür 6b/9 (2), demidür 27b/1, deñlidür 18a/5, dervişdür 30a/7, deryādur 26b/3, dildür 11b/10, diliñdür 6b/5, dimekdür 19b/12, ebidür 6a/5, ebterdür 31a/13, eḥaṣṣdur 14b/3, ehlidür 18a/10, ekberdür 31a/5 (3), elindedür 14b/8, emekdür 19b/12, emrindedür 16a/9, envārıdur 34a/8, erdür 31b/6, erendür 9a/3, evliyādur 13a/6, ezberdür 31a/10 (3), ezeldür 19b/2, eẓherdür 31b/8, faḳīrüñdür 30a/13, fenādur 10a/1, ġarḳdur 25b/13, ġavs̱-ı ʿaẓamdur 31b/1, ġāyātıdur 18a/3, ġaybedür 16b/11, gerekdür 8a/12 (2), gizlüdür 1b/13, göñüldür 9a/8 (2), gördügidür 6b/1, görendür 9a/3, gündür 23a/10, güneşdür 23a/7, Ḥaḳdandur 24a/5, Ḥaḳdur 22a/9 (4), ḫākdür k30b/7, ḥākimdür 31b/7, ḥāldür 28a/10, ḥālīdür 18a/5 (2), ḥayydur 3a/1, hem-demidür 6a/5, Ḫudādur 13a/6 (2), Ḫudāyīdür 4a/10 (2), hünerdür 25b/3, ırakdur 9a/13, idendür k30b/5 (2), ikidür 19b/9, ildür 11b/11, imāmdur 6a/4, inanmaḳdur 6b/4, iṣbātıdur 18a/1, iẓhardur 31a/7, ḳandadur

13b/1, ḳandandur 22b/6, ḳaṭresidür 26b/7, kendüdür 1b/10 (3), ḳıdemdür 17b/1, kildür 20b/4, kimdür 13a/4 (3), ḳomışdur 14b/9, ḳopandur 25b/7, kördür 19b/9, ḳudretdür 12a/8, ḳudsīdür 21a/7, ḳuldur 9a/8 (2), ḳulıdur 13a/10, ḳullanandur 22b/4, ḳuruluḳdur 21b/10, ḳuṭbuʾl-aḳṭābdur 13b/11, külldür 20b/4, luṭfumdur 2b/3, mā ʿarafnādur 18b/6, mā-ṣadaḳdur 23a/1, maẓhardur 16a/6 (2), maẓharıdur 13b/3 (2), meskenümdür 9b/13, mevcidür 9b/9 (2), mevc-i ʿilm iledür k30b/9, mirātıdur 17b/13, Muḥammeddür 4b/8 (2), muḥāldür 28a/10, muḳarrerdür 18a/8, muṭlaḳdur 18b/1 (2), müberrādur 31b/2, münezzehdür 22a/13, mürekkebdür 10a/1, mürşididür 16b/10, nebīdür 21a/7, nedendür 1b/13 (4), nedür 1b/13 (12), nemīdür 12a/11, nicedür 18b/12, nihāndur 25b/12, nişānīdür 22a/12, nūrdur 2a/2, nūrıdur 2a/3, nūr-ı Muṣṭafādur 19a/4, odur 2a/3 (6), olandur 8b/8, olardur 12b/3 (3), oldur 1b/11 (20), olısardur 22b/2, olmaḳdur 3b/5 (2), ol mudur 28a/5, ʿOṯmāndur 5b/9, ʿÖmerdür 5b/2 ,raḥmet-i deryāsıdur 23a/4, rehberdür 31a/8 (2), ṣapandur 25b/7, selāmetdür 3b/6, sendedür 28a/4, seniñdür 24a/11 (3), senligüñdür 12b/8, senüñdür 31a/2, serverdür 31a/6, sırdur 2b/4 (2), sırr-ı Ḥaḳdur 18a/3, sırrıdur 9a/12, sözidür 21a/7, sulṭāndur 9a/8, ṭanuḳdur 22a/9, ṭarīḳatdur 7b/9, ten-iledür 6b/13, ulusıdur 12b/4, vaḥdetdür 11b/6, vardur 23a/3 (3), varlıġıdur 30a/9, var mıdur 31b/8, velīsidür 12b/4, virdügidür 6b/1, yārıdur 15b/3, yaydur 21b/10, yıraḳdur 9a/13, yigirekdür 8a/12, yirdür 11b/12, yirüñdür 3b/9, yiterdür 30a/11, yoḳdur 5a/13 (7), yolıdur 7b/5 (3), yücedür 34a/8, żaʿīfīdür 13a/9, ẕātıdur 17b/13, ẕenbidür 30a/10, ẕerresidür 26b/7, ẓıllıdur 14a/1.

+durur (bildirme eki): ʿaḳlıñ-durur 9b/1, anuñ-durur 31b/10, bir-durur 17b/8 (2), bu-durur 5a/6, bularuñla-durur 22b/1, cismüñ-durur 3a/10, çoḳ-durur 4b/13, deryā-durur 12a/11, gümān-ıla-durur 7a/1, gün-durur 15a/13, itmek-durur 7b/11, kim-durur 18a/10, mal-durur 8a/4, muṭlaḳ-durur 19a/4, ol-durur 18b/4 (2), rūşen-durur 32a/5, senden-durur 21a/5 (2), tenüñ-durur 20b/3, üzre-durur 15b/1, yıl-durur 21b/3, ẕātı-durur 2a/1.

+düz (isimden isim yapma eki): gündüz 3b/9 (4), gündüzden 19b/7, gündüzüñ 23b/8.

-ġ (fiilden isim yapma eki): bağ 4a/4, bağlayuban 33a/6.

+ġı (aitlik eki): başındağı 4a/4.

-gü (fiilden isim yapma eki): sevgü 25b/6.

-gür- (fiilden fiil yapma eki): dirgür 20b/3, irgüre 2b/13, irgürünce 8a/11.

-I (fiilden isim yapma eki): daḫı 2a/2 (52), diri 13b/11, ḳatı 30b/12.

+ı- (isimden fiil yapma eki): ṣaḳın 14b/2.

+I (teklik üçüncü şahıs iyelik eki): ʿabdin 31b/10, ʿaczi 31b/7, adı 1b/4 (10), adıdur 21a/13, adın 25a/11 (2), adını 10b/12 (2), adınuñ 26b/7, ʿadli 5b/3, āfitābından 32a/5, aġyārlığını 29a/8, aġzın 26b/2, aḥbābı 10b/8, āhı 26b/12, aḥkāmını 6a/11, ʿaḳlı 6b/12, ʿaksinden 29b/7, ʿālemi 13b/11, altında 17a/5, ardınca 5a/12 (2), ʿarżın 15b/13, aṣlı 2a/3 (4), aṣlına 34a/3, aṣlını 22b/6, aṣlıyam 10b/13, ʿaṣri 30a/2, āteşine 22b/5, ayaġı 17a/5, ayaḳları 13b/8, āyātıdur 18a/2, ʿaynıyam 10b/12, bağına 32a/6, baṣīri 3a/11, baṣīrün biʾl-ibādı 21a/1, başıdur 13b/8, başın 6a/3 (2), başında 31a/6 (2), başındağı 4a/4, beyānın 1b/9, birbirliginden 17b/9, biri 2b/5 (19), birin 13b/4 (3), birinde 11a/14 (3), birinden 14b/5, birine 15a/6 (2), birisi 2a/2 (5), birlige 2b/6, birligi 20a/3 (4), birligin 11b/12 (4), birligine 2b/12 (4), birligini 7b/9, bişi 15b/3, bürhānıdur 34a/5, cāmını 33b/7, cānı 25a/5 (4), cānına k31b/1, cānını 10a/3, cānısın k31a/2, cānıyam 10b/11, celāli 7b/12, cemāli 2a/13 (3), cemālin 23b/6 (2), cemālinden 31b/2, cemālini 9a/3, cemʿi 20b/5, cemʿine 20b/6, cennetini 10b/2, cismi 13b/8, cismin 4a/8, çarḫı 13b/12, dāmādı 5b/12, defteri 14b/8, delīli 14b/1, delīli 30a/12, delīlinsüz 17b/3, demidür 27b/1, deminde 4a/5, deñizi 12a/2 (3), deñüzi 34a/3, derdi 21b/6, derdine 27b/3, dervīşi 14b/4, dīdārı 28b/13, dīdārını k31b/2, didügini 25a/4, dilinde k10b/3, dilinden 18b/9 (3), dīni 8b/2 (3), diregi 16a/2, dostlarına 24b/6, dürri 12b/3, dütüni 26b/11, ebidür 6a/5, efʿāli 4b/8, ehlidür 18a/10,

eli 4a/6 (5), elinde 7a/1 (2), elindedür 14b/8, elinden 7a/2, eline 11b/8, elini 9a/11, emri 15a/4 (4), emri-le 14a/2, emrinde 34b/3, emrindedür 16a/9, envārınuñ 34a/8, enẓārı 31a/5, eri 8b/6, ervāḥı 19a/7, ervāḥınuñ 34a/8, etegine 7a/8, evinde 6b/5, evine 6b/12, evṣāfı 3a/13, faḫri 25a/4, faḳrına 28a/13 (2), faṣlı 19a/7, fażlıdan 34a/2, ġamında 4a/5, ġāyātıdur 18a/3, gelişi 26a/13 (2), gencini 21b/11,gevherini 19b/3, gökyüzine 10a/7, göñli 9a/6, göñlin 8a/7 (3), göñlinde k31b/6, göñline 26a/3, göñlini 9a/2, gördügidür 6b/1, gözi 8b/6 (5), gözi-le 22b/5, gözin 10a/10, gözinde 4a/2, gözinden 18b/11 (2), gözine 33b/8 (3), gözini 34b/5, gözi-y-ile 20a/12, gözi-y-le 16b/3, ġubārı 29b/6, ġufrānıyam 10b/13, gūşına k31b/10, günine 23b/6, gümānı 16b/11, günāhı 30a/10, güneşinüñ 27b/6, ḫaberin 9a/4, ḫāṽbın 18b/11, ḥabībin 25b/9 (2), ḥabībini 25b/8, ḥaḳḳında 5a/12, ḥāli 18b/8 (3), ḥālin 8b/7 (2), ḥālini 14b/9 (2), ḫalḳı 30b/13, ḫamrını 9a/9, ḥaşri 30a/2, ḫātemi 6a/6 (2), ḥayātı 2a/6, ḫayberini 7a/9, hem-demidür 6a/5, ḫıdmetin 14b/10, ḫıdmetinde 13b/13 (2), ḫıdmetinden 13a/12, ḥikmetin 34b/2, ḫilāfı 29b/5, himmetini 6a/8, ḥükmi 12a/8 (6), ḥükmin 15a/5 (7), ḥükminde 21b/10, ḥükmine 13b/2 (3), ḥükmini 17b/9, ḥüsni k30b/12, ırağı 17a/12 (2), ʿışḳı 21b/6, ʿışḳın 26b/9, ʿışḳına 25b/13 (2), ʿışḳında 16a/13, ʿışḳından k31b/2, içinde 15a/9 (3), içinden 8a/7, iḥsānı 14b/3 (2), iḥsānını 23a/5, iḫtiyārı 4a/1, ilinden 7a/2 (2), ʿilmin 9a/6 (4), ʿilminde 34b/2, ʿilmine 9a/5 (2), ʿilmini 30b/10 (3), imāmı 5a/9, īmānı 6b/9 (3), īmānısın k31a/3, iṣbātı 30b/4, iṣbātıdur 18a/1, ismi 13b/10, ismin 4a/8, istedügi 10a/7, işi 10b/3(2), işin 3b/6 (4), işini 12b/5, ʿitibārı 12b/8, ʿiẓāmı 27b/6, izārı 5a/4, iẓhārına 4b/8, izi 12a/2 (2), kāfı 22b/12, ḳahrı 2b/4 (3), ḳahrına 13b/2 (2), ḳalanı 14b/7, ḳalbi 2b/4, kāmili 15a/5, kāmilliginde 15b/4, kānı 5a/11, ḳayyūmı 3a/1, kelāmı 22a/11 (2), kelāmında 21a/1 (3), keṣretini 11a/10, ḳısmeti 34b/4, ḳışrı 29b/12, kimi 14b/12 (3), kimisi 15a/2 (2), kitābı 33b/13, ḳudretin 27b/4, ḳudretine 13b/2 (2), ḳulaġın 10a/7, ḳulaġından 4a/3, ḳulı 25a/3, ḳulıdur 13a/10, ḳuṭbı 13a/4, küfrini 33a/7, libāsı 29a/13, lisānından 18a/4, luṭfı 2b/4 (3), luṭfına 13b/2, maḥfili 7a/12 (2), makāmında 23b/2, maḳṣūdına 9b/2 (4), malın 26a/4, malını 5b/5, maẓharı 5a/2 (4), maẓharıdur 13b/3 (2), maẓharınuñ 10b/13,

maẕharıyam 9b/13 (2), menzili 15a/3, menziline 33a/13, menzilini 23b/5, meyinden 33b/8 (3), meyini 8a/9, miftāḥı 34a/1, milkini 28a/3, mirātıdur 17b/13, mirātına 30b/6, mirātıyam 10b/10, muḥīṭin 18a/9, murādı 27a/3 (5), mülki 12a/8 (2), mülkin 34b/11, mülkinde 6b/11, mülkine 34a/9, mürşidi 17a/4, mürşididür 16b/10, mürşidin 16b/9 (3), müzdini 15b/11, naḳşı 22b/3, naʿīminden 31a/7, nāmūsı 28b/5, nārı 26b/13 (2), naṣīḥbi 5a/13 (3), naẕarların 10b/7, nefsi 24a/2, nefsin 26a/5, nefsine 6a/13 (2), nefsini 22b/8, nefyi 30b/4, nesline 14a/9, neydügin 33b/6, neydügini 33b/4, nişānı 5a/11 (2), nūrı 4b/12 (3), nūrıdur 2a/3, nūrı-la 4a/4, nuṭḳıyam k10b/3, odı 2b/11, odı-ıla 7a/9, odına 9b/2 (2), oğlanı 9a/8, öñinde 2b/9, özi 4a/3 (4), özin 20a/12 (3), özinden 18b/11 (3), özine 34a/4, özini 26a/11, pākin 32a/2, pelāsı 29a/13, perri 9b/1, rāhını 31a/8, raḥmetini 6a/8 (2), rāzı 30a/11, rehberi 15b/5, remzin 34b/12, rengine 32a/10, rengini 27a/11, resūlinden 18a/1, resūline 33b/4, ṣāḥibiyem 11a/3, ṣavmı 15b/12, segi 16a/2, semʿin 3a/10, serveri 15b/5 (2), sevdügi 25b/12, sevdigi-le 30a/1, sevdigi-y-ile 30a/2, ṣıfātı 1b/13 (4), ṣıfātın 2a/1 (2), ṣıfātından 2a/2, ṣıḥḥatinde 24b/7, sırrı 10a/4 (5), sırrıdur 9a/12, sırrın 16a/5 (5), sırrına 11b/2 (3), sırrını 10b/7 (3), sırrınuñ k32a/3, sirācında 31a/7, sīretine 23b/4, ṣolġı 21b/7, ṣoñında 2b/9, sözidür 21a/9, sözin 4b/4 (2), sözinden 12b/13, sözine 10a/7, ṣuçıyam 10b/13, sulṭānı 5b/9 (2), sulṭānlıġı 13a/8, ṣūretine 22a/5 (2), şāhı 11a/3, şāhınuñ k11a/5, şālını k11a/3, şānında 2a/12, şarābın 34b/5 (2), şavḳı 26b/12, şehrine 5b/12 (2), şemsini 30b/9, şeʾnini 28a/8, şerīki 12b/8 (2), şeyṭānı 14a/10, ṭaġından 4a/3, taḥḳīḳin 15b/9, taḫtınuñ 32b/1, ṭālibi 32a/13, tamāmı 22a/11, ṭanuġı 30b/2, tenin 4a/7 (2), terkībi 21a/9 (2), terkin 34b/13, terkini 10a/4, tertibi 16a/3, ṭokı 32a/12, ṭonın 2a/13 (2), tuḥmı 31b/8, uġraduġını 26b/11, ümmi 19a/5, üstine 24b/2, üẕeyni 13a/4, vaḥdetin 33b/9, vaḥdetinden 11b/5, vaḥyi 33b/4, varı 8a/4 (4), varın 9a/10, varını 5a/10 (3), varlıġı 1b/6 (12), varlıġıdur 30a/9, varlıġın 20b/7, varlıġına 2b/12 (6), varlıġını 9b/6 (3), varlıḳların 24b/6, vaṣfı 13b/1, vaṣfın 16b/1, vaṣlı 19a/7, vechinüñ 17b/13, virdügi 24b/6, virdügidür 6b/1, vişāli 21a/6, vücūdı 17b/3 (6), vücūdın 18b/2 (2), vücūdından 30b/3, yaḳını 30a/6, yanında 16a/7 (3), yārı 5b/9 (2), yārıdur 15b/3, yedinden 30b/3,

yidügi 7b/13, yiri 30a/3, yirinden 13b/12, yolı 12a/2, yolıdur 7b/5 (3), yolın 9a/10, yolına 6b/12, yolından 8b/5, yolını 9a/11, yolısın k31a/19, Yūsufı 30b/13, yüzi 34a/2, yüzinden 3b/6 (3), yüzine 11b/8, yüzini 23b/5 (3), żamīrinde 31a/10 (2), ẕātı 1b/13 (7), ẕātıdur 17b/13, ẕātı-durur 2a/1, ẕātın 2a/1 (4), ẕātına 4b/2 (7), ẕātında 18a/9, ẕātından 2a/8 (2), ẕātını 1b/10 (3), ẕātıyam 10b/10, zebānın 1b/9, ẕenbidür 30a/10, ẕenbini 23a/4, ẕevḳiyyātıdur 18a/5, żıddı 8b/7, ẓıllıdur 14a/1, ẕikri 32b/13, ziyānı 30a/4, ẓuhūrı 22b/1, ẓuhūrından 12b/2 (2).

+I (belirtme hāli eki): ābı 21a/12, adı 17b/5, adını 10b/12 (2), adları 19b/6, aġyārlıġını 29a/8, aġzumı 13a/5, aḫı 15b/8, aḥkāmını 6a/11, ʿaḳlı 9a/4 (3), ʿālemi 14a/1 (4), Allah'ı 21a/6 (3), ʿarşı 13b/12 (2), aṣlı 5b/10, aṣlını 22b/6, aṣluñı 3a/1 (2), aşı 7b/13, āteşi 21a/12, ʿaybı 25b/2 (2), ayı 19b/8, ayruġı 25b/5, aʿẓāsını 11a/9, bādı 21a/12, bāṭını 13a/6, beni 4b/7 (4), biñi 19b/9, bī-nişānı 7a/4, biri 30b/13, birligini 7b/9, bizi 4b/1 (9), buları 8b/1 (4), cāmını 33b/7, cānı 2b/6 (4), cānını 10a/3, cānıñı 13a/1, cehli 7a/13, cemālini 9a/3, cennetini 10b/2, cihātı 2a/8, cümlemüzi 34a/6, deryāyı 26b/8, dırāzı 30a/11, dīdārını k31b/2, didügini 25a/4, dilüñi 20b/12, dīni 30a/6, dī-zārı 31b/9, edāyı 11b/10, elini 9a/11, elüñi 7a/8, enbiyāyı 7a/6, eri 31b/9, erkānı 27b/4, esmāmı 4b/6, evṣāfını 25a/3, eyüyi 6a/12, eżdādı 11b/1, faḫrı 28b/2, faḳrı 28b/2 (4), ferʿi 5b/10, ferşi 13b/12, feyżi 14b/5, ġayrıyı 8b/6, ġayruñı 8b/12, ġayrıyı 17a/8, genci 2a/5, gencini 21b/11, gencüñi 12b/7, gevherini 19b/3, göñli 9a/4 (2), göñlini 9a/2 (2), göñlüñi 13a/1, gözini 34b/5, gözüni 31a/13 (2), gözüñi 17a/5, güli 26b/9, ḥabībi 5a/13 (2), ḥabībini 25b/8, ḥadīṣi 30a/10, Ḥaḳı 16a/4, ḫāki 21a/12, Ḥaḳḳı 3a/7 (16), ḥālini 14b/9 (2), ḥālüñi 7a/12, ḫamrını 9a/9, ḥaşri 29b/12, ḫayberini 7a/9, ḫıdmetüñi 12b/12, himmetini 6a/8, Ḫudāyı 3b/1 (2), ḫulḳi 10b/1, ḥükmi 21b/13, ḥükmini 17b/9, ʿışḳı 31a/9 (2), iḥsānını 23a/5, ʿilmi 9b/10, ʿilmini 30b/10 (3), īmānı 6a/13 (4), inkaruñı 16b/6, irşādı 33b/13, ʿĪsāyı 4a/8, İslāmı 15b/7, isteyeni 14b/2, işi 7b/13 (4), işini 12b/5, ḳabuñı 12b/12, kāfı 4b/5, ḳamuyı 26b/3, kāmili 19a/9, ḳarayı 19b/8, kelāmı 33b/6, kemāli 29b/3, kendüñi 3b/10 (3), kendüyi 1b/10 (4), keşretini

11a/10, kimi 25b/6, kitābı 21a/12, Ḳurʾānı 5b/10, küfri 6a/13 (3), küfrini 33a/7, kürsi 28a/3, maḥfili 15a/11, maḫlūḳı 14a/3, malı 8a/2, malını 5b/5, maʿnāyı 30b/5, maṭlūbı 27a/9, menzilini 23b/5, meşrebi 16a/3, meyini 8a/9, meẕhebi 16a/3, milki 10b/1, milkini 28a/3, Mūsāyı 4a/2, müzdini 15b/11, nārı 4a/1 (2), nāsı 5a/5, nefsi 8a/2 (4), nefsini 22b/8, nefsüñi 2b/9 (4), neşri 29b/12, neydügini 33b/4, nī-bahāyı k31b/10, niẓāmı 27b/8, nūnı 4b/5, nūrı 3a/11 (4), olanı 10a/13 (2), oları 8b/3 (2), özini 26a/11, özüni 7b/11 (2), özüñi 3b/11 (2), peyġamberi 32a/13, rāhını 31a/8, raḥmetini 6a/8 (2), raḥmetüñi 4a/13, rengini 27a/11, rızḳı 14a/3, riyāyı 28b/6, saʿdi 33a/12, ṣalātı 16b/13, ṣanduġuñı 7b/6, ṣanı 26b/6, ṣavmı 16b/13, semāyı 27a/6, seni 2b/13 (21), senligüñi 20a/10, ṣıfātı 2a/6 (2), sırrı 23a/1 (4), sırrımuzı 34a/1, sırrını 10b/7 (3), sözi 1b/7 (2), sözümi 20b/10, ṣuyı 21b/5 (2), şālını k11a/3, şarābı 30a/5, şemsini 30b/9, şeʾnini 28a/8, şerʿi 5b/3 (4), şeyʾi 4b/5, şeyṭānı 14a/6, ṭāʿati 28b/9, taḳvāyı 28b/9, ṭamuyı 26b/3, ṭaʿnı 31a/8, teni 2b/6 (2), tenüñi 20b/3, terkini 10a/4, tertibi 14b/9, ṭopı 31a/1, uçmaġı 26b/3, uġradugını 26b/11, varı 16a/13 (3), varını 5a/10 (3), varlıġını 9b/6 (3), varlıġı 19b/10 (2), varlıġımı 32b/5, varuñı 29b/11, vī-rānumı k10b/9, yatluyı 6a/12, yılı 21b/3 (2), yili 27a/11, yiri 14b/8 (3), yoġı 16a/13, yolı 4a/2 (2), yolını 9a/11, yoluñı 7a/8 (2), yüzi 1b/7 (3), yüzini 23b/5, yüzüni 7b/11 (4), yüzüñi 3b/11 (4), ẕātı 13b/1, ẕātını 1b/10 (3), ẕātuñı 19b/13, zekātı 16b/13, ẕelīli 30a/12, ẕenbini 23a/4, żiyāyı 28b/6, ẓulmeti 28b/6.

-I (zarf-fiil eki): diyi 26a/9, diyivirem 20a/7, eydivireyin 19b/10, gösterivir 7b/1.

+IlA (vasıta hāli eki): Ādem-ile 9b/11, ad-ıla 12a/5, ʿaḳl-ile 14a/13, anuñ-ıla 3a/8 (6), ay-ıla 12a/4, ʿayn-ıla 32b/4 (2), bildigüñ-ile 6b/6, bir-ile k31b/4, birligi ile 20a/3, bismillāh ıla 1b/4, bulud-ile 27a/7, bunuñ-ıla 24b/6, cān-ıla 3b/8 (2), cism-ile 5b/13, derd-ile 3b/9, dil-ile 33b/2, emri ile 16b/9, esmā-ʾile 10b/10, esmā-ile 25a/9, faḳr-ıla k11a/2, furḳān-ıla k10b/4, gezmek-ile 14a/13, gözi-y-ile 20a/12, gümān-ıla 7a/1, Ḥaḳḳ-ıla 8a/10 (5), ḥayy-ile 20a/5, ḫıżr-ile 9b/10, hū-y-ıla k31b/5, ʿışḳ-ıla k11a/1, ʿilm-iledür k30b/9, İslām-ile 17a/1, kāf-ıla 27b/5, kişi-y-ile 5b/5, küfr-ile 11b/11, od-

ıla 7a/9, pīr-ile 9b/12, Resūlullāh ile 15b/3, ṣavt-ıla 30b/5, seniñ-ile 22b/9, senüñ-ile 24a/13 (3), sevdigi-y-ile 30a/2, ṣıdḳ-ıla 15b/6, ṣu-y-ıla 23b/5, tedrīc-ile 34b/2, ten-ile 8a/4 (2), ten-iledür 6b/13, tevḥīd-ile 34b/6 (5), vaṣf-ıla 11a/10, vech-ile 26b/13, yār-ıla 33b/11, yir-ile 15a/3 (2), ẕāt-ıla 33b/9, zeyreklik-ile 14a/13, żıddı ile 8b/7.

+In (vasıta hāli eki): ḳışın 15a/1, vaḳtin 2b/3 (3), yazın 15a/1.

+Iñ / +nIñ (ilgi hāli eki): anıñ 10a/1 (2), biriñ 22a/12, faḳīriñ 29a/13, gerçekleriñ 31b/12, Ḫudānıñ 23a/4, mülkiñ 28a/6, seniñdür 24a/11 (3), seniñ-ile 22b/9, vaḥdetiñ 12b/3, varlıġıñ 24a/2 (2), ẕenbiñ 30a/10.

-IncA (zarf-fiil eki): bilmeyince 6a/12, olmayınca 6a/12 (2), ṭutmayınca 7a/6, varınca 4a/5, yitmeyince 7a/6.

-inç (fiilden isim yapma eki): sevinç 33b/11, yirinç 33b/12.

-Ip (zarf-fiil eki): idip 5b/10, ṭalıp 20a/1 bk. –Up (zarf-fiil eki).

-IsAr (gelecek zaman eki): açısar 12b/12, girmeyiser 23b/3, ḳalısarsın 7a/11, olısar 23b/1, olısardur 22b/2, uġrayısar 23a/13.

-Iş (mastar eki): biliş 6b/12 (2), bilişüñ 6b/13, gelişi 26a/13 (2).

-(U)K (fiilden isim yapma eki): ayruġı 25b/5, ayruḳ 18a/12, dilek 25a/5 (2), dilekler 5b/11, eksüklü 25b/2, ırağı 17a/12, ıraḳ 13a/12 (3), ıraḳdur 9a/13, otlaḳ 26a/4, ṭanuḳ 23b/10, ṭanuḳdur 22a/9, uyanuḳla 25a/1, uzaḳ 23b/11, yıraḳdur 9a/13.

+ik- (isimden fiil yapma eki): birikdi 22b/13, birikdür 19b/10, birikdürdi 21a/13, birikdürmiş 26b/3, birikipdür 15b/3, biriküp 27b/7 (3), birikür 17a/1 (3).

-ken (zarf-fiil eki): aʿlā-y-iken 30a/3, bir-iken 17b/7, küntü kenz-iken 11a/7, raḥmān iken 3b/4, yüz-iken 20b/9.

+l- (isimden fiil yapma eki): dirilmek 26b/5.

-(I)l- / -(U)l- (fiilden fiil yapma eki): açıla 7a/2 (4), açıldı 22b/11, açılmaz 6a/13, açılsun 21a/11, açılur 27a/13, añılmaz 12a/1 (2), ayılup k11a/6, çizilmez 4a/4, derilür 10a/12, dinildi 23a/12 (5), dinilen 3b/8 (3), dinilmeye mi 25a/13, dinilür 9a/3 (2), düzilür 27b/8, düzüldi 2a/9 (2), görülmek 26b/5, görülmez 11b/11 (2), ırıla 13b/12, idilmez 34a/10, irilmez 20a/12, ḳazılur 27b/9, ḳonılur 27b/10 (2), ḳuruldı 2a/12, ḳurulsun 1b/4, sevilen 18b/12, ṣorulmaz 11b/11, sürilen 25a/7, virildi 29a/3, virilür 21b/13, yayıldı 30b/13, yazıldı 2a/9 (2), yazılmış 6b/3 (2), yazılur 27b/9 (4), yuyulsun 7b/3.

+lA (vasıta hāli eki): anuñla 2a/8 (8), anuñladur 19a/7 (2), bizümle 33a/12, eli-le 14b/6, emr-i Ḥaḳla 15a/5 (3), emri-le 7b/13 (2), esmāsı-la 33b/1, gözi-y-le 16b/3, gözle 19b/6, himmetle 6a/4, ḫūnı-la 24a/9, ḳalbüñle k30b/8, Muḥammedle 9b/12, nūrı-la 4a/4, senüñle 32a/5, senüñleyem 32a/7, sevdügi-le 30a/1, sözle 26b/8, şeyle 33b/13, taṣadduḳla 15b/13, uyanuḳla 25a/1, uyurla 25a/1, yāduñla 34a/3, ẕāt-ı Ḥaḳla 33a/10 ẕāt-ı şerīfümle 33a/4.

+lA- (isimden fiil yapma eki): aḳlamaḳ 28a/10, baġlayuban 33a/6, boyladılar 16b/10, diñle ! 13b/1, diñlesün 20b/12, gizlemez 31b/13, gözle ! 26b/8, gözler 14b/2, gözler-iseñ 15a/11, işledi 30b/3, işledür 13b/3 (3), işlene 3b/6 (2), işlenür 10b/3 (3), işler 12b/5 (3), ḳaplayupdur 14a/1, ḳullanandur 22b/4, otlaḳ 26a/4, ṣaḳlarsın 10b/4, söyleñ 4b/5 (3), söylesün 4b/5 (4), söyleyen 10a/10, ṭoyla ! 24a/9, yaraḳlanur 17a/1, yükler 4a/5.

+lAr (çokluk eki): adları 19b/6, anlar 4a/12 (5), anlara 15a/8 (2), anlarda 29a/7, anlardur 15b/2, anlaruñ 14b/11 (2), ʿārifler 5a/9, ʿāriflerüñ k30b/2, ʿāṣıḳlar k31a/2 (2), ʿāṣıḳları 32a/11, ʿāṣıḳlaruñ k31b/1, ayaḳları 13b/8, aylar 21b/9, bāhirleri 32a/2, baḳanlar 10b/3, beşler 34a/12, bī-ḫaberler 33a/12, biñler 14b/8, bişleri 15b/2, bulanlar 12b/3 (3), bular 8a/4 (7), bulara 13b/10, bulardan 15a/1 (2), bularda 8a/13, bulardur 6a/6 (2), buları 8b/1 (4), bularuñ 14b/9 (3), bularuñla 10b/8 (3),

bulmayanlar 7a/5, bunlar 15b/5 (8), bunlara 29a/8, bunlarda 21b/1 (2), bunlardan 26a/10, bunları 15b/4, bunlaruñ 14b/12 (15), degüllerdi 33b/3, demler 30b/9, dertlülere 34b/10, dilekler 5b/11, diller 10a/11, dostlarına 24b/6, duʿālar 7b/6, düşenler 8b/4, erenler 7a/12 (2), erler 31a/1, gerçekleriñ 31b/12, gerçeklerüñ 34b/12, göñüllerde 8a/1 (2), günler 21b/10, himmetlerin 16b/2, idenler 4a/7 (4), ikiler 15a/10, ḳalanlar 4a/12 (2), ḳamular 34a/12, kāẕibleri 31b/14, kendülerden k31b/8, ḳırḳlar 15a/8 (2), ḳoyanlar 4a/7, ḳudsiler 34a/11, ḳullara 14b/6, maḥbūb-ı Ḥaḳlar 34a/11, melekler 5b/11, meleklerden 12b/1, muḥaḳḳiḳler 29b/2, müddeʿīler k31a/6, müʾminlere 15b/5, müʾminlerüñ k31b/6, münkirleri 31b/14, münkirlerüñ 6a/3, müşrikler 4a/8, naẓarların 10b/7, niceler 13a/10, olanlar 12b/3 (2), olanlara 14b/4, olar 12b/4 (3), olardan 14b/13 (2), olardur 12b/3 (3), oları 8b/3 (2), olaruñ 22a/6 (2), ṣādıḳları 31b/13, ṣanemler k11a/5, ṣıfatlar 14a/10, sözlerden 3b/2, sözlerüñ 18a/3, ṣular 27a/11, sulṭānlaruñ 16b/1, şaşanlar 8b/5, şular 26a/4, şunlar 31a/7, ṭālibleri 32a/4 (2), uyanlar 16b/10, üçler 34a/12, üçlerüñ 16a/5, varanlar 26b/6, varlıḳlar 28a/5, varlıḳların 24b/6, vāṣılları 32a/1, velīler k31a/18, virenler 26a/6, yananlar 23b/2, yidiler 34a/12, yidilerde 15a/13, yitenler 28b/2, yoḳlaruz 25a/7 (2), yollar 10a/11, yuyanlar 23b/5, yüzler 14b/10 (3), ziyānlar 26a/9.

-lAr (şahıs eki): bildiler 15b/8, bildürdiler 15b/8, buldılar 30b/11, boyladılar 16b/10, çaldılar 31a/1, dirler 6b/7 (3), geçdiler k31b/8, getürdiler 33b/3, giderürler 16a/12, gösterürler 14b/4 (2), içdiler 33a/5 (2), iderler 11b/12 (3), irdiler 33a/5, ḳalurlar 33a/9, oldılar 15b/5 (3), olmadılar 11b/3, olurlar 13b/13 (2), ṭaġılsalar 20b/6, ṭoldılar k31b/5, uçarlar 14a/5, utanurlar 5b/11, virdiler 15b/6, yaḳdılar k31b/6, yıġarlar 26a/9, yügrüşürler 13b/13.

+lArI (çokluk üçüncü şahıs iyelik eki): ʿāşıkları 31b/12, ḥācetlerin 32b/7, naẓarlarına 16a/5, yolların 16b/4, yüzlerin 16b/3.

+lI (isimden isim yapım eki): giz+li k31a/1.

+lIK (isimden isim yapma eki): benlik 3b/10 (3), birlik 19b/10 (4), birlikde 20a/3, bizlik 17b/1, dirlik 19b/10 (3), dirlikde 20a/3, gerçeklik 5a/11, ikilik 32a/6, ikilikde 25b/6, ikilikden 10a/6, ḳolaylıḳdan 21b/12, müsülmānlıḳ 3b/6, neliksüz 11b/13, niteliksüz 11b/13, senlik 4a/10 (2), varlıḳ 4a/3 (17), varlıḳlar 28a/5, varlıḳların 24b/6, zeyreklik-ile 14a/13.

+lU (isimden isim yapma eki): deñlü 4b/13 (5), dertlülere 34b/10, dürlü 27a/8 (2), eksüklü 25b/2, gizlü 2a/5 (5), gizlüdür 1b/13, hidāyetlü 29a/10, iglüsinden 4a/11, ṣıfatlu 26a/8.

+lUK (isimden isim yapma eki): ayruluḳ 2b/11, ikilükde 2b/11 (2), ḳulluḳ 15a/2 (4), ḳuruluḳdur 21b/10, yoḳluḳ 30a/8 (2).

-(U)m (fiilden isim yapma eki): ölümden 7b/9, ölümsüz 20a/3.

-m (şahıs eki): adandum 11a/6, alıgeldüm 24b/8, bildüm k30b/1, bileydüm 9b/11, buldum 32b/4 (2), didüm 4b/7, diledüm 11a/7, geldüm 9b/11 (3), girdüm 32a/6, göründüm 11b/1, idindüm 10b/12, irişdüm 32b/5, itdüm 11a/9, ḳıldum 32b/5 (2), serdüm 32a/6, yitdüm 32b/11.

+(I)m / +(U)m (teklik birinci şahıs iyelik eki): adum 11a/7, adumdur 11a/6, aġzumı 13a/5, ayaġum 24b/13, ʿaẓametüm 11a/9, başum 26b/2, başumdan 26b/2, bāṭınum 4b/6, cübbemde 23b/10, delīlüm k31a/20, dilümde 24b/11, elüm 24b/13, enbiyām 4b/6, esmāmı 4b/6, fikrüm 24b/11, fürḳatüm 11a/6, gecem 32a/7, gerçegüm k11a/4, gevherüm k10b/2, göñlüm 32a/5 (2), gözüm 32a/5, gözümden 24b/12, günüm 32a/7, ḥālüm k11a/9, ḥayātum 25a/2, ḫıdmetüm 11a/9, ḥikmetüm 11a/10, ḥükmüm 11a/12, ʿilmümde 11a/11, ʿĪsam 4b/6, işimde 24b/9, işüm 25a/1, ḳahrum 10b/12 (2), kelīmüm 4b/7, kendüm 11a/11, keşretüm 11a/6, ḳudretüm 4b/5, luṭfumdur 2b/3, maṭlūbum k31a/16, memātum 25a/2, meskenümdür 9b/13, muʿcizem 4b/7, müşkilüm 9b/10, pīrüm k31a/4 (5), pīrümüñ 32b/11, rāz-ı taḥḳīḳüm 4b/4, semʿūma

32b/4, sırrum k31a/10, sırruma 32b/9, sözüm 13a/5, sözümden 24b/12, sözümi 20b/10, suʿālüm 20a/7, sulṭānum k31a/8, şerīfümle 33a/4, ṭuşum 25a/1, vaḥdetüm 11a/10, varlıġımı 32b/5, varlıġum k10b/6, vīrānumı k10b/9, vuṣlatum 11a/6, vücūdum 32a/6, yüzüme 10b/12, ẓāhirüm 10a/1 (2), ẕātımuñ 4b/8, ẕātum 11a/6 (2), ẕikrüm 24b/11.

-mA(mastar eki): degzinmesinden 14b/11, ekmede 8a/1, gelmesi 33b/2.

-mA (olumsuzluk eki): aḳmasun mı k30b/11, añmasa 25b/9, añmayan 24b/7, ayırma 4a/13 (9), ayırmasun 5b/13, ayırmaya 17b/9, ayrılmayavuz 4b/2, ayrulmaya 24b/7, bilemedi 2b/3, bilmedügi-çün 14a/7, bilmese 15a/2, bilmeseñ 3a/5 (2), bilmeyen 8b/1 (3), bilmeyince 6a/12, bilmeyüp 14b/12, bulmadı 29a/7, bulmasañ 7a/4, bulmayan 24a/6 (3), bulmayanlar 7a/5, dime 31a/6 (2), dimeye 25a/8, dinilmeye mi 25a/13, döndürme 7b/8, durmayup 33a/6, düşmeyen 29a/12, düşürmesün 4a/10, geçemedi 4a/3, geçemeyüp 4a/12, geçmedi 4a/11, geçmeyen 33a/13, gelmeyevüz 4b/2, getürme 16b/11, geymese 27a/9, girmeyiser 23b/3, görmeyen 25b/11 (2), görmeyenüñ 19b/9, görünmeye 7b/12, göstermedi 32a/2, ırma 6a/8 (3), idinme 20b/11, incinmeye 7b/5, irmedi 4a/6, irmedi-se 10a/5, itme 9b/4, itmedi 2b/1, itmese 20a/12, itmesün 33a/12, itmeye 10a/4, itmeyen 11a/9, ḳalmadı 32a/6 (3), ḳalmayavuz 9b/5, ḳılma 17b/11, ḳoma 7b/1, ḳurtulmadı 4a/6, olma 22a/13, olmadı 9a/4, olmadılar 11b/3, olmaduñ-ısa 12b/6, olmasa 27a/4, olmasaydı 33b/2, olmaya 10a/8 (2), olmayan 33b/5, olmayavuz 13a/12, olmayınca 6a/12 (2), şanma 3a/11, sevmeyen 5a/13 (2), şorma 4a/13, sürme k30b/7, ṭaġıtma 20b/7, ṭurmayup 27a/6, ṭutmayınca 7a/6, yanmasa 4a/4, yetemedüñ 23b/4, yimeye 7b/13, yitmeyince 7a/6.

-mAdIn (zarf-fiil eki): gelmedin 20a/2, görmedin 13b/7, ölmedin 29b/10 (3), uġramadın 19a/10, utanmadın k3a/1, varmadın 13b/7.

-mAK (mastar eki): aḳlamaḳ 28a/10, aldanmaḳ 34a/9, añdurmaḳ 24b/7, bilinmek 31b/3, bilinmekden 25a/10, bilmege 33b/4, bilmek 6a/11 (2), bilmekdür 22a/8,

boyanmaḳdan 27a/3 (2), bulmaḳ 7b/9 (5), bulmaḳdur 22a/8, dimek 2b/12 (2), dimekdür 19b/12, dirilmek 26b/5, gelmek 18b/8, gezmek-ile 14a/13, görmege 32a/2, görmek 4b/7 (2), görülmek 26b/5, inanmaḳ 3b/5, inanmaḳdur 6b/4, itmek 30b/12, itmek-durur 7b/11, olmaḳ 2b/12 (6), olmaḳdan 14b/2, olmaḳdur 3b/5 (2), ölmek 7b/9 (2), sürmege 21b/6.

-maḳ gerek (gereklilik eki): bulmaḳ gereksin 12b/11.

-mAz (geniş zamanın olumsuzu): açılmaz 6a/13, aġmaz 10a/5, añılmaz 12a/1 (2), baḳamaz 25b/13, bilemez 9a/4 (3), bilimez 6a/13, bilimezsin 7a/4, bilinmez 1b/13 (6), bilmez 14b/9 (7), bulamaz 14a/13, bulmaz 24a/6 (2), bulunmaz 1b/13 (4), çıḳamaz 25b/13, çizilmez 4a/4, dimez 2b/10 (3), dinmez 22a/10, diyemez 30b/12, duymaz 9b/1, eylemez 33a/9, geçmez 19a/10, gelmez 9a/12 (3), getürmez 26b/6, gizlemez 31b/13, görmez 7a/5 (4), görülmez 11b/11 (2), görünmez 8a/4 (4), ırmaz k31a/7, idebilmez 33a/13, idemez 8a/13 (2), idilmez 34a/10, iletmez 7a/3, iremez 27a/9, iremezse 22a/5, irilmez 20a/12, irmez 7a/5 (2), irmez-ise 7a/13, itmez 29b/8 (2), itmezseñ 20a/11, ḳalmaz 33b/12, ḳılmaz 31b/14, olmaz 9a/7 (7), ölmez 21a/4, sevmez 25b/11 (2), sıġmaz 10a/5, ṣorulmaz 11b/11, ulaşmaz 6b/12 (2), virmez 32a/1, yañılmazsa 9a/11, yetmez 17b/3 (2), yitürmez 8b/6.

-mekde (şimdiki zaman eki): beyān itmekde 29b/2, görünmekde 11a/10.

-mI (soru eki): ʿacep midür 25b/1, aḳmasun mı k30b/11, bula mı 29a/12, çıḳar mı 24a/1, daḳılur mı 25b/8, dimez mi 21a/2, dinilmeye mi 25a/13, düşer misin 3b/1, ider misin 3b/1, ire mi 2b/11, irer mi 6b/11, muḥāl mi 20b/9, ola mı 29a/12, olur mı 13a/5, sen mi 20a/8, ṭañ mı 1b/6, var mıdur 31b/8.

-mIş (öğrenilen geçmiş zaman eki): anuñ-imiş 13a/2, aşmış 3a/13, arınmış 29b/6, ʿayān imişsin k30b/4, bilmişem 9b/10, birikdürmiş 26b/3, bulmışam 11b/1, buyurmışdur 30b/2, durmış 14a/4, düşmiş 3a/13 (4), düzetmiş 28a/3, ġarḳ itmiş

26b/3, geçmişem k11a/1, gelmişüz 24b/4 (2), geymişem k11a/3, kim imiş 18b/12 (2), kişi-nümā imişsin k30b/2, ḳomış 13b/4 (3), ḳomışdur 14b/9, müşkil-keşānmışsın k30b/1, naḳşı imiş 22b/3, ne-y-imiş 22b/3, olmışam k10b/1 (13), tecellī ḳılmış 33b/9, ṭurmış 27a/1, varmış 11b/13, yavu ḳılmış 26b/6, yazılmış 21b/7, yoġ-imiş 28a/9, Yūsuf-ı liḳāymışsın k30b/12, yüz urmış 21b/4 (2), zamānmışsın k30b/6 (2).

-mIş (sıfat-fiil eki): erinmiş bul- 29a/7, ḳurtulmış ol- 8b/10, olmış ol- 13b/6, yaradılmışa 32b/12 (2), yaradılmışda 24a/1, yazılmış maʿnisin 6b/3.

-mur (fiilden isim yapma eki): yaġmur 27a/7.

+(I)mUz / +(U)mUz / +(U)mIz (çokluk birinci şahıs iyelik eki): adumuz 25b/1, Allāh'ımuz 34a/13, bāzārımuz 34a/7, benligümüz 4a/13, cümlemüzde 12b/6, cümlemüzden 4a/13, cümlemüze 16b/2, cümlemüzi 34a/6, çārımuz 34a/10, didügümüzden 25b/5, enṣārımuz 34a/12, erkānumuz 34b/1, esrārımuz 34a/11, fiʿālimüz 34b/2, göñlümüzde 7b/3, ḳalbümüze 34a/2, kārımuz 34a/8, lāyımuz 34b/3, pāyumuz 34b/4, pirümüz 34a/7, ṣabrımuz 24b/4, sırrımuzı 34a/1, ʿużvumızda 16b/7, üstümüzden 10b/7, varlığımuz 32b/3, varumuz 34a/9, yārımuz 34a/12, yolumuz 28b/3.

-(I)n- / -(U)n- (fiilden fiil yapma eki): adandum 11a/6, adanıpdur 17b/6, aldanduñ 7a/11, aldanmaḳ 34a/9, alınur 15a/10, biline 12b/8 (4), bilinen 1b/11, bilinmek 31b/3, bilinmekden 25a/10, bilinmez 1b/13 (6), bilinse 15a/12, bilinür 21b/9, bilünür 3a/4, boyandı 32a/10, boyanmaḳdan 27a/3 (2), boyanup 27a/2 (2), bölinür 21b/9, bulına 14a/10 (2), bulınan 17b/1, bulınur 3a/4 (2), bulundı 20a/5, bulunmaz 1b/13 (3), bulunsa 25b/1, bulunsañ 6b/7, bulunsun 6b/5, bürine 25a/3, bürinen 17b/6, bürinse 20b/9, bürinür 27a/8, bürinürsin 10b/1, büründi 2a/13 (7), büründüñ 3a/2, dindi 29a/3 (2), dinevüz 10b/8, dinildi 23a/12 (5), dinilen 3b/8 (3), dinilmeye mi 25a/13, dinilür 9a/3 (2), dinmez 22a/11, dinür 13a/3 (3), düzüldi 20a/4, görindi 5a/1, görine 12b/7 (7), görinen 1b/11 (8), görinse 20b/9, görinsün 10a/6, görinüp 9a/1 (2), görinür 8a/8

(13), göründi 1b/6 (25), göründüm 11b/1, göründüñ 3a/2 (2), görüne 3b/12, görünmekde 11a/10, görünmeye 7b/12, görünmez 8a/4 (4), görünse 17b/8, görünsün 7a/10 (4), idindi 13a/9 (3), idindüm 10b/12, idinme 20b/11, incinmeye 7b/5, işlene 3b/6 (2), işlenür 10b/3 (3), ḳılınur 15a/10, ḳonavuz 10b/8, ḳondı 24b/5, ḳonılur 27b/10 (2), ḳonupdur 21b/1, ḳullanandur 22b/4, oḳına 22b/7, olınan 34a/11, olındı 32b/9, ṭaḳınan 17b/5, ṭaḳınup 18b/2, ṭaḳınur 27a/7, ulandı 22b/12, yaraḳlanur 17a/1, yazıldı 20a/4, yazılur 33a/8, yirinür 33b/11.

+n (belirtme hāli eki): ʿabdin 31b/10, adın 25a/11 (2), aġzın 26b/2, ʿarżın 15b/13, başın 6a/3 (2), birin 13b/4 (3), birligin 11b/12 (4), cemālin 23b/6 (2), cismin 4a/8, esmāsın 3a/10, göñlin 8a/7 (3), gözin 10a/10, ḫaberin 9a/4, ḫāṽbın 18b/11, ḥabībin 25b/9 (2), ḥācetlerin 33b/7, ḥālin 8b/7 (2), ḫıdmetin 14b/10, ḥikmetin 34b/2, himmetlerin 16b/2, ḫükmin 15a/5 (6), ʿışḳın 26b/9, ʿilmin 9a/6 (4), ismin 4a/8, işin 3b/6 (4), ḳudretin 27b/4, ḳulaġın 10a/7, malın 26a/4, maʿnisin 4a/9 (4), muḥīṭin 18a/9, mülkin 34b/11, mürşidin 16b/9 (3), naẓarların 10b/7, nefsin 21a/6 (2), neydügin 33b/6, noḳṭasın 20b/10, özin 20a/12 (3), pākin 32a/2, putun 34b/11, remzin 34b/12, semʿin 3a/10, ṣıfātın 2a/1 (2), sırrın 16a/5 (5), sözin 4b/4 (2), şarābın 34b/5 (2), taḥḳīḳin 15b/9, tecellīsin 24b/2, tenin 4a/7 (2), terkin 34b/13, ṭonın 2a/13 (2), vaḥdetin 33b/9, varın 9a/10, varlıġın 20b/7, varlıḳların 24b/6, vaṣfın 16b/1, vücūdın 18b/2 (2), yolın 9a/10, yolların 16b/4, ẕātın 2a/1 (4).

-n (fiilden isim yapma eki): yaḳın 14b/2 (2), yaḳına 17a/12, yaḳını 30a/6.

+(I)ñ / +(U)ñ (teklik ikinci şahıs iyelik eki): ʿabdiñ 28a/12, ʿabdüñ 26a/12 (2), ʿaḳluñ 22b/1, aṣluñ 18b/4, aṣluña 2b/9, aṣluñı 3a/1 (2), ayaġuñ 20b/12, ayaġuñda 3a/6, beyānuñ 21a/4, bildügüñ-ile 6b/6, bilişüñ 6b/13, bizligüñ 9b/4, bularuñla 10b/8, cānıñı 13a/1, cānuñ 3a/1 (9), cānuña 7a/3, cemālüñe 32a/5, cismüñ 20a/4, cismüñ-durur 23a/10, cünbüşüñ 15b/9, delīlüñ 9b/1, diledügüñ 10a/13, dilegüñ 17a/9, diliñdür 6b/5, dilüñ 3a/10, dilüñi 20b/12, elüñ 7a/3, elüñi 7a/8, eşüñ 22b/2, evṣāfıñı

25a/3, faḳīrüñdür 30a/13, furṣatuñ 20a/11, ġaybuñ 17a/7, ġayruñı 8b/12, gencüñi 12b/7, giceñ 23b/8, göñlüñde 21a/11, göñlüñi 9b/2 (2), göziñe 20b/11, gözüñ 3b/11 (6), gözüñe 7a/10 (2), gözüñde 3a/11 (2), gözüñi 17a/5, gümānuñ 21a/5, gündüzüñ 23b/8, ḥālüñ 23a/12 (2), ḥālüne 31a/8, ḥālüñi 7a/12, ḫavfuñ 3b/2 (2), ḥayātuñ 23a/11, ḫıdmetüñi 12b/12, ḥüsnüñ 30b/13, ʿışḳuña 26a/12, iḳrāruñ 15b/10, iḳrāruña 6b/5, īmānuñ 7a/1 (2), inkāruñı 16b/6, işüñ 6b/13 (3), ḳabuñı 12b/12, ḳalbüñle k30b/8, ḳalıbuñ 33b/8, ḳapuña 25b/2, kelāmuñda 18a/9, kendüñ 3b/10, kendüñde 24a/3, kendüñi 3b/10 (3), kendüzüñ 23b/8, ḳılduġuñ 15b/11, ḳulaġuñ 12b/13 (2), ḳulaġuñda 3a/10, ḳuluñ 7b/1, māʾilüñ 7a/1, mekānuñ 21a/4, mevtüñ 23a/11, milküñde 12b/7, mülküñ 28a/4, nefsiñ 21a/5, nefsüñ 2b/8 (4), nefsüñe 22b/4, nefsüñi 2b/9 (4), nihānuñdan 30b/11, naʿtuñ 30b/13, nūruñ 24b/12, nüsḫañ 21a/9, özüñ 3b/4, özüñi 3b/11 (2), rabbiñ 3a/5, raḥmetüñden 13a/12 (2), raḥmetüñ 30b/12, raḥmetüñi 4a/13, reybüñ 17a/7, rıżāñ 25a/1, ṣanduġunı 7b/6, senligüñ 2b/13 (3), senlügüñi 20a/10, senligüñsüz 9b/3, ṣıfātuñ 20b/11 (2), sözüñde 20b/13, sücūduñ 24a/5, şeʾniyyetüñ 12b/10, tecelliñ 18a/8 (2), tenüñ 21b/8 (4), tenüñ-durur 20b/3, tenüñi 20b/3, tevḥīdüñ 32a/9, ṭonuñ 23b/1, ṭutduġuñ 15b/12, ʿużvuñ 3a/13, vaḥdetiñden 17b/11, vaḥdetüñden 25a/8, varlıġıñı 9b/6, varlıġuñ 21a/2 (3), varuñı 29b/11, vaṣfuñ 30b/12, viṣāliñden 28a/13, vücūduñ 24a/5, yāduñla 34a/3, yirüñdür 3b/9, yitügüñ 24a/3, yoluñ 7a/3 (3), yoluñı 7a/8 (2), yönüñ 23b/1, yüziñe 20b/11, yüzüñ 7b/8 (2), yüzüñde 19b/9 (2), yüzüñi 3b/11 (4), zamānuñ 21a/4 (2), ẕātıña 4b/2, ẕātuñda k30b/3, ẕātuñı 19b/13, ẕātıñ-içün 25a/11, ẓuhūruñdan 21a/4 (2).

-(U)ñ (emir eki): baḳuñ 27a/1, bilüñ 13a/4 (2), diñ 4b/5, görüñ 4a/2 (5), söyleñ 4b/4 (4).

-ñ (şahıs eki): ʿabd-iseñ 33a/2, açarsañ 10a/7, açduñ 30b/10, adaduñ 25a/11, adasañ 12a/5, aḳıtduñ 30b/12, aldanduñ 7a/11, alduñ 3a/7, alduñ-ısa 3b/2, añladuñ-ısa 10a/9, ayırduñ 3b/11, baḳsañ 23b/11, bıraḳduñ 3b/10, bildüñ 3a/7 (6), bilmeseñ 3a/5 (2), bilürseñ 13a/6 (7), bulmasañ 7a/4, bulunsañ 6b/6, bulursañ 20a/1, buyurduñ 18a/9,

büründüñ 3a/2, degilseñ 18a/1, dilerseñ 10b/1 (2), dileseñ 3a/6, dir-iseñ 3a/7 (3), düşdüñ 3b/10, ererseñ 28a/4, eyledüñ 3b/10, geldüñ 15b/2 (2), giderseñ 20a/9 (2), gördüñ 25b/6, görseñ 19b/8, göründüñ 3a/2 (2), görürseñ 28a/4, gözler-iseñ 15a/11, ider-iseñ 12b/12 (2), iderseñ 20a/9 (2), idüñ 20a/3 (2), inanduñ-sa 29b/11, isterseñ 33a/11, itdüñ 30b/9 (8), itmezseñ 20a/11, kāfir iseñ 33b/10, ḳanda-y-ıduñ 20a/2, ḳılar-ısañ 16b/13, ḳoduñ 9a/13 (2), ne-y-idüñ 20a/2, olduñ 20a/6 (2), olmaduñ-ısa 12b/6, olsañ 6b/6, ṣaçdun 30b/12, ṣaysañ 21b/8, seçdüñ 19b/8, uyduñ-ısa 20b/2, uysañ 2b/10, virseñ 15b/13, yetemedüñ 23b/4, yitürdüñ 24a/3.

+nci / +ünci (isimden isim yapma eki): ikinci 5b/2, üçünci 5b/9.

+nI (belirtme hāli eki): anı 4a/6 (35), bunı 18a/3 (4).

-r (geniş zaman eki): arar 26a/3 (2), bezer 27a/12, diler 14a/4 (8), dilerse 31b/6, dilerseñ 10b/1 (2), dir 9a/5 (3), direr 26a/5, dir-iseñ 3a/7 (3), dirler 6b/7 (3), dirsin 28a/5 (2), eyler 3a/10 (3), gözler 14b/2, gözler-iseñ 15a/11, ister 14a/6 (4), isterse 5b/11, oḳur 9a/6 (2), ṣaḳlarsın 10b/4, ṭoġrar 27a/2, ürer 16a/8, yirsin 3b/6, yükler 4a/5, yürür 13b/9 (2), yürürsin 3a/6.

+rA (yön gösterme hāli eki): daşra 8b/5, ṭaşra 19b/3 (3), ṭaşraya 2a/6, üzre 1b/4 (9), üzre-durur 15b/1.

+rak (isimden isim yapma eki): yigirek 8a/12.

-sA (şart eki): ʿabd-iseñ 32a/2, açarsañ 10a/7, adasañ 12a/7, alduñsa 3b/2, añladuñ-ısa 10a/9, añmasa 25b/9, baḳsa 6b/3, baḳsañ 23b/11, bilinse 15a/12, bilmese 15a/2, bilmeseñ 3a/6 (2), bilse 6b/3 (2), bilürseñ 13a/6 (7), bulmasañ 7a/4, bulsa 6b/3, bulunsa 25b/1, bulunsañ 6b/6, bulursañ 20a/1, bürinse 20b/9, çıḳarsa 26b/12, degilseñ 18a/1, dilerse 31b/6, dilerseñ 10b/1 (2), dilese 27b/12, dir iseñ 3a/7, dir-iseñ 3a/7 (2), dise 8a/3 (2), döndi-se 23b/1, ererseñ 28a/4, geçerse 8a/9, gelse 1b/6 (2), gelürse 22a/5 (2), geymese 27a/9, giderseñ 20a/9 (2), girürse 23b/3, gitse 8a/4,

görinse 20b/9, görseñ 19b/8, görünse 17b/8, görürseñ 28a/4, gözler-iseñ 15a/11, içerse 8a/9, ider-ise 32a/3, ider-iseñ 12b/12 (2), iderse 26b/9 (2), iderseñ 20a/9 (2), inanduñsa 29b/11, inerse 26b/12, iremezse 22a/5, irmedi-se 10a/5, irmez ise 7a/3, istenürse 16a/9, isterse 5b/11, isterseñ 33a/11, işitse 5a/9, itdi-se 8a/2, itmese 20a/12, itmezseñ 20a/11, kāfir iseñ 33b/10, ḳalur-ısa 23a/13, ḳılar-ısañ 16b/13, ḳılsa 9a/2 (2), olmaduñ-ısa 12b/6, olmasa 27a/4, olmasaydı 33b/2, olsa 14b/3 (3), olsañ 6b/6, olursa 8a/1 (3), ne-y-ise 15a/4 (2), ṣaysañ 21b/8, seçdüñ-ise 19b/8, sevdi-se 5b/13, sürerse 27a/4, sürse 21b/12, ṭaġılsalar 20b/6, uyduñ-ısa 20b/2, uysañ 2b/10, var-ısa 3b/8 (2), varsa 32a/8, virse 8a/6, virseñ 15b/13, virürse 8a/7, yañılmazsa 9a/11, yanmasa 4a/4, yoḫsa 2b/10, yoḳsa 7a/11 (3).

+sI (teklik üçüncü şahıs iyelik eki): arasıdur 15a/3, arḳasına 19b/7, aṭası 28b/4, aʿẕāsını 11a/9, bahāsı 29b/3, baʿżısı 14b/12, beḳāsı 5a/3 (2), bilesince 16b/4, bināsı 4b/10, birisi 2a/2 (5), böylesi 10b/6, cübbesinde 10b/4, cümlesi 11b/13 (2), cümlesinde 10b/4, cümlesinden 4a/11, cümlesinüñ 6a/7, degzinmesinden 14b/11, deryāsı 19b/3, deryāsıdur 23a/4, edāsı 9a/12 (2), esmāsı-la 33b/1, esmāsın 3a/10, esmāsındayam 9b/13, feḥvāsındayam 9b/12, fenāsı 5a/3, gelmesi 33b/2, ġıdāsı 9a/12, gölgesi 21b/7, ḥayāsından 5b/11, hevāsında 14a/5, ḥudūsından 8a/8, ibḳāsındayam 10a/1, iglüsinden 4a/11, ikisi 16a/6 (2), ikisinden 16a/8, iḳtidāsı 4b/11 (2), issi 8b/8 (5), ḳamusı 12a/7 (4), ḳapusı 28a/2, ḳapusında 13a/10, ḳaṭresi 17b/3 (2), ḳaṭresidür 26b/7, ḳaṭresinden 27b/6, kendüsi 11b/7 (3), kimisi 15a/2 (2), küllisi 18a/9 (3), maʿnisin 4a/9 (4), maʿnisi 21a/7, muḳtedāsı 4b/11 (2), nebīsi 12b/4, nesi 25a/5, nicesi 4a/9 (2), noḳṭasın 20b/10, ortasında 15a/4, perdesiyem 10b/12, recāsı 5a/6, ridāsı 5a/4, ṣafāsı 5a/1, saḫāsı 4b/13, ṣaḥrāsındayam 9b/11, ṣenāsı 4b/10, ṭapusında 13a/10, tecellāsındayam 9b/8 (2), tecellīsin 24b/2, temāşāsındayam 9b/8, tesellāsındayam 9b/10, ulusı 30a/10, ulusıdur 12b/4, vefāsı 5a/1, velīsidür 12b/4, zebūnsın 7a/1, ẕerresidür 26b/7, ẕerresinden 27b/6, żiyāsı 4b/12 (2).

-sIn (şahıs eki): açasın 12b/7, ʿayān imişsin k30b/4, baḳasın 10a/7 (2), bilesin 10a/8 (6), bilimezsin 7a/4, bilürsin 10a/12 (2), bulasın 8a/1 (4), bürinürsin 10b/1, çekersin 3b/9, çıḳarasın 6b/13, dirsin 28a/5 (3), düşer misin 3b/1, geçesin 24a/10, gidersin 24a/8, göresin 10a/9 (7), görürsin 7a/13 (3), idersin 3a/8 (5), ider misin 3b/1, iresin 2b/9 (2), ḳalısarsın 7a/11, ḳılasın k10b/5, liḳāymışsın k30b/12, müşkil-keşānmışsın k30b/1, nümā imişsin k30b/2, nümāyişsin k30b/8, olasın 7b/7 (5), olursın 10a/13 (2), ṣaçarsın 10b/2, ṣaḳlarsın 10b/4, ṣanasın 7b/6, uyasın 12b/11, varursın 3a/6, virürsin 20a/8 (2), yirsin 3b/2, yürürsin 3a/6, zamānmışsın k30b/6 (2).

-sin (emir eki): gelsin 4b/6.

+sIn (bildirme eki): bidāyetsin 32a/8, cānısın k31a/2, dānesin 19b/13, dürdānesin 19b/13, ġanīsin 25a/10, genc-i maḫfīsin 30b/10, gereksin 12b/11, īmānısın k31a/3, kāfısın k31a/1, ḳulusın k31a/17, maʿdenisin 25a/10, münezzehsin 25a/10, muḥītsin 21a/4, nihāyetsin 32a/8, sensin 28a/10 (6), velīsin k31a/18, yolısın k31a/19.

+siz (isimden isim yapma eki): ḫayalsiz 24a/2.

-sUn (emir eki): açılsun 21a/11, aḳmasun mı k30b/11, arınsun 32a/12, ayırmasun 5b/13, baḳsun 20b/11, bilsün 8b/7 (4), bulunsun 6b/5, diñlesün 20b/12, düşürmesün 4a/10, eylesün 4b/4, gelsün 5a/2 (5), geysün 32a/12, görinsün 10a/6, görsün k32a/1, görünsün 7a/10 (4), irsün 7a/10, itmesün 33a/12, itsün 32a/11, ḳılsun 32a/12 (2), ḳurulsun 1b/4, olsun 4b/6 (8), söylesün 4b/4 (5), yaḳsun 7a/9, yazsun 4b/5, yitişsün 23b/7, yuyulsun 7b/3.

+sUz (isimden isim yapma eki): bunlarınsuz 16a/11, delīlünsüz 17b/3, dilsüzdi 31a/3, fenāsuz 9b/3, gözsüz 26a/9, gözsüze 32a/2, ibtidāsuz k10b/2, imamsuz 11b/3, ḳulaġuzsuz 7a/5, neliksüz 11b/13, nişānsuz 3a/5, niteliksüz 11b/13, ölümsüz 20a/3, senligüñsüz 9b/3, şeksüz 14a/10.

-(I)ş- / -(U)ş- (fiilden fiil yapma eki): dutuşdur 9b/2, irişdi 5a/1 (3), irişdüm 32b/5, irişdürdi 9a/11, irişe 9b/2, irişür 27b/3, ḳavışa 25b/6, sevişe 25b/6, yapış 7a/8, yitişdi 29a/10, yitişsün 23b/7, yügrüşürler 13b/13.

-(I)t- (fiilden fiil yapma eki): deprede 1b/9, eydivireyin 19b/10, oḳıtdı k31b/2, yürütdi 5b/10.

-tür- (fiilden fiil yapma eki): getürdi 2a/5, getürdiler 33b/3, getüren 2b/6, getürme 16b/11, getürmez 26b/6, getürüben 16a/12, getürür 14b/7.

-U (zarf-fiil eki): diyü 11b/2 (5), girü 1b/9 (14), isteyü 26b/10, ḳarşu 4b/12 (3).

+U (teklik üçüncü şahıs iyelik eki): adu 28b/5, izü 12a/1 (2), gözüni 31a/13 (2), ḳulusun k31a/17, putun 34b/11, ṣanu 28b/5, özünden 11a/10, özüni 26a/1, yolun 4a/11, yüzüni 7b/11 (2).

+U (belirtme hāli eki): sözü 1b/4, yolu 12b/11.

-u (fiilden isim yapma eki): ḳapuña 25b/2, ḳapusı 28a/2, ḳapusında 13a/10.

+Uñ / +nUñ (ilgi hāli eki): ʿālemeynüñ 4b/11, ʿālemüñ 13b/12, Allāh’uñ 14a/7 (4), anlaruñ 14b/11 (2), anuñ 2a/1 (46), anuñ-çün 24a/7 (2), anuñdı 29a/2, anuñdur 1b/7 (7), anuñ-durur 31b/10, anuñ-ıla 3a/8 (6), anuñ-içün 14a/9 (2), anuñ imiş 13a/2, anuñla 2a/8 (9), anuñladur 19a/7 (2), ʿāriflerüñ k30b/2, ʿāşıḳlaruñ k31b/1, ayuñ 15a/11, baḳanuñ 29b/5, bilenüñ 14b/13 (2), bī-nişānuñ 13b/3 (2), bulanuñ 33b/11, bularuñ 14b/9 (4), bunlaruñ 10b/7 (14), bunuñ 18a/1, bunuñ-ıla 24b/6, cānuñ 2b/9 (4), Cebrāʾilüñ 9b/1, cemālüñ 30b/9, cihānuñ 12b/4 (5), cihātuñ 34b/11, cisminüñ 14a/1 (2), cismüñ 21a/9 (2), cümlenüñ 4b/10, cümlesinüñ 6a/7, denizüñ 12a/2, deryānuñ 26b/7, dilüñ 6b/1, ecsāmuñ 19a/7, enbiyānuñ 4b/11, erkānuñ 23a/7, ervāḥınuñ 34a/8, eşyānuñ 19a/5 (2), evliyānuñ 6a/7, faḳruñ 29b/3, fedāsınun 31a/7, ġaybuñ 4b/4 (2), ġayruñ 20b/10, gerçeklerüñ 34b/12, görmeyenüñ 19b/9, güneşinüñ 27b/6, günüñ 15a/5 (2), ḥadī̱süñ 20b/2, ḥaḳīḳatüñ 6b/9, Ḥaḳḳuñ 5a/2 (10), Ḥaḳuñ

1b/6 (14), ḫāliḳuñ 34b/3, Hāşimīnüñ k30b/11, ḥayātuñ 23a/11, ḫayruñ 22b/1, herkesüñ 34b/4, Ḫudānuñ 2b/12 (22), Ḥüseynüñ 6a/5, iḳrāruñ 15b/10, ʿirfānuñ 5a/11, ḳadīmüñ 17b/13, kāfirüñ 32b/13, ḳahruñ 11a/3 (2), kāʾinātuñ 32b/6, ḳayyūmuñ 2a/6, kendünüñ 11b/12 (4), kimsenüñ 4a/4, kimüñ 9a/2 (5), kitābuñ 33b/2, ḳudretüñ 30b/4, ḳudsüñ 33a/13, ḳuluñ 30b/2, Ḳur'ānuñ 5a/5, küntü kenzüñ k10b/7, lā-şerīküñ k10b/8, ledünüñ 9b/10, maḫfinüñ 9b/13, maḫlūḳātuñ 15b/5, māhuñ 5a/4, maẓharınuñ 10b/13, muṭlaḳuñ 30b/4, müʾminlerüñ k31b/6, müʾminüñ k31a/3, münkirlerüñ 6a/3, nefsüñ 7a/9 (3), nidānuñ 3a/10, nūruñ 2a/3, nuṭḳuñ 18a/10, odınuñ 26b/7, olaruñ 22a/6 (2), pīrümüñ 32b/11, rāhuñ 31b/9, resūlüñ 5b/9 (4), senüñ 6b/5 (15), senüñdür 31a/2, senüñ-ile 8b/11 (3), senüñle 32a/5, senüñleyem 32a/7, ṣıfātuñ 10b/10 (2), sırruñ 4a/9 (2), sırrınuñ k32a/3, sözlerüñ 18a/3, sözüñ 21a/7, sulṭānlaruñ 16b/1, şāhınuñ k11a/5, şāhuñ 5a/4 (2), şerʿüñ 6a/11 (2), şunuñ 20a/4, taḫtınuñ 32b/1, tenüñ 20b/4, ʿuḳūlüñ 5b/9, ʿuşşāḳuñ 31b/3, üçlerüñ 16a/5, vācibüñ 10b/10, vaḥdetüñ 18a/2, varlıġuñ 4b/10, varuñ 2a/3, vaṣfuñ 30b/7, vechinüñ 17b/13, vechüñ 13a/3, viṣālüñ 32a/6, vücūduñ 23a/4 (3), yāruñ 6a/2, yüzüñ 10b/12, zamānuñ 30b/13, ẓātımuñ 4b/8, ẓātuñ32a/7, ẕevḳüñ 6b/9.

-ünce (zarf-fiil eki): irgürünce 8a/11 bk. -IncA (zarf-fiil eki).

-Up (zarf-fiil eki): alup 11b/8, (4), ayılup k11a/6, ayırup 17b/11, baḳup 13b/7, bilmeyüp 14b/12, bilüp 15b/9 (4), biriküp 4b/2 (3), bitüp 27a/1, boyanup 27a/2 (2), bulup 9a/11 (3), diyüp 24b/12, durmayup 33a/7, düşüp 9a/5 (4), geçemeyüp 4a/12, geçüp 8a/8 (2), gelüp 3a/2 (7), göçüp 10b/8, görinüp 9a/1, görünüp 11a/7, görüp 12b/1 (3), gösterüp k31b/2 (2), idüp 4a/6 (9), irüp 22a/8 (2), işidüp 6b/3 (3), ḳoyup 5a/10 (2), olup 2a/13 (16), ölüp 32a/12, ṣayup 25b/5, sevüp 11b/7 (2), ṭaḳınup 18b/1, ṭalup 19b/5, ṭaşup 26b/2, ṭurmayup 27a/6, ṭutup 16b/13, uyup 4b/2 (6), varup 16b/13 (2), virüp 9a/10 (3), yügüşüp 14a/5.

-Ur- (fiilden fiil yapma eki): arturur 26b/9, düşürdi 2a/6 (2), düşürmesün 4a/10, geçürdi 4a/11.

-Ur (geniş zaman eki): açılur 27a/13, alınur 15a/10, alur 14b/5 (2), aluruz 34b/1, arınur 8a/8, arturur 26b/9, ayrılur 15a/12, bilünür 3a/4 (2), bilür 1b/10 (11), bilürseñ 13a/6 (7), bilürsin 10a/12 (2), birikür 8b/7 (3), bölinür 21b/9, bulınur 3a/4 (2), bulur 4b/13 (2), bulursañ 20a/1, buyurur 21b/13, bürinür 27a/8, bürinürsin 10b/1, daḳılur mı 25b/8, derilür 10a/11, dinilür 9a/3 (2), dinür 2a/2 (4), düzilür 27b/8, eminür 16b/7, gelür 10a/11 (6), gelürse 27b/1 (2), getürür 14b/7, giderürler 16a/12, girürse 23b/3, görinür 8a/8 (13), görür 3b/4 (2), görürsen 28a/4, görürsin 7a/13 (3), görürsün 24a/7, gösterür 14b/6 (3), gösterürler 14b/4 (2), irişür 27b/3, istenürse 16a/9, işledür 13b/3 (3), işlenür 10b/3 (3), işler 12b/5 (3), ḳalur 4a/5 (2), ḳalur-ısa 23a/13, ḳalurlar 33a/9, ḳazılur 27b/9, ḳılınur 15a/10, ḳılur 1b/9 (9), ḳonılur 27b/10 (2), olur 6b/11 (33), oluram 32a/5, olurlar 13b/13, olursa 12a/1 (3), olursın 10a/13 (2), ṣanur 33a/13, ṭaḳınur 27a/7, ṭolaşur 26b/13 (3), ulaşur 8a/10, utanurlar 5b/11, yaġdurur 24b/2, varursın 3a/6, virilür 21b/13, virür 33a/9, virürem 24b/9, virürse 8a/7, virürsin 20a/8 (2), yaraḳlanur 17a/1, yazılur 27b/9 (3), yirinür 33b/11, yügrüşürler 13b/13.

-ur (sıfat-fiil eki): uyurla 25a/1.

-usar (gelecek zaman eki): nolusar 7a/12 bk. –IsAr (gelecek zaman eki).

-Uz (şahıs eki): aluruz 34b/1, gelmişüz 24b/4 (2), niderüz 25b/5, severüz 25b/5.

+Uz (bildirme eki): ʿabdiyüz 16b/1 (2), bizüz 34a/11 (2), ehl-i Ḥaḳḳuz 34a/9, yoḳlaruz 25a/7 (2).

-UbAn (zarf-fiil eki): aluban 24b/13, bağlayuban 33a/6, bilüben 17a/9 (2), buluban 7a/6, bürünüben 11b/1, dileyüben 11a/9, diyüben 20a/8, gelüben 29a/9, getürüben 16a/12, idüben 16a/12 (3), işidüben 14b/2, ḳaluban 17b/2, oluban 4a/9 (8).

-üm (birinci şahıs zamirlerinde ilgi hāli eki): benüm 31a/1, benüm gibi 13a/10, bizüm 25b/1 (2), bizümle 33a/12.

-vUz (şahıs eki): ayrılmayavuz 4b/2, bilevüz 16b/9, bulavuz 9b/4, dinevüz 10b/8, diyevüz 29a/2, geçevüz 9b/5, gelmeyevüz 4b/2, gidevüz 16b/8, görevüz 9b/6 (2), idevüz 16b/8, irevüz 16a/5, ḳalmayavuz 9b/5, ḳonavuz 10b/8, olavuz 8b/10 (2), olmayavuz 13a/12, sürevüz 8b/12, verevüz 8b/11.

-y- (fiilden fiil yapma eki): ḳoyan 34b/11, ḳoyanlar 4a/7, ḳoydı 5b/5, ḳoyup 5a/10 (2).

+z (isimden isim yapma eki): yaluñuz 25b/9 (2).

SONUÇ

Dil özellikleri ve dönemi itibarıyla incelenmeye değer bulunan Risâle-i Tevhîd isimli eserle alakalı tespit ettiğimiz bazı önemli hususları şu şekilde ifade edebiliriz:

1. Eserde Allah'ın zat sıfatının hakikati, masivadan sıyrılmanın gereği, insanın niteliği, Hz. Peygamberin ve ashabının vasıfları, kılavuzun ve tarikatin önemi, mürşid-i kamilin vasfı, kainat ve tabiat tasvirleri, velilerin ve salih amellerin önemi, tevhîdin önemi ve Hz. Peygamber' e tabi olmanın ehemmiyeti ve lüzumu, nefsi bilmenin gerekliliği, insanın kendini tanımasının lüzumu, tefekkürün önemi, Allah'ın bakiliği ve saliklerin sohbeti gibi konular işlenmiştir.

2. Eser, harekeli nesihle yazılmıştır. Bu durum, metnin dil özelliklerinin sağlıklı bir şekilde değerlendirmemize yardımcı olmuştur.

3. Eserde çok miktarda arkaik kelime örneği de bulunmaktadır: aġ- 10a/5, aṣṣı 26a/9, degzin- 14b/11, depret- 1b/9, düzet- 28a/3, irgür- 2b/13, issi 28a/3, ḳaçan 21b/12, key 19b/12, nelik 11b/13, ṭamu 28a/2, ṭañ 23b/10, ṭapu 13a/10, ṭon 27a/9, uçmaḳ 26b/3, yaraḳlan- 17a/1, yatlu 6a/12, yigirek 8a/12, yügrüş- 13b/13.

4. Arapça ve Farsça kelimelerin sayısı bir hayli fazladır. Fakat bazı kelimelerin eş anlamlısı olarak Türkçeleri de zaman zaman kullanılmıştır. cennet - uçmaḳ, cehennem - ṭamu, mürşi̇̄d - ḳılavuz, bāb – ḳapu, baḥr – deñiz gibi.

5. İlgi hāli ekinin ünlüsü yuvarlak olmakla birlikte, darlaşma temayülü de başlamıştır: cānuñ öñinde 2b/9, evliyānuñ muḳtedāsı 6a/7, Ḫudānıñ raḥmet-i deryāsıdur 23a/4.

6. İyelik eklerinde de durum aynıdır: adum 11a/7, bāṭınum 4b/6, dilümde 24b/11, varlıġımı 32b/5, ẕātımuñ 4b/8 , cānıñı 13a/1.

7. Üçüncü şahıs zamirlerinde ikili kullanımlar vardır: odur 2a/3, ol 5a/10, oldur 4b/11; olar 12b/4.

8. Belirtme hāli ekinde de bu ikilikler kısmen vardır: sözi 10a/9, yüzi 10a/9, yolu 12b/11.

9. Bağlama edatlarının imlâsında bir standart yoktur: evvel ü āḫir - اَوَّلُ آخِرْ (11a/13), cān u dilden - جَانُ دِلْدَنْ (24a/10), neng ü nāmusı - نَنْك وُ نامُسِى (28b/5),faḳīr ü müflis ü dervīşdür - فَقِير وُ مُفلِسُو دَرويِشْدُرْ (30a/7) gibi.

10. Bazı kelimelerin imlâlarında da ikilikler vardır: ṭaşraya طَشْرَيهَ (2a/6) - daşra دَشْرهَ (8b/5), toprak تُبْرَقْ (27a/1) - ṭoprak طُوبْرَقْ (21b/11), iki اِيكِى (12b/4)- ikiden اِكِيدَنْ (15a/12).

11. Eserde genel olarak Arap-Fars imlâ geleneğinin özellikleri görülmektedir. Bu duruma aykırı olarak, seyrek de olsa Uygur imlâsına ait bir hususu ise şu şekilde ifade edebiliriz.

a. Kelimenin ek ve kökündeki bütün ünlülerin gösterilmesi: ikisi اِيكِى سِي (16a/6), biline بِيلِينَه (12b/8).

12. EAT döneminin en karakteristik özelliklerinde biri de yuvarlaklaşmadır. Metnimizde kimi örneklerde düzleşme temayülünün başladığını da görüyoruz: gizlü 2a/5 – gizli k31a/1, girü 1b/7 – giri 2b/9.

KAYNAKÇA

ARSLAN EROL, Hülya, *Eski Türkçeden Eski Anadolu Türkçesine Anlam Değişmeleri*, TDK Yayınları, Ankara 2014.

ATALAY, Besim, *Dîvânü Lügâti't-Türk Dizini*, TDK Yayınları, Ankara, 2013.

BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, TDK Yayınları, Ankara 2011.

BİLİR, Tuncay, *Risâle-i Esrâr-ı Cevâhir-i Rabbanî (Giriş-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım),* Yüksek Lisans Tezi, Karabük 2014.

BÖREKÇİ, Muhsine, *Yiğitbaşı Ahmed Şemsettin Marmaravì – Risâle-i Tevhid (İnceleme-Metin-Dizin),* Akçağ Yayınları, Ankara 2003.

Bursalı Mehmed Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, Meral Yayınevi, İstanbul.

DAVUTOĞLU, Ahmed, *Kur'ân-ı Kerìm ve İzahlı Meâli*, Çile Yayınevi, İstanbul 1981.

DEVELİ, Hayati, *Osmanlı'nın Dili*, 3F Yayınları, İstanbul 2006.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 2000.

DİLÇİN, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

ECE, Selami, *Metin Tamiri*, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Erzurum 2014.

ERGİN, Muharrem, *Türk Dilbilgisi*, Bayrak Basım-Yayım-Tanıtım, İstanbul 2004.

Ferheng-i Ziyâ, *Gencine-i Güftâr* (çev.: Ziya Şükûn), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul 1984.

GABAİN A, von, *Eski Türkçenin Grameri* (çev.:Mehmet AKALIN), TDK Yayınları, Ankara 2007.

GÜLENSOY, Tuncer, *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I-II,* TDK Yayınları, Ankara 2011.

GÜLSEVİN, Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yayınları, Ankara 1997.

GÜLSEVİN, Gürer – BOZ, Erdoğan, *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara 2010.

KAYASANDIK, Ahmet, *Âdâb-ı Makâl (Metin-Dil Özellikleri-Dizin),* Doktora Tezi, Konya 2009.

KORKMAZ, Zeynep, *Türkiye Türkçesinin Temeli Oğuz Türkçesinin Gelişimi*, TDK Yayınları, Ankara 2013.

_____, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi),* TDK Yayınları, Ankara 2014.

KÖKSAL, M. Fatih, *Metin Tamiri (Usul ve Esaslar ve Bazı Teklifler)*, Dîvân Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, İstanbul 2008.

MANSUROĞLU, Mecdut, *Sultan Veled'in Türkçe Manzumeleri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1958.

MERT, Yeliz, *Necati Bey Divanı'nda Arkaik Unsurlar*, Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Giresun 2015.

MUTÇALI, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları, İstanbul 2015.

ÖGKE, A, *Ahmed Şemsettin-i Marmaravì Hayatı, Eserleri, Görüşleri*, İnsan Yayınları, İstanbul 2001.

ÖLKER, Gökhan, *Gülşen-i Hayat*, Palet Yayınları, Konya 2015.

ÖZCAN, Hatice, *Kaysûnîzâde Nidâî Muhammed Çelebi El-Ankaravî'nin Menâfiu'n-Nâs Adlı Eseri (Metin-Dil Özellikleri),* Yüksek Lisans Tezi, Konya 2007.

ÖZKAN, Abdurrahman, *Mehekkü'l-İlim ve'l-Ulemâ (Giriş, İnceleme, Metin, Dizin),* Fakülte Kitabevi Yayınları, Isparta 2009.

ÖZKAN, Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul 1995.

ÖZTÜRK, Rıdvan, *Köktürkçe El Kitabı,* Palet Yayınları, Konya, 2014.

SARAÇ, M. A. Yekta, *Osmanlı'nın Şiiri*, 3F Yayınları, İstanbul 2006.

SOFUOĞLU, Nesrin, *Bayrâmî-Melâmî Bir Şair: Hâşimî Emir Osman Efendi*, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyatFakültesi Dergisi, İzmir 2015, s.155-188.

ŞAHİN, Hatice, *Eski Anadolu Türkçesi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2009.

TEKİN, Talât, *Orhon Yazıtları*, TDK Yayınları, Ankara 2014.

TİMURTAŞ, F. Kadri, *Osmanlı Türkçesi Grameri*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1983.

YASTI, Mehmet, *Esrârü'l-Ârifîn (İmlâ-Metin-Dizin),* Doktora Tezi, Konya 2010.

www.yazmalar.gov.tr

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Ufuk ŞİMŞEK
Öğrenci Nu: 138107011018
Doğum Yeri: Bakırköy
Doğum Tarihi: 09.01.1988
Medeni Durumunuz: Evli

Öğrenim Durumu

Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Mezuniyet Yılı
İlköğretim	Anafartalar	-	Karaman	2002
Ortaöğretim	Fatih Lisesi	Sosyal Bilimler	Karaman	2005
Lisans	Selçuk Üni.	Türk Dili Ve Edebiyatı	Konya	2010
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üni.	Türk Dili Ve Edb. Anabilim Dalı	Konya	

İlgi Alanları	Ney üflemek, yemek yapmak.
İş Deneyimi	Özel Öğretim Kurumlarında Edebiyat Öğretmenliği (2010-2014)
	Temel Lisede Edebiyat Öğretmenliği (2015-...)
Tel	5531902183

Adres	Doğualagöz Mah. Türbe Cad. Medine Apt. 65/D No:2	Ereğli / Konya

EK 1: İNTİHAL RAPORU ÖRNEĞİ

Müellifi Bilinmeyen Manzum Bir Eser: Risale-i Tevhit (Metin-Dil Özellikleri-Dizin)

ORIJINALLIK RAPORU

%2	%2	%1	%1
BENZERLIK ENDEKSI	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCI ÖDEVLERI

BIRINCIL KAYNAKLAR

1	<%1

earsiv.gop.edu.tr

İnternet Kaynağı

2	<%1

EK 2: TIPKIBASIM

Sat: 18 Ocak 1974
Abdullah Öztemiz Gemlik

سُلْطَانِ الْعَارِفِيْن وَسَرْچِشْمَهٔ عَاشِقِيْن
وَمَعْدَنِ اَهْلُ اللهِ اَعْنِي حَضْرَتِ پِيْرِ سُلْطَان
عَبْدُ اللهِ قُدِّسَ سِرُّهُ الْعَزِيْز

اقه بيقه

A
2590

44/1974 A2590

هذا رسالهٔ توحید بیان حال کمال حقیقة عبد موحد
مبین حال المرشد والمرید من وصف بهذا فهو سعید

بسم الله الرحمن الرحیم

ایده لم سوزه بسم الله اله یاد — قورلسون الله آدی اوزره بنیاد

کل امر ذی بال لم یبده بسم فهو ابتر او اجدع حدیث شریف

حقک وارلیغی کورندی بو یوزدن — بیانه کلسه معنی طکمی سوزدن
دین دل کیرو انکدر بو سوزی — کورن کوز کیری انکدر ایوزی

قال الله تعالی انطقنا الله انطق کل شیء وقال الله تعالی والله بصیر بالعباد

کیرو کندو قلور کندو بیانن — کم اوله دبرده انسون زبانن
موحد کندودر ذاتینی مطلق — کرو کندو بیلوری کندو الحق
کورینن ظاهر و باطنده اولدر — بلینن اول آخرده اولدر

قال الله تعالی هو الاول والآخر والظاهر والباطن وهو بکل شیء

ندر ذاتی ندندر هیچ بلنمز — صفاتی ایچره کزلودر بلونمز

بلن ذاتیدر انوک صفاتن — کم اوله بیله انوک کنه ذاتن
دینور انجق صفاتی ذاتی بردر — صفاتندن بریسی داخی نوردر
محبت نوره دادی اونورک — اودر اصلی کورینن جمله وارک

حدیث قدسی کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق

نشان اولدی محبت بی نشانه — کتوردی کزلو کنجی اول عیانه
دوشردی طشریه هر بر صفاتی — کورندی حی قیومک حیاتی

قال الله تعالی الله لا اله الا هو الحی القیوم وقال الله تعالی اول ما خلق الله نوری

بلوردی کزلو ذاتندن صفاتی — عیان اولدی انوکله هر جهاتی
که اندن علوی و سفلی دزلدی — اونوره وجهی ذاتی حق یزلدی

قال الله تعالی الله نور السموات والارض وقال الله تعالی فتمثل لها بشرا سویا

اویوزدن قبدی کثرت دو جهانه — بو وارلیغه اودر اول بهانه
قورلدی عرش فرش ملک املاک — انوک شاننده کلدی حکم لولاک
جمال لطف اولب کلدی کوزندی — آدم آد طونن انده بورندی

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ	فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ
وَلِتَصْغَىٰ إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ	لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
وَلِيَرْضَوْهُ وَلِيَقْتَرِفُوا مَا هُمْ	مُقْتَرِفُونَ
أَفَغَيْرَ اللَّهِ أَبْتَغِي حَكَمًا	وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ
إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا	وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ
الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ	أَنَّهُ مُنَزَّلٌ
مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ	فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْمُمْتَرِينَ	وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ
صِدْقًا وَعَدْلًا	لَا مُبَدِّلَ
لِكَلِمَاتِهِ	وَهُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ	وَإِنْ تُطِعْ
أَكْثَرَ مَنْ فِي	الْأَرْضِ
يُضِلُّوكَ	عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ	إِنْ يَتَّبِعُونَ
إِلَّا الظَّنَّ	وَإِنْ هُمْ
إِلَّا يَخْرُصُونَ	إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ أَعْلَمُ	مَنْ يَضِلُّ
عَنْ سَبِيلِهِ	وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ	فَكُلُوا
مِمَّا ذُكِرَ	اسْمُ اللَّهِ
عَلَيْهِ	إِنْ كُنْتُمْ
بِآيَاتِهِ	مُؤْمِنِينَ
وَمَا لَكُمْ	أَلَّا تَأْكُلُوا
مِمَّا ذُكِرَ	اسْمُ اللَّهِ
عَلَيْهِ	وَقَدْ فَصَّلَ
لَكُمْ	مَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمْ	إِلَّا مَا
اضْطُرِرْتُمْ	إِلَيْهِ
وَإِنَّ	كَثِيرًا
لَيُضِلُّونَ	بِأَهْوَائِهِمْ
بِغَيْرِ	عِلْمٍ
إِنَّ رَبَّكَ	هُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُعْتَدِينَ	وَذَرُوا
ظَاهِرَ	الْإِثْمِ
وَبَاطِنَهُ	إِنَّ الَّذِينَ
يَكْسِبُونَ	الْإِثْمَ
سَيُجْزَوْنَ	بِمَا
كَانُوا	يَقْتَرِفُونَ
وَلَا تَأْكُلُوا	مِمَّا
لَمْ يُذْكَرِ	اسْمُ اللَّهِ
عَلَيْهِ	وَإِنَّهُ
لَفِسْقٌ	وَإِنَّ
الشَّيَاطِينَ	لَيُوحُونَ
إِلَىٰ	أَوْلِيَائِهِمْ
لِيُجَادِلُوكُمْ	وَإِنْ
أَطَعْتُمُوهُمْ	إِنَّكُمْ
لَمُشْرِكُونَ	أَوَمَنْ
كَانَ مَيْتًا	فَأَحْيَيْنَاهُ
وَجَعَلْنَا	لَهُ نُورًا
يَمْشِي	بِهِ فِي
النَّاسِ	كَمَنْ
مَثَلُهُ	فِي
الظُّلُمَاتِ	لَيْسَ
بِخَارِجٍ	مِنْهَا
كَذَٰلِكَ	زُيِّنَ
لِلْكَافِرِينَ	مَا
كَانُوا	يَعْمَلُونَ

وَكَذَٰلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِيهَا لِيَمْكُرُوا فِيهَا

وَمَا يَمْكُرُونَ	إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ
وَمَا يَشْعُرُونَ	وَإِذَا
جَاءَتْهُمْ	آيَةٌ
قَالُوا	لَنْ نُؤْمِنَ
حَتَّىٰ	نُؤْتَىٰ
مِثْلَ	مَا أُوتِيَ
رُسُلُ	اللَّهِ
اللَّهُ	أَعْلَمُ
حَيْثُ	يَجْعَلُ
رِسَالَتَهُ	سَيُصِيبُ
الَّذِينَ	أَجْرَمُوا
صَغَارٌ	عِنْدَ
اللَّهِ	وَعَذَابٌ
شَدِيدٌ	بِمَا
كَانُوا	يَمْكُرُونَ
فَمَنْ	يُرِدِ
أَنْ	يَهْدِيَهُ
يَشْرَحْ	صَدْرَهُ
لِلْإِسْلَامِ	وَمَنْ
يُرِدْ	أَنْ
يُضِلَّهُ	يَجْعَلْ
صَدْرَهُ	ضَيِّقًا
حَرَجًا	كَأَنَّمَا
يَصَّعَّدُ	فِي
السَّمَاءِ	كَذَٰلِكَ
يَجْعَلُ	اللَّهُ
الرِّجْسَ	عَلَى
الَّذِينَ	لَا
يُؤْمِنُونَ	وَهَٰذَا
صِرَاطُ	رَبِّكَ
مُسْتَقِيمًا	قَدْ
فَصَّلْنَا	الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ	يَذَّكَّرُونَ
لَهُمْ	دَارُ
السَّلَامِ	عِنْدَ
رَبِّهِمْ	وَهُوَ
وَلِيُّهُمْ	بِمَا
كَانُوا	يَعْمَلُونَ
وَيَوْمَ	يَحْشُرُهُمْ
جَمِيعًا	يَا
مَعْشَرَ	الْجِنِّ
قَدِ	اسْتَكْثَرْتُمْ
مِنَ	الْإِنْسِ
وَقَالَ	أَوْلِيَاؤُهُمْ
مِنَ	الْإِنْسِ
رَبَّنَا	اسْتَمْتَعَ
بَعْضُنَا	بِبَعْضٍ
وَبَلَغْنَا	أَجَلَنَا
الَّذِي	أَجَّلْتَ
لَنَا	قَالَ
النَّارُ	مَثْوَاكُمْ
خَالِدِينَ	فِيهَا
إِلَّا	مَا
شَاءَ	اللَّهُ
إِنَّ	رَبَّكَ
حَكِيمٌ	عَلِيمٌ
وَكَذَٰلِكَ	نُوَلِّي
بَعْضَ	الظَّالِمِينَ
بَعْضًا	بِمَا
كَانُوا	يَكْسِبُونَ

وَكَذَٰلِكَ نُوَلِّي بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

يَا مَعْشَرَ	الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ	أَلَمْ
يَأْتِكُمْ	رُسُلٌ
مِنْكُمْ	يَقُصُّونَ
عَلَيْكُمْ	آيَاتِي
وَيُنْذِرُونَكُمْ	لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ	هَٰذَا
قَالُوا	شَهِدْنَا
عَلَىٰ	أَنْفُسِنَا
وَغَرَّتْهُمُ	الْحَيَاةُ
الدُّنْيَا	وَشَهِدُوا
عَلَىٰ	أَنْفُسِهِمْ
أَنَّهُمْ	كَانُوا
كَافِرِينَ	ذَٰلِكَ
أَنْ	لَمْ
يَكُنْ	رَبُّكَ
مُهْلِكَ	الْقُرَىٰ
بِظُلْمٍ	وَأَهْلُهَا
غَافِلُونَ	وَلِكُلٍّ
دَرَجَاتٌ	مِمَّا
عَمِلُوا	وَمَا
رَبُّكَ	بِغَافِلٍ
عَمَّا	يَعْمَلُونَ
وَرَبُّكَ	الْغَنِيُّ
ذُو	الرَّحْمَةِ
إِنْ	يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ	وَيَسْتَخْلِفْ
مِنْ	بَعْدِكُمْ
مَا	يَشَاءُ
كَمَا	أَنْشَأَكُمْ
ذُرِّيَّةِ	قَوْمٍ
آخَرِينَ	إِنَّ
مَا	تُوعَدُونَ
لَآتٍ	وَمَا
أَنْتُمْ	بِمُعْجِزِينَ
قُلْ	يَا
قَوْمِ	اعْمَلُوا
عَلَىٰ	مَكَانَتِكُمْ
إِنِّي	عَامِلٌ
فَسَوْفَ	تَعْلَمُونَ
مَنْ	تَكُونُ
لَهُ	عَاقِبَةُ
الدَّارِ	إِنَّهُ
لَا	يُفْلِحُ
الظَّالِمُونَ	وَجَعَلُوا
لِلَّهِ	مِمَّا
ذَرَأَ	مِنَ
الْحَرْثِ	وَالْأَنْعَامِ
نَصِيبًا	فَقَالُوا
هَٰذَا	لِلَّهِ
بِزَعْمِهِمْ	وَهَٰذَا
لِشُرَكَائِنَا	فَمَا
كَانَ	لِشُرَكَائِهِمْ
فَلَا	يَصِلُ
إِلَى	اللَّهِ
وَمَا	كَانَ
لِلَّهِ	فَهُوَ
يَصِلُ	إِلَىٰ
شُرَكَائِهِمْ	سَاءَ
مَا	يَحْكُمُونَ
وَكَذَٰلِكَ	زَيَّنَ
لِكَثِيرٍ	مِنَ
الْمُشْرِكِينَ	قَتْلَ
أَوْلَادِهِمْ	شُرَكَاؤُهُمْ
لِيُرْدُوهُمْ	وَلِيَلْبِسُوا
عَلَيْهِمْ	دِينَهُمْ
وَلَوْ	شَاءَ
اللَّهُ	مَا
فَعَلُوهُ	فَذَرْهُمْ
وَمَا	يَفْتَرُونَ

دخی انکار ایدرمی سن خدایی | دوشر میسین بو وصلتدن خلاصی

بو سوزلردن اکر الکسر حصه | نه خوفك وار نه یرسن دخی غصه

قال الله تعالى الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون

مکر حقی کورر انکار ایدرسن | اوزولوب رحمان ایکن شیطان ایدرسن

امین اولمقدر ایمان حق والیه | دخی سنده انابت موقر لکنه

سلامتدر مسلمانلق اوزره | کد الله ایشلیه ایشتین یوزینه

قال الله تعالى وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى

اکر وار یسه سنده بو دیلر | اولشدور زندن اولدیکی جانلر

اکر یوغیسه پیرو کردن جهنم | چکرسین کیجه کندوزی درد و غم

برقدوك کندوکی کندك جلاله | کد شیدن بلدرك ایردکل اوزره

کد امدی حقه مرآت ایله جانفه | کوروندی سنده وار لغی خلاقه

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم المؤمن مرآت المؤمن والمؤمن اخو المؤمن

کوردم الدن بکلی اختیاری | سکا کل شی ایده اول وقت وارى

کورك موسای بن ایلدی ظهور | جمالی حق کوزنده اولدی مستور

کجه مدی اوزی والق طغیان | تجلی ایردی انجق قوله عیان

تجلی نور له یماسه اولطاغ | چرلمز کمسه نوك باشنده عجب باغ

قلوردی حیوان صفت نفسی غمده | چکر یوکلر وارنجه اخر دمنده

ایدوب قورتلمدی انی حقه قربان | الی ارمدی جانز قلدی بی جان

تتین قربان ایدن کر بولدی جانی | قوتیلمز جانی دانی بولدی انی

کورك عیسای کم جان ایدی جسمی | خدا یردقدی مشرکلر اسمی

کل امدی بل بوسره معین | بنه سی جان اولون لیدی بوتن

خدا بیدد قووارلق خدایی | سنی سن لکه دشر مسوه جلایی

بولون کجوردی عیسا حمل ایدنده | والا لحمدی جان اکلدیندنده

کجه میوب قلنلر یولی جانده | دونر بردا خی انلر کری یونده

الهی ن لیکیمو ذ صورتمه نزدن | ایرمه رحمتوکی جمله مزدن

اویالم جان دلدن انبیایه
قربن ایت بزی یا رب اولیایه

ایوب جانه صفاتر کلمیه وز
بریکوب ذاتکه ایرلمیاوز

بیت الهی معنوی

عالم غیبک سوزن جبریله سیلکه سلسون
رازی تحقیقوم سوزن انسانه اعلان ایلسون

کافی نونی لوحه یزسون دک قلم
قدرتوم اظهار ایدوب هر شیء سیلک سلسون

باطنوم کلسن ظهوره انبیام اولسون دلیل
آدمه تعلیم اولن اسمامی عیسم سیلسون

معجزم اظهار ایچون دیدوم کلیمم موسیه
کورمک استدی بنی اشجاره سیلک سیلسون

اسم افعال صفاتی ذاتمک اظهارنه
اول آخر محمددر قمو ادیانه سیلک سیلسون

وصف حبیب الله محمد رسول الثقلین

محمددر بو وارلیغوک بناسی
اکادر جمله نوک حمد و ثناسی

که اولدر عالمینوک مقتداسی
اکادر انبیانوک اقتداسی

کورینن کون انوک نوری ضیاسی
قنی کوزکم اکا قرشو بقاسی

شو دکلو چوقدر انک سخاسی
شفاعت بولور اندن جمله عاصی

کورندی

کورندی اول آدمده صفاسی
ارشدی امته آخر وفاسی

که ذاتی مظهری حقوک لباسی
نجه کلسون انوک دیله قیاسی

کورندی ظاهرا انوک فناسی
ولی باطنده حقانی بقاسی

شریعت اولدی اولشاهک ازاری
طریقت اولدی اولماهک رداسی

انکدر حکم قبر انوک اساسی
انوکله دعوت ایدر اشبو ناسی

الهی بو دررسندن رجاسی
انوکله حشر اوله بو عبد عاصی

فی الغار بالنبی رفیق نعت ابا بکر صدیق

او عارفلر امامی بو بکر صدیق
رسولدن نه اشتسه ایتدی تصدیق

قیوب وارینی اولکردی فنایه
که کرجک یاردی اول مصطفایه

کورندی انده کرجکله نشانی
هم اولدی بحر عرفانوک اوکانی

امام اولدی رسول اردنجه اولیا
انک حقنده کلدی اذ هما غار

کوکلدن سومین یاری حبیبی
شفاعتدن انوک یوقدر نصیبی

ضياء الدين كبار القمر وصف حضرت عمر

اكنجى يار عمردر مصطفايه
كه دين انوكله ايرى بو ضيايه

حقوك عدلى كورندى اول آلوده
كه اجرا ايلدى شرعى اولوده

حقى باطلدن ايردى او سرور
طريقى حقده اولدى بيزه رهبر

كه قويدى اول جكه مالنى اول
كه قرق كيشى يله اولدى برابر

كورندى انده بو عدلو بو اركان
سورجاندن انى كمده ور ايمان

جامع الفرقان صاحب العرفان وصف حضرت عثمان

اوچنجى يارى عثماندر رسولك
اودر سلطان بو اهل عقولك

ايدب قرآن ترتيب دتدى شرعى
يورتدى اصلى باطل اتدى فرعى

حياسندن اوتانورلر ملكلر
نه استرسه كجر حقه دلكلر

رسولك يارى ودامادى او سرور
شريعت شهرنه اولدى هر بر

كم انى سودسه جسيمله جاندن
ايرماسون خدا انى ايماندن

وارث النبى خاتم الولى نعت حضرت على الرضى

عليدر چار يارك بيرسيده
اولبدر كيجه اسرار نور ديده

كسر منكرلروك باشن او سرور
اودر عشاق اوكنده حقه رهبر

امامدر ظاهر باطنده اول آر
يقمر همتله هردم نيجه خيبر

حسن بر كه حسينوك اول ابيدر
نبوتده رسولك هم دميدر

ولايت خاتمى اولدر نبوت خاتمى احمد
بلردر بلى حقيقت سر ابجد

اولبدر اوليانوك مقتداسى
اكادر جمله سينوك اقتداسى

الهى ارمه بزدن همتنى
سون بولدى انى حق رحمتنى

در بيان معرفة الشريعة النبوى المصطفى

كل امدى بل ندر اول شريعت
كرك اول عملده ساكه نيت

شريعت شرط اول عاقل اولمق
انوك له شرعك احكامنى بلمك

عقل بوتنده حاكم اولمينجه
ايويى يتلوتى اول بل مينجه

بليمز كفرى ايمانى ندر اول
شريعتدن اچلمز نفسنه يول

شریعت ظاهر اکوز کوردوکیدر / دخی دیلوک قلاغه ویردوکیدر
عقلدر بو دینلن اشده سلطان / اولوبدر اشبو ظاهر اکه فرمان
بو کوز قولق اشیدوب بقسه بلسه / یزلمش معنسن کوکلده بولسه
انان مقدر کوکلدن بل ایمانی / بو دلدن داخی اقرار ایله انی
بولنسون سنوک اقرار وکه شاهد / دلکدر شرع اونده اکه ثابد
اکر بلدو کلیکله عامل اولسک / جماعتده وسنتده بولونسک
شریعتده سکا درلر مسلمان / کورندی زیره سنده داخی ایمان
شریعتده بودر ایمان کامل / اوله خوفوک رجا بیله مقابل
دکلدر بو حقیقتوک ایمانی / که یوق انده [illegible] فکر نشانی

قال الله تعالی الا ان اولیاء لا خوف علیهم ولا هم یحزنون

رجا و خوف بو تن ملکنده اولور / ایرر می حقه اولکم تنک قالور
اولشمز بو بلش اول جان الینه / حجاب اولدی بو عقلی نفس بولینه
زیره عقلی تنیله در بیلی شوک / نجه صاغه چقاره سن سن انیک

کمانیله دورر داخی ایمانک / زبون سن نفس الینده یوق امانک
طلب ایله و قرتول نفس الندن / سکا اسرار اجیله جان الندن
وکر جانوکه ارمز ایسه الوک / التمز حقه طغری سنی یولوک
بلیمز سن ندر کفری ایمانی / نشانده بولمسک اول بی نشانی
قولاغوز سوز کشی منزیله ارمز / مربی بولمین لر حقی کورمز
طریقی انبیاتی طوتمه ینجه / بلوبن اولیایه یتمه ینجه

قال النبی علیه السلام لولا المربی لما عرفت ربی من لا شیخ له ولا دین له

بشا چیقارمز سن سن یولوکی / یا پش مرشد اتا کینه الوکی
طلب اودیله اول سنی یقسون / بو نفسوک خیبرینی داخی یقسون
کورنسون کوزکه نوری هدایت / اول اولودن سکا ارسون شفاعت
که یوقسه قالسرسن شیلر مرده / نه الدندوک بو دنیای دینده
ارنلر محفلی ایله یولوکی / بیله کورنولوسر اخر حلوکی
نه وردی سا که بو دینی عجایز / که سن سا که کوررسن جهل جایز

الهی اشبو حالده قومه قولوك
دلیل اول کوستری ویر طغرو یوکه

کورلم یوزکی کوکلده هردم
یو یولسون کوکلومزد شبه وغم

در بیان معرفة الطریقة النبوی المصطفوی

طریقت یولیدر غایتده انجه
که انجنمیه سندن بر قرنجه

صناصن صاکه صندوغوکی یاکه
دعالر ایله سوکسه کم کرساکه

کورنسون سنده اخلاق حمیده
اولاسن انوکیله سن کوزیده

یوزك دندرمه بصون هر دیندن
طریقت بویله قلدی هر نبیدن

طریقتدر اولومدن اوکدن اولمه
حقوك برلیکینی هر شیده بولمق

قال علیه السلام موتو قبل ان تموتو قال الله تعالی لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا

تور آب اتمکدر یولده اوزونی
کلن کجن بصا انوك یوزونی

جمالی حق اوله انوك جمالی
کورنمیه حقوك انده جلالی

دخی هم امرله دوته هر ایشی
یلوکوز ییمیه ییدوکی آشی

بر آماده اولورسه قرق بولاسن
کوکللره انوکله یول بلاسن

طریقت مالی نفس ترکه دیرلر
کیم اتدیسه بو یولده اولدی اول

اکر کوکله دخی ایریدی آلی
ویریدی ینجه کیم ویردیسه یولی

تنیله مالدر وارلیغی نفسوك
بولر کتسه کورنمز واری نفسوك

قال الله تعالی وجاهدوا باموالهم وانفسهم اعظم درجة عند الله

چو نفسوك وارنی ویرسه بویلده
اجله معرفت اکه کوکلده

اکر کوکلن دخی ویررسه اولقول
اجیله جان ایچندن اکه بر یول

دوشر اسرار حقه حق کورینور
کچوب نیلك حدوسندن ارینور

اکر جان جهاندنده کچرسه
بقامینی باقیدن اچرسه

اولاشور حقه اولور حقله حق
کورینور اولدم انده وجه مطلق

بو حاله ایر کورونجه کیشی منزل
کورینور اکر یولده ینجه محفل

شریعتده کمال اول کرکدر
طریقت داخی اندن ییکرکدر

بولرده اولمینجه کیشی کامل
ایده مز معرفتدن نسنه حاصل

یه اسراری حقیقت قنده قلدی / بولاری بلمین انی نه بلدی
شریعتدن ازانه کفر اولور آد / قچن بوله اودینی دوشدی هیهات
طریقتدن ازان اولور قاضی / اولاری قتل اندر مرد قاضی
دوشنلر معرفتدن اولدی ملحد / چقردی یولدن انی قوری تقلید
شاشنلر سر یولندن اولدر تدقیق / دوشردی دشره حقدن انی تضییق
حقیقت آری اولن بولیتورمز / کورر حقی کزی غیریی کورمز
بریکور ظنی ایله انده هر ایش / نه بلسون حالن انوکه یادو بیلش
بو حال اسی اولندر کامل انسان / اویب عشقه بو یولده ویرد اولجان
یوغ ایتدی وارنی اندر فناده / کورندی حق اولب اندر بقاده
الهی سن بزی ایرمه سندن / که قورتلمش اولا و زماءمندن

سکا سنوکیله بز سوز وراوز
سنوک غیروکی آرادن سراوز

در بیان معارف الازلی قد تجلی بصفاته لم یزلی

سوز اجالم بزرده معرفتدن / کورینوب هر فعلدن هر صفتدن
صفاتی فعلی حق قلسه تجلی / کیموک کیم کوکلنی قلسه تسلی
دینیلور اول قوله عارف ارندر / کوکلدن حق جمالینی کورندر
براقدی نفسی عقلی کوکلی حیران / بیله مز سر خبرن اولمدی جان
دوشب مظهر خدانک علمنه اول / اجام در ذات حقه جانله بول
دولر کوکلی تجلی نور حقدن / اوقور علمن خدانوک هر ورقدن
کورنمز کفر ایمان اولدم انده / او وقتن آدم اولمز تنده و جانده
اودمده آدم اوغلانی کوکلدر / نه سلطاندر بلنمز نه خوقولدر
اچوردی معرفت خمرینی ساقی / کوکل طولدی اودمده عشقی باقی
اولوب حیران مست وارن یتوردی / کوکل ویروب بولن عشقه یتوردی
ایوب عشقه یکلمزسه یولینی / ایرشدوردی بلوب جانه الینی
خدانوک سریدر جانک غداسی / ایرن بیلور دله کلمز اداسی
تنی قودک که بلدک طوب ایراقدر / قونفسوک اولدی ساکه براقدر

اوکم عقلکدر اولدردلیلوکه
بویولده یرمیدیمز جبرائیلوکه

دوشدوکلوکیده عشوه دنیه
ایریشه جانوک اولدم مقصودینه

ایرمه سن ذات حقه سنلکوسوز
بقا بولاسن انوکله فناسوز

الهی محجوبانمه برمی یولنه
بلاوزبرلکوک جانی کوکلنه

کجاوز قلمیا بوندن سکرن
کوروز وارلغیکی هرحرهتدن

بیت الهی ومعنوی

هر نفسدن لیلة الاسری تماشاسنه
ذاتی حقوله نی جهت وجه تجلاسنه

کونه ذاتی موجلد کلی کرینن کون فکانه
آدمه تعلیم اولن اسما تجلی سندیم

شکلم یوق جمله علمی تا ازلدن بلشم
حضریله علمی لدنوکدن تسلا سندیم

آدمیله بن بلیدم چونکه کلدم بودمه
مرشد کامل ولایت طوبی صحراسندیم

برزمان کلدی محمد کرعلی جلدی آنی
حمدلله اشبو کون اولمعنی فهواسندیم

کنت کنزی مخفیوکه بن مظهری یم عالمن
مسکنو مدر قلب مومن عبد اسماسندیم

در بیان وصف الروح بحقیقة النبی لذاتیی

ایدنلر سری حق جانده سیران
اوبولده جانمی آیلدی قربان

کورندی کنز لوسیی آنده خدانوکه
بنجه آیمه ترکیبی اوجانوک

اوبرسر دکیر آنده جاندهصفهر
کیم اکر ادمدیسه کوکر آغهر

کله امدی جسم جان ایتی سرکورنسن
اکی لکدن ارن سن برکورنسن

آجوسکه جانه قلاغن سرسوزیم
بقاسن استدوکی کوکه یوزیه

سکاسن لیکور اولمایر جویده
کورینن اول بلدسن قاموییده

انوکله کوره سن اولیوزی سن
اکر اکلاودکیسه بوسری سن

کورینن کورن اول اولور اوزده
اشیدوب سویلین داخی بوشده

بریکور اولزمانده جمله دللر
درلور ساکر کلور جمله یوللر

بیلورسن هراشی ندرندن
کورورسن جمله برجان برندن

دلدوکوکه جسمده جان اولورسن
کوکللرده اولانی هپ بلورسن

چارانصردن مرکب درفنادر ظاهرم
فصلجوی ایکوزی ایکنده آنکاینده م

دیلرسك سیر ایدرسن جمله ملکی — بریورسن قوحقانی خلقی

دیلرسك سیر ایدرسن جنتینی — صحرسن خلقه حقوك رحمتینی

کیم سندن ایشیتسه اولدم حق دیشه — بقدر کافر اولورسا کر شاشی

کورینورسه ارلغی حق جمله سنده — ولی اصغرسن آدجیقه سنده

قال علیه السلام فی حدیث قدسی احبابی تحت قبابی لا یعرفهم غیری

که بندن بیلسی کلمز بوديله — قولقدن ایشیدن آنی نه بیله

الهی بونلرکه سرینی بزدن — نظر لادن ایرمه اوشمدن

بلاد وکله بلکه کوجود فاوز — اولاکی بزده احبابی دیورز

بیت الثلاثی المعنوی

جمله اسمائیله افعالی صفاتوکه دیدم — ظاهر و باطن وجودی واجبوکه مریدم

اشبو اشیاده محرکه هم سکون قبضه بسط — جار عنصر عالم آدمده جسم جانیم

یورمه پرده ایدندم لطف قهرم آدمی — پرده سیم اولیورکه هم عینم غیریم

اولو آخرده اولن وحده کثرت بنم — لطف قهرم مظهر بنوکه صوجیم غیرانیم

جامع جمیع مظاهر کلی شیئ انا علیم — عبد فانی صورتم معنیده حق باقیم

بحر الهی المعنوی

عالمی غیب شهادت شاهی ذات اعظمم — لطف قهرکه حاجیم صورتا برزخم

جمله اسمایه مسمایم انم انتم انم — واجدم واجب وجودم کل شی هالکم

ظاهر و باطن محیط اولن اوذات اعظمم

بحر ذاتوم موجیدر کلوبکدن بو کثرتم — ایکی ادمدر آدندم فرقتوم وصلتم

کنت کنز یکن عمادیدی عدمدی هردم — کورنوب کلدوم صفاتر کنزیم

ذاتی بی چونم اکرچی وصف کلدم آدمم

سجده امر ایتدم بکا بن دیلیون عظمتم — اعمی اعطاسینه رد ایتدی ذاتم حلتم

ایکی وصفیله کورنمکده بو اشتهای حکمتم — اقتضا ایتدی اوزندن کثرتینی وحدتم

علملک اسمایه نم علمده کندم اعلمم

ظاهرم عالمدن اصغر معنیده بر ذره دن — ظاهر و باطنده داخل حاکم اخره جزوکله

اولو آخر بنم اولن بوحال قال قلم — جار عنصر جسم نفس روح قدسی عقلکله

جامع کل بنم هر برنده احکمم

جمشید فر ایدب جهانه فرمان اردیلدی — عشقه زره ریاض عشقه وارا ولدیم

جمشید عشقیه انکه بزم سلامتی تالیم — عشقه فر ایدب جهانه فرمان اردیلدی

مدح و فضیلت فارغ اولمغه نام ایله عار اولدیم

ایچلم عشقه شراب اولیصنم کوستردی رخ — هستیم بیخود اولوب عقلم کیدوب مست و خراب اولدیم

آیلوب غفلت مینلر مست و خراب کوزونی — نور حقوکه مظهری بم صاحب اسرار اولدیم

هاشم هم اهل حالم روحم جهانلر فارغم — مست عشقم صوفیا عاشق و دیدار اولدیم

اسم عبد الله هم قتاده بولسم عینی بقا
جمله لطاقدی برو نوبن کورندم مطلقا

من عرف سرینه عارف اولبن ایرن حقا
مرشدی کامیله ایره حق دیو طوغرو بقا

واصلی حق اولمدیلر هیچ امام سز برامم

در بیان حقیقة الحقایق المظهر و المظهر و المعانی

بیان اولدی حقیقت کندو ذاتی
بلوردی وحدتندن هر صفاتی

نه وحدتدر کیم کثرتدن کوریندی
کری کندو اوزی کندوین برندی

سوب کندوی کندو عاشق اولدی
تجلی کندوسی کندویه قلدی

کورک اولبر کوزله مرآت اینه
الوب باقمق کوزی کندو یوزینه

ایدر ذاتینه ذاتندن تجلی
قلور کندوسی کندویی تجلی

ندر دیو بویان ایدر خلایقی
اشیدن کندو دن کندو آیی

نه الدر بوکیم بوندن جان کورمز
بوغ اندن کفریله ایمان صورمز

نه یردر بوکیم بوندن جمله هردم
ایدر لر کندو نوکه بر لیکن آوارد

نه کلسوز دینه کلسوز جمله اوله
بریکوب آنده ورمش جمله هر یوله

نه جنبش کیم اولور سه اندن انکه
اکلمز اندن ادی این آنوک

بر اندن وحدت کثرت دکینی
بیلنمز اولدکیزوکه یولی ایزی

ذهی دریای وحدت الله الله
محمد دیدی اندن لی مع الله

نه حدی وادکه وصفایده فانی
کورنمز کیمجه کندوز آیله یل

نه دیلله ادا سنه جمله سی اوله
بر الله سلطنتده شاهد قوله

ذهی دریا کیم بر اموجی کثرت
ذهی کورنش ذهی کثرت ذو وحدت

بو وحدتده قوسی وار دی غرقه
نه یوزدن قدرتم اولدی آنی فرقه

نه قدر تردد بو قدرت کم بلوردی
بو وحدت ملکی اجزه حکمی سردی

حقیقت معنی سن آدم بولوندی
بکلی وارلغی اندن کورندی

قال الله خلق الله آدم علی صورته و نفخ فیه من روحی

عجب دریادر معنای آدم
او رحمت سنه غیدر اشبو عالم

صفاتی ذاتنه آدم خرانوکه
عیانیدر کرندی اولنهانکه

کورندی کلدی چونکم آدمی ذات
خرانوکه وارلغینه دوشدی مرآت

ولی و کر بنی آدمدن اولدی
کوروب حقی ملکلر سجده قلدی

بو سر غایت ظهورندن بلنمز
بو دریایه دوشن یتر بولنمز

بو بحری وحدتک دری اولنلر
اولردر حقی کندوده بولنلر

اولر ایکی جهانوک اولوسیدر
حقوک آنلر نبی سی ولی سیدر

بری باطنده اشلر حق اشینی
بری ظاهرده آجر کفردنی

قنبدر جمله مزده اول حقیقت
اکر اولمادوکیسه دون همت

آچاسن کنجوکی ملککده سنده
کورینه وارلیغی حق جان تنده

بیلنیه سن لککدر اعتباری
شریکی یوق آنوکدر جمله واری

قوله تعالی لو کان فیهما آلهة الا الله لفسدتا وقال الله تعالی کل شیء هالک الا الله

اوله شیئتوک اولدمده هالک
فنا اجره بقایه ایره سالک

اول بولمق کرکسن سن بر اولو
اویاسن اکر سن کوستره یولو

سکا سندن اول آجیسر قپوکی
سن اکر ایده رسک خدمتوکی

کوزک ایرمه سن انک یوزندن
قلاغوک داخی ایرمه هم سوزندن

ایدا که کوکلکی جانکی تسلیم
حقیقت علمن ایده سا که تعلیم

کوره سن انوکیله اولیوزی سن
بیله سن انوکیمش جان کرتن

ولی دینور بو وجهوک اسی کیشی
حکم انوکدر اشلر اول هر ایشی

اودر قطبی بیلوک اشبو جهانک
نه دل وار دییم ادین کیمدر انک

نه سوزم وار آچم اغزومی بشدن
اولورمی ذره وصف ایده کنشدن

بو دکلو دییم آنی اولیادر
بیلورسک باطنی وجهی خدادر

امیر اولدر بو جمله اولیایه
اولوب اولاد سلطان انبیایه

انوک سلطانلغی کلمز بو دیله
قلقدن ایشیدن آنی نه بیله

انوک عبدی ضعیفیدر بو کمتر
اویوب اول سروره ایدندی رهبر

بنوم کبی نجه لر قابوسنده
قولیدر خدمت ایدر طابوسنده

الهی بزی ایرمه خدمتندن
ایراق اولمایه وز بز رحمتوکدن

در بیان حقیقت نور المحمدی وصف مرشد کامل الابدی

دکله امدی مرشد کامل ندر
وصف برله ذات برکور قندر

علمنه و قدرتینه حکمنه
لطفنه و قهرینه و ذاتنه

مظهریدر بی نشانوک اولکشی
اشلدر الله اویوزدن هر اشی

اولیا و انبیا محکوم اکا
هر برین خادم قومش الله اکا

چار عنصر و حشو طیر انس و ملک
حکمنه منقاد انوک هم نه فلک

اول اخرده اولمش اولنی
ظاهر و باطن بیلور اشکر انی

مغرب مشرق اکا بر وارمدن
بیلور اول هر شیء باقوب کورمدن

باشیدر فوق العلا ایقلری تحسرا
جسم طولی عالم ایچره هر یره

حکم یورر اون سکز بیک عالمه
اته اولدر جمله نوعی ادمه

بیک بر اسمی هم یتمش بیک صفات
ظاهر و باطن بلاره اولدی ذات

قطب الاقطابدر ادی بیکدن بری
عالمی اولدر طوتن و ادمی اندن دری

عرشی فرشی شرعی اول قایم طوتر
اولیرندن ایریله بو عالمه چرخی بتر

ای کون یوزندن اولورلر نوری
خدمتنده یوکروشرلر هر بری

جسمنوک ظلیدر انوک بو کیجه
قبلا ییدر عالمی اوجدن اوجه

صحت و کر سقامت دونیده
انوک امریله اولور بیل ایده

رزقه اول قسمت ایدر بو جمله
قادر اولکم جمله مخلوقی صیه

یرده کوکده قرشو درمش هر ملک
خدمتنده هر بری دیلر دیلک

داخی هم وحشی طیور عاشق اکا
یوک شوب عشقی هواسنده اوچرلر کرسکه

بونجه سیاره انی استر کزر
الا شیطان کورک اندن بزر

اولدخی قهرینه قولدر اول شاهک
برلکن بلمه و کیجون الله هک

بو دنیلن ادمه شیطانه حق
سجده امر ایتدی صدی دشدی ارق

انو کیجون دشمن اولدی نسلنه
دوشدی بغضه بخله و کبر و کینه

کمده کم اشبو صفتلر بولنه
شکسوز انوک شیطانی بلنه

طالب اوله دونیده اولکشیه
یوزنی کورن کوز انی ایشیه

قال النبی علیه السلام من یعرف امامه زمانه فقد مات میتة جاهلیة

کیمسه انی کزمکیله بولمز
عقلله زیرک لکیله بیلمز

کیرو کندو دردلیلی کندوکه
قوتانوك قدرت آنوك قولی آنکه

استه بنی کوزلر اولی ایرق یقین
اشیدوبن منکر اولمقدن حقین

جمله عالم منکر اولسه اکرنه
الا احسانی احضر دیکنه

درویشی اولنلره احسانی بوله
هربرسی کوستررلر حقیقتی یوله

آندن الور فیض کرچی مخلوقات
هربرینده برتفاوت قوتش اوله

حضر الیله کوسترر قولنی یوله
هرعصرده بیکده بیرزیلیرلر

حضر الینده در بوبیکلرده قدری
کترر حق قالینی دونر کرو

حالینی بیلمز بلاور که هربری
سیر ایدر کوزلر بولر هربریری

حالینی بیلین طقوز یوزلر اولور
بویله قومشدر خدا بوتربیتی

آنلرقه دکز نمسندن عالمی
چرخ افلاك خدمتی آنلر قیلور

بونلرقه داخی کیسه ایشنه بلور
کورنو کلدی چار عنصردن بوقدی

بیلنوك آدی یدی یوزلر اولور
بعضیسی وار بلمیوب خلقه قیلور

یدی قتیر خلقی اولردن اشلنور
حق بولردن اشاردیازدقشن

کیمسی بلمز ایشین کیمی بلور
بیلسه داخی بلمسه قلوب قلور

بیلنوك بش یوزلر اولور منزلی
بیرپله کوك ارسیدر محفلی

بیرپله کوك ارترسنده سیر ایدر
حقوك امری نیسه آنی کودر

بونلر وکده کاملی اوچ یوز اولور
امر خلقه هرکونوك حکمن قیلور

یلده برکون هربری حکمن سورلر
بری کلور بریه بری کیدر

بونلور داخی کیمی کندن بیلور
کیمسی آنجق همان خدمت قلور

اولکی بیلور آنلره قرقلر دینور
چار عنصر حکمی اولردن اشلنور

هربری بر فضل اجنده حکم ایدر
قیشن یازو یای کوزکلور کیدر

اون اکیلر داخی اندن ایلنور
هربری بر ای حاکم قیلینور

هربر ایوك کوزلر سیك منزلن
سیر ایدر یکرمی سکز محفلی

اون اکیدن ایر یلور هم یدی ش
بونلروك سری بلنسه بترایش

یدی کره یدی کوکده حکم ایدر
هربری بر کوندن کلور کیدر

يدي يلدز يدي برج اوزره ورد
هر برنده بر كنوك حكمي يورد

كلدوك امدي كم بيلور بشكاي
حقكدن انلره ولي قدرت اليه

چاوياريدر رسول الله ايله
بركبدر بونلروك بشي بيله

بونلري حاكم قودي بش وقتجي
بونلروك كامل اكنده شبهيوق

بونلر اولدي مخلوقاتوك سروري
اولديلر مؤمنلره دين رهبري

داخي بونلر ويردي لره ديندجه
صدقله صوم وصلاة حج زكاة

اشبو بش ارکان اسلامي بولر
عرض ايدرحقدن قبول ايتدكلر

يدي مصحف دوت كتاب حكمن دخي
بلديلر بلدوردي لر خلقه اخي

دكلمه تحقيقن بيلوب هر برشكه
يتجه عرض اولور سنوكه جنوشكه

قالبده تصديق دلده اقرار وكه
عرض ايدرحقه حبيب الله دينوكه

قلدوغوكه بش وقت نمازكه مرديني
حضرتي ابوبكر ايدر بل عرضاني

طوتدوغوكه صوم مي سنوكه كوردب قمر
عرض ايدرحقه آني حضرت عمر

هم تصدق قلدر زكات ويدكه سنوكه
حضرت عثمان ايدر عرضين انوكه

حج ايدب سن ايده ريسكه كرغزا
عرض ايدر آني علي مرتضا

بونلر اولدي دين اسلامه دركي
بونلركه شيطان اولبدر بركي

بونلر اولدي دين ايمان تربيتي
قودي بونلر مشربي ومذهبي

دوت كوشده يدي اقليمه دخي
كوسترر لر مخلوقه انلر حقي

اوجلروك سبزين دخي بركوزه
اولديلر كم نظر لرينه ايره وذ

لطف قهروك مظهريدرايكيسي
ذاتة مظهردر همان اولبريسي

اولبري ذاتن همان كندوبلور
ايكي عالمده بولر حكمن سورر

يكجه كوندن بونلركه آمرنده در
هم بزده استنودسه آنده در

هم سكز جنت داخي يدي طمو
حكم ايدر لر بونلر انلاره قمو

اشمي وادكم بونلر نسون اشلمز
آمري ايدر بونلروكه جان تشه

يوق ايدوبن وار ايدر لر عالمي
كتودوبن كيدودر لر آدمي

بونلر وكه عشقنده قايم يركوكه
بونلر ابلر يوغي وار وار يوق

دلبود کلو وصفن ایلر آنلرو کہ
عبد یوز جاندن بزاول سلطانہ کہ

یا الہی یونلرولہ سرین بیزہ
روزی قل عملرین جملہ موزہ

باش کوزیلہ یوزلرینی کوزدن ایت
یلہ سنجہ یوللرینی وارندن ایت

در بیان وصف ارادة المرید بید المرشد

ارادت وز کل امدی مرشدہ اوی
کو کلک وارسہ انکارو کی اوی

آمینور حق ارادت قودیرزدہ
کوزینور بقسکاهر عضوی مزدہ

بولوری مرشدہ تسلیم ایدہ وز
ایونطوغری یولہ حقہ کیدہ وز

شریعت مرشدین اول بیلہ وز
آنوکہ امری ایلہ عامل اولہ وز

شریعت مرشد یدر حکم قرآن
اویانکر بو بلدیلر اسلم ایمانہ

والا عبد ز شرعوکہ ایمانی
کتاب اللہ کتودمہ کمسانی

قال اللہ تعالی الم ذلک الکتاب لا ریب فیہ هدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب الایہ

طوتوب صومی قیلاوریسک صلاتی
وربحجہ ادا ایدوب زکاتی

بریکور

بریکور سنده اسلامیلر ایمان
یرقلاو نورسکا جنات رضوان

شریعت مرشدین بلده کل امدی
طریقت مرشدین داخی بول امدی

قال اللہ تعالی نوم لزعوکل انامه بامامهم قال رسول اللہ من مات ولم یعرف امام زمانه مات میتة جاهلیة

کاتبی عفا عنه

طریقت مرشدی بزاولو کیشی
مرید اول تسلیم ایتا کامل اولا

اکا حق دیو یاق ایرمز کوزدکی
ایاغی التنه خاک ایت یوزوکی

اوبوزدن ایده حق ساکا تجلی
ایره ایمان عبیندن تسلی

عیان اولہ سکا اولدمده غیبوک
کیده جانی کوکلده شک ریبوک

الله سنلیکل اولاد کبری دیره
کوکلدن کوزدن اول غیری سوره

بیلوبن نفسوکی عارف اولاسن
دلدکوک نیسه انی بولاسن

قال علیه السلام من عرف نفسه فقد عرف ربه وقال الله تعالی ولقد کرمنا بنی آدم

بزاولہ هم مرید مرشد اولدم
کرامت بولہ سالکه اولوب آدم

دونده حق الیقینی عینی الیقینه
کاله ایرا غی اول وقتینی یقینه

بزاولہ عارف معروف اولدمله
کرینه وارلیغی حقوکل علمله

قمو وارلق حقوك بزلك عدمدر
فنا ایچره بولینن بو قدمدر

اودمده لی مع الله دییه سالك
قلوبن وجهی باقی غیر هالك

دلیلین سوز بو حاله کمسه تتمز
وجودی قطرسی دریاده یتمز

مریدی مرشد اولدر کل حالده
کورینن کوسترن اولدر بو یولده

طقینن هر برادی اندن الور
دامدی بر کور کورلوم قندن الور

برینن اول بویدمش بیك صفاتی
ادا ایتدر دخی هم بیك برادی

نقاب ایدوب کروکندن بر ندی
بریکن ذاتی کثرتدن کورندی

ازل آخر بر اول باطن ظاهر
نیچه یوز بیك کورنسه بر دردر

ایرمایه بزی بر برلکندن
سوره حکمینی هر دم جان تندن

دیه لوم بو دعایه جمله آمین
ایروب وحدتکدن قلمه ضالین

بیت الهی المعنوی

اول آخر دوارلق اولقدیموك ذاتدر
ظاهر باطنده آدم وجهنوك مرآتدر

منکری کافر دکلسك انوکیله کورانی
من رآنی حق رسولندن بنوك اسباتدر

قل هو الله احد دیین برکدر بل وجود
انفسی آفاقده وارلق وحدتنوك

من عرف سرینه عارف اولمین بلمز بونی
بو کلام سری حقدر سوزلرك غایاتدر

آیاتیدر

عبد فانیدر لساننندن کلام الله اوقور
حالیدر بو قال دکلدر عین ذوقیاتدر

ولله ایضا

قمو اشیا وجودی محو مستغرق
بکلی هب سنوك وارلق اراده کم اوله ناحق

تعین کن تشخصده وجودی غیر اولور ادراك
تجلك خود مقرردر وجودی غیر ایدر اهراق

اولبدر بحر ذاتکده عوالم کلی اغراق
محیطن دییو بویورده کلامکده ایدوب انطاق

بو نوطقوك سرنی ادراك ایدن حال اهلدر انخفاق
وجودی غیر اولا مسلوب دین کمدر دانا حق

تعدددن تعیندن فنا اولن بولور اطلاق
بر اولوب ایرق اکلمز اراده وصلتو فراق

ولله ایضا

ذات مطلقدر همین هب داخی کم ور آرده
کندودر کلدی صفاته طاقنوب هر برده

غرق اولن بلمز وجودن انکیچون سن دخی
بلمسک اولمز عجب محو اولوب سن آرده

اول اولدر کم کورندی کوردی کندو کندویی
ظاهری باطن برندی غیری یوقدر آرده

لا شریکی واحدی مطلقدر اصلوکه بلسنک
اولدر لا حول الا انسزون کم اش آده

چونکه بلدوک عبد فانی بو فنا عین بقا
بو محلده لایق اولن ما عرفنادر ادا

در بیان حقیقة الازلی من حال الی الابدی

ازل حالی دیله کلمک دیله دی
کر اندن هر کشی حالن بیلیدی

شو حمد کم قلبه کلدی جان دلندن
ایده لم هم انی بو تن دلندن

کر هر حالده اوله تن جانه دم ساز
اچیله طالبه کنجینهٔ راز

اوقویه من لدن علمن اوزندن
کیدره وارلغی خابن کوزندن

بیلنه اول اخر نیجدر ایش
سون کمدر سویلن بر کمیش

بل اول کندو سودی ذاتنی حق
کر اندن ظاهر اوله وجه مطلق

قال الله تعالی

قال الله تعالی کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق الاول

محبتدن طوغن اولدی محمد
او مطلقدن ظهور ایتدی مقید

مقیتدن کورندی ذات مطلق
زهی کورنش زهی معنای مغلق

او کم مطلقدر ذاتی بقادر
مقید انده نوری مصطفادر

او نور اولدی قمو اشیانک امی
کر اندن طوغدی کر علو یوسفلی

قال النبی علیه السلام کنت نبیا قبل الادم بین الماء والطین

قمو ارواح کر اجسامک اصلی
انوکله در اکر وصلی و فصلی

او کم روحی نبیه واصل اولدی
حقیقت اب اکر حاصل اولدی

اودر روحی نبیه واصل اولمق
کر یعنی مرشدی کامیلی بولمق

حقوک ذاتی صفاتی مظهری اول
اکا اوغرامدن کچمز حقا یول

جهاندن مرشدی کامل بر اولور
محمد سری اندن ظاهر اولور

خدا نوک ذاتی بردر مظهری بر
بقا قایل دکل کم اولدی منکر

صفاتی ادنی احمد ادادی
ولیکن ذاتنی احدده قودی

میمی احمد احد ده دور عالم — نته کم عالم اجره ذات آدم
بو ذات بو صفات افعال اسما — ازلدر تا ابد عین مسما
ازل دریاسی طشدی طشره دشدی — صدفدن گوهرینی طشره صچدی
صفاتن ایلدی ذاتینه دفتر — صدف دوشدی صفاتی ذات گوهر
او دریایه طلوب گوهر بولنلر — اولردر نبی و ولی اولنلر
نقاب ایتدی بو ادلاری برندی — که بر یوزدن اکی کوزله کوردی
اکی طون بجدی کیدی ارقاسینه — دیلدی کیجه کوندوزدن کورینه
اکر سجد و کیسه اقدن قرایی — کونشدن کورینور کور سکنه ایی
یوزکده کوز ایکیدر نور بردر — بیکی بر کورمیانوک کوزی کوردر
برکدر جمله وارلیغی و درلیک — ندر ایدی ورین ساکه برلک

قال الله تعالی انا لله وانا الیه راجعون الله لا اله الا هو الحی القیوم

که بر دیمک شریکی یوق دمکدر — بونی سن سنده بولمق کی امکدر
بیلورسک ذاتکی بر دانه سن سن — بو بحری وحدته دردانه سن سن

طلب

طلب دریایه سن سنی بولورسک — خدادر اصلکی سن کی بلورسک
تفکر ایله بر سن سنی نیدک — که بونده کلمدن کور قندیدک
حقوک برلیک ایله برلکده ایدک — بقاده اولمسوز دیرلکده ایدک
بو جسموک چون عناصردن دزلدی — شنوک کبی که ازلدن یزلدی
چون اولدک حیله قیومه مظهر — بولندی سنده عالمده نکم وار
پس اولدک نسخهٔ هم مظهری حق — کوزک اچ سن سکا حقانی بر بق
سکا سندن سوالم وار بلورسک — دییی ویرم اکر بلمز بلورسک
سکا سن بن دیو بن ادویرسن — بو وارلیغی سکا سنمی ویرسن
اکر بن ون دیو اثبات ایدرسک — او یول ابلیس یولیدر کرکدرسک
وکر سن سنلکوکی نفی ایدرسک — بو یول مؤمن یولیدر کلکدرسک
سنی سن نفی اتمزسک نفی ایدر موت — والا فرصتوک کچوب اولور فوت
اوزین نفی اتمسه ذاته ایرلمز — فنا کوزیله باقی کورلمز

قال الله تعالی لا تدرکه الابصار وهو یدرک الابصار وهو اللطیف الخبیر

رایت ربی بربی
وجدت ربی بربی

انکون دیدی اولموتو وموتوا — کور ایدین حی قبل ان تموتوا
رسوله اویدوکیسه اشده حق یقوله — حدیثک معنی سن اکلدعمله
اولکن تنوکدر رحانوکدر کلدر — حقه ایرکوک تنوکی داخی دیکور
تنک اسیلی ادویل آن کلدر — بولر جمع اولدی نفس کولدر
بولارک جمع اولور شکل انسان در — تنیله جان اولور صورتله یکسان
بولا جمعنه آدم اولور احیا — طغلسالر دیتیلور اکرموتی
طغتمه نفسکی کل یرینه امدی — خطانوک وار لیغین سنده بولمدی
تموواراتلق انکم واراده — جمیع اضطادی کثرت برآده
محال می یرموزیکین برکورنشه — کیرو کندو اوزی کندن بورنشه
حقیقت حالیدر بوسوزمی یلی — کوزک آچ غین غیرک نقطه کن یلی
صفا توک یرده ایدغر کوزیکه — کوزک بقسون کیرو کندو یوزیکه
دیلوکی دکله سون کندو قالوغه — بصه دوره اودم اجره آیاغه
سمیع هم بصیر اولدیوزیکه — اولان ناطق دخی اولدیوزیکه

اولوز شاهد بوکه انطقنی الله — کلامنده بصیر بالعباد دیدی الله
تموواراتلیغک انوک یاقینی سن — دمزی جانکم حی قیوم دیمشن

قال الله تعالی هو الله الخالق البارئ المصور له الاسماء الحسنی یسبح له

ظهور کدندر اولمز بیانکه — محیط سن یوق زمانوکه ومکانکه
سنک سندنه دورساکه کمانکه — کیر نفسکه بلمکاولدی یلی انکه
زیرا نفسن بیلن الله بلدی — وصالی کندو نکر کندو یرا ولدی
بوسوزک معنیسی قولی بیلدی — حدیث قدسیدر الله سوزیدر

قال الله تعالی والنفس وما سواها وقال ع من عرف نفسه فقد عرف ربه

کل امدی اوقوشنکه سن سنی بلی — ندر ترکیب بوجسمک آنی یلی
داخی نفسکه ندر جانکه ندندر — نه برجلدر هریری ونه بدندر
آجلسون سکا بوآسرار غیبی — کیدر کوکلکده اولن شکه ریبی
قدی حق سنده بلی بودرت کتابی — بوخاک وآتش وبادی وآبی
بولمکه آیدر بل چاراارکان — بزکردی بولاری امر سلطان

ملئ السموات والارض

اولوز

قتو بدر عشق بنلا ورده خلقانکه
طلب ایدر بولور لیکن انکه

کورمک کیم ینجه یا قر عشق نارک
کرمدر کندوده حقانی نورک

یه عشقی ینجه یلدور ربویلک
طولاشور کندوذاتکی بیلک

یه عشقی ینجه قایم دتدی پیرک
یوزاورمش کیجه کوندز اکبرک

صوتی کورینجه سیر ایدر بویله
دیکرده ریای رحمت اولیه

بولارک عشقی برلکدر برلکه
اولور لرساکرتن سنی اکردرلکه

بوعالم جسمنوک کوللکسی شمشه
حقوک صوتی نی زیره سنده یدرمش

بواجمالدن بیلینه سکا تفصیل
تنکه صایه صدوشر هر کونه مفصل

بویله اون ایکی آی اولور بیلیور
بوایلر چارداکان بولینور

کونش حکمنده اولان شول آج آیدر
قودولقدر اوکنلر آدی یاپدر

اوج آیدر آخی درلر موسمی کوز
آجر کیجه طوبرق کوشتر یوز

قجن حکمن هوا سور کلورقیش
قلای لقدن دشر مشکل اولورش

خدا آندن بیور رحکم صویه
یاز اولور جانور یرلور هر قرویه

بوجه اوزره یورر حکمی خدانکه
بوذرتر کیب جسمک وجهانکه

اولور بردر آندن بویله حالی
اولمز دیمیوکلوب انسان کاملی

اولشمز بیکده بیری کیروده نور
اولور حیوان نصیبی اوده یانمز

نیجه سیر ایده اول صیاده
کلوب انسان اولوبن بیلمز اوله

کلورسه دخی انسان صورتینه
ایرمزسه الحق قدرتینه

اولار کحال حیوانده بتردد
اکرچی صورتا شکل بشردر

قال الله عزوجل اولئک کالانعام بل هم اضل سبیلا

خدا انکر برلیکن بلمکدر سوز
ایرب وار لیغینه بولمقدر سوز

جانوکه خود شبه یوقدر امرده
بیلورسک بزلکه ساکر طنوقده

امر امردن ایرو قایم اولمز
حقیقت بر اولانر ایکی دیمز

نفخت فیه من روحی کلامی
اولور ثابت بوبرلیکی تمامی

بریکه برلیکی بلمه جانی تنوکه
نشانیدر کورندوکی نی شانکه

منزه در قموآشیادن الله
صفتن بیلیکه دوشب اولمه کمراه

جنوکه عقلوکه خدا نوک امری و نوری
بلا و کلمه دردی خبر که ظهوری

بلا و کلمه اولورسه هر برایشوکه
نعیمی جنت اولیسر درد اشوکه

تنوکه بلدوکه بو عالم نقشیمشی
کورامدی نفسکی داخی بنیمشی

بو جسمی قولنا نذر نفسوکه آد
اولبدر اولبو جسمه جانذمرت

کل امدی جان کوزیله باق و نفسه
محبت اتشینه یاق او نفسی

کوزن سون و ارلیغی اندن خراب
بیله سیزین اصلی قندندر انکه

کلمه اولدمسکا حقدن بشارت
کنفیره حیة او قینه آیت

الهی نفسنی بیلمندن ایله
سنی بیلمکله سنی بولمندن ایله

در بیان وصف الروح وترکیب الجسم وترتیب النفس والعقل

اجلدی کنج اسرار جان الیدن
دوشب طشره بیانه کلدی دلدن

اولندی امری حقوکه کافی نونه
دلارصورت اولب اول جان کوزینه

ندن صورت اولوب کوزندی اول کن
بنجه بیرکدی یا بوچار ارکان

بلا و کلمه دردی خبر که ظهوری
نعیمی جنت اولیسر درد اشوکه

کورامدی نفسکی داخی بنیمشی
اولبدر اولبو جسمه جانذمرت

محبت اتشینه یاق او نفسی
بیله سیزین اصلی قندندر انکه

کنفیره حیة او قینه آیت

الهی نفسنی بیلمندن ایله
سنی بیلمکله سنی بولمندن ایله

بیلن بو سری آنجق علیم حقدر
ولی انسان اوکلمه ناصلقدر

قال الله تعالی وعلمنا من لدنا علما وقال الله تعالی وعلم آدم الاسماء کلها

کل امدی بل ندر اول غاصر
ندن بونلره واردر حکم قادر

خدانک رحمتی در یا کبیدر صو
اودر یاده وجودک زنبی بو

تعالی الله بو بیره دیدی قیوم
یوزاور یوکدر حقوک احیاسی اوم

حیات اولدی ونفس اولدی کایل
بقاسن عمروکوک انوکیل بل

کونشدر تنده بوجانک ظیاسی
انونکله دربولار کانوک بقاسی

قال الله تعالی الله نور السموات والارض مثل نوره

بولردر ترکیب اولن جان جسم
بیان اولدی وکلدی اسمه رسمه

کیجه جسمکه رهکندر بوجاکه
کورندی وارلیغی سندن خداکه

بوسردن اکله موتکدن حیاتکه
بیان اولدی سکا بر صفاتکه

تنوک طوبرق ونفسوک بادندی
بولردن کندوکالکه یادیندی

اکر تنده قلور سه بوجاکه
بناتر اوغر یسیر کیرو یولوکه

وکر نفسدن یکا دوندیسه نیوک
وارب حیوان اولیسر انده طونک

نبات حیوان مقامنده قلنلر
اولردر بل جهنمه یاننلر

جحیمه کرمییسر شکل انسان
کیرورسه داخی تبدیل اوله اول آن

ولی کلدک بو انسان صورتینه
یتمدک عقل جان سیره تینه

یوینلر عقلی صوییله یورینی
ملک لیکه التدی منزلینی

اکر جانی کنینه ایره ییدی
اودمده حق جمالین کوره ییدی

کل امدی یق بلاوری عشق اودینه
یتشسون جانک اولدم مقصودینه

کیجک قدر اوله وکندوزک عید
کوره سن کندوزک اولدم بیازید

قال ابا یزید بسطامی فی حالت الاستغراق لیس فی جبته سوی الله

دریسک طکده کل جبمده حق وار
بو قوله حق کلامنده طنوق وار

ولی بو یول سکا اوزق کرنیور
سکا بق سکنه سنده حق کورنیور

حدیث قدسی الانسان سری وانا سره سر الادم سری نور الادم نوری
روح الادم روحی اسجدوا یا ملائکتی فان السجود له لی ونفخت فیه من روحی

یرادلمشده کورینور یرادن
اش اسی کندو جقرمی ارادن

خیالسز وارلغیک کلیسی اولدر
کر نفسی عقل جانی کوکلدور

یتوردک کندوکی کندوکده اره
یتوکوک ساکه اوله اشکاره

انکچون غیری کوردسین اوزوکی
کرم دیمز کوزک کندو یزوکی

بیلورسک ذات حقدندر وجودک
سکا سندن درر کیرو سجودک

وجودن بلمین الله بلمز
بکونده بولمین یارنده بولمز

کوررسون بنلکه ایدن حالی نولدی
ایردی حقدن اوزین مردود اولدی

نیچون شیطان اولورسن حقی قویوب
جهنم کیدرسین قهره اویوب

کل امدی کندوکی ادمدن ایله
کرامت خوینله سن سنی طویله

اولاشندن اولاسن جان دلدن
کجه سن ماء من دن اب کلدن

الهی هب سنکدر جمله وارلق
ادنلر حرمتیچون ساکه برلک

ایرمه بزی داخی اول ارندن
بلوب سنو کیله سینی کورندن

بیت الهی المعنوی

هر قچن ذاتی تجلیسن ایده عبده خدا
بغدر اوستنه باران بلا ابر قضا

حمد شکر و صبر اولور حقه دایم انکا شی
جان دلدن کوستر حکم خدا ازره رضا

حقدن آلوب کلمشوز بیله ازلدن بز بلا
اولبلا یه صبر یموز حقیله اولمقدر جزا

اشبو منوال ازره قوندی کجدی بندن انبیا
هر نفس خالی بلادن اولمز اولن اولیا

بو بلایی دوستلرینه ویردکی وجهی جلیل
بونکیله محو ایده وارلقلرین کلی بویا

صحتنده اکمین حقی اکر یوم البلا
دایما اکدرمق استر بر نفس ایرلمیه

عبد فانی یم الی کلدم ازلدن بن بلی
حقدن آلوب ویرورم یوقدر اشمده هیچ ریا

در بیان مناجات و عجز آغاز بحضور حضرت عز

دلمده ذکرم اول یارب مدامی
کوکلده فکرم اول جانوم قیامی

یوزک کوره سنوک نورک کزمدن
دیبوب ایشیدن اولاسن سزمدن

آیاغوم سنوکیله ساکه واره
الوم سندن آلوبن ساکه ویره

اوبانوقله اویورله دوشه طوشم
رضاکه اوزره اوله کلی هر ایشوم

سنوکه وارلیغوکه اوله بو حیاتم
اولی شدوره بنی ساکه مماتوم

قمو اوصافکی بنده برینه
فنا بوله قلی سلطان کرینه

رسولک فقر فخری دیدوکینی
میسر قل الهی بیزده آنی

دلکه سنوک کیمکه بنسی وار الله
طولبدر وارلغوکه جانی کوکلده

قل الله تعالی والله بکل شیء محیط کل شیء هالک الا وجهه له الحکم والیه ترجعون

قمو بز یوقلروز وارلق سنکدر
سریلن جملده دیرلک سنکدر

کم اوله وحدتوکدن ایرو بندر
شریک اوله دمیه ساکه اولبر

یه کم اوله سنی نفی ایده یه اثبات
نه بیلینه صفات اسمایله ذات

منزه سین بلنمکدن غنیسن
ولی هر وارلیغکسن مقدسن

دینه ذاتکیچون ما عرفناک
ادا دوک انوک آدن شاه لولاک

قل رسول الله صلی الله علیه وسلم ما عرفناک حق معرفتک ما شکرناک حق شکرک ما عبدناک حق عبادتک

ینجه سی قلوق ایده ساکه بو خاک
دنلمیه می یاخود ما عبدناک

قدوك بیرو مراد و مزحوم کدانان — عجب میدر بولنه جمله نقصانان
کرکدر قایو کرا کسو کلو قلده — برا شوق قودی سلطان عیبی قلده
او عیبیکم تکنه قلده سلطان — هنر دیدی اکه اهل عرفان

قال رسول الله ﷺ من احب لله وابغض لله واعطى لله ومنع لله فقد استكمل ايمانه

سوز دیدو کو مزدن عیب بیق — ندر ز بردن ایرو غی صایب جوق
حقیقت سوکو اولدرکم قوشیه — کیمی کوردك الکی لکده سویشه
محبت بردر ز بردن قوشندد — بوسوی بلمین بولدن صیندد
حبیبی خدادن ایرانه — دقیقلوزمی ادی کور مسلمانه
یلو کوز الله دیسه برقوله — حبیبن اکمسه اولمز اومقبوله

من قال اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسوله فهو مؤمن الا فلا

حبیبن سومین الله سومز — عیانن کورمین والله سومز
نه عشق اولسون اوکم محبوب نهاندر — سونر سود وکی کوندن عیاندر
مکر غایت ظهوردن بقامز — دوشبدر عشقنه غرقدر جهامز

انکجون

انکجون بیلمز کندو اورونی — بنجه کوره بیله کوزی یوزینی
قدری حق جمله دن اول اوعشقدن — انکله جون بش ایدر جان کرتن
کیمك تقسینه دوشمش تنده آرد — کیمك کوکلینه دوشمش جانده آرد
شول ترکم تنینی وما لن سوز اوله — اولور حیوان صفت اوتلو تیلر اوله
اوکم نفسن سوبه دنیا دیرر اوله — تراب اولوب نباتا اوغرر یوله
ویرنلر جانن کوکل اولا دصویه — دکشدی کندن اولر قدر صویه

قال الله تعالى انما اموالكم واولادكم عدو لكم فاحذروهم لا ينفع مال ولا بنون

نه بلسون بو صفتلو حقی بونده — اولبدر ماله واولاده بنده
اولبدر بنده آنده کوز سوزانلر — یغرلر اصحی دیی هاز یانلر
کل امدی سن ارن بونلرده عاشق — کورینه تاکه سنده حکم خالق
سون کندو اوله کندو اوزونی — کوره کندو سی کندو نکه یرونی
الهی عشقکه غرق ایله عبدك — کیه خالی اولمیه آندن تجلدك

کلی شیء سنن — سنی کوره سنی دیه اشیده — آخر ساکر کیده

در بیان نعت عشق الحقیقی ثم البقاء بالله بالفقر الحقیقی

طاشب عشق دکیزی باشمدن اشدی
دل اولدی باشوم اندن اغزن اجدی

نه دریادر بو غرقا یتمش قویی
برکدرمش اول اوج ماغی طمویی

نه وحدت کورینور انده نه کثرت
نه وصلت کورینور انده نه فرقت

نه اولمکه واردر انده نه درلمکه
نه کورمکه واردر انده نه کورلمکه

کتورمز کمسه اندن ادوصانی
وارنلر یاووقلمش جسم جانی

اودریانوکه بودریا قطره سیدر
بکون اول عشق اودینکه زر ستیدر

قیاسه ایت قطردن دریای کوزله
بیانه نیجه کلسون اشبو سوزله

ندکلو مدح ایدرسه کولی بلبل
ادکلو ارتودر عشقن انکه کل

بو عشقدن برشرر دوشدی بو اوده
کزر استیو کندن اوده اوده

ینر کندو یقر اوغر ادغیی
او حسرتدن کیدر کوکه دوتنی

چقرسه کوکه شوقی ییره اینر
اینرسه ییره آهی کوکه آغر

بو وجهیله خدانک عشقی ناری
ینر شب روز طلا شور کوکه ییره

بقوکه تبرق نیجه عشقه نور ورمش
بتوب اشجار اولوبن قرشو طورمش

کلوب جلادی عشقک طغرر آنی
ینر عشقه بیانوب جسم وجانی

بو ینمقدن مرادی عشق ناری
دلر کوستره کوزدن یوزدنوری

مرادی حاصل اولمز اولمسه انسان
سورر دا آخی حکمن انده سلطان

اهدنا الصراط المستقیم

کورامدی عشق حقیله بو صویی
طلا شور طورمیوب ارض سمایی

حرارتدن بلودیله کوکه آغر
طقینور یغمور آدین ییره یاغر

اولوردرلو شراب نیجه نعمت
برینور انجه صورت نیک کرید

ولی آدم طونن کیمسه اولمز
ایره مز وصلته مطلوب بلمز

اهدنا الصراط المستقیم

دخی کور ییلی عشقه نیجه بیلر
کیردرلو چیچک رنکینی صولر

بزر کندن بیانوک رنک بویه
دیلر عشق التحقانی قخویه

آجیلور کول الوبن خاره دوشر
بیانوب مشک اولوبن ماره دوشر

بو یاغقدن مرادی آدمیدر — کلورسه آدمه وصلت دمیدر

اهدنا الصراط المستقیم

بولارکه دردینه و مقصودینه — سکا کلسه اریشور مقصودینه

دلر عشق کم بو ارکانی برایده — خدانک قدرتن انده یوریده

ایرر امری حقوک کافیله نونه — دلر انده بو انسانی کرینه

محبت کونه شینوکه زرسنده — دخی هم رحمت دکیزی قطرسندن

بریکب بر یره بر قطره رحمه — دوشر دونر او مظغه شحمه لحمه

دوزیلور درد ای اون کونده عظامی — کلور امری خدا طوتر نظامی

یزیلور اول الده لفظة الله — قرنیلور قولده اولدم سکه شاه

قونیلور کوز قولق دلده اسما — طولر کوکله هم ایمان مسما

یزیلور انده هم اسمی محمد — اولور تبدیل بامیم دال تاء محبت

دخی لطفی و قهری ایکیسی ده — قنیلور دیلسه قول انده کیده

قال النبی عم السعید سعید فی بطن امه الشقی شقی فی بطن امه

السعید قد یشقی والشقی قد یسعد صدق رسول الله

دخی هم یدی قت کوکه یدی قت یر — کرینور بقسکا سن ساکه بر بر

سکز جنت یدی طاموقپوسی — بلینور کورسکه سنده قموسی

دخی عرشی و کورسی لوح قلمده — دزتمش ملکنی ملک اسی سنده

فلک سنده ملک سنده کورر سک — ملکده سنده در ملکک ارر سک

بو وارلقلر انوکدر یاقنی سن — که یوقسه اولمدر درسن دین بن

دنلدی خود بو کلی ملکک اسی — اکی اولسه بز یلیدی قموسی

قال الله تعالی قل هو الله احد لو کان فیهما الهة الا الله لفسدتا کل شیء هالک

الا وجهه له الحکم والیه ترجعون

کل امدی ایله شیئی هالک — بیله سن کیمش بو ملکه مالک

بقائی حقله باقی اولاسن — خدادن غیری یوغیمش بلاسن

فنا فی الله بقا بالله بو حالدر — بونی هر کیشی اقلامق محالدر

الهی سن سن اعلا اول آخر — قمو وارلق سنک باطن و ظاهر

ایرمه رحمتوکدن عبدک ای حق
وصالکدن ایرمه فقرنه بق

در بیان حقیقت الفقر المعنوی وتمام الکلام والمراتب والسلوک

کل امدی برندر بل سن بو فقری
یتنلر بو کاندن ایتدی فخری

یولومز عشق ایچنده فقره تیدی
نه حال قلدی نه قال کلی سی یتدی

نه آل ورطوته ایق نه اطاسی
نه دل وار ینجه وصف اوله ادراسی

نه یوز نه کوز نه سوز کتدی قموسی
نه آد صانو نه ننک و ناموسی

قمو علمی عمل جهل ریاییی
تن جان ظلمتی نور ضیاییی

مرادی نفسی و عقلی و کوکلی
بکلی الدی فقر ایتدی تجلی

نه دنیا آخرت غلمان حوری
نه غم غصه نه شادی نه سروری

نه زهد طاعتی نه فسق تقوی
نه استخراج تنزل نه ترقی

نه ارشاد ارادت نه مربی
بلا فقرینه دکشردی ربی

نه مستقبل نه حالی ماضی قلدی
فقر سیمرغی انقا رازی قلدی

که یعنی ذات حقی باقی قلدی
بکلی وارلق اکا راجع اولدی

فقیر اولدی اوزندن کلی واری
کورندی جمله یوزدن حق دیداری

اذل

قال الله تعالی ان المغایر والمشارق لله اینما تولوا فثم وجه الله

ازل آخر قمو وارلق انکدی
قنی سن بن کردیه وز بنمدی

ویرلدی بر دخی بو فقره معنی
خدادن غیری یوقدر دندی یعنی

رسول الله بو فقری چون برندی
او یوزدن ذاتی اللهک کورندی

او وقت اجره کلامنده بیوردی
اذا تم الفقر فهو الله دیدی

دیلردی هر نبی فقره ایریدی
قرار ایده فقر انده طوریدی

یرندی کرچی بر بر فقر اولاری
ارنمش بولمدی انلرده واری

بولر کوستردی فقره وارلغینی
فقرده بونلره اغیارلیغینی

کلوبن بلدی آخر اول حبیبی
سعید اول فقر اوله انوک نصیبی

هدایتلو قول اول فقره یتشدی
وجودی قطرسی دریایه دشدی

دنلدی فقره جملدن الری
دخی هم خاتم اولدی کلدی کیری

فقردن اوزکه سرمایه اولامی
بو فقره دشمنی حقی بلامی

فقیرک ذات حق اولور لباسی
اودکل کم عبا کهنه پلاسی

قال حبيب الله عم الفقر فخري وبه افتخر

محققلر بيان اتمكده فقري — دشوب عجزه فخر ايدندي فقري
فقرده بولدي بولنلر كمالي — بهاسي فقرك اولدي حق جمالي

والله الغني وانتم الفقراء

داخي فقره دينور مرآت صافي — بقانك كورينور انده خلافي
كدورت يوق آرنمش كلي وآري — كورنمز انده غيريت عباري
خدا ييدر او مرآت مجلي — ايدر عكسندن انوك حق تجلي
بقر هر دمده اكه وجهي باقي — كيم اوله فقره اتمز اشتياقي
حق اني ذاتنه مخصوص ادندي — او معنيدن منزه ذاتي دندي
ندر فقري قياس بر كور امدي — فقير اول اولمدن اول اول امدي
اناندكسه رسوله اوي كل امدي — بكلي واروكي فقره ور امدي
عيان اوله كوره سن حشري نشري — آرينه كيده هم وارليغي قشري
بو حاله بنده هر كمسه كرتيدي — بو الله اول رسول اردنجه كتدي

كه يوقسه سود كيله بونده قلدي — قلن دنياده حقي قند بولدي
كيرو سود كيله اوله حشري — بكون كمسه يرن اول اوله عشري
خسير اولدي اوزن هيهات اتدي — يري اعلا يكن اسفله كتدي
كورندي كندو آرليغي زياني — يتوردي بنلكه دشدي ايماني
فقير اولان اوزندن كلي كجدي — شرابي وحدتي احددن اجدي
بير اولدي انده اراغي يقيني — دكشدي فقره هم كفري و ديني
فقير و مفلسو درويشدر آدي — دو عالمده انوك يوق هيچ مرادي
مرادي يوقلق ايدي اني بولدي — او يوقلق اكه عين وارلق اولدي
او وارلق انده كورند الهي — انك وارليغيدر انده كناهي
وجودك زنبيرن بنك الوسي — رسول حق ديدي بل بو حديثي
تمام اولسون بوراده فقر رازي — يتردر دوره لم قول درازي
الهي بو فقير عبد ذليلي — سكا سن سن كيرو انك دليلي
فقير كدر ايرمه سندن اني — يتيم و مفلس و مسكين وفاني

بیت الهی المعنوی فی نسبة الطل

که فقیری معنوی یکدم تمام اولسه الله اولور اولیا

بو توکله طالغی اولور ربنور مشتری رحمة الله

فقیری معنوی اولدم خراب اولدم وجودندن

یدندن اشلدی قدرت که بذات اولدم فنا فی الله

فنای مطلقه کم اصلی بقای قدرتوکه

منده نه شی اسبابی قیلمندی سن اولدم فی الله

اوکیم نبی ولی اولدی بو معنایی اولور بلیه

بلنمز لفظ صوتیله بدر معنای سر الله

کوکل مرآتنه بقاکم نجه وجهی بقا کورنور

بو وصفوکه ذاتنه آسماندن دلدی الله عبد الله

دل ایضا

بنه دم اورجمالکه شمسینی کوزدن نهان اتدکه

بحمد الله بکون عید اوزره عید اولدم عیان اتدکه

سن اسرار ذی رهوزه کنج مخفی سن

حقایق علمنی اجلوکه قوخلقه بیان اتدکه

نهانوکنده قوا شیا امانه بولدیلر دفعا

ظهور کنده حیات اردی قومردی جان اتدکه

سنوکه وصفوکه دیمز دل بیان ایکه قیلمکه

جهانه رحمتوکه صحبوکه اقتدوکه خوشه روه اتدکه

جهانه خلقنی سنی بلدی بیلدی عالمی نعتوکه

زمانوکه یوسوفی حسنوکه پنجه پیری جوان اتدکه

بو میدانه پخر آر کر کلوب بو طوپی چلیلر — بنوم پیرم مراد اوزره بو سری سن تمام الله

بو عبدی فانی یوقدن یوق سنکدر واردن یغمی کل

بلالدن سنی دلسوزدی بکون کیرو زبان اتدکه

سلطانه مراد فرماید

او کم یانندا نوکه سیم زر فاکر بولمیه — اولادوکه عین انطاره هم اکثر اکبر در

سن اکه وید کورکم اولدانوکه باشنده تاجی — سویر تابع کوده ترکه اذنلر بلکه کوردر

ایکی عالمی یغمندن بیرا اولدم شوندن کم — فواه ینوکه سراجنده خدانوکه نوردر

کل ای زاهد قوغله طوغی یوری حالوکه اوده مشغوله — کم اتمز راهنی شولکم هدایت اکه رهبردر

مراده در عشق کم سر تعلیم ایده من الحق

ضمیر ندر کتاب عشق انبردر — اولکور بر نظر انون کره اوله اکثر اکبردر

شوکم جان کوزنی اجری قوا شیا اکدهکر — اولاکم خواب غفلتده همان شیطان ابتردر

الله هکه سنی قیلوسن
عاشقلر کبی کاینات
موئمنوکه دینی ایمانی سن
کبی حکوم پیرم اولیا
منکرکوزی کی کورمز
مژ عیلر سکا ایرمز
عاشق سنده کوکلن ارمز
سلطانم پیرم اولیا
بیخ بنده الن سن سن
جمله سرم بالن سن سن
دریاده درماه قالن سن سن
مرشدم پیرم اولیا
جمع علمه سا کیلدردی
حکمکه دوکوده طولدردی
عاشقلر کوکلن الدردی
مطلوبم پیرم اولیا
الله هکه سنی قیلوسن
دلیلدر زده ویرکه
وصلکه حقکه یوکسن
دلیلدر

ازلی وجه خدانوکه برقعیدر زرکیریا — وصلتر وزمرضرر ستر ایدر اوه واصیه

بونله آنله کوزسوزه کوشتر مزه ذاتیتی — وجه پاکن کودمکه دعوتی ایدر باصر لری

دعوتی رحمانه کم ایدر یسه جانلنه عروج

عبد کامل بلی آنی ارشاد ایدر طالبلره

جمالکه افتابلنر کوزم کوکلم درر دوشنه — سنوکلم اولدرم هردم بکا هریر قوکلشه

وصالکه باغنه کردم وجودم آرده سردم — اکی لکه قلمدی کنزه کلم اولده کلی دیکنز

سنوکلیم کونوم عیدی کچم قدر ذاتله اولکی — اولوبدر جنتوذاتوکه بقا ملکی بکا مسکن

بدایت سن هوالاول نهایت سن اوالاخر — نه وارسه باطن ظاهر قوسن وهب سنله

بوتوحیدوکه بلن سرتن دکلی عبدکه کدلوکه سنه

بینلره دنکیکه کلی دکلی اولعقل نفس جان تن

کعبهٔ تحقیق دلی استون طوان عاشقلره — توکه ایدوبن وار یغنیغ جاذوب صادقلره

تن لباسلنر ارسنون نفس بشن قلسنون — توانه اولمدن اوکدن اولبکسنون کفتاحرم اطرافنه

هجرت ایدوب کعبهٔ کلشون مدینه شهرینه — نورحقوکه طالبی قسلون طوان یعنیه

وصلتر وزمرضرر ستر ایدر اوه واصیه

وجه پاکن کودمکه دعوتی ایدر باصر لری

دعوتی رحمانه کم ایدر یسه جانلنه عروج

عبد کامل بلی آنی ارشاد ایدر طالبلره

جمالکه افتابلنر کوزم کوکلم درر دوشنه — سنوکلم اولدرم هردم بکا هریر قوکلشه

وصالکه باغنه کردم وجودم آرده سردم — اکی لکه قلمدی کنزه کلم اولده کلی دیکنز

سنوکلیم کونوم عیدی کچم قدر ذاتله اولکی — اولوبدر جنتوذاتوکه بقا ملکی بکا مسکن

بدایت سن هوالاول نهایت سن اوالاخر — نه وارسه باطن ظاهر قوسن وهب سنله

بوتوحیدوکه بلن سرتن دکلی عبدکه کدلوکه سنه

بینلره دنکیکه کلی دکلی اولعقل نفس جان تن

کعبهٔ تحقیق دلی استون طوان عاشقلره — توکه ایدوبن وار یغنیغ جاذوب صادقلره

تن لباسلنر ارسنون نفس بشن قلسنون — توانه اولمدن اوکدن اولبکسنون کفتاحرم اطرافنه

هجرت ایدوب کعبهٔ کلشون مدینه شهرینه — نورحقوکه طالبی قسلون طوان یعنیه

سنی اکده یه کوسلطانه باشنده اولدرزرین تاج — دوکونه پادشاه اولنه بلوکلم عوشاعظم

ایکی عالمده ظلمتده مبرادر بولان آنی — کرآنوکه خوب جانلنه جمیع عالم انور

مراد ایسه اکوفاهو بلنمه رازه عشقاوله

انی سوه هاشیده صورکداولدیواه اکبوهو

عبد فانی فرمایه

اوکو یانلنده هرموجوده عدم بولدیرابر — نده یلوب اولور قادرانلرا جراه اولا

کدیوقدرعجزانوکه کم هوکونینی اوزره کاکلدر — کونینی ظاهرباطن خدا حکمینه مظهر

جهانلنه کمسه وارمیدرانوکه وارلیغنه منکر — هرایته تحمی انلرنده بومعنی کونده ظاهر

کلای زاهد قوشه واری طلبان کلی بلی اوای — کوریه سنده صیزاری بوراهوکداوره

سواه آنوکلدرعبده ایدیدرظاهرحاکم

صحایف اوزره بوتحقیق قلم صبلنه انیر

قانیاکلسونه خدای معرفت طالب اولی — اولیاسرتنی بلن کوجک لرک عاشق اولا

سالکیلرراهی حقیقیدن جمالن کورلمز — مرشدی کامل اولورجانی بکی صادق اولا

فرقهٔ ناجیدن اولمق ایسه کلسون بوره — اولیاقلمز قبولا منکر اولره کادنیاده

اوْلْ نبوّت تختنوکه سلطان ختم انبیا — کنت کنزاً وسرّ لولاک ذات پاکه کبریا

پیر تحقیق نور کونین صاحب سرّ خفا — بی حروف لفظ صوت در یا عبدی کلمیا

وارلغیمز سنوکه اولدی سنکله کل الوجود — مرشد کامل سنی اولدکه دوجهانه ور ضیا

هاتفی عبدن ایرشدی سمعوما رزقنا بولدم — اولدم اندن عبدله عبدی اولوبن بولدم فنا

فقر تحقیقه ایرشدم بولدم انوکله غنا — این اندن کدوموار لیغمی قلدم فنا

عالمی ملکی وجودوکه کاینا توکه کلیا — هر بری قولوق ایدوب دتدی قیام حقده

جمله یه فیاظ اولب حاجت لرن قلدم روا

احمدی محمود نم عبدم محمد مصطفا

چونکه فضل ایرشدی حقدن پاکه بلکوز آشکارا — سرّ ومه تعلیم اولندی یدی مصحف دکا

ظاهر باطنده بن خضرکه لدنی عالمز بلوب — هر وجوده بلدورم وکوستروم مرجع نما

پیروکه سرّی بولورسیدم آکا تحقیق بلوب — دعوتی حق اولدی پاکه بلکوز حسن الصوت

یاردلیشه عمومن اولدی عقدی یوخطا — مؤمنه وصلت مقرر منکر فرقت غرا

مؤمن الله اولشدی کثره کوزلنز حجاب — کافره ذکر اولور یا لیتنی کنت التراب

یوندکوزمایین عیانه حق بکوزیلوب — یادن اندن آخی کورمز رفع اولوبن وزیلوب

عبدیکه کل بوکتابی اوقوسندن باب باب

بیلکه کلمدکورب تحقیق اولی قطب واقطاب

اولدی پسر ذات شریفوم مشرف ممکنات — الیتی قطب دوت عناصر شتی جهانه مصحف یده

هر بریه امر حقدن فیض ایروب بولدی ثبات — اره لرحق وارلغینه اجدلرآب حیاته

اون سکزیکه عالمواینسوملکه حیوان نبات — درمیون ایررطوافصان بغلیوبز قافه

هر بری براشده قایم ابلیسولات منات — کفرلی کافرسوراایمان مؤمنز مؤمنات

امر حقدن فیض اولوبهرکسه یاری اولور — حسنه حسن یزیلورهم قیحه سیئات

حق تعالی عدل ایرر ظلم ایلمز علی العباد — عاشقه کیزدیورکه اتشله قالرلو عصات

عبد کامل ذات حقله هر نفس قیلور رشات

یاد اولهکه دوجهانبولمق استرسکه نجات

معرفتدن بی خبرلر ایمسون بزمکه — کوهری بیخوه صوریلمز نه بلسون سعر مخ

اولیا سرّنه بلسونه این اندن کجه — روح قدسوکه منزلینه طیرایده بلمز مکث

حق تعالی ایتدی اسماسیله تجلی آدمه ایشدوب اولدی ملائکه ابلیس ایتدی جنکه بحث
اولو اخرده دعوت اولمسیدی دیلله یدی مصحف دوت کتابوک کلمسی اولور عبث
یوز بکو یکرمی دوت بیک انبیا و مرسلین هب کلامی حق کتوردیلر دکللردی آخرت
حق کلامی وحیی منزل ایندوکینی بلمکه حق رسولینه مصاحب اولمق استر کل انت

عبد فانی اولمین حقیله بولماین بقا
نه بلور اول بو کلامی ایندکن بلمز نفث

دعوتی رحمانه کل عشق جامنی مردینه ایچ وار لیغک محو اوله کلی کیده سنلک اوله هیچ
کوزنه وحدت مینیدن کوزکه بر وجه پاک قالبوک قلب اوله جمله بر اولوب طاشی ایچ
جمله اکورسن شیاده عینله حق وحدتن ذاتله قلمش تجلی وصف اسما مزدوج
منکری کافر ایسک بو سرسن بنده بکون اجلی طبعی ایرر کوستروسا که ایرو کیچ
سالکه اول کل اول بکون یاریله یار بونده بولماین یرینور بولنوک اولور سونج
مرشدی کاملدن اولور طالبه بو فتح باب بیلوبن بولنده قلمز بونده انده هیچ برنج
عبد مرشد کون ارشادی ایکی شیله ایدر بر الندن وار کتابی بر الی دوتر قلیج

علم غیبوک مفتاحی ایلدی الله بزی محمد علی سری قلدی حق سریموزی
تجلی ایلدی الله فضلدن قلبومزه بلدردی جمله علمی کوستردی کزلویزی
قلمدی کتدی مشکل آب آتش باد کل راجع اولدی اصلنه حق اولدی دلده کزی
اول آخر هر وجود محو اولیب قلدی سجود ظاهر اولدی ذات حق کندو اوزنه کندو آزی

کل شیء هالک برهاندر بو سزوک
وار ایدوبن یوق ایده اولدر اول جملمزه

حمد لله قطب عالم قوس اعظم حضر اولبدر پرمز جان دلدن سری حقدر هر زمان بازارمز
انبیا و اولیا ارواحنوک انواردر هر نفس آلب ویرن عرشدن یوجه در کارمز
دو جهان ملکینه الدنمق بزه اولدی حرام اهل حقوز یوقلروز بز ذات حقدر وارمز
کل مشرز بز بو جهانه سیر چون غفرانجون بزی بونده بنداد امز شش جهاتو [illegible] چارمز
ممکنات ایچره بزز اول ذکر اولنین قدسلر بیرز اول محبوب حقلر حق بلور اسرارمز
اوج لر و بشلر یدیلر قرقلر اوج یوزلر قمو امر حق له بونلر اولدی یارمز انصارمز
بزدن ایرر دو جهانه قبض بسط فیض حق یار دلمیشه بزی خادم قوری [illegible] الله مز

اولا غیبدن کلن اشیا وجودی عالمه الورز بکدن برین اولدر بزم ارکانمز
اولدر رتدیر بجله کلب رجال غیب اولن حکمتن بویله قومش علمنده خوش فعالمز

عبد یوز بز خالقوك امرنده یوقدر لایمز
هر کسك بر قسمتی وار بیزه بودر پایومز

عشق شرابن ایچمدین جان کوزینی آچمدین
ماسوادن کچمدین توحیدله اولسون دائم
اولمزدن اوك اولمدین حقی بونده بولمدین
دائم باقی قلمدین توحیدله اولسون قائم
انبیا علمنی بلن اولیا سرینی بولن
دردتلوره درمان اولن توحیدله اولسون دائم
چار عنصر ملکن قوین شش جهانوك بیتون صین
کرجك لروك رمزین طوین توحیدله اولسون دائم
کرجك حقه بنده اولن دو جهانوك ترکن قلن
ممکناته دلیل اولن توحیدله اولسون دایم

18 Ocak 1974